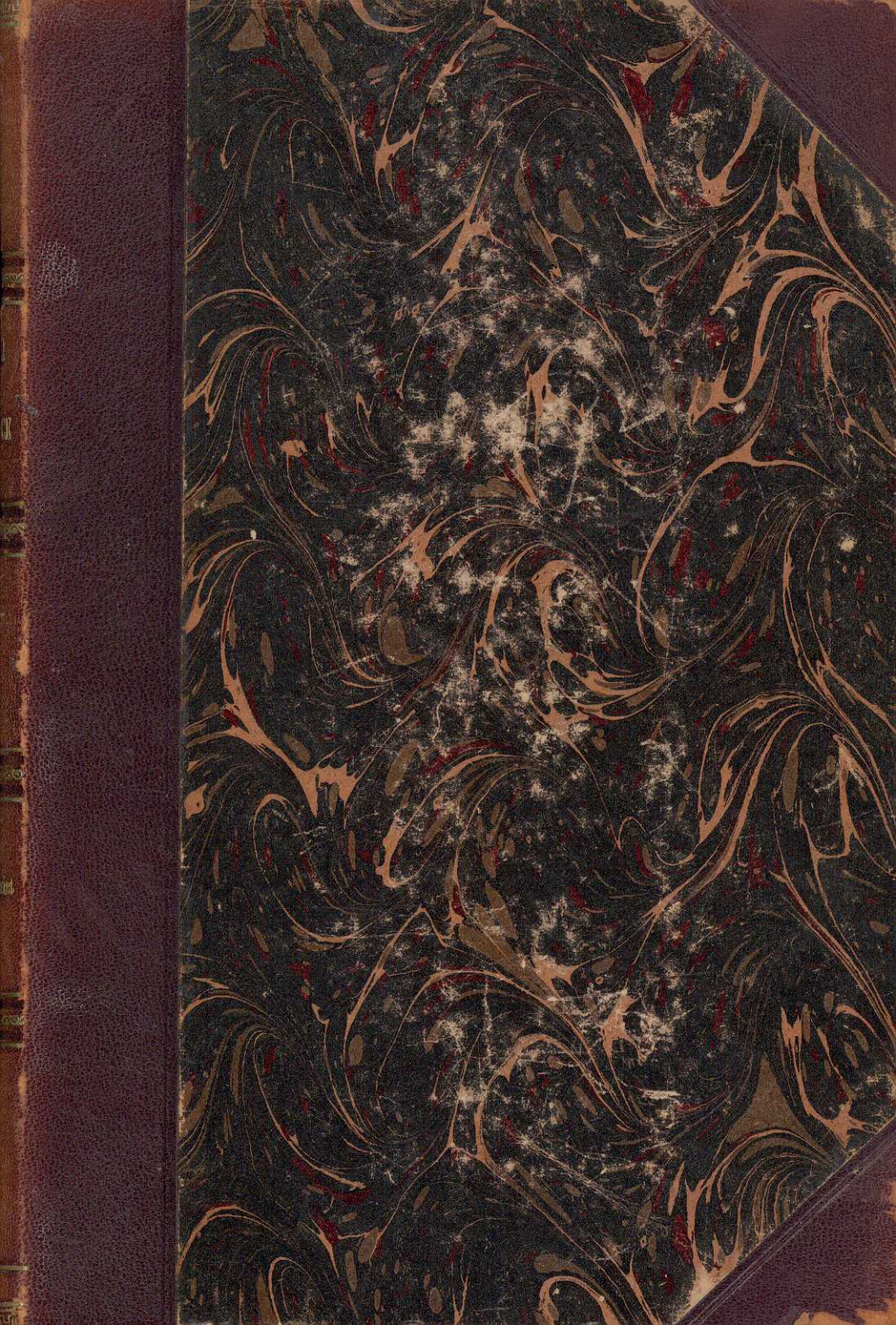

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

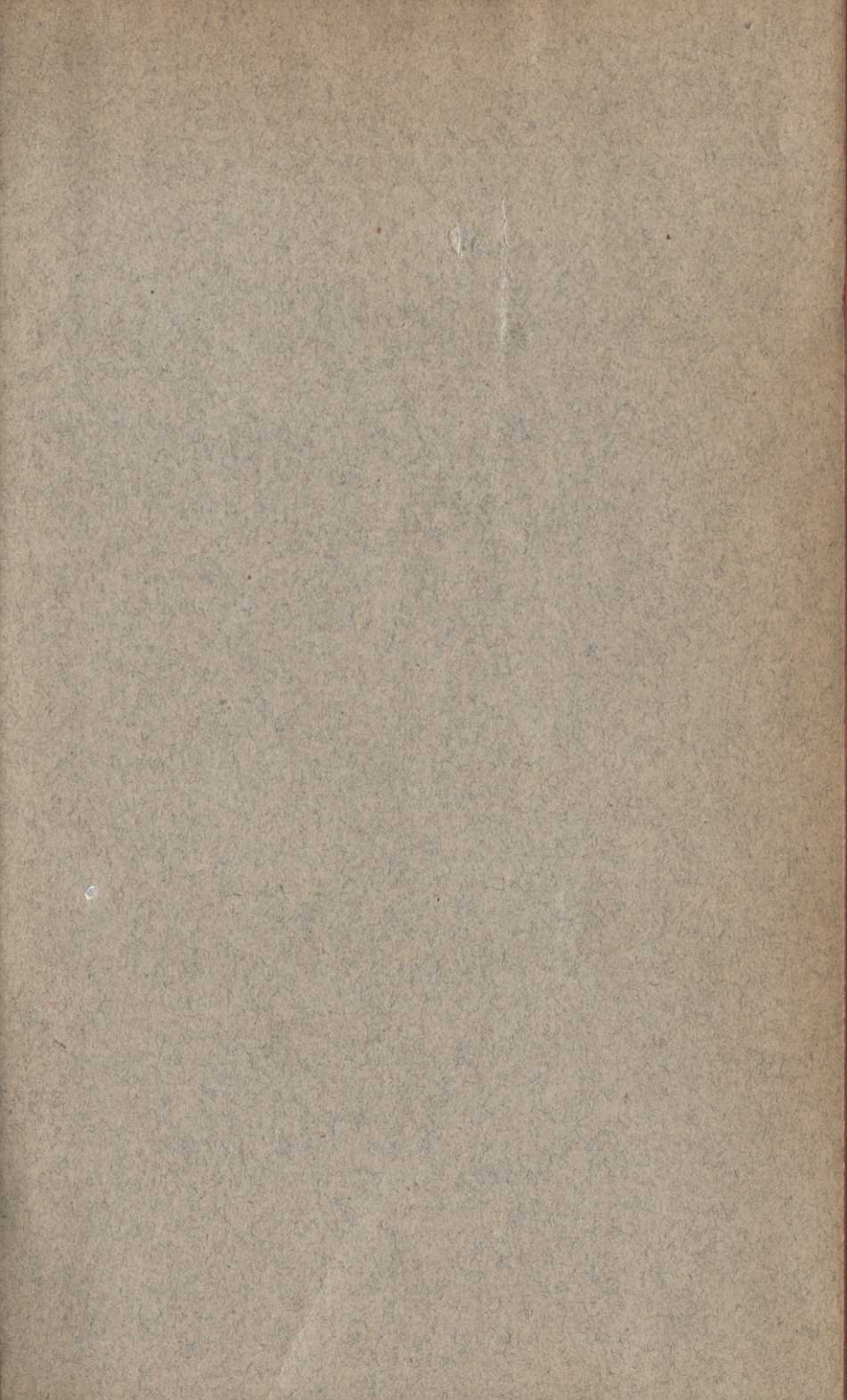

Allmänna Sektionen

Litt.
Sv.

HEMMA I JOCKMOGK

EN SKILDNING

UR SMÅSTADSLIFVET

SÅDAN DEN ÄR

AF

LOVISA PETTERKVIST.

[7 August 1870 Agrell]

STOCKHOLM
FR. SKOGLUNDS FÖRLAG.

FÖRSTA KAPITLET.

Små Preludier.

»Nej, vet ni hvad», sa jag häromdagen åt Ada, min äldsta, gift med kronofogden, och åt Maja, Gustafs systerdotter, som ska vara hos oss i vinter, »något måste vi hitta på att friska upp oss med efter sommarvärmen. Jag känner mig lika dufven som en uppslagen å dö kologn flaska. Snart är det ingen parfym kvar i mig alls, och det är då rakt inte trefligt.»

»Kan vi inte ställa till en spelklubb, som herrarna?» föreslog Ada.

»Nej, vet du», sa jag, »det ogräs man inte vill ska frodas, ska man väl inte plantera i sin egen trädgård. Skulle bara fattas det! Nej, jag föreslår någonting litterärt.»

»Litterärt?» sa barnen och spärrade upp ögonen som ett par små andliga fågelungar, hvilka väntade på själaspis.

»Jaha», sa jag, »just litterärt. Hvarför skulle vi inte? Har Vår Herre varit så innerligen nådig och låtit mig få odla min själ, när jag var i Stockholm, har det nog också varit Hans mening att jag skulle dela med mig, fast mässling, kikhosta och sådant där måste stökas undan hos barn-barnen först, fast jag aldrig *kan* lära mig förstå hvad barn-sjukdomarna *ska* tjäna till, såvida de inte är något slags årsackord, som läkarna har med Vår Herre!»

»Då får hela stan lof att bjudas», sa Ada bestämdt.

»Snygg odling då», sa jag. »Mycket snygg odling! Pigodling har vi haft, nog af, och — —»

»De blir stötta!»

»Det kan inte hjälpas, kära du», sa jag. »Vägen till bildning går alltid öfver andras liktornar.»

Ada knep ihop läpparna och teg.

Hon tiger alltid numera.

Jag önskar ibland *så*, att hon skulle flamma upp som förr. Men aldrig.

Det är som om hon ville ge mig rätt i allt hon *kunde*, allt sedan det började »skära i» om barnbarnen.

Det är hon som är mamma åt lilla Alf, en *ängel!* och åt tvillingarna, två små cheruber, så söta, att man måste äta upp dem, vare sig man vill eller inte! — och åt lilla Gus, ett fullkomligt *underverk* till barn!

Jag har inte gjort annat än väntat lifvet ur den gossen sedan han föddes, och att han lefver tills nu, är då inte alls min förtjänst. Han är så klok, att det nästan är hämskt.

Han var inte mer än tre månader, när han slog mig i hufvudet med sin lilla socka och sa' buuu! Tänk, ett så'nt förstånd! Och *när* han skriker, skriker han i riktiga *melodier*.

»Sanna mina ord, Ada», brukar jag säga:

»Innan han fyllt fem år, får vi fara omkring och visa honom som en sådan där Fisk — eller hvad de heter de där sångchenierna från Amerika, som jubilerat i Stockholm, jag vet inte hur många gånger.»

Ada ser kall ut och säger att det hoppas hon inte.

Jo, så tacksam är *hon!*

Man tycker värkligen, att människor, som varit nog lyckliga bli utsedda till föräldrar åt underbarn, borde känna sig uppfyllda af den största förtjusning.

Men inte har jag sett nå'n förtjusning — inte *alls!*
Tvärtom!

Han ska »uppfostas» han med, stackars barn, och

att en mormor inte alltid kan finna sig i *det* under tystnad, tror jag hvarenda kvinna i mitt predikament begriper — — — Ja, med ett ord — världen *kunde* vara så skön! Men!

Nog *är* det besynnerligt och hårdt för oss kvinnor, att hela vårt lif ska vara beroende af men eller män. Stafvade med *e* eller *ä* så är de lika tröttsamma!

För öfrigt så undrar jag just, hvar de skulle ha fått sina barn ifrån, om inte jag funnits till?!

Därför så tycker jag värkligen att — — —

Men det var sannt, det, det var om det litterära jag skulle tala.

Det minsta en människa kan begära, när hon vill kämpa för en stor idé med hela sin själ, är väl att bli ordentligt motsagd?

Hur ska hon eljest komma åt att känna sig vara en insatts, och det var en insatts jag ville bli.

»Jag tycker», sa nu Maja, som är 18 år, har burrigt hår och rosiga kinder och ser ut som ett gammalt porträtt, »att det är *så* bra som det är!»

Men det var ingenting att rätta sig efter.

Hon har aldrig förr varit utom hemmet, ett fattigt lappländskt prästhus, och kan således inte veta, att det *aldrig* är bra som det är.

Litet senare kastade jag kappan på mig och kvi-stade i väg till Beda, min yngsta, gift med handelsman, för att få höra *hennes* tanke om saken.

Ja, inte vill jag säga något ondt om mina mågar — det tror jag ingen enda svärmor vill, om de bara inte blir *tvungna* — men *så* mycket kan jag ändå säga, att jag är *glad*, att det inte föll någon af dem in att fria till mig, när jag var ung, ty då hade de fått sig en korg, och det en riktig. Kronofogden är så vacker, och så *bara* vacker, att man vill klistra upp honom på en karmell — men inte är *det* platsen för en äkta man, och hvad Axel, Bedas man, angår, så har jag inte än i dag lyckats leta ut, hvad hon såg för rart i den där stora

luffsigas karlen med hår åt alla väderstreck och ögon, som aldrig tycks ha vuxit från barnkammaren, hon, som kunnat få både en doktor och en lärare för att inte räkna alla skolpojkar, men de räknas inte, efter som vi bara är femklassiga.

Därtill är han så fullkomligt blottad på alla högre intressen, jag menar Axel. Vete Gud, om han ens kan läsa rent innantill, men det kan han väl ändå, efter som han fick gå fram för prästen.

Står han inte i boden och trampar — han är duktig i sin affär, fast han vidgade ut sig litet för häftigt i början — så endera hänger han i skogen med bössan öfver axeln eller också »uppfinner han» — naturligtvis alltid sådant som inte duger.

I *det* fallet är han då lika invensjös som de flesta uppfinnare, men hvad har man för glädje af *det*? Nej, tacka vet jag då en huslig läsning kring den stilla aftonlampan! Det är fortfarande mitt oupp-hinneliga manliga ideal!

Bedas har sitt hem på sjögatan, alldeles vid början af norra delen af stan, där fiskarebefolkningen bor i deras små röda kojor med skorstenar som hvita hus.

När Axel började, var boden svart och trappan dit upp brant som en stege.

Men nu är allt så gladt och ljusst — fönstren stora och allt sådant där — men i *rummen* har de så enkelt, att det knappt kan vara enklare.

Ruffen och jag ville åtminstone ge dem en trefflig sals-möbel, när de gifte sig, men Axel ville ingen ha — »förr än han kunde köpa en själf.»

»Och Beda, sa jag? *Henne* tänker du *naturligtvis* inte alls på?»

Han fick tårar i ögonen. Men tror någon människa, han gaf med sig? Nej, tro aldrig det.

Se'n dess har jag fått aversjon för karlar, som får tårar i ögonen.

Man *tror* man råar på dem — men pytt! Tårarna

är bara någon sjukdom i tårkörtlarna, och så går de genom världen under titel: »idel hjärta», medan de i själ och botten inte har något hjärta *alls*.

Bevis:

De första två åren höll den *här* tårkörtelen på att rent ta lifvet af min stackars unge, så fick hon släpa i hushållet.

Beda påstår, att han inte förstod bättre, och inte hon håller.

Ja, jag får lof att medge, att *nu* är det helt annat. Nu rent bär han henne på sina händer, allt sedan en liten cherub, de väntade, vände om på halfva vägen till följd af ett storbak. Men med det bara fyller han sin bestämmelse.

Han har ett par fullkomliga portschäser till labbar!

Senare:

Hvad man då *minst* af allt går säker för här i världen så är det för öfverraskningar. När jag kom till Axels så träffade mig en så stor, att jag inte hämtat mig än.

Hvem stod i salen och läste, iklädd arbetskläder och allt, om inte min kära Axel! Axel läsa!

Ja, förr skulle jag ha trott mig få se bärigen ramla eller höra Gustaf min man deklamera poesi.

Därtill var han så fördjupad i lektyren, att han hvarken hörde eller såg förr än jag var alldeles in på honom — —

»Hm!» sa jag.

Hjälpte inte.

»Hm — hm — hm!» sa jag, nu med tämligen stort eftertryck.

Han såg upp, blef blodröd och stoppade boken inom lommen.

Jaså på *det* viset, tänkte jag. Ja, jag kunde väl också tro, att det skulle vara något mistänkt som skulle locka honom. Högt sa jag:

»Kors, hvad läser **du**?»

(Med fem understrykningar på *du*.)

»Det är — det är — det är — —» stammade han.
Han stammar *alltid*, när han talar till mig.

Om han tror jag tycker det *klär* honom, så tar han *bra* miste.

»Det är hvad?» sa jag strängt, ty jag spårade något oanständigt i luften.

»Åh — — det är — bara Nilsons Fauna, som jag bytt mig till af Anderson, som vann den i skytte, och — —»

»Hva falls?» sa jag och stramade upp mig till den rätta svärmorshöjden.

»Bara Nilsons Fauna?» Du menar väl Nilsons *bara* Fauna, tänker jag?»

»Hvad menar *svärmor*?»

Han såg alldeles vild ut på ögonen.

»Åh, spela inte oskyldig» sa jag riktigt förkrossande.

»Har man väl bara sett hvad en *Faun* är, och det har jag händelsevis, så är det inte alls svårt föreställa sig hvad slags fruntimmer en Fauna ska vara. Hvilket *särdeles* snyggt fruntimmer en Fauna ska vara. Du borde just blygas att vilja dra en sådan där — riksdagslektyr i din oskyldiga hustrus hem!»

Därmed seglade jag honom magnifikt förbi ut i köket, dit barnet genast sprungit för att säga till om kaffe, så snart hon såg mig i refleksjonsspegeln. Beda är inte alls så vacker som Ada, hvilken är stans erkända skönhet, men hon är så söt och mjuk — just en af de kvinnor som männen tycker om att bära på händerna — att man ibland tycker hon är *vackrare* än Ada, och så ligger det ännu någonting af knopp öfver henne.

Kanske är det det som gör, att man så lätt ursäktar de små törnen som finns.

Beda tog vid sig lika mycket som Ada, ja mycket värre, alldeles som jag hoppats.

Hon är mycket mindre beherskad, Gud ske lof!

»Mamma blir alldeles *tvungen* stöta på hela stan,

eljest blir de så onda att vi *aldrig* får dem goda mer», sa hon riktigt energiskt.

»Nå, än idéerna, då?» sa jag.

»Hur ska vi komma *åt* att utbyta idéer i en sådan smälta, och hvar ska man *få* några idéer ifrån, om man inte kan skaffa sig andras?»

Det kunde Beda inte svara på, men hålla i sig med att jag skulle bjuda »hela stan», det kunde hon, den älskade ungen.

Också kände jag mig som en riktig martyr för min sak, när jag slutligen reste mig upp för att gå, och en mer stärkande och lyftande känsla kan man då inte erfara, det är visst och sannt.

Medan Beda sprang in i skafferiet för att lägga in några smak-pepparkakor af sitt sista bak åt Maja, var jag några ögonblick ensam i salen.

Axel var gången, men Faunan låg kvar på bordet.

Ingen *kan* afsky osedlig lektyr mer än jag, det tror jag säkert, men fasligt ondt är det om den för oss fruntimmer, och *bra* intressangta måste dåliga böcker vara, efter som de utmärktaste människor inte *kan* låta dem vara i fred.

Såvida de inte läser dem af plikt!?

Men hvarför kunde i så fall inte också *jag* göra min plikt?!

Sagdt och gjordt. Jag öppnade boken.

»Du min värld!» ropade jag alldeles högt och det nästan genast.

Man ska verkligen vara ett så okunnigt nöt, som min herr måg numro 2, för att inte kunna skilja en bok om fiskar och fåglar och sådan där smörja, från en bok om en Fauna, som naturligtvis hör till den där sortens damer, som är *så* rysliga, att de inte *ens* får sitta kring kaféväggar och skämma smaken hos folk, och då måste de vara *fina*, när jag tänker på hvilka spiller nakna rysligheter jag sett i själfva Kungliga Majestäts Museum, som ju ändå är uppfördt *just* för att *odla* smaken hos

folk. Men visste inte *han* hvad en Fauna är, så inte ämnar jag, hans hustrus moder, upplysa honom, det är då säkert. Också stack jag i förbifarten in hufvudet i boden och sa helt nytert:

»Kära du, det fins nog många sorters Faunor!

Ha de bara fjädrar på sig, är de inte riskabla en smul!»

Visst är att *odling* behöfs, behöfs på alla håll och kanter!

När jag kom hem, stod Gustaf framför spegeln och ryckte och ryckte i skjortlinningen som vanligt.

Man kan knappt tänka sig något mer tålmodspröfvande än en man, som har för vana att operera sina skjortkragar, som om de voro barn, födda med igenvuxna munnar.

Men det är just hvad Gustaf gör alltjämt numera, och det, fast jag lägger ut honom i halsen ett i ett.

Det är grosshandlarhullet som tar så stor plats!!!!

Ty nu *är* vi grosshandlare och har slagit igen boden, Gud bevars.

Först gaf jag med mig lätt nog, men när det kom till kritan —!

Ja, hvad tårar den saken kostat mig, vill jag inte ens försöka relatera. Att dräpa sin bästa vän är inte rättfärdigt, och boden var vår bästa vän — — och vår *trofastaste*.

Värst af allt är ändå, att jag tror det mest skedde för min skull, och det, fast jag nästan bad honom på mina bara knän att låta bli.

Hvar människa har ju sina små svagheter — och rent ut sagdt, så tror jag, att Ruffen blifvit litet högfärdig för min del, allt sedan han fick läsa alla de vackra saker de för innerligt rara och snälla resensentherrarna sa om min bok »I Stockholm.»

»Tror du», säger jag, »att de skulle ha tyckt den boken vara värd en *smul*, om de vetat, att den bara var hophasplad hur som helst af mig, som inte alls be-

griper det konstnärliga? Men ser du, nu trodde de att den var skriven af en *man*, och visst hade *det* varit obegripligt skickligt och *hämskt*, om en alldeles främmande karl så där kunnat vända ut och in på mig och leta reda på mina allra lönligaste tankar och känslor. *Sån't* hade varit konst, ser du.»

Men det biter inte på Ruffen det bittersta, utan han bara pöser upp sig öfver hvad som *är*.

Det *sägs*, att vi stängt för att inte stå i vägen för mågen, men det *är* nog därför, att han inte tyckte, att en kryddbod längre var en passande ram åt min »storhet.»

Hå hå!

Liksom en kryddbod, som föder sin man, inte skulle vara en utmärkt ram åt hvad storhet som hälst i vårt land — i *synnerhet* inom det litterära! Måtte han bara kunna hålla tätt i längden — Ruffen förstås, ty ännu vet ingen människa utaf häruppe, att jag blifvit utskuffad på litteraturens glanskis — ty utskuffad *blef* jag. Han är precis som en gissen tunna: sanningen grinar i alla springor, och att de inte för längesedan räknat ut, hvad han menar med sitt: »har ni läst, har ni hört?» begriper jag inte. Det finns ingenting som folk har så svårt förlåta en stackare som att ha sett litet mer än de, får de därtill veta, att man till på köpet blifvit tryckt litet mer än de, så vore det färdigt.

Jag vet ju hur jag var själf, innan jag begrep något i det litterära.

Jag trodde, att folk som skref inte *gjorde* annat än gick omkring för att se hvem de uppsluka månede.

Men inte *alls* vill man uppsluka någon!

Man bara skrifer med *folk* i, i all hjärtans enfald — och att svika ett gifvet förtroende skulle väl lika litet falla en in som att ta ned *må'n* — såvida det inte är förtroenden, som alla människor känner till eller som man har lof att säga.

Väl åtminstone, att Villy, som var så innerligt rar

och hjälpte mig till förläggaren, ty visst tycker jag *fastigt* mycket om att vara utgifven, fast jag kallar det att bli utskuffad, — han heter för öfrigt Villy Brogren — är litteratör i Stockholm, fast barnfödd här i stan, och *min stora favorit* — — väl åtminstone, säger jag, att han hade vett ändra namn och sådant.

Vår lilla stad heter någonting *helt och hållet annat* än Jockmock, och jag slutar inte alls på »kvist», utan på motsatsen till dotter — — men jag behåller väl min skyddande förklädnad, som Villy kallar det — för säkerhets skull.

Ingen kan tro, hur lycklig och glad jag var, när jag kom hem, och hur ifrig att dela med mig af allt roligt jag upplefvat.

Men när människor sitter raka som pinaler och ser ut som om man förolämpade dem med hvart ord man sa, är det inte så lätt att hålla angustiasmen uppe, minsann.

Också torkade min ihop så småningom, alldeles som ett främmande blomster, som ingen ville ge vatten.

Till sist blef jag så ängslig och osäker, att jag inte ens vågade sätta på mig min nya klädning och min fina hatt, utan letade fram alla gamla trasor jag fick fatt i, och hvad alla mina vackra fotografier, som jag var så stolt öfver, angick, så hyfvade jag dem i skåpet, bara jag såg en bekant näsa sno sig om hörnet.

Nu är det där förbi — — Jag är klimatiserad igen och tänker göra min plikt *ändå*. Väl emellertid, att jag har Villy, som håller mig vaken med böcker och sådant.

Apropå Villy, så har han det så utmärkt numera.

Han har blifvit medredaktör i en tidning, som heter »Konst», och där det nya blifvit infördt, att konstnärer och målare får kritisera sina arbeten *själfoa*.

Det tycker jag är en *storartad* idé.

På det viset *kan* ju ingen orättvisa förekomma!

Om någon på jorden bör kunna veta hvad till

exempel en modärn tafla ska föreställa, så måtte det väl vara artisten, som målat den — åtminstone bör han veta det i början, innan han hunnit glömma af'et. Och lika dant med en författare!

Hur ska han *någonsin* kunna hoppas bli så förstådd som af sig själf?

Värst är det med utrymmet. I synnerhet lär de teatraliska behöfva otroligt med plats. Och det är då inte *alls* underligt, när man vet med hur många finesser en enda artist späckar en enda roll på en enda afton, och af hvilka finesser publiken kanske inte skulle begripa en smul, om den inte fick sig en påstötning.

Villys göra är att stryka och dra ihop.

Att folk i allmänhet inte kan tycka om att bli strukna och dragna ihop, är då inte underligt.

Också lär det allt vara litet stridigt på redaktionsbyrån ibland.

»Men hvad tusan gör det!» skref Villy en gång. »En förbannadt bussig tillställning är det ändå! Det är pengar värdt bara att se hur de gamla konsthästarna sitter där och tuggar på sina urtröskade fraser utan att finna användning för dem!»

Om Villy har något fel, så är det det, att han allt *bra* gärna vill hacka på det gamla!

Men det felet ger sig, antar jag, bara han blir gammal själf. Genom rar är han ändå!

Ett saknar jag ännu: de stora sinnesrörelserna, som de stora städerna för med sig.

Ack, hur vildt, hur härligt våldsamt gräsligt olycklig var jag inte, när jag trodde, att Gustaf bedrog mig, och att vår lilla apa, Pepita, som han hade köpt och hade bortackorderad därför att han trodde jag inte tyckte om apor, var en varietetsmamsell och hans älskarinna!

Pepita! Stackars oskyldiga barn, som väl aldrig i i sitt lif haft en så ful tanke i sin hjärna som att vilja

förföra, vare sig fördärfvade gamlingar eller oskyldiga ungdomar, med sina nakna ben!

Ja, jag tror nog, att det vilda och tragiska ligger för min naturell, fast jag råkat komma på orätt plats här i världen — jag, som så mången annan.

Ibland, när jag vill ha en riktig *ljuftig* stund, smyger jag mig in i förmaket, där jag klädt om hela möblen med det honorar den för mycket rara förläggaren var så innerligt god och gaf mig för rakt ingenting, och säger, medan jag sakta gungar upp och ned:

»Nu sitter du »I Stockholm», Lovisa lilla!»

Det är en otroligt ljuftig förnimmelse!

Också begriper jag inte att inte hvarenda mänskliga blir författare — för förnimmelsernas skull!

Jag kan inte beskrifva, med hvilken *särskildt* högtidlig känsla jag i dag fattat pännan.

Jag sitter nämligen vid Ruffens gamla kontorspulpet och skrifver; vid hans första och hittills enda pulpet, som jag under alla dessa år betraktat med en sådan oändlig vördnad och som jag förskaffat mig på så värkligen *ansträngande* sätt genom att själf ropa in den i största smyg på vår egen bodauksjon, fast Ruffen påstod, att den var för hög och skranglig!

Auksjonsförrättaren, en gammal räf, dyrkade oupphörligt upp mig med 10-öringar.

Jag dyrkade upp honom igen med 25 öringar, och så höll vi på att dyrka upp hvarann, till dess vi var uppe i fem och tjugo, då klubban ändtligen föll till min favör, som väl var, ty jag var halfkväfd af förargelse och hetta, där jag satt gömd bakom en tunna, för att inte *tala* om, att våta, sammanpackade bondrockar i ett hett rum inte är särdeles angenäma som luktdynor betraktade.

Sedan visade det sig, att det var *Ruffen* som gifvit auksjonsförrättaren i uppdrag att ropa.

Pulpeten skulle bli en julklapp åt mig — en öfverraskning, kan tänka.

Som jag sa!

Det hade öfverraskat mig *bra mycket mer*, Ruffen lilla, om du för *en* gångs skull gjort hvad jag bad dig om, men det *gör* du *aldrig*, och så blir jag tvungen att blaméra mig alltjämt.

Ja, med ett ord, jag tror nog att jag blef litet het, men man kan bli het af mindre än att sitta nedhukad bakom en glödhet tunna i ett glödhet rum och ropa in sin egen pulpet af sin egen man ock så få punga ut med 25 kronor kontant, *utom* reparasjonskostnaderna, när allt var ämnadt till en syrpris och en glädje.

Nu har jag honom emellertid, och när jag nu anförtrot mina tankar åt hans nyklädda sidor, är det som om jag anförtrodde dem åt en *kär*, öfverlägsen *vän*, som jag vuxit fatt hvad det lidit.

Men *bra* hög är den, och stolen, ett *annat* heligt minne räddadt från förstörelsen, är märkvärdigt rankig.

Jag känner mig som ett uppflugnet *höns* på en osäker pinne, och det är ingen treflig förnimmelse, när man söker höja vingarna till en högre flygt.

Från sängkammaren ha vi numera utgång genom en spiller ny spiraltrappa, som Ruffen tagit upp från det spiller nya kontoret inunder.

Första dagen den var färdig, ville Ruffen jag skulle viga in den, men då sa jag:

«Bed mig inte, Ruffen lilla», sa jag, »ty förr än du får se *mig* vrida mig i det där grosshandlareländet, så åker jag grensle på ledstången i stora trappan som jag är van.»

Och det ordet har jag också ärligt hållit.

Men bra glad är jag åt trappan *ändå*, för nu behöfver inte Ruffen gå ut i kalla luften om mornarna och skaffa sig snufva, som han alltjämt gjorde förut.

Men det är *en* sak, och att erkänna *några* som hälst förtjänster i de nya anordningarna, är någonting helt och hållet annat.

Har man intagit en fast posisjon, ska man också försvara den till blods!

Hvita gardiner och blommor i alla fönster ha vi, och i salen skiner de gulbetsade björkmöblerna, som om de vore förgyllda och trasmattorna ha så glada och ljusa färger, att själfva Handarbetet i Stockholm skulle kunna bli afundsjukt.

Ja, hjärtans trefligt och rart har jag det utom mig, rart i *alla* afseenden — — vore det likaså bra *inom* mig! — — Jag tror det ska göra mig *så* godt att skrifva litet. Det ska skingra mig — och det är *skingring* jag behöfver, skingring på alla håll och kanter.

Jag måste oupphörligen lyfta på hufvudet från skrifningen och titta på Pepita, som hänger i ett rep och tar gymnastik. Hon är hela husets rodocka och min riktiga *tröst*. Man kan inte se något näpnare än hennes lilla skära ansikte, svarta kvicka ögon och söta lilla «kalott»! Och så har hon så riktigt *vackra* händer. — —

Som jag inte behöfver vara rädd att skämma bort *henne*, klär jag henne mycket nätt, och det är hon ofantligt stolt öfver.

Glömmer jag någon dag ge henne en ny klädning, hon tycker nämligen om att få ha olika kläder för hvar dag, så springer hon själf och hämtar hvad hon finner *lämpligt*, och det är alltid det finaste. Allra roligast är hon ändå, när hon tar min stora kam och börjar kamma sitt skalliga hufvud.

Man kan skratta ihjäl sig se hur hon sliter och drar med de inbillade hårmassorna eller bränner lugg med en griffel, som hon sett barnen göra.

Och så är hon så liten, liten. — Inte större än — Men det var rysligt så osäkert jag sitter?

Jag svajar som en vallmo i storm!

Suuuuur — urr — urr!

Skrufven i stolen ned med en fart, som kom min näsa att studsas mot papperet som en smällkautschuck,

och hvad som ögonblicket därpå låg på golvet som ett bylte, förbjuder mig min värdighet alldeles att tala om.

Heliga minnen är alldeles utmärkta, bara de inte har en skruf lös, för då är de rysliga!

Stolen ska upp på vind, det lofvar jag, och pulpeten ska jag låta säga af benen på, det lofvar jag *med* — fast i största hemlighet, så att Ruffen inte får veta något. Det finnes ingenting mer fördärfvande för en äkta mans moral än att få rätt, när han nyss haft orätt!

Men nu måste jag väl ut och springa om det litterära — fast nog skulle jag tusen gånger hellre vilja sitta här och skriva.

Det är en så högtidlig känsla att åter känna sig tillhöra författarskrået — om också på största afstånd och i största ödmjukhet.

Och så är det *bestämdt* nyttigt för gallan? Jag känner redan hur — —

Men aj!

Min värdighet förbjuder mig fortfarande att uttala mig, men något springa blir det *säkert* inte af, åtminstone inte förr än i morgon. Nog älskar jag »ömhets», alltid, men den *ska* vara plaserad på rätt ställe!

ANDRA KAPITLET.

Litterära Förberedelser.

Phu! Det var en riktig pärs att komma förbi kikuten osedd.

Om jag begriper hvar hon har fått sin refleksjonspegel ifrån! Den är dubbelt så stor och dubbelt så svart som alla andra — precis som hon är själf.

I synnerhet är hon det senare — både in- och utvändigt. En riktig Guds lycka är det då, att hon åtminstone är lam! Vore hon lika kvick i benen som i tungan, så kunde ingen *enda* reda sig för henne.

Det kan vara kinkigt nog ändå, isynnerhet för den som är litet angbongpoängt och har svårt att vända, kvickt nog i hörnen.

Men jag tror det lyckades.

Fick hon bara se mig ute midt på blanka hvardagen iklädd min bästa stass, så vete Gud hvilka historier hon kunde släppa ut.

Den första jag besökte i och för det litterära var doktor Kull, efter som det liksom är han, som hittills haft bildningen om hand.

Det är någonting så eget med den där Kullen. Han är nog inte äldre än 40 år, och ändå ser han ut som om han känt sig ha lefvat alldeles för länge. Han går så trött och hobböjd.

Men så ibland är det liksom han får sig en puff till både kropp och själ.

Då blir han fin som en kammarduksnål — eljest kan han vara både si och så — och då få vi oss alltid en portsjon litterärt — *hvad* är inte alltid så noga.

Först han kom hit upp, fanns det då inte *en* gif-tasvuxen mamma, som inte hade sina spekulasjoner på honom, men nu är han uppflyttad, eller rättare nedflyttad till de »otursamma» för längesedan.

Doktorn bor i ett litet gulmåladt trähus strax invid skolan, vår enda stenbyggnad, och har eget hushåll. Ja, det får jag då lof att säga, att af männens alla konstigheter och otrefligheter är den att vilja ha »allting till hands» både den konstigaste och den allra otrefligaste.

Doktorn satt vid sitt skrifbord som en skeppsbruten, uppkastad på en räddande strand, medan kring honom flöt tofflor, böcker, tidningar, cigarrer och andra »förnödenhetsartiklar.» Midt i villervallan stod ett litet

bord, riktigt energiskt frigjort från allt bråte, och på det en skinande blank kaffebricka.

Jo, Beata, hushållerskan, är en reel människa, som nog plockar undan lika raskt som han plockar fram. Doktorn, som satt med hufvudet djupt lutadt öfver en lunta, är blyg och stammar litet.

Men det hindrar inte, att *både* folk och pojkar ha respekt för honom ändå.

Åtminstone kände jag mig riktigt imponerad, när han rätade ut den långa, smärta kroppen och frågade hvarmed han kunde ha den äran att stå till tjänst.

Det där att »andraga i följd» ligger inte alls för min naturell. Också stammade och hackade jag så det var både synd och skam att höra't. Doktorn rodnade och såg olycklig ut hela tiden.

»Något måste man göra för den allmänna bildningens höjande», slutade jag med, alldeles förtjust öfver att äntligen vara vid ändan.

Nu log han.

Kors i all världen, ett sån't vackert leende!

Djupa gropar i kinderna, fast skinnet kring dem var litet stramt som af brist på öfning, och så hvita jämna tänder!

»Jag duger inte till föreläsare», sa han sedan vänligt.

«Kära hjärtanes, hvem skulle eljest duga?» sa jag.

»Fru Petterkvist minns hur det gick sist, när jag föreläste om »Frun Från Hafvet?»

»Tänk inte på det, *nu*», sa jag uppmuntrande.

«En pin fnoskig människa, som går omkring och dryper af sjövattnen både ut- och invändigt i tre hela akter och bara ser ögon som drar!

Jag undrar just hvilken föreläsare skulle ha kunnat göra något af *det!*»

Doktor Kull gaf mig en blick som föll öfver mig som ett stjärnskott.

Men så sänkte han långsamt de mörka, ovanligt veckiga ögonlocken.

Det var precis som om ett moln sänkt sig öfver ett vackert ljus.

»Vet fru Petterkvist hvad symbolik är?» frågade han sedan plötsligt.

»Jaha då», sa jag rappt, för symbol-liken har jag då på mina fem fingrar, tack vare Villy, som skickade mig hela packor med resensjoner om den där herr Lugn Poet, eller hvad han hette, som var i Stockholm och spelade på Franska sånt som ingen kunde se på Svenska. »Symbol — lik — är några slags modärna teater — lik —»

»Fru Petterkvist är ironisk», log han.

»Åh ja», sa jag blygsamt, fast jag inte en smul förstod hvad han menade, »man får väl lof att vara litet af hvarje här i världen — —»

»Men vill nu inte doktorn vara så innerligen oblischant och — —»

Men han ville inte. Han sa nej vänligt, men han sa nej bestämdt.

Jag höll i mig och höll i mig, till dess jag helt plötsligt kom i håg, att det ju egentligen inte alls *var* honom vi ville ha, fast jag tyckte vi borde fråga af artighet — vi tycker han är för lärd för oss — och så kvistade jag i väg tvärs öfver Boströms gård för att försöka få fatt i gamla Holmen, redaktörn af Jockmocks Allehanda, som just förefaller mig vara vår man. Han hör också till bildningens stödjepelare, ehuru till en af de svagare, efter han går på träben — både andligen och lekamligen, dess värre. Hvar han fått det lekamliga träbenet ifrån har ännu ingen människa lyckats leta ut, inte ens Wendla Ax, som eljest är en fullkomlig hoftång, när det gäller att knipa ur folk deras hemligheter.

Grufligt intressant har vi allesammans tyckt det varit. Jag menar träbenet. Och hur många historier det satt i gång, är inte möjligt att ens räkna ut.

När Holmen kom hit, var Jockmocks Allehanda inte

större än en barn-näsduk och innehållet därefter. Kom ut, gjorde tidningen när det så föll sig, och när den kom ut, var hela stan så svart om fingrarna af trycksvärta, att det såg ut som de blifvit begagnade till ljussax.

Men det gjorde ingenting.

Det var svärta som gick bort i tvätten.

Svärta nu tidningar ned folk är det med fläckar som sitter i. Men till *det* har gamla Holmen aldrig gjort sig skyldig! Han är en riktigt *rar* människa och har ryckt upp tidningen otroligt.

I synnerhet i fråga om klippning tror jag säkert han kan mäta sig med hvilken Stockholmsredaktör som helst.

Hvad det andliga träbenet angår, så kan ingen människa få ur mig, att det är den där otäcka sättaren Styf som han har att tacka för det.

Det *syns* på den karlen, att han är en orm.

Han går inte, han ringlar sig fram, och ögonen sticks som ett par riktiga gaddar.

Naturligtvis var han hos Holmen när jag kom, och på bordet mellan dem stod grogg-brickan — *också naturligtvis* — dess värre!

Gamla Holmen ser ut som en trärot i ansiktet, är rak och ståtlig, trots sitt lyte, begagnar alltid lång hopknäppt rock som en präst och tala som om han trummade fram orden.

Han såg litet glad ut just nu -- och mumlade något om, 'att de höll på att redigera'.

»Då är väl det där en så kallad »ledare», då?» sa jag nytert och pekade på brickan för att visa att åtminstone inte *jag* var chenerad.

»Ha ha ha», skrattade Holmen.

»En ledare!»

Det var ett bra namn, fru Lovisa!

Jag undrar hur många sådana här ledare det gått genom svenska prässen!

Hör Styfven! Ha ha ha!»

Men Styfven hade kastat i sig sin toddy, som *var* mörkare än Holmens, *mycket* mörkare, och ringlat sig ut genom dörren, som väl var, för i en sådan persons närvaro kunde det naturligtvis inte ens *falla mig* in att ingå i några slags detaljer.

Holmen gjorde inga krumbukter, Gud ske lof, utan sa han skulle komma. Han var till och med så hygglig lofva, att jag skulle få skicka bokpaketet direkt dit — vi lånar böcker af Villy — och att sätta gråpapper på alla författarna, så att vi inte kan kika dem hvarken på ryggen eller i sidorna, för då känner vi naturligtvis genast igen dem, och vet vi väl bara hvilka de är, så vet vi också ungefär hvad vi ska tycka, och på det viset får vi ju *aldrig* något eget omdöme.

När jag gick, var Holmen i sitt mest strålande lynne. Mätte det få hålla i!

Det mest riskabla, när man skall sätta något nytt i gång, är just folks lynnen.

Vill de ha roligt, så vill de ha roligt; eljest kan inte de ädlaste syften hjälpa upp situationen.

På hemvägen gick jag rakt förbi Kikuten, bredde ut mig så mycket jag kunde midt på gatan och nickade och vinkade, så hon skulle få se mig riktigt.

Nu är det för sent, att hon ska kunna få reda på något.

Hon kommer nog att sofva godt i natt!

Men det *unnar* jag henne. Hon är *väckligen* inte snäll!

Jag däremot tänker sofva riktigt godt — och drömma ljufliga, lyckliga drömmar. Bildningens hörnsten är laggd i vår stad — Kullens små kiselstenar räknar jag inte — laggd af *mig*, mig, Lovisa Petterkvist.

Men jag kände också något annat!

Jag skulle i det här ögonblicket inte för aldrig *det* velat att bildningens stig gått fram öfver *mina* liktornar.

Senare:

Ännu inga böcker! Jag begriper inte Villy! Nå,

jag sätter väl in innanfönstren medan vi väntar. Vi äro visserligen bara i början af efterhösten, men vi vet aldrig när vintern kommer öfver oss häruppe. Ibland är det som om han bara ligger på lur bakom bärigen och skratrar medan vi leker sommar.

Senare:

I morse höll Ruffen och jag en liten konversation.

»Tror du han tänker betala nå'n hyra i år?» sa Ruffen.

»Nog *tänker* han alltid», sa jag.

»Tror du han gör det då?»

»Säkert — när han kan.»

»Han får flytta.»

»Hm!» sa jag.

»Han *ska* flytta.»

»Kanske du i så fall är så god och säger mig *hvert*.»

»Det kan jag inte.»

»Ja, inte jag håller. Och som han inte *kan* bo ingenstans, så — —»

Ruffen gick med samma belåtna uppsyn som en godmodig voffe, hvilken ansett det vara sin plikt skälla på en katt, som han vet han inte kan komma åt och nog håller inte *vill* komma åt i botten.

Den där lilla konversationen håller vi *hvert* halfår och den rör ett ungt artistämne, som bor på vårt ena vindsrum och heter Thore Baxell.

Stackars fattiga pojke!

Inte nog att han är nog olycklig att ha blifvit *artist*, utan så ska man också tvinga honom att betala hyran, något som alla människor vet alldeles ligger mot det konstnärliga temperamentet, såvida det inte snarare ligger mot de konstnärliga börsarna, hvilket *jag* tror. För öfrigt *har* han betalt för sig med två riktigt stora och rymliga porträtt af mig och Ruffen.

Nog är vi fasligt röda och tjocka, och inte ser vi så särdeles sjäfulla ut, men det är inte så lätt att måla själar, håller.

Till det fordras det nog att vara professor vid akademien minst, och tacka Gud det hjälper ändå.

Den enda akademi som *den här* gått igenom är *nödens*, men den skolan biter då inte på honom en smul — fast den ju alltid kan vara bra som *förberedande*.

När boden stängdes blef här så hämskt tyst.

Det var som om husets hjärta stannat, men Thore är inte tyst han, Gud ske lof.

Han ramlar utför trapporna, han sjunger, han går på alla fyra — han skrattar, hvisslar och spelar fiol, alltid falskt, säger Ruffen, som småhackar på honom jämt. Men som jag säger:

När karlen spelar för att bli kvitt sina artistiska disharmonier, så måste han väl någonstans göra af dem, skulle jag tro.

Visst är att ritläraren vid skolan, som drog honom från plankstrykeriet, hvilket var hans bestämmelse, har ett *stort* ansvar — ett *mycket* stort ansvar. Förr än jag skulle vilja dra en enda människa från plankstrykeri i dessa tider, så dog jag — mycket hellre dog jag.

Men det går an att Thore nog reder sig *ändå*, om också artistieriet skulle slå slint.

Han hör till de där människorna, som aldrig betänker hvad de kan göra eller inte göra, utan bara plumsa i. Det syns på honom, förresten!

Det är som om han skulle ha inte en utan två stålfjädrar i sin rangliga kropp — och så är hakan så treffligt tvärhuggen och håret så tjockt och obstinat.

Senare:

Böckerna äntligen!

Villy skref, att vi kan få så många vi önskar, efter det ligger *packor* på redaksjonen som ingen bryr sig om.

Jag ut som en pil för att bjuda.

Barnen får säga just hvad de vill, men Vendla Ax och Priscilla Boström bjuder jag *inte*. Förtalet och tråkigheten kan man undvara inom det litterära, dessutom är naturligtvis ungdomen mest bildbar!

När jag kom till Alma postmästare, en klar, lugn flicka, som förestår faderns hushåll, fick jag höra en så hjärtans rolig nyhet.

Deras nya skrifvare lär se ut precis som Lord Byron och hade deklamerat poesi första kvällen han kom.

En herre, som deklamerar poesi, hos oss!

En sådan akvisisjon.

Naturligtvis bjöd jag honom genast med båda händerna.

Så stötte jag på Fanny Flax, som egentligen heter Broberg och är änka efter klockaren, fast vi kallar henne Flax till följd af vissa egendomligheter i toalett- och rörelseväg. Rar, kvick människa, som bara har det felet att numera inte vara sin egen dotter.

Så, Enes, landsfiskalens, förstås.

Riktigt fina och i botten nog riktigt litterära människor, fast de aldrig har råd att köpa en bok.

Men när man har en liten lön, fem små barn, en fattig mor och sjuklig hustru att försörja så — —

Jag undrar hur jag ska få Petter med!

Petter är Majas ett år äldre broder, herr »kontoristen», som tillbringar sin dag med att från sin sida af pulpeten stirra på Gustaf, som om han vore en multiplikationstabell, som det gälde att lära sig utantill, medan Gustaf å sin sida stirrar ut genom fönstret. Detta kallas att *arbeta*. Petter ser ut som ett grönt plommon med ett par eldröda styfva blad till öron och är så blyg att — —

Afbruten. Jag blir alltid afbruten. Tio gånger om dagen *minst*, att jag inte rent går åt, är alldeles obegripligt.

Senare:

Vi kallar den sysirkel för att inte stöta folk allt för mycket i början — —!

Senare:

Alldeles angustias-merad för något jag läst i Vårt Land i dag.

Jag är med på hvar eviga smul!

Det *är* en skam, att vi, en upplyst natsjon, ska fördärfva våra magar med smörgåsbord, förskingra våra förmögenheter på middagar och dränka våra intellektuella människor i botten på punschbålar!

Jag har känt på mig *länge*, att det här mataf-gu-deriet är syndigt — mycket länge.

Men nu *vet* jag det.

Det ger klarhet åt ens idéer, ska jag säga, att känna sig understödd af ett pressorgan — af ett så ak-tadt pressorgan till.

I kväll får de ingen mat alls — det blir *början* —. Okänd och obekant ska jag bli en af »Sveriges Fram-tids» dolda hjältar! En af dem, som kämpa, dö, men falla kan de ej!

TREDJE KAPITLET.

Min Första Litterära Seans.

Om en liten stund står slaget — eller rättare slagen.

Jag känner mig till mods som Napoleon strax in-nan han vann drabbningen vid Waterloo — eller kan-ske det var ett nederlag han vann?

För *någonstans* vann han ju också ett nederlag? Men hvem kan hålla reda på alla småsaker som sker i historien.

I förmaket är bordet afröjdt, lampan tänd och sto-lar framflyttade.

För Holmen är som en särskild liten pulpet i ord-ningställd.

I salen brinner *alla* ljusen i kronan, så det ska se festligt ut.

Ty att ordna allting så nätt och inbjudande som möjligt, *det* kostar ingenting!

Den första som kom var Beda, med så friska rosor på kinderna af blåsten, att hon såg ut som en riktig mossrosknopp.

Hennes lilla misshumör var öfver för längesedan, ty i botten är hon nog riktigt nöjd att vi slipper ha Vendla Ax öfver oss alltjämt, och hvad tant Boström angår, så håller hon af henne nog *mest* af gammal vana.

»O, ett så förtjusande kaffebord», ropade hon, sedan hon väl ordnat sig litet.

»Ja, är det inte det jag säger, att ingenstans är det så trefligt som hos ma!»

(Det tror de dumma ungarna värkligen!)

»Men du Maja, hvar är småbröden?»

Phu! tänkte jag, där ha vi atack numro ett!

»Småbröden?» sa Maja och stack fram sitt näpna hufvud bakom en stor blommande lövkoja, som hon just höll på att knoga fram.

»De — ligger på korgen —» ifyllde jag nytert, ty *ska* man i sjön, så är det inte värdt att stå och huttra på strand, utan bäst hoppa i genast.

»På korgen!?»

Barnen lät häpna i kapp.

»Men där ligger ju bara tre sorter *med* skorporna», sa Beda alldeles förstened.

»Det är precis två sorter för mycket», sa jag.

(Eljest ha vi 10 à 12, ja ibland 15 sorter!)

»Mamma blir en visa för hela stan!»

»Bättre bli en visa än en isterburk», sa jag stoiskt.

»Har ni läst bilagan till Vårt Land om matlyxen i Sverige?»

»Äsch, hvem tror mamma läser så'n smörja», sa Beda fullkomligt gråtfärdig. »Men småbröden, söta mor, småbröden!»

»Ligger på korgen», sa jag lugt. »Vi äro samman i kväll för att föda våra själar, inte för att göda

våra kroppar. Tro du mig, barn, blir man bara van vid *det* så — Till kvällen får de bara kallskuret, té och ingen efterrätt — —»

Men jag talade till tomma luften.

Mitt eget kött och blod hade kastat sig på dörren, som om hon fått en skyffel kol efter sig, nog för att hinna hem och varna mannen att inte komma och göra sig besvär i onödan. Början *var* inte lofvande, men jag tröstade mig med att ingen människa blir hjälte för intet.

I detsamma ringde klockan.

»Nu kommer de», sa jag. »Är Sofi i tamburen, Maja?»

»Gud!» ropade Maja, som tittat i dörren.

»Hvad är det, barn?» sa jag ifrigt.

»Tant Ax!» hviskade Maja.

»Aldrig möjligt», sa jag.

»Joo, och hon har *piraten* med sig.»

»Åh!» sa jag. »Då tänker hon stanna. Hon har bestämdt fått nys om något, den elak-biten. Släck lju-sen i kronan, Maja, och släng undan stolarna.»

I ett naffs hade jag flyttat in Holmens pulpet i säng-kammaren och Maja slängt stolarna kring väggarna.

»Pling plang!» ringde klockan igen.

»Se så», sa jag, »nu har vi de *riktiga* här! Hvad *ska* jag ta mig till!»

»Nej, det är tant *Boström*», hviskade Maja, som tittat igen.

»Du är tokig», sa jag, »pin tokig!»

»Pling plang!» ringde klockan.

»Det är tant *Laxén*», sa Maja nästan darrande.

»Himmel!» kved jag; »*hela* sta'n utom de bjudna!»

Nu kom Axan insvajande med sina två gula tand-betar hängande utom munnen som vanligt och sin stora gröna pirat dinglande på armen — också som vanligt.

»Kors, så konstigt kronan ryker», sa hon spetsigt.

(Hon är egentligen ingenting annat än ett lefvande nåletui, den människan.)

»Jaså, jag förstår», tillade hon mildt, «Maja har brännt af ljusen litet för sent».

»Ja, nu kan du gärna tända riktigt, kära barn —.»

»God dag, god dag, kära Lovisa! Som du ser, ha vi inte varit hårdbjudna, *fast* vi blef påstötta så i sista stund!»

»Påstötta?» stammade jag, som inte en smul visste hvad jag skulle säga.

Nu kom fru Boström och fru Laxén och strax därpå Ruffen, fin, nyrakad, belåten och rödblommig.

»Nåå, Lovisa lilla», sa han och gnuggade händerna, »Jag tror jag har gjort dig en treflig syrpris, jag! En läsesirkel är minsann ingenting att sticka under stolen med, *tvärtom*. De kommer hela bundten.»

Jag vill *inte* relatera hvad som i det ögonblicket rörde sig i min själ, men nog *tror* jag det var tur för Ruffen, att jag inte just då var en landstrykare och mötte honom alldeles för mig själf i en skog.

»Mat har du ju alltid», fortsatte det oskuldsfulla odjuret. Det var dråpslaget.

»Mat har du ju alltid!»

Mat! Jag hade visst ingen mat!

För första gången i mitt lif var jag fullkomligt barskrapad i huset. Det var ju torgdag i morgon och i dag skulle vi ju inte ha nå'n mat.

»Pling plang!» ljöd klockan.

Det var garfvaren som kom.

Han äter för *sex!*

»Pling plang», ljöd klockan.

Det var Almén, en den värsta läckergom!

»Pling plang.»

Det var inte att stå ut med. Jag kastade mig som ett oväder ut i köket, sedan jag likväl först hviskat åt Maja att passa på Holmen och be honom slänga poeterna i vedlåren och inte säga ett knytt om det litterära.

Reformera världen, jag, padda! Ätminstone bör man då vara en *ogift* padda med förräder bakom ryggen!

Nog *går* det an alltid att skriva stadgar, när man sitter nedsjunken i en stor stads bekvämligheter med en charkuteribod i hvart hörn, men gå sta och gör'et, när man hvarken har det ena eller det andra. Trettio omätade munnar vid Lovisa Petterkvists bord! Det *var* inte att stå ut med.

»Pling, plang», sa klockan.

Nej, det var ingen annan råd, jag måste gråta ett tag, eljest gick jag åt.

Jag smög mig in i sängkammaren, tog Pepita i famn, lade mig på fulingen, en gammal chäslong, och började gråta så fort jag någonsin hann, efter jag hade 'så fasligt ondt om tid. Pepita tryckte sin kind intill min och klappade mig tröstande med sina små ludna händer.

När inte det hjälpte, tog hon fram sin lilla näsduk och började att gråta hon med.

Det lisade otroligt. — Men så blef jag som en is med ens.

Småbröden!

Jag *vill* se hvad min Vendla Ax gör, när hon bara kommer till »lilla Karl», som är numro tre af barnbarnen. Hon plockar nämligen alltid med sig hem ett småbröd åt ett och hvart af barnbarnen — och hon har 9!

Vi kallar henne xplockerskan.

Men hvad hjälpte det hvad vi kallade henne — faktum var att jag ingenting hade att ge henne.

Nog *är* det eget, att bara en människa *håller* i sig med att vara oförskämd, så *får* hon rättigheter till sist. Det skulle lika litet falla någon af oss in att ens i tankarna förneka Vendla Ax rättigheten att plocka sin gröna pirat så full med småbröd, att den gapar som en stinn groda, som att förneka Kongl. Kronan rätt till skatt.

Efter en liten stund reste jag mig upp tämligen lugn.

Det *var* ingen annan råd: jag *måste* bli en hjälte, men nog ska det dröja till härnäst, och nog ska jag

hålla ädla tal i parti — det lofvar jag. Nå'n ersättning ska man ha!

Jag torkade mig i ögonen och återvände till köket, där jag kastade en kaffepanna till öfver elden och började vispa ihop litet giftas till efterrätt, medan jag skickade ut Sofi på språng både hit och dit.

»De fråga så efter moster», hviskade Maja i dörren.

»Det må de», sa jag strängt. »Jag ämnar inte visa mig, inte alls visa mig!»

Men så kom jag i håg, att jag *måste* visa mig för att inte blottställa Ruffen *allt* för mycket, och så slätade jag ut håret, fällde ned klädningen, tog på mig en så pass hygglig min jag kunde åstadkomma i en hast och steg in.

»Nej, se där *är* är hon ju ändtligen!» ropades det från alla håll och kanter.

»Så snällt af dig att stöta på oss allesammans till sist!»

Vendla Ax gick redan rundt kring kaffebordet och såg på skorporkorgen, som om den varit ett rostadt indianbarn eller någonting annat lika märkvärdigt.

Jag neg åt alla håll och sa, att det var *bra* snällt af dem att vilja hälsa på oss så där helt *aprå-prå* och i *renaste* hvardagslag. Men det imponerade inte på dem en *smul*, efter det är något som vi *alltid* säger.

»Ugglor i mossen, hva, fru Lovisa?» sa Holmen och blinkade menande.

»Mycket stora ugglor», sa jag med eftertryck.

»Var så god, Vendla lilla, var så goda allesammans.»

Därmed fattade jag tag i kaffepannan, harklade mig och sa i så värdig talarton jag kunde åstadkomma:

»Men först vill jag — — säga ett par ord, hm, i en högst viktig fråga. — En ädel natsjon som den svenska, i hvars ådror vikingablod svallar, bör betänk — —»

Ja, aldrig har någon människa varit så på vippen att bli en dold hjälte som jag var i det ögonblicket, när till min innerliga glädje dörren i det samma slogs upp och Beda, varm och röd, kom in, följd

af Maja, som med triumferande min bar en stor bricka de delikataste småbröd.

Det var då för det hon gaf sig i väg med en sådan hast, den älskade ungen!

Alla hennes sorter!

Det är minsann ingen småsak det, att låna ut alla sina sorter, här, där vi är så rädda om våra bakresept som om våra egna barn.

Jag kysste och tackade henne riktigt hjärtligt, fast besluten att hädanefter hålla mig till »de hjältar som faller.»

Det ligger tydligen mer för min naturell och är dessutom *bra* mycket bekvämare.

Sofis upphettade ansikte blinkade i dörren — —

Lyckligtvis behöfde jag inte oroa mig för gästernas trefnad, de sköter sig så innerligt bra själfva.

Jag försvann —

När jag ungefär en half timme därefter tittade in i förmaket, fick jag till min obegripliga förvåning se hela sällskapet sitta uppspetadt kring väggarna, tysta och högtidliga, som om de varit med på sin egen begrafning.

»Kors i all världen, hvad är det åt er?» sa jag, ty där lånbiblioteket och fru Enberg finns, brukar då målron hållas vid makt, minsann.

»Åh», sa fru Laxén, stans rikaste fru, som ser ut som ett dunbolster och talar som hon sof, »inte har vi *mycket* vett att skryta med, men så mycket vett har vi väl ändå, att vi vet hålla mun men's vi väntar.»

»Väntar på hvad?» sa jag, medan hjärtat sjönk ända ned i tårna på mig.

»På det litterära förstås.»

»På det litterära —» sa jag matt.

»Ja, herr Petterkvist bjöd *särskildt* på det», sa Axan och såg ut, som om hon beredt sig på att få höra hus-taflan allra minst.

»Det var naturligtvis ett skämt», sa jag och log

spasmodigt. — »Hur skulle jag på något vis kunna vara litterär!

»Men skulle inte herr *skrifvaren* — —»

Därmed sprang jag fram till den nya postskrifvaren, som stod lutad mot kakelugnen, med handen instucken inom fracken, ena foten framsträckt och en bäcksvart lock drapperad i pannan, med en aning om att här fanns räddning.

»Jag är *säker*, att skrifvaren kan alla våra förnämsta skalder utantill — det *syns!*» sa jag ifrigt.

»*Var* så innerligen oblischantg och deklamera något.»

Hvad gjorde nu den älskade karlen?

Jo, han knyckte sig loss från kakelugnen, som om han litills känt sig fasthållen af ett häftplåster, som nu tinat upp, tog ett steg framåt och sa med den allra vackraste poetröst:

»Mitt herrskap! Vårdinnan har nyss gifvit mig i uppdrag att deklamera ett af mina egna poem.»

»O! Är ni *poet?*» sa Fanny Flax och knäppte ihop händerna, som om hon tänkt ge sig af till himmeln med ens.

Jag trodde knappt mina öron!

En värlig, lifslevande poet hos oss, Jockmockar? O! en så'n *tur*. En så'n lycka!

Men jag hann inte glädja mig annat än som en blix, ty i detsamma trädde till min fasa Ruffen och Holmen in, båda *bra* röda, och Holmen dessutom med mig — d. v. s. med min bok »I Stockholm» under armen.

Jag kände det! Han *tänkte* skvallra! Jag blef fullkomligt vek i benen.

»Poesi är bara smörja», sa Holmen. »Hva Peterkvist?»

»A-ku-rat min åsikt», sa Ruffen. »Hä hä!»

»Nej tacka vet jag då den *här*», sa Holmen och gaf mig en dask på sidorna, så det lät riktigt obehagligt.

»*Akurat* min åsikt», sa Ruffen. »Och — och — *mångas*».

Det var ingen annan råd: jag *måste* svimma!

»Äsch, den där smörjan», sa fru Enberg föraktligt.

»Hva falls?» sa jag, nu så utan förmåga att svimma, att det inte ens skulle ha lönat bjuda till.

»Ja, nog är den bra tarflig», sa helt blygsamt vår yngsta fru, som jag hittills ansett vara en riktig *söt* människa.

»Och dum», sa en ann.

»Åtminstone tycks den då vara *läst*», sa jag med darrande hakpåse.

»Ja, Petterkvist har ju lånat den åt både kreti och pläter —» sa Malina Ekeberg på sitt säfliga vis.

»Ja, det måtte han *värkligen* ha gjort —» sa jag med enerschi.

»Värst är det ändå med den där äkta mannen», sa Axan och drog fram sin förfärliga stickning — »som inte skäms att ha inte en utan tio varietetsmamseller till älskarinnor.»

»Så *står* det inte!» sa jag eldröd af harm, för nu anföll de Gustaf, men så kom jag ihåg mig och stack in näsduken i mun för att inte narras att blottställa mig vidare.

»Ja, han borde riktigt läggas på byken», sa fru Laxén med sin milda röst.

(Ruffen, läggas på byken!)

»Att ta upp tiden med något så utan all lyftning», sa Fanny Flax svärmiskt — »när herr poeten — —»

»Nej, hör på», skrek Enberg, stadskassören, som ser ut som en neger på en tobaks-skytt och skrattar jämt. »Är det ingen lyftning! Titta bara på käringens stabbar till ben! Det är lyftning med besked, skulle jag tro! Eller hur, gumman? Ha ha ha!»

»Ha ha ha!» skrattade frun.

(De skrattar jämt i mun på hvarandra!)

Du min värld, *hvad* får man inte höra, när man är inkognito!

Jag satte mig, det var det minsta jag kunde göra

Kanske Gustaf var så gissen, att han inte kunde bli tät med en mindre het lag?

Kanske att jag själf behöfde — —

Visst behöfde jag.

Man ska inte spåra försyn bara i det *stora*, utan också i det *lilla*.

När jag en 20 minuter senare återvände till förma-
ket med nytvättade ögon och nytvättadt humör, kom
jag alldeles lagom för att höra herr poeten avsluta ett
det vackraste poem, som jag inte förstod ett ord af, om
en saffransgul mö, hvars orangefärgade toner doftade
i den smörgula sanden.

»Hvad fan kallas sådant där misch-masch för?» skrek
Holmen utifrån salen.

»Färg-poesi», sa poeten stelt och tryckte fast gum-
miplåstret mot kakelugnen igen.

»Färgeri-poesi, menar väl herrn? Ja, som *sådan* be-
traktad, så — — Ho ho ho!»

Jag fullkomligt skämdes för gamle Holmen och
sa, som sanningen var, att *aldrig* hade någon poesi låtit
vackrare i *mina* öron och bad Fanny Flax hjälpa mig
be herr poeten lofva att deklamera om samma stycke
nästa gång vi var tillsammans igen, så var jag säker, vi
skulle lära oss tycka om det *ändå* bättre — —.

Fanny Flax såg öfverlycklig ut — poeten kanske
litet mindre lycklig ut, men det är inte så godt att kunna
göra *alla* till lags häller.»

Lisa, barnens gamla sköterska, som jag skickat bud
på, var kommen, så jag kunde vara inne med litet mera
lugn. Riktigt bra med mat hade jag lyckats plocka
ihop. Herrarna sjöng för både helan, halfvan och tersen,
och klockan 11 var stämningen sådan, att vi dansade
både väfva vadmal och nigarpolskan. Sträfva emot bäst
jag ville, så måste jag vara med. När jag, svettig och röd,
flög paren emellan, kunde jag inte låta bli att tänka:

Hur underligt är icke lifvet!

Här dansade jag, en kastboll för ödets nycker, på

ruinerna af min första litterära seans, så hjärtenöjd öfver att kropparna fått ut sitt, att det inte bekom mig ett smul, att själarna som vanligt blifvit behandlade som styfbarn.

Väl åtminstone, att poeterna fått gråpapper på sig, det är på många ställen de inte ens har det.

En timme senare:

Jag är matt som en trasa, men så har också Ruffen på heder och tro lofvat att aldrig tala om »I Stockholm» mer.

Jag undrar hvad Napoleon sa, när mörkret bredde ut sina vingar öfver *hans* Waterloo?

Jag säger efter mitt:

Det har varit en grufelig pärs! Gud ske lof att den är öfver!

FJÄRDE KAPITLET.

Min Andra Litterära Seans.

Åtta dagar senare:

Hela läs-sy-sirklen samlad i mitt förmak. Ruffen är hos Apotekaren och spelar bräde. Ingen människa vet ett knytt.

Inte något springande kring gator och torg den här gången, inte något pratande och rådgörande både hit och dit!

Jag har setat vid fönstret och sytt hela dagen, så folk skulle se att jag var hemma.

Hur jag har fått omkring bud, talar jag inte om, alltnog, bud har de fått allihopa — utom Enbergs!

Hvad de andra sa om min bok har jag glömt af, men hvad han sa om mina ben, det har stannat kvar.

Det var ett för *groft* förtal!

Enberg hade kunnat fråga Ruffen först, innan han uttalade sig — ja, det hade han verkligt kunnat göra!

Naturligtvis kommer de att bli alldeles rysligt stötta, efter som de köpt både en bok af fröken Roos och ännu någon annan svensk författare och således är högst kvali-fi-cerade.

Men det kan inte hjälpas!

Första villkoret för att kunna bilda sig är att ha *frid* — och det är rakt inte möjligt att känna frid i sällskap med en person, som inte gör annat än bjuder till att se det ekivåka i allting. Dessutom är han värkligen inte något lämpligt sällskap för unga flickor.

På en chäslong, insvept i min allra mjukaste filt, ligger Anna Ene, landsfiskalens unga fru.

Hon är så klen, stackars liten!

Doktorn har sagt, att hon måste ut och bada nästa år och sköta sig riktigt, eljest — — —

Det har han nu sagt hvar vinter, men att få ihop reskassa har nog inte varit det lättaste.

Nyss berättade hon emellertid med strålande ögon, att de hade summan nästan hopknogad nu, som väl är!

Fasligt skört tycks hon vara fästad här. Ögonen är så onaturligt stora, och den lilla munnen darrar så lätt. När man är så lycklig som hon, så är inte döden någon välkommen gäst — det vet jag. Jag skulle inte vilja dö för aldrig det, om jag *kunde* få slippa.

Ene, mannen, är *för* rar.

Han sitter bakom henne och ser på henne med en så innerlig kärlek att — —

Lånbiblioteket har tagit sin systerson, gymnasisten, som är hemma för ögonondt, med sig.

Fanny Flax är idel rosetter och suckar.

Postpoeten kommer *inte!*

Det är en så *stor* missräkning för oss *alla*.

Hans sångmö lär på något vis ha blifvit knuffad här sist. Nog *är* det bra tråkigt och svårt — mest därför att det skulle ske just *här*.

Men hvad *kan* jag göra?

Sångmör är visst alltid ömtåliga af sig, och en så-

dan där alldeles nyskapad är naturligtvis ändå mer ömtålig än de andra.

En Färg-poet!

Otroligt hvad allting går framåt och blir billigt se'n! I *min* ungdom kostade en liten usel färglåda 12 skilling och nu får man en hel vacker poet för rakt ingenting. Snart uppfinner de väl luktpoeter med.

»Nå, är vi inte färdiga än?» sa gamla Holmen, som, rak och klar som ett ljus, setat färdig bakom sin pulpet minst en kvart.

»Joho», sa jag. »Men hvar är Petter nu igen?»

I detsamma såg jag något rödt lysa i dunklet in i sängkammaren.

Det var Petters öron.

Jag drog ut honom för tredje gången och satte honom bakom Adas stol.

»Nu tror jag», sa jag.

»Axel sa han skulle komma», sa Beda.

»Värkligen?» sa jag och spärrade upp ögonen så där så det syntes.

»Ja, då är det skäl, det allra *största* skäl, att vi dröjer.»

Två minuter senare lät det som om en stor hund skakat sig i tamburen.

Det var min herr mågs numro två sätt att anongsera sin ankomst.

Strax därpå kom han inluffande och satte sig bakom Beda, spärrande ut händerna på hennes axlar som ett par eldröda jättetulipaner.

»Nåå?» sa Holmen och tittade bakom glasögonen.

»Joo», sa jag — — »nu tror jag värkligen — —

Men kom för *all* del i håg, barn, att ni inte afbryter förr än vid slutet. Det finns ingenting värre än att bli afbruten i midten. Vill nu herr Holm vara så god, så — —»

Holmen harklade sig.

Så tog han upp en af gråpapperspoeterna och läste så där som när man läser upp en titel:

Sången.

»Är det någon af herrskapet som känner till den?»
Sedan vi alla skakat på hufvudet, harklade han sig igen, och så läste han i den vackraste värstakt:

»Hvad Är Min Sång?

Ett vattusprång,

Som kväller upp och snart försvinner;

Det stupar ned

I ensligt led,»

»Ursäkta», sa jag, »hvad är det som stupar ned?»

»Vattusprånget *det*, förstås», sa Holmen med eftertryck.

»Nå, men hvad gör sången *den*, då? under tiden», sa jag stött, för jag *tål* inte att folk rättar mig i det gramatikaliska.

»Han sitter antagligen bredvid och svalkar sig», sa Holmen med en af sina små blinkningar, som gör att man inte vet, om han skämtar eller talar allvarsamt.

»Jaså, jaha, då begriper jag fullkomligt», sa jag med värdighet. »Det är otroligt vackert? Tycker ni inte, barn? Men fortsätt, herr Holm! För all del fortsätt!»

Och så fortsatte Holmen:

»Det stupar ned

I ensligt led,

Där månen blek i skyar brinner,»

»Tänk bara, sa jag och nickade, att kunna se hur en *blek* måne brinner! Det fordras allt skaldeblick till det!

Men vi ska inte afbryta! — — — Det *finns* inte något värre!»

Det lät precis som om Holmen fått något i halsen, men så harklade han sig — —

»Tyst!» sa jag och lyssnade. »Var det inte — —? Vendla Ax's röst, tänkte jag säga, men som väl var, hörde jag miste. Och nu läste Holmen igen:

»Det —

(Vattusprånget, förstås, upplyste jag)

stupar ned

I ensligt led,

Där månen blek i skyar brinner,

Och strålar strö

På vågens snö — —»

»Ursäkta», sa Beda blygt, »*hvem* var det som strödde strålarna?»

»Månen, förstås!» sa gymnasisten.

»Nej, vattusprånget», sa Fanny.

»Nej, månen», sa Ada.

»Naturligtvis är det vattusprånget», afgjorde jag.

»Eljest vore det ju inte en *smul* originellt!»

»Men vill nu inte herr Holm —»

»Kanske fru Petterkvist vill läsa själf?» sa Holmen, som såg obeskrifligt arg ut.

»Jag!» sa jag och såg nog ut som det oskyldigaste frågetecken.

»Herr Holm läser ju så *utmärkt*. Gör han inte?

Vi är så *innerligen* belåtna! Var bara så hjärtans snäll och läs på! Det är rent otroligt vackert!»

Nu trumpetade Holmen som en riktig domsbasun:

»Af träd en krans

I silfverglans

Omkring min *ådra* tätt sig sluter,

Bland gran och tall

Min *böljas* svall

Sitt lif i tysta stunden njuter,

Och utan namn

I flodens famn

Till sist min svala våg sig gjuter!»

»Det var rysligt med vatten», sa jag och torkade mig i pannan — »men som vi är här för att uppfostra oss, så — —

Låna hit boken, Maja, så vi får räkna sorterna.»

Maja lånade boken, jag tog fram en blyertspänna och så räknade jag:

»Ett vattusprång.

Ett vattuled.

En ådra.

En bölja, som svallar.

En flod.

En sval våg.

Böljor med snö.

»Det finnas dolda flöden med», sa Holmen.

»Dem orkar vi inte med», sa jag bestämdt. »Får jag en enda droppe till, så rinner jag öfver.»

»Och inte vet jag ändå en *smul* hvad hans sångmö är», klagade Fanny!

»Det måtte väl inte vara svårt veta», flinade gymnasisten.

»Nå, hvad är den då, om jag får fråga?»

»Vattusiktig, förstås! Ha ha ha!»

»Så ska man inte säga», undervisade jag.

»Tänk bara, hvilken stor begåfning det behöfs att kunna *hitta på* så många sorters vatten.»

»Måtte vara nå'n slags andlig absolutist», sa lånbiblioteket.

»Eller också tillhör han nå'n slags andlig brandkår», sa Alma postmästare.

»Ja, eld och glöd fördrar han inte», fnyste Fanny.

»Jag tror det är en redig en», sa Thore på sitt trygga sätt.

»Hvad menar Thore med 'redig'», sa jag retligt, för jag började känna mig litet het om öronen af allt prat.

»Redig är väl det sista man bör kalla en skald, skulle jag tro.»

»Jag menar — det är — som att måla hvitt i hvitt. Det är — styft — och svårt. — Sånt som bara — rediga ena gör — jag menar gamla.»

»Jag tror han är hundra år minst», sa Maja ifrigt.

»Är det någon an, som vill undra något mera eller uttala sig?» frågade jag och såg mig omkring.

»Jaså inte. Ja kanske herr Holm är så god och läser upp honom då!»

»Carl David af Wirsén», läste Holmen.

Det var som ett slagrägn fallit öfver sirklen.

Carl David af Wirsén.

Sveriges förnämsta skald och osedlighetsutrotare! C. D. W! Min ärade och högt aktade C. D. W., som födt och uppfostrat mig med sina rättvisa och ädla rensjoner allt sedan mina första stapplande steg inom det litterära. Hur var det möjligt, att vi inte hade känt igen honom! Vi *borde* ha känt igen honom på *renheten* om inte på annat.

Jag kände mig alldeles iskall *till* och med om tungan.

Vi såg på hvarandra med nedslagna ögon. Ingen talade.

»Ja ha», sa jag slutligen, ännu litet stel i rösten, fast jag bjöd till att låta glad för att pigga upp de andra, »där riktigt *ser* vi, hur hjärtans *väl* vi behöfver odla oss!

Men om nu kanske herr Holm skulle vilja vara så innerligen snäll och låta oss höra något annat, som inte är fullt så fint, efter som vi inte *alls* tycks vara mogna för det fina ännu.»

»Hälst något riktigt modärnt», sa lånbiblioteket, »för sådant förekommer aldrig i min affär.»

»Men inte *för* modärnt håller», sa jag hastigt, för jag tänkte på den där saffransgula mön, hvars guldgula toner doftade i den smörgula sanden, eller hur det var, och fruktade att den ena villervallan skulle bli värre än den andra.

»Ska bli», sa Holmen.

Så tog han upp ett litet tunnt häfte och läste:

Ung Ofegs Visor.

Men han hade inte läst många rader, förr än jag skrek, nu varm och tungan igen som ett stryklod:

»Gud i himlen, hvad läser ni, herr Holm!?»

»Modärn poesi, som inte är för fin», grinade Holmen, som just ingenting har emot att hugga litet på det modärna, om han bara kan komma åt.

Och så läste han vidare om någon ryslig människa, (eller var det poeten *själf*?) som orenat sig med sin egen andes 'spyor'(!) och om det som var *ändå* mycket värre, som till exempel något om täck med ett r framför ä't.

»Mätte vara en af Lovisas luktpoeter, det där», sa Fanny och fläktade på sig med näsduken.

»Borde följa en flaska å dö-kogn med hvart exemplar», sa lånbiblioteket och följde exemplet.

»Usch, *mamma*», sa Beda och såg på mig så förebrående, som om det varit *jag* som skrifvit eländet.

Men jag var så häpen och full af skam och *ledsnad* öfver att Villy kunnat skicka oss en sådan lektyr, att jag inte alls kom mig för att säga ett ord.

»Finns det mer?» sa Maja nyfiket.

»Maja», sa jag svagt förebrående — (jag orkade inte mer.)

Men Holmen var inte svårbedd, han!

Och så fick vi oss en dufning till, *ännu* förfärligare än den förra, och som slutade med, att författaren satt i ett träsk och 'stank'.

»Det *må* han», sa jag nu med återvunnen enerschi.

»Det är en plats som riktigt klär honom!»

»Det är inte han som sitter i träsket», inföll gymnasten ifrigt.

»Så *borde* det vara då», afgjorde jag strängt.

»Jag tror han är olycklig», sa Anna Ene tankfullt.

»Ja, i sina *uttryck*», snäste jag till.

»Vi ska väl ändå veta hvem det är», sa Alma postmästare, hvars lugn ingenting tycks kunna rubba.

»Ola Hanson», läste Holmen.

»En bonde!» ropade jag strålande.

Det förklarar ju alltsammans!

»Naturligtvis har Villy skickat med honom bara för att visa hvad ett naturens okonstlade barn kan åstadkomma med — — med naturprodukter! — — Emellertid behöfver vi allt ett glas punsch att skölja ned honom med. Eller hvad säger ni?»

Det var alla med om, och så drack vi punsch och åt äpplen i all innerlig trefnad, men inte länge, ty alla var vi så ifriga att börja läsningen igen.

»Nå, hvad ska det nu vara?» sa Holmen, som stärkt sig med någonting varmt och starkt, fast nog *tror* jag han tyckte, att jag letat fram en bra liten krafina af det »mörka».

»Jag tycker», sa jag, »att vi smakar af dem allsammans i dag. Sedan kan vi ju välja dem vi vill fortsätta med.»

Samma tyckte de andra, och så slog Holmen upp en tjock lunta i midten.

»Det är egentligen ett orättfärdigt sätt att bedömma böcker, det där», log Ene.

»Tror bror det?» sa Holmen och kikade på honom på sitt roliga vis.

»Hur tror bror, att man i allmänhet bedömer böcker då, i synnerhet vid jultiden, när man har packor? Det är titt, titt i hvar bok det — såvida man inte har order att slå ihjäl en och annan på embetets vägnar. Då ger man tusan tittar och allting, plockar ut hvad man tycker passar sig för ändamålet och 'citerar' så det står härliga till!»

»Men det är ohederligt!»

»Tror — bror — det! Det finns folk, som anmält böcker på det viset i all sin tid och ansett sig göra en Gudi behaglig gärning.»

»Därför är Villys tidning så utmärkt», sa jag, riktigt glad få in en bit konversation, innan läsningen tog vid, ty det frästade allt fasligt på krafterna att sitta så där spänd en hel afton igenom och bara lyssna.

Holmen hvisslade.

»Hvad hvisslar herr Holm för?» sa jag förargad, ty att röra vid Villy är som att röra vid mitt öga.

»Surkart!»

Holmen grinade som en solvarg.

»Villy är ingen surkart», sa jag förgrymmad.

»Nej, men tidningen är! Artister, som berömmar sig själfva. Fy tusan!»

»Det är inte fråga om att *berömma*, utan om att *bedömma*», sa jag.

»Jaså. Och det skulle inte vara det samma, det inte!»

»*Alls* inte», sa jag med eftertryck.

»Jag ska säga frun, att de värkliga artisterna, och af dem finns det förbaskadt få — är alldeles för förnämna att puffa fram sig själfva — de begär att bli förstådda ändå. Nej, konstens numro-två-herrar är det, de, som uppfinner att Macbeth ska spelas i valstakt — eller något annat lika genialiskt, *dem* är det Villy sparkar fram, och det är förbannadt onödigt, ska jag säga frun.

Ska *de* sparkas, så är det åt ett helt och hållet annat håll!

Men det var sannt, det, vi skulle ju läsa!»

Bra hågad kände jag mig att säga emot litet till, men så kom jag ihåg, att man aldrig ska blanda ihop äfven de utmärktaste saker, för då *kan* det hända, att de fördärfvar hvarann.

Artister och bildande läsning passar kanske inte så bra samman.

Fasligt skönt satt jag i en af mina Stockholms-emmor och därtill litet i skym-undan.

Gud vet, om det var af punschen eller därför att jag grubblade litet för djupt på hvad Holmen sa, men bra sömnig blef jag —

Ja, rent ut sagdt så tror jag, att jag lurade till litet, men så spratt jag högt i luften, så där som man

gör, när man vet att man sofver utan lof, och då hörde jag Holmen fortsätta en mening med:

» — — strök han åter upp håret vid tinningen, så att den svarta vingen, som slokat nedåt pannan medan han skref, åter höjde sig djärft mot skyn — — »

»Hvad i all världen har karlen i hufvu't?» frågade jag yrvaket.

»En örnvinge!» jublade Maja.

»Konstig utstyrsel för en kristen människa», sa jag.

»Nej nej, sa Beda ifrigt — »det är *håret*, som höjer sig som en örnvinge. Söta herr Holm, läs mer! O, läs mer!»

Så läste Holmen igen:

» — — höjde sig åter (vingen?) djärft och stolt mot skyn, som kunde den med ett enda vingslag — — »

»Prata ingen smörja, Beda», sa jag förargad.

»Vill du värkligen *påstå*, att hår slår med vingslag, därtill djärft och stolt?»

»Det *är* håret», sa Beda förtviflad.

»Försök inte», sa jag. »Att *hjärtan* kan slå djärft och stolt, det *vet* jag. Men att *hår* — — »

»Det är örnvingen som slår», förklarade Alma Postmästare, hvars klara ögon var dubbelt så klara som vanligt af idel förtjusning.

»Då *har* ju karlen en hel *örn* i hufvudet på sig då», sa jag istadigt, »och att det är en konstig utstyrsel för en kristen människa, det *står* jag vid.»

»O!» sa Fanny Flax och själpte ut och in på ögonen. »Detta är hvad *jag* kallar poesi!»

»O!» sa lånbiblioteket, och tryckte handen mot hjärtat. »Jag ruinerar mig och köper honom.»

»O!» sa barnen och såg på mig som om jag varit en riktig turk.

Och så läste Holmen igen, tålig som en skolmästare: »höjde sig åter vingen» — det vill säga *håret*, sa jag, för att kunna följa med — »djärft och stolt mot skyn, som kunde den med ett enda vingslag lyfta sig

öfver jordens sorger och smärtor till de lifsglädjens höga rymder, där änglar i skarlakansröda sidendräkter flyga kring och prisa det knubbiga tvillingparet af Gudabarn, den unge Bacchus och den lystne Cupido!»

Det var ute med mig, det kände jag.

Jag begrep aldrig en smul.

Men just det hjälpte mig *litet*, för då visste jag, att jag stod framför något riktigt extra utsökt.

Det fick jag lära mig i Stockholm. Så snart Villy förde mig till något riktigt pin modärnt och fint, begrep jag inte ett dugg.

Men hvad behöfde jag tala om *det!* Litet hade jag ändå snappat upp under mina konststudier, och så sa jag:

»Särdeles käckt! I synnerhet i färgen. Utomordentliga halftoner. Man ser — med ett ord — — man ser precis — — hur allt lyfter sig! Hm!»

»*Han* om någon måtte väl vara akademisk?» sa Ada ang-tu-si-as-tiskt.

(Tänk, *Ada* ang-tu-si-astisk!!)

»Tror fru Ada värkligen», sa Holmen, »att akademien är så rabulistisk, att den består sig med *röda* änglar, om också af siden? Nej, fru Ada, akademins änglar är hvita, snöhvita, kom det evigt i håg.»

»För att nu inte tala om», sa jag, som nu kände mig få fast mark under fötterna igen, »att den där alldeles fasliga herr Bacchus och den mer än misstänkta pojken Cupido väl aldrig i lifvet skulle bli mottagna *där*.»

»Åh för *det*», sa Holmen och tog sig en lång pris.

»Ja, så blef Axel Lundegård, som författaren hette, med acklamasjon utsedd till fortsättningslektyr, sedan jag likväl först gjort det bestämda vilkoret, att vi hädanefters ska öppna hvarje sammankomst med en värs af C. D. W. för att vara *säkra* på, att åtminstone *någon* del af odlingen går i rätt fåra.

Vid supéen kände jag mig allt litet haj.

Jag hade nämligen räknat ut, att fallna hjältar äfven ha *den* fördelen, att de kan resa sig upp igen. Det var hvad jag hade bjudit till med.

I dag förde jag värkligen Sveriges framtids runor, om inte *presis* med den äran — så åtminstone med den goda viljan.

När Holmen fick se min lilla, men goda sexa, (jag hade beslutat börja piano!) så sa han:

»Nej, men kors, här ser det *presis* ut som om man skulle känna sig hågad att äta!»

Kronofogden är bortrest, men Axel, som jag trodde skulle bli *så* mulen, för 'god mat' är en förtjänst som mågar nästan har *rättighet* fordra hos sina svärmödrar, sa helt strålande:

»Nej, men Beda, så trefligt det här var!

På det här viset skulle vi ju kunna ha litet folk, vi med, utan att du behöfde släpa livvet ur dig i förväg!»

Nu blef jag så glad, att jag tog fram en butelj af vår gamla sherry, som vi kan bjuda på med *glädje*. Både Ruffen och jag har nämligen den åsikten, att *ska* man bjuda på vin, så ska det vara på värkligt *god* vara och inte på förgiftadt skryt-elände, som folk blir sjuka af.

Vinet gjorde Holmen så förnöjd, att han deklamerade en liten bit som hette 'Itiokia', eller något sådant där, alldeles utantill.

Det var som om man sett ett blått haf glittra, känt äppelblomm rägn och mjuka vindar smeka!

»Kors», sa jag, »hvad var det för innerligt vackert?»

»Poesi!» log Anna Ene.

»Åtminstone inte långt därifrån», sa Holmen förnöjd.

»Vi har författaren där borta i högen.»

I detsamma kom Ruffen hem — och — —

Ja, en innerligt rolig och lyckad afton blef det alltigenom.

En riktig ersättning för den föregående.

När de skulle gå, öfverraskade mig Axel *igen*.

Han kysste mig på hand och sa så trohjärtadt och godt:

»Tack, snälla svärmor, för att jag fick vara med! Det har varit så roligt!»

Gossen såg riktigt *rar* ut, det var hvad han gjorde.

Och jag som så *noga* tänkte begrunda hvad vi läst! Nu hör jag bara de där orden i stället.

Men så är det alltid med mig.

Det, som kommer in i hjärtat, stannar kvar, det, som kommer in i hufvudet, kilar ut.

Kanske att det inte *är* så nödvändigt för en äkta man att veta hvad en Fauna är, när allt kommer omkring.

Kanske det finnes män som vet det *allt* för väl, *allt* för väl?

Underligt emellertid, att båda mina litterära seanser skulle få ett så *högst* oförmodadt slut!

FEMTE KAPITLET.

Mormors-sorg och uppfriskande medel.

Nej, det är inte alls värdt att försöka sticka under stolen med den saken längre!

Jag är mulen, urrig, knarrig, med ett ord allt möjligt rart som man brukar laga ihop ett riktigt godt dåligt humör utaf.

Ada menade nog inte *hälften* med hvad hon sa, mot det jag räknade ut, att hon menade med hvad hon *inte* sa. Det finns ingenting farligare och *otrefligare* än att börja grunda öfver hvad folk 'menar'. Vanligtvis lägger man in sin egen söta mistänksamhet i deras tankegång — och så är soppan färdig. Men *ändå* så!

Visst är, att om jag kunde skriva *riktigt*, så skulle jag skriva en bok om mor-mödrar, för att visa, att de

väl inte precis behöfver vara någon utbrunnen aska eller urtröskad halm, om det också faller deras egna barn in att gå sta och gifta sig i otid.

Jag undrar just, hvilken enda kvinna fått sitt ömhetsbehof tillfredsställdt vid 40 år, eller 50 — eller 60!

Och då är hemmet tomt!

»Att få låna barnbarnen på en liten stund!» Kan tänka! Så ovanligt frikostigt!

En liten stund! Hvad hinner man på en »liten stund?» Det frågar jag just.

Man vill *rå om dem*, det är hvad man vill.

Åtminstone för några månader — eller veckor — eller år — hälst år — allra hälst år.

Man vill se de små lemmarna sprattla i badkaret, man vill kyssa de små knubbiga fötterna, man vill känna de små rosenröda kropparna tryckta mot sin egen — man vill höra de små skriken — skratten — — jollret!

Man vill med ett ord lefva om sina *egna* barnkammarfröjder — det är hvad man vill — *bara* det.

Ens egna barn blir ju stora så förfärande fort. Men det där förstår inte ungt folk, utan de bara går på och trampar och trampar på ens fattiga hjärta, till dess det är färdigt att gå i smulor. Och så ska man vara glad till!

En mor-mor är gammal — *måste* vara gammal — ja, så lastgammal, att hon hvarken *känner* eller *tänker*.

Hon får den äran att vara med när barnen kommer till — Vaka, slita ut sig — — *det* får hon. Men se'n så: Adjö, tackar så mycket!

Gud hjälpe mig, så bäsk jag känner mig!

Inte en smul mildare än kinabark — bara *bra* mycket mindre välgörande.

Tag en sked af mig före måltiden, så får man se! Inte ökar jag *aptiten*, så mycket är då säkert — möjligen *gallan*!

Fattas bara att jag sätter mig och lipar till! Jo, då måtte jag bli skön till dess Ruffen kommer in!

Nej, då är det bättre, att jag går ut och försöker muntra upp mig ett tag.

Dåligt sällskap bör man undvika, och är man sig själf ett dåligt sällskap, bör man söka andras.

Jag ska först kila upp till lasarettet och hälsa på Alida Malm, en fattig sömmerska, som inte har kunnat hitta på något bättre att göra här i världen än att sörja sig lungsot på halsen för en otäck tapetserares skull, hvars *minsta* fel är att inte ha kommit ofödd i denna världen.

Och sedan ska jag kvista i väg till fru Ungfrau och be att få låna hennes täckbåge. Om det *finns* godt humör någonstans, så är det där. Måtte jag bara inte råka ut för en af hennes »klagodagar», för sådana har hon ännu — fast sällan.

Fru Ungfraus »kastell», som hon kallar sitt vackra, underligt till och påbyggda envåningshus, ligger mycket högt med utsikt öfver inloppet och de vida skogarna bort öfver bärigen.

Vägen är så knagglig och brant, att man rent blir svettig. En alldeles utmärkt väg för människor med kinabark i själen!

Nog minns jag, när jag såg fru Ungfrau för första gången — ja, det är längesedan dess, nu!

Hon kom hit till en marknad.

Pappan förevisade en panorama: mamman drog ett posetiv och själf gjorde hon och apekatten Beppo konstster på lina i trikåben och rutig kjol.

Strålande vacker var hon och dygdig att må illa åt, som gamla stadskassören inte *blygs* att uttrycka sig än i dag, där han sitter i sin länstol och ser ut som en gammal satir.

(Han har gikt och all slags pestilensia i kroppen. Hvarifrån han fått *det*, vet han bäst själf!)

Alla ungherrar var som vridna, men den som tog eld på fullt allvar — det var kaptten Ungfrau, tysk till börden, han med, och så stod bröllopet i flygande fläng i gula huset på bäragsklinten.

Dagen därpå for de gamla med panoraman och apekatten, men posetivet måtte de ha lämnat kvar, ty första tiden ryckte och slet alla möjliga melodier i alla möjliga tempon där uppe på höjden — men efter några månader blef också posetivet tyst.

Skvallervägen fick man höra, att unga frun låtit flytta upp det på vinden, och där har det stått sen dess.

Stan satt och knep på läpparna i veckor, ja, månader, i väntan på glädjen att få säga sig borta, när »lindansarungen» kom på visit.

Men vänta fick de.

Kaptens gjorde inga visiter!

Det enda *vi* fick se af den strålande vackra uppenbarelsen var, när hon lik en rägnbåge flög genom staden — granna färger har hon alltid tyckt om — för att i timmar äntra i stadsbärgen — eller också, när hon med hatten i nacken rodde genom kanalen mot hafvet, så skummet yrde kring bogen.

Det var på den tiden som farbror Janne upphörde att arbeta i sin bod — om det kan kallas att arbeta — att sitta på disken och göra ingenting.

Han bara stod i dörren och gapade, som om han väntade få se en ängel flyga förbi.

Men det är en historia för sig, det!

Spring-Fia, som gick i hjälp hos kaptens, var nog den mest eftersökta människa i stan det året.

(Att kräket inte kreverade af allt kaffe hon blef bjuden på, begriper jag inte!)

Af henne fick man veta, att kaptens strålade som ett solsken dagen i ände, att unga frun var glad som en lärka och rolig så man kunde dö, fast hon ibland hade som 'anfall' — »klagodagar» — då hon bara ville ut, och då hon gret och jämrade sig, »så det var riktigt svårt höra på't.»

Jag *ville* gå dit, inte en utan flera gånger, men jag fick inte, och på den tiden trodde jag det var orätt göra hvad jag inte fick.

Så dog mannen helt plötsligt af slag.

Hon bjöd inte en katt på begrafningen en gång, och det gjorde hon *rätt* i, fast stan kände sig stött igen.

Strax efter begrafningen for hon sin väg med sina två små alldeles *bildsköna* gossar, men redan efter ett par år kom hon igen och slog sig ned i huset på bärgsklinten, som det tycktes för alltid.

Människorna undrade *så*, men *jag* förstod, fast jag teg. Uppryckt och hemlös som hon var, hade hon slagit rot i den fattiga jordmån som stått henne till buds — och så för barnens skull — och hemmets.

Fadren blef ändå som med dem *här*.

Ja, nu tror jag nog, att hon också slagit litet rot hos oss »Jockmockar», »som hon alls inte tål och ändå kan gå i elden för».

Visst är, att *vi* numera anse *henne* för vår mest ärade och aktade vän, utan hvilken vi inte skulle kunna reda oss mer än aldrig det! Vi springer där jämt.

Hon är hela stans stödjepelare!

Hälsa på *oss* någon gång då och då en *förmiddag* kan hon väl göra, fast ytterst sällan det med, men på våra bjudningar går hon *aldrig*.

Det är nog ett minne från den tid, när hon, ett stackars ensamt, främmande barn, ovant att känna vägar omkring sig i något afseende, satt däruppe och väntade och längtade att någon af hennes eget kön skulle söka upp henne, någon hos hvilken hon kunde finna stöd och hjälp! Mannen var ju så mycket äldre och —

Men det är inte värdt tala om den snö som föll i fjol.

Skamligt bar vi Jockmockar oss åt, det är visst och sant! Riktigt skamligt!

Rarare och grannare karlar än hennes gossar, får man leta efter.

En är ingenjör — en sjökaptan och så tokiga i modern är de båda två, att de kan göra hur långa resor som helst bara för att få se henne några dagar — ja, ibland bara några timmar.

Just nu var de hemma båda två.

Också var jag säker på att finna henne i sitt allra mest strålande solskenshumör — — men pytt också!

När det inte vill sig, så vill det sig inte.

Jag föll ned i en af hennes klagodagar och det i en af de värsta.

Fru Ungfrau stod midt i rummet, när jag kom, stödd på sin käpp — hon har skadat sin höft vid ett fall för några år sedan — klädd i gulsvart klädning, ljusblå spetsiga tofflor och en röd sidenduk virad som turban kring det mörka ståtliga ansiktet, där blodet ännu spe- lar lika varm som när hon var 17 år.

Rummet är så späckadt af besynnerligheter och djur, hemförda från världens alla hörn — hon är tokig i djur, att det är som ett det konstigaste museum, men *henne* passar det riktigt bra som »infattning».

»Nej, se den Lovisa Petterkvist!» ropade hon hjärtligt.

(Hon är alltid hjärtlig, om man så skulle hemsöka henne midt i natten).

»Det kaller jack en micket schön syrpris!

Vilst du nicht sitte ned, om du kan finne rum i all denne schmörje! Make plats, kapten!»

(Båda sönerna var inne. Kapten lydde och jag satte mig).

»Känner du hur kvaft här är, min Lovise? Man aldrig hafve kunne andes här — man bara kväfves här allt jämt. Ach, den schöne schöne tid, då man gick världen fri omkring mit det schöne posetiv!

Då jack säge:

»Hoppe Bebbo!» Und den Bebbo hoppe schön.

Sedan jack säge:

»Hoppe Ungfrau!» Aber den Ungfrau sitte schtill.

Jack säge:

»Beppo, danse!» Und den Beppo danse härlich kring!
Aber *den Ungfrau*, nicht.

Und det ben!

Jack danse på line in den luft, högt, och det beu

hålle schön. Aber här, jack falle på det schläte golf, und det ben gå i kras! Allt går i kras.

Ach, den schöne, schöne tid, när man gick världen fri omkring mit det schöne schöne positiv!»

»Så mutter», sa ingenjören med en humoristisk blinkning kring ögonen som han ärft efter modern:

»Gräf nu inte upp det där fördömda gamla skrället igen, utan låt det hvila i fred »

Men nu blef hon alldeles ursinnig, eller låtsade åtminstone bli det, och rätade ut sig, så hon tycktes växa ett kvarter.

»Så'na limmler, så'na högfärdige limmler!» ropade hon och skakade sin käpp.

»Skrälle! Hvad vare skrälle?

Hvad kan *ni* göra annat än kritisere!

Säg!

Kan ni hoppe i det tunnband?

Nej.

Danse på den line?

Nej.

Promenere på de stilter?

Nej!

Schtå på det hufvud?

Nej!

Ni kan inte ens falle på det schläte golf und bryte det ben af! Kruse, und prate schtrunt med *fule* flicker, det är det ende ni duger till. Gå, från mina ögon, så jack schlipper se era fule siner! (ansikten).

Ach, min Lovise, barn vare till ett schtort möda und en schtor beschvär! En *micket* schtor beschvär!»

Här sjönk hon utmattad ned på stol.

»Mutterlieblich — (nej, jag kan inte stafva't!» sa kapten, en fullkomlig skönhet, och slog armen så ömt kring halsen på henne, som om hon varit hans hjärtans kär — och det *är* hon.

»Om du bara ville se — — —»

»Nicht», sa hon oböjligt, men i detsamma kom det något vått i ögonen, fast det såg bara jag.

»Liebest mutterlieb — — —»

(Rysliga ord att leta ut!)

»Nicht!» sa hon lika bestämdt.

Kapten suckade och kysste henne ömt på den ännu så fasta och vackra kinden, och så följdes bröderna åt ut, sedan de bockat sig som ett par riktiga prinsar för mig. *Fast* det föreföll mig omöjligt, vädrade jag mormors-sorg i luften.

Mormors-sorg *innan* barnen ens var komna? Hvad skulle det då inte bli se'n!!!

Knappt hade dörren fallit igen om gossarna, förr än ovädret var som bortblåst och det vackraste solsken strålade i stället.

Jag måste ovilkorligen ta af mig kappan, något som jag nästan räknat på, och en kvart senare hade vi det delikataste kaffe på bordet.

Det är inte värdt sträfva mot udden.

Att försöka täfla med fru Ungfrau hvarken i fråga om kaffe eller bakverk är omöjligt. Kaffe och bakverk *måste* ligga i det tyska blodet — lika så väl som ölet. Också har vi gifvit tappt för längesedan.

Vi pratade om allt möjligt.

Det *allra* trefligaste med fru Ungfrau — (gatpoj-karna kallar henne fru Ungfram- och gammel-bak!) är, att man känner, att hon känner hvad man känner och att hon ändå aldrig hvarken brukar eller missbrukar hvad hon vet. Nu kände hon, att jag behöfde muntras upp, också var hon så glad och rolig och full af historier, att mitt dåliga humör dunstade af som dimma för solen och det inom tio minuter.

Ja, till sist blef vi glada riktigt i kapp, hvilket inte kunde hindra att vi, när jag tog afsked, föll hvarandra om halsen och började gråta som om vi hade betalt för'et!

»Ach, min Lovise», sa fru Ungfrau till sist och torkade sig i ögonen.

»Ach, min Lovise, hvad får man inte lide för dem barnen, und hvad skulle man ta sig till uten dem!»

De orden tog mig alldeles förfärligt. Ja, så förfärligt, att jag rusade till Ada som skjuten ur en kanon. Inga barn!

Inga barn — inga barn-barn!

Tänk, att vara mor och mormor åt *dem!*

Och så blygdes inte jag, som hade *allt*, att pösa upp mig som en giftblåsa —!

Jag borde just blygas! Och det gjorde jag.

Som väl var var Ada hemma, eljest tror jag att jag förgåtts på fläcken.

Jag kysste henne innerligare än jag, *dess värre*, gjort på länge, och gaf henne till försoningsgåfva min lilla kamébrosh, som hon är så förtjust i och som jag *lyckligtvis* hade på mig, och erbjöd mig att sticka hennes nya täcken, efter som jag ändå hade bågen hemma, och bjöd hela familjen på middag dagen därpå, pigor, dräng och allt, så hon skulle få hvila sig riktigt, och — —

Ja, jag visste inte hvad jag *inte* skulle ha velat göra, så samvetsöm kände jag mig.

Det är så utsökt ordentligt hos Ada — så rent utsökt ordentligt!

Man känner sig alltid hågad att sätta sig i tamburen af fruktan att smutsa ned de bländhvita, hårdt spända gångmattorna och rubbar man en stol, tycker man sig ha begått ett riktigt brott.

Förmaksgardinerna ligger utbredda *presis* en half meter på golvet och afståndet mellan blomkrukorna mäts med band.

Det är *han* som är så — —

Ah, hvilken *gemen* varelse jag är! Sitter jag inte här och *hackar* på mitt eget barn igen, och det, fast jag nyss känt mig så usel och förkrossad! — Jag ville bara säga, att bjuda till bäst man *vill*, så blir man gärna litet stel i ett stelt hem, och Adas hem *är* stelt!

Men det brydde jag mig inte en smul om *i dag*,

utan pratade och skrattade, så barnet blef riktigt upplifvadt och kronofogden kom ut från *sitt* rum, så nypomaderad och fin, att han såg ut alldeles som ett oljetryck, och frågade hvad vi hade för oss: »det lät så treffligt.»

Där fick du dig en lektion till, Lovisa lilla.

Enda faran i *Adas* äktenskap är nog hennes stelhet, ty i botten är *han* liflig och het, fast pedantiskt embetsmannaktig till det yttre! Få se, få se, hvad jag kan duga till *efter detta*, jag menar i upplifningsväg!

När jag på vägen hem från Ada kom i hörnet af storgatan, så hvem stötte jag i hop med om inte med doktor Kull. Men du min värld, hvad hade karlen gjort med sig? Han såg 20 år yngre och hundra år lyckligare ut än när jag såg honom sist.

»Så roligt jag träffade fru Petterkvist», sa han och räckte fram hand med ett riktigt *strålande* leende.

»Jag var just på väg till herrskapet.»

»Hå hå?» sa jag, så häpen att jag glömde af att vara höflig, ty vi är inte vana vid herr-visiter, vi — minst på förmiddagarna.

Men så kom jag ihåg mig och sa:

»Nå, går det inte an att nu — — Det vore *så* kärt — —!

Nej tack! Jag har egentligen inte tid. Det var bara något särskildt — —.»

Han gick tyst en liten stund, men så kom det så pojkaktigt muntert, att jag måtte riktigt titta upp och se efter om det fortfarande verkligen var han, som gick bredvid mig.

»Jag var allt en riktigt möjlig och knarrig gammal bokmal här om dagen, fru Petterkvist — Jag menar den där dagen, när fru Petterkvist ville ha mig till föreläsare. Säg, var jag inte?»

»Doktorn var rar, det var hvad doktorn var det», sa jag ifrigt. »För öfrigt var det riktigt *väl*, att vi inte

hade doktorn med oss. Vi dummade oss allesammans fasligt!»

Nu skrattade han, ett friskt lössläppt skratt, som porlade i väg som en nyss genombruten bäck på våren.

»Jag *borde* inte ha sagt nej», sa han sedan mycket bestämdt. Jag är *säker*, att fru Petterkvist kände sig sårad!»

Han såg på mig helt ifrigt, och som ingen människa på jorden så väl som *jag* kan veta, hvilket innerligt behof man känner ibland att få försona sig med någon, så drog jag ned mungiporna och bjöd till att se så stött ut som jag någonsin förmådde.

»Ja, var det inte det jag kunde tro», sa han än ifrigare. »Men nu måste fru Petterkvist förlåta mig *riktigt*. Jag är en helt annan människa i dag än då —»

»Det syns!» sa jag allt för glad att få komma ifrån den där stöttheten, som inte alls konvenerade mig.

»Doktorn har slagit ut som ett riktigt vårblomster.»

»Det finns något vackrare än vårblomster, fru Petterkvist.»

»Hvad då?»

»Jo — höstblomster! Men nu ska vi skaka hand. Ska vi inte?»

Ja, så skakade vi hand i gathörnet, som om vi varit de värsta ovänner som nu blifvit sams.

»Och nu», sa han, uppspelt som en pojke, »så föreslår jag, att vi firar försoningen genom en promenad arm i arm nedför storgatan.»

»Arm i arm!» skrek jag.

»Arm i arm»

»Förbi utkiken!»

»Förbi utkiken.»

Jag fullkomligt hissnade, men skämma bort ett godt skämt har aldrig varit Lovisa Petterkvists lag, och så sa jag:

»Slå till!»

Därmed tog jag honom under armen. Och så spat-

serade vi i väg nedför storgatan som ett nyförlofvadt par.

»Ack», sa jag, »om vi vore Svensk-Norska frågan!»

»Vi kommer nog att göra effekt ändå», skrattade min kavaljer. »Hvad tror ni att de kommer att säga i morgon?»

»Minst att Ruffen och jag ska skiljas åt, och att vi två är ute och profgår!»

Den tanken föreföll mig så komisk, att jag stannade och började att gapskratta, men det skulle jag ha låtit bli, för i det samma kände jag som ett skott mellan axlarna. Det var de svarta ögonen från kikuten som träffade mig.

»Hu!» skrek jag.

»Raska på, kära doktor!»

Och så raskade vi på det fortaste vi kunde.

»Hur är det?» sa doktorn muntert. »Blef ni sårad?»

»Ja, i ryggen!» sa jag matt.

»Det är visst hennes favoritanfallspunkt det.»

Nu *kände* jag, att jag borde säga något försvarande, men nog blef det både hastigt och klen undanstökadt, det är visst.

När vi en liten stund senare stod vid min port, tog doktorn adjö så vänligt och rart, som om jag varit drottningen själf, och stod med hatten i hand i minst två minuter.

»Hälsa!» nickade jag småslugt.

»Hvem?» frågade han medan den bleka färgen i ansiktet fick en snabb skiftning i rödt.

Men jag bara skrattade, för om också jag kikat i hans kort, så kände jag mig därför inte alls hågad att låta honom kika i mina.

»Hvem?» upprepade han, nu så ifrigt, att jag förstod att han *ville* ha svar.

»Er fästmö!» sa jag lugnt.

»Min fästmö! Hur vet — —?»

Men så häjdade han sig tvärt.

»Kära doktor», sa jag hjärtligt — »jag *vet* ingenting — ingenting alls, men hur bortkommen jag än kan vara i det litterära — och där är jag ryslig — så i kärlekens katekes är jag säker!»

Han öppnade läpparna som för att säga något, men så slöt han dem igen — alldeles som när man sluter igen locket om en dyrbar skatt.

Ett par minuter senare gick han med spänstiga, unga steg uppför skolbacken, på hvars höjd han stannade och viftade med sin hatt, en sådan bild af lycka, att jag fick tårar i ögonen.

Jag begriper inte, att så snart jag ser någon människa så där nästan onaturligt lycklig, vill jag bara gråta.

Kanske det kommer sig af det, att jag sett så många *börja* en stor lycka — men så få som fått avsluta den.

Tänk, om jag setat hemma och fördjupat mig i mig själf! Jo, då skulle jag ha varit rar!

Människan är en växelbank; hon behöfver ta ut och sätta in alltjämt för att inte bli bankrutt. Nu hade jag bara småmynt i kassan — därför så — —

Det känns som om jag fått den skönaste massage på själen — — Så härligt!

Kinabarken är bortknådad för den här gången, Gud ske lof!

P. S. Två dagar senare.

Nu vet jag hvad kikuten släppt ut för en snygg historia om min och Kullens promenad.

Jo, att doktorn supit sig full midt på blanka förmiddagen, och att Lovisa Petterkvist, som *händelsevis* stött på honom, varit tvungen att leda hem honom!

Leda hem!

Kan tänka!

Hvarför vi inte lika gärna kunde vara ute och *profgå*, begriper jag inte en smul! *Så* lastgammal är jag väl då inte ännu, skulle jag tro, att inte en karl

skulle kunna bli kär i mig lika så väl som i hvilken annan som hälst!

Mycket besynnerligare saker än så, har man väl hört talas om, *mycket* besynnerligare.

Men sådan är hon alltid.

Bara släppa ut det *giftigaste* hon kan få fatt i utan att en smul bry sig om, om hon sårar folks känslor aldrig *så!*

Jag känner mig riktigt matt, så tagen är jag.

Senare:

Besynnerligt med en sådan smygande fart Maja kom nedför vindstrappan i dag, och så hade hon en sådan konstig röd fläck på ena kinden, *alldeles* som om hon hade gnidit den mot något *hvasst* tyg — till exempel ett rockuppslag!

Hur står det till med din kunskap i kärlekens katekes, Lovisa lilla? De gnabbas visst jämt, men vet du inte, att *gnabb* och *kärleksgnabb* aldrig är långt skiljda åt ungt folk emellan? Jag måste ut och titta på henne ett tag till.

Tio minuter senare:

Nu har jag tittat!

Hon såg då *så* oskyldig ut.

Men *fläcken* såg skyldig ut för två.

Här gäller att hålla ögonen öppna!

Hon och Thore! Jo, det vore snyggt!

Utfattig hon och utfattig han, och han *därtill* artist. Hvem kan veta hur länge det dröjer, innan riksdan helt och hållet förbjuder artister i Sverige! Då vore det roligt vara hustru och barn, ska jag säga!

Senare:

Jag håller ögonen öppna, men ingenting upptäcker jag ändå, bara att Maja exerserar fasligt med honom för att få honom »fin» nog, men det är ett motbevis. Den man, man älskar, är alltid fin nog!

SJETTE KAPITLET.

Ett Konungabesök.

Det är inte att tro!

Det är fullkomligt ofattligt!

Men det *lär* vara sannt.

Borgmästaren har fått telegram.

Hans Majestät, Vårt Eget Älskade Majestät, Hans Majestät Konung Oskar Den Andra lär vara så Innerligen Nådig och Tänka att komma hit och hälsa på oss Jockmockar på samma gång som han inviger någon bana nå'nstans — jag vet inte hvar!

Gud signe stadsbärgen, det *säger* jag — eller rättare grufvan, för den lär det vara som drar honom.

Det där gamla tomma eländet till grufva, som aldrig gifvit för ett öre, den där utmärkt rara gamla grufvan, menar jag!

Jag vet inte en smul hvad jag skrifer — jag är alldeles vild af glädje och likadan är hela stan.

Vi bara springer om hvarandra som yra höns och skriker:

»Har du hört! Har ni hört!»

»Är du inte lycklig, Ruffen?» sa jag nyss, när jag trött och flämtande sjönk ned på en stol.

»Joo — jo visst!» sa Ruffen harklande.

Det är vid sådana tillfällen man riktigt fullt känner otillräckligheten af att bara ha *en* man. Man borde ha tio minst — och Gud vet om de räckte till *ändå* att begripa fullheten i ens känslor.

Vi ha bara tio dagar på oss.

Hvad är tio dagar!

Ett intet!

I synnerhet när man vill åstadkomma någonting alldeles ut-om-or-dentligt och inte vet en *smul*, hur man

ska bära sig åt — och inte har det allra bittersta att komma med.

Kl. 10 i morgon förmiddag ha herrarna sammanträde på rådstugan: kl. 11 vi hos fru Laxén.

Efter sammanträdet:

Mötet var mangraunt eller rättare kvinnogrannt besökt.

O, hvad jag saknade borgmästarinnan!

Hvem skulle ha trott *det!* Vi som var de värsta fiender. Men allting händer — allting!

De ha emellertid flyttat, och nu har vi fått hit en ung spoling »på förordnande», som inte ens duger till så pass att vara gift när det behöfs.

Det *finns* ingenting bättre än att vid upprörda ögonblick ha någon själf-fallen att samla sig omkring

Eljest blir det bara kackel utaf.

Och det *blef* kackel utaf.

Till sist skrek jag alldeles förtviflad, under det jag ringde i kaffekoppen så mycket jag orkade:

»Kan vi då åtminstone inte komma öfverens om att inte tala mer än fem i gången!»

Det tog *litet*.

»Jag tycker», sa fru Laxén på sitt släpiga vis, »att vi gör som herrarna vill.»

»Var just någonting att hålla möte om då», brummade mamsell Gertson, som har mustascher och ser ut som en knotig grenadjär af gamla sorten och riktigt *hatar* karlar.

»Jag tycker som fru Laxén!» flöjtade Fanny Flax, som fortfarande flaxar med både armar och ben för att få sig en man, men utan blir hon *ändå* — och det har jag sagt'na!

»Min man stadskassören, säger», sa nu gamla fru Almén, »att vi behöfver gasledning mycket bättre.»

»Hva falls», sa jag blodröd som en tupp, »behöfver vi gasledning bättre än Vår Egen Dyrbara Konung!

På det viset skulle man ju kunna låta regera sig af en gasklocka eller ett fotongenbolag!

Ha vi vandrat i dunklet hittills, så kan vi också vandra i dunklet hädanefter, isynnerhet när vi får en sådan minnets sol att värma oss med! Och därmed basta!»

»Jag tycker», sa fru Ekeberg, som nog inte var med när krutet fanns upp, »att vi bygger en äreport och strör ut hvitklädda flickor genom fönstren!»

»Basch!» sa jag, som ännu var litet i svallvågor. —

»Majestätet är alldeles ihjälgifvet med hvitklädda flickor, det är jag *säker* på.»

»Ja, då är det bra mycket bättre», sa Fanny Flax ifrigt, »om bara en enda (hon!) träder fram och — —»

»Beror på», sa jag med en menande sidoblick, »om inte det blir *väl* magert — —!»

»Åh-å-å», sa hon rappt, för försvara sig kan hon, »om det *som vanligt* blir Lovisa som håller sig framme, så måtte det väl bli fett nog — —»

Jag tänkte svara något ampert, men hvem hade tid att bry sig om elaka ord *nu!*

Så skämdes inte fru Enberg föreslå, att vi skulle be stadsfullmäktige om en ny klappbrygga, efter den gamla var utrutten, och att först använda *den* som äreport, men då sa Apotekaränkan, som är född adel och *så* gammal, att hon runkar på hufvudet åt allt hvad man säger, om hon vill eller inte, att hon tyckte det skulle vara en evigorrör, om vi sköljde våra smutsiga kläder på Hans majestäts allra nådigaste äreport.

»Det är *presis* min åsikt», sa jag med eftertryck, »och att någon kan ens uttala sig i den riktningen —»

»Hvar ska han ligga?» frågade i detsamma en röst.

Det blef alldeles dödstyst.

Ligga!

Den frågan föll ned som en bomb.

Åh, hvad jag saknade borgmästarinnan igen! Nu, om *någonsin*, hade hon varit själffallen!

»Jag föreslår fru Laxén», sa jag slutligen raskt.

»Hu!» skrek det våpet.

»Ja, det förstås i all tukt och ära», tillade jag än raskare.

»Herr Laxén har ju vasen och herrskapets våning är den största och — —»

»Men herr Petterkvist har *inte* vasen», sa nu en mild röst, som jag mycket *väl* kände igen.

»Nå än se'n då?» frågade jag stramt, alldeles för stursk att inte låtsas förstå hennes gemena insuniasjoner

»Tror frun» — för fru är hon — »tror frun *värkligen*, att Höga Öfverheten så handskas med rikets höga vädermälen, att de kasta bort dem till tack för litet husrum och litet mat? Den, som har så låga tankar om rikens ständer, har inte här att göra.»

Det fick *hon!*

Ja, så kacklade vi på igen.

Att jag var litet oklar i rösten, var det ingen som hörde; för om man också är villig att lida *allt* för sin Kung, så kan det väl ändå inte vara *roligt* att bli chikanerad så där in i sin själs djupaste hjärtrötter.

Men ju mer vi kacklade, ju yrare i hufvudet blef vi. Slutligen sa jag, alldeles uttröttad:

»Det är ingen annan råd — — jag springer till borgmästaren — han är ändå stadens styresman och *måste* hjälpa oss i vår nöd!»

Därmed slängde jag på mig min rundskurna kappa och flaxade i väg tvärs öfver vindbron till lilla torget, där »vår tillförordnade» bor i ett par små rum.

Jag bankade, bultade och knackade tillräckligt för att ha kunnat väcka en hel dommarekår — och till *det* behöfs det inte litet — men förgäfves.

Jag bankade om igen så armarna domnade.

Förgäfves — *fortfarande*.

Men så tänkte jag:

»Det är för Kunglig Majestät du bultar, Lovisa!»

Otroligt hvad det gaf krafter!

Ändtligen hördes tassande steg innanför, och så röt en ursinnig röst:

»Hvem är det!»

»Lovisa Petterkvist», skrek jag lika högt tillbaka.
Lovisa — Petter-kvi-ist, som är här i stadsärenden!»

Nu äntligen öppnades dörren ett par tum och —
Jag tror nog — jag menar — att höga öfverheten bestämdt tar sig bäst ut på afstånd. Åtminstone den del af den, som har rödsprängda ögon, rödsprängt hår och ser ut, som om andra människor bara vore *till* att bli slukade i en munsbit.

Men jag var inte kommen för att låta imponera på mig af småsaker.

»Ursäkta», sa jag och klämde mig in i rummet, fast jag nu efteråt inte begriper hur jag bar mig åt, efter som springan tydligen var afsedd bara för en katt, och knappast det — »ursäkta, men det är någonting *högst* viktigt!

Hvar ska Hans Majestät ha den obegripliga nåden att ligga?»

Borgmästaren stirrade på mig, så det var riktigt hämskt — men sa inte ett knytt.

Kanske han är döf, stackars karl», tänkte jag, och så upprepade jag med ännu större eftertryck:

»Hvar — ska — Hans — Majestät — ha — den — obegripliga — nåden — att — ligga?»

Men nu blef han vild och började trafva rundt som en cirkushäst.

»Ligga, ligga!» vrålade han.

(Tänk, att det *finns* öfverhet som vrålar!)

»Det *fattas* bara det, att jag ska lägga Honom med! Vet frun, hur det känns att behöfva hålla tal när man inte kan! Hålla tal för Sveriges förnämsta talare!

Se här, se här och se här!»

Därmed slängde han fram en hel packe med nedklottradt papper.

»Jag har inte sofvit en blund i natt — jag kommer inte att sofva på nio nätter till — minst. Jag blir tokig — jag *är* tokig.»

»Det syns», sa jag med värdighet, »men det har jag inte att göra med. *Vår* fråga är:

Ska Hans Majestät ligga i det allmänna eller ska han inte?»

Nu stirrade han på mig, så jag trodde ögonen skulle trilla ur hufvudet på'n, och så sa han något som jag inte *vill* svärta honom med att komma i håg, men upplysande var det, och så rusade jag tillbaka till mötet och skrek:

»Nej, det behöfs inte! Nej, det behöfs inte!»

Och *väl* var det, efter som rådstu'n och fängelset är det enda allmänna vi har och rådstu'n blir upptagen i hvar vrå af middagen.

Nog *hade* det varit alldeles rysligt att behöfva inmana sitt Eget Älskade Majestät i häktet, om det också hade skett bara för en enda natt och i djupaste underdånighet och kärlek.

Men hädanefter blir det allt jag som kommer att skaffa mig litet nys om både ett och annat, det vill jag lofva, ty nog är det fasligt, att vi fruntimmer ska vara så genomdumma och okunniga i det lagliga, att hvem som hälst kan inbilla oss precis hvad som hälst — som nu den där guldsmedsfrun med liggningen!

Jag kan inte påstå att resten af mötet blef *lugnt*, men vi kom ändå till ett *resultat*, och det var inte litet det, då vi ju ändå så godt som var en festkomité.

Men hvad vi beslöt vill jag inte tala om *än*, för att inte störa syrprisen — bara det sista — efter som det var jag som fann på *det*.

I fonden af salen, där middagen serveras, ska anordnas en lefvande transparang föreställande Snillets Gudinna, som räcker fram en lagerkrans på en tå — naturligtvis menar jag, att hon *står* på en tå — medan bakom henne två basunänglar ur sina trumpeter blåser fram veckiga bläck-band på hvilka står:

»Väl-Kom-Men O! K-O-N-U-N-G och Kronoborgs S-K-A-L-D!»

Jag fick fäkta fasligt, innan jag fick skalden igenom, men som jag sa:

»Tror ni det finns någon enda skald, han må vara aldrig så Hög, som inte tycker om att få sina värk utbasunerade, om också bara ur bläcktrumpeter?»

Värst blir hur vi ska få ut den — jag menar transparangen, efter som det bara finns en utgång.

Men det blir väl någon råd, när vi kommer så långt.

Naturligtvis tog jag för gifvet, att Ada skulle bli vald till gudinnan, men då var det någon som hittade på säga, att gudinnor väl borde vara ogifta.

Jag tänkte svara, att om *några* var gifta så var det väl de, men jag hade inte glömt Fannys gliring, och så teg jag — —

Ingen ska kunna säga att jag hållit mig framme.

Maria Laxén, som är både rödhårig och uppnäst, blef vald — men stans rikaste flickor är aldrig rödhåriga och uppnästa vid sådana tillfällen. — Vi får vara riktigt tacksamma öfver att hon åtminstone är hvithyllt och har en skaplig kropp. Hon hade kunnat vara skelögd och puckelryggig med!

Om några fullkomligt är *födda* till basunänglar, så måtte det väl vara min Beda och Maja!

Men betydde det något?

Nej, tro inte det.

Basunänglarna gick mig också förbi.

Men när Axan skuffade fram sin fula svarthåriga Janne — hon har alltid kjortlen full af barn-barn — och föreslog *honom* till Cherub — då kokade jag ändtligen öfver. (Vi ska ha en cherub, som hoppar ned från en blomstergrupp, lämnar en bukett och ropar: Länge lefve vår vänsälle Kung!)

»Jag antar», sa jag stelt, »att något 'val' här vid lag inte *kan* komma i fråga.

Vår lilla Alf är väl det vackraste barn som finns i

stan och så lik en cherub på förhand, att det väl vore en evig synd och skam om — —»

Väl var att de andra fruarna nu grep in, för jag var så uppskakad invärtes, att orden riktigt snubblade om hvarandra i halsen på mig. Ja, så blef Alf vald till cherub med jag vet inte hur stor majoritet.

Gifve Gud, att vi nu också hade herrarna på det klara!

De har naturligtvis beslutat någonting helt och hållet annat än vi — det gör de *alltid* — och det är *så* tidsödande och *så* tröttsamt. Först måste man säga, att det är alldeles *utmärkt* allt hvad de tänkt ut. Därpå undrar man litet, om inte möjligen *det* eller *det* — — hade varit *ändå* bättre. — Så säger *de*, att fruntimmer är några fullkomliga gäss, svär och brummar — —

Så gråter man — —

Ja, det är med ett ord en lång och invecklad process det där, framförallt när man har ondt om tid — och krafter.

Också tror jag, att jag lägger mig och hvilar litet, innan Gustaf kommer. — —

Jag känner mig allt fasligt echåfferad!

Senare:

Phu! Det satt hårdt åt — mest att få läktaren i salen. Men som vi sa, det *minsta* vi kan fordra är väl att få sluka Honom med ögonen, när vi inte får vara med om något mer!

Det var för rättvist att inte slå igenom.

Senare i allra största hast:

Kypare är efterskickade från Sundsvall.

Källarmästaren är vriden — säger hans fru — och *hon* vet, naturligtvis.

Skräddar Sjödin ändrar frackar så han tappar håret.

Flickorna Hallin, storsömmerskorna, har inte haft kläderna af sig på tre dygn och ser ut som sillmjölkar.

(Det är för innerligt väl att inte Majestätet sett min bruna siden ännu, eljest vet jag inte en *smul*, hur jag

skulle ha burit mig åt. Vi syr ändå åt barnen, så vi kan fördärfva fingrarna!) På rådstu'n skuras och knackas och bultas både nätter och dar; framstupa på torget ligger fyra käringar och ränsar ogräs så det sjuder om fingrarna, och lasarettet, som ligger i vägen, målas på så fort man hinner. Det är som om hela stan fått nya lungor. Nu skriker de på mig *igen!* Jag har inte två minuter öfver! Men ändå — hvilken fröjd!

Senare:

Det kommer att bli någonting ut-om-or-dent-ligt! Två stora pråmar lastade med bräder ska ta emot Majestätet vid inloppet — en aning om vår hufvudnäring! och på dem ska vi pläsera musikkåren — vi har en skarpskyttekår — delad i två — som ska blåsa folksången, medan en hvitklädd flicka (lilla Ada Blixt) bjuder Honom ett glas champagne och en bit barkbröd som prof på landets naturliga näringsmedel. Måtte bara inte Esskornetten komma att blåsa någonting helt *annat* än han ämnar! Det händer honom ibland. Men det kan inte hjälpas.

Ingen förmår göra *mer* än han kan!

Ruffen har hittat på, att vi ska försöka få ned lappar och en renhjörd att dekorera stadsbärgen med. *Är* han inte ett scheni, så säg!

Om det bara finns så pass med lappar och renar kvar den här tiden, att det kan bli en hjörd af! I annat fall får vi väl nöja oss med renhudar och koltar. Skickligt utströdda, duger de nog. Det blir naturligtvis inte på långa vägar när så dekorativt, men som *framtidsbild* kan det ju bli intressant nog *ändå!!*

Senare:

Alf är här för att bli inöfvad till Cherub! Mamma har inte fått honom ur fläcken — och inte pappa håller!

De ha naturligtvis skrämt den älskade raringen! Nog tog det emot litet att ta emot honom, ty jag hade allt lofvat mig själf att aldrig bjuda hit barn-barnen mer än »på en liten stund» — men så tänkte jag:

Inte något småsinne, Lovisa Petterkvist!
Det gäller Kung och fosterland.

Än Senare:

Alf hoppar som en fullkomlig liten zeraf och är så söt i sina små hvita lenögvingar, att man aldrig kan se sig mätt på honom.

Första dagen bara sparkade och skrek den älsklingen och sa, att han inte alls ville flyga till Gud ännu — tänk så sött! — men då hittade jag på att stoppa vingarna pin fulla med karameller och pepparkakor, och nu är han så kär i dem, att han inte ger sig med mindre än han får ha dem hos sig i sängen på natten.

Så mycket uträttar *lämpor!*

Senare:

Jag är alldeles vek i benen — och i hufvudet och öfverallt.

Alf tiger, tiger som muren, istället för att, som han bör, ropa: »Länge lefve vår vänsälle Kung!»

Jag har bedt honom på mina knän, jag har nästan gifvit ihjäl honom med hjortronsylt — det bästa han vet, och tömt järnkramhandlarens hela leksakslager, men utan resultat. Där riktigt ser man följderna af ett för strängt uppfostringssätt! Han vågar naturligtvis inte tala, det stackars barnet! Min enda förhoppning är att Majestätet, som ju är så innerligt Nådigt att vara Far-Far på samma gång som Kung, ska förstå blomsterspråket, understödt af ett par de skönaste blå barnögon, ett ljust lockigt hår och en liten rosenknopp till mun, som bara har det felet att inte öppna sig när den bör.

Senare:

Herrarna grälar!

Vi grälar!

Hela stan grälar!

Dagen därpå:

Solsken igen.

Ruffen och borgmästaren, som i den här frågan väckligen visat *stort* intresse, har rådt på de andra.

Det ska bli samma slags vin vid alla borden!

Samma dag på kvällen i sängkammaren.

Ruffen och jag sitter på fulingen och håller hvarandra hårdt hårdt i hand. Han är fuktig i ögonen, jag blank om nästippen.

»Herre Gud, Ruffen», sa jag till sist, »hvem kunde tro något sådant för trettio år se'n, när vi började med en tunna sill och hela boden på kredit!»

Gustaf teg.

Men nu gjorde det ingenting att han teg, för jag *kände* att han förstod mig ändå.

Ja, så föll jag honom om halsen och kysste honom. Och så grät och skrattade jag om hvarannat, och så kysste jag honom *igen*.

Hvem ska ligga här, här hos oss, Lovisa Peterkvists!

Majestätet!

Jag *kan* inte tro det!

Den älskade människan. Jag menar fru Laxén!

Att ensam i stan gå och skaffa sig mässlingen!

Sådant är väntjänster — en af dem man aldrig glömmet! Det känns alldeles som om jag höll på att kväivas!

Tio minuter senare:

Ett afskuret snörlicfsband *är* en otrolig lättnad.

Hvar folk som snör sig herbergerar sina sinnesrörelser, begriper jag inte.

Ruffen gör mig alltid så innerligen gärna sådana där små väntjänster.

»Det faller af sig själft, vännen lilla», sa jag, nu *tämligen* säker på att jag stod på fötterna och inte på hufvudet, »att vi måste skaffa nya möbler till — »Kungsrummet.»

Hvilket ord: Kungsrummet!

»Duger mycket bra hvad vi har», sa Gustaf hastigt.

»Vill du det, Ruffen lilla», sa jag mildt och lade händerna på hans axlar: »Vill du det *värkligen?*»

Ruffen puttrade och mumlade något som jag af

princeip inte hörde — och gick hastigt ut. — Tio minuter senare afsände jag följande telegram till Villy:

»Sänd morgondagens ångbåt snyggare Kungs-säng med tillbehör.

Din öfverlyckliga L. P.»

Jag var i fullkomlig feber innan svaret kom.

Slutligen kom det och ljöd så här:

»Det var tusan, tant Lova!»

Aldrig ett ord mer.

Den *rysliga* pojken!

Nu kommer jag naturligtvis att förgås af oro, innan jag får veta om vi har något med båten eller inte!

Dagen därpå:

Maja ska få hålla i simgördeln, när Alf hoppar. Hon var så ledsen att inte få stå i transparangen.

»Kära», säger jag, »vi kan väl inte bli basunänglar allesammans, häller!»

Det tröstar henne litet — och hvem vet om inte en nådig blick kan falla, *trots* alla intriger!

Senare:

Om bara tiden ville gå!

Jag tror jag ska gå och hälsa på Anna Ene, som jag inte sett en skymt af under hela festruset. Det ska förströ mig litet.

Strax jag öppnade dörren till Enes, kände jag i luften att inte allt var som sig borde.

Lilla Agda, en rar förståndig tioåring, såg förgråten ut, och när jag kom in i salen, stod Ene vid fönstret och trummade en sådan där komma-i-jänvikt-igen-marsch som hvarenda hustru känner till.

När jag hälsade, så bara stirrade han på mig och så gick han in till sig, utan att ens säga så mycket som hur står det till.

Joo, tänkte jag, där ser man hurudana till och med de bästa är, när man kommer öfver dem oförhappandes!

Anna låg på soffan, och såg blekare och genomskinligare ut än någonsin.

Hon blef *så* glad få se mig och skickade strax ut barnen, som hon jämt har omkring sig, så vi skulle få prata ostörda.

»Nåå liten», sa jag så nyttert jag kunde, när jag slaget mig ned och väl fått fram min stickning.

»På soffan nu igen? Hvad tror du Majestätet kommer att säga om det?»

Nu log hon litet.

»Du har väl klädning färdig till läktaren?» frågade jag, besluten att spara bästa biten (d. v. s. nyheten om min lycka) till sist.

»Jag kommer inte med», sa hon lågt.

»Åh, visst gör du det», sa jag så där öfverlägset säker som man alltid låter, när man inte är säker alls.

»Du ser ju riktigt pigg ut! Får du bara vara i Lysekil i sommar, så blir du väl så duktig, att du hoppar öfver små tak, när du kommer igen.»

Den ömtåliga munnen darrade till och ögonen blef fulla af tårar.

»Jag kommer inte — dit — håller — tant Lova», kom det så sakta — så sakta —

»Hå hå», sa jag. »Hvad? — —»

»Tyst! Där är han.»

Hastiga, liksom ryckiga steg hördes — och så trädde Ene in.

Att han såg *bra* ut, visste jag, men att han var en så fullkomligt vacker karl som det nu visade sig, tack vare den nya, utmärkt väl sittande uniformen — hade jag aldrig märkt.

»Ja, här är den nu», sa han kort och vände sig omkring.

Anna reste sig upp och såg på honom med strålande ögon.

»Är han inte vacker?» frågade hon stolt.

»Uniformen, jo!» svarade jag.

(Aldrig skämma bort, en karl, det är mitt resept!)

»Så är den också dyr», sa Ene bittert.

»Åh, hustrun min! Åh, hustrun min!»

Läpparna darrade i kapp med hennes.

Så lade han Annas hufvud till sitt bröst, strök henne ömt och lätt öfver håret som om hon varit en fågelunge, kysste henne innerligt och gick lika hastigt som han kommit, *fortfarande* utan att ens se mig.

Det blef tyst i rummet bra länge —.

»Dina respängar?» frågade jag, för hvilken det gått upp ett ljus, slutligen sakta.

Anna nickade — —

»Tant Lova vet ju hur vi har haft det —. Kappa och mössa — har ju varit nog — hittills; det har aldrig velat räcka till — till mer — nu *måste* han naturligtvis ha uniform — — jag är *så* glad vi hade pängarna — han telegraferade genast mått och sådant — — det var ju en riktig välgärning att vi kunde — hade — det var ju alldeles nödvändigt —.»

Jag var proppad ända till brädden med invändningar, men jag sväljde dem.

Hade han tagit *de* pängarna, så visst var det alldeles nödvändigt, han, som väl tusen gånger hällre klippt en bit af sin egen hud och klädt sig med, om det bara varit möjligt!

Så kysste jag henne ömt till adjö och gick utan att säga ett ord om min stora nyhet — —.

På middagen var jag ovanligt knarrig — ingenting var mig i lag, och när Pepita försökte muntra upp mig genom att kasta nötter i hufvudet på mig, så gaf jag henne dask, ja, det gjorde jag.

Men så ångrade jag mig, tog henne i famn och gret — ja, stormgret.

Visst var det för daskets skull?

Nej, det var för någonting *helt och hållet* annat! *Aldrig* kan man få vara glad tvärs igenom, håller! Stå i det mest strålande solsken bäst man *vill*, så är det alltid någon sida som träffas af skuggan, af en iskall, otäck skugga.

Jag telegraferar återbud om Kungssängen i morgon bittida! Majestätet får bo just hvar han vill! Det känns som om jag *aldrig, aldrig* skulle kunna bli glad mera!

Dagen därpå:

Det är en välsignad sak med det där sofvandet! Andras sorger, de må vara aldrig så stora, vissna bort, medan däremot ens egna, de må vara aldrig så små, stå så friska och lefvande som om man förvarat dem under glas.

Så gick det med mig med.

Hvem bad Enes att gå sta och gifta sig i otid? Och inte kan väl höga öfverheten rå för, om det faller lägre tjänstemän in att skaffa sig högre tjänstemäns barnskara?

Hvad skulle det bli för en lag och ordning i landet, om vi skulle regeras utan *uniformer!* Och hur skulle det bli, om inga fler skaffade sig kronans nådiga dräkt än de, som hade råd att bära den?

Jo jag tackar, jag!

Själfsvåld, det är hvad det skulle bli af, det!

Uniform *först*, hustru sedan — det *måste* vara ordningen, och det förefaller mig *värkligen*, som om en och hvar med liten smula förutseende och pliktkänsla — —

Dagen därpå molade Anna i mig som en tand som värker — sedan ändå litet mindre, till sist inte alls. Med min Kungssäng var det allt betydligt mycket värre, skulle jag tro.

Tänk, om vi inte fick någon!

Hvar *skulle* vi då lägga Majestätet!

Senare:

Generalrepetisjon på *allt*.

Obegripligt hvar Maria Laxén kan ha lärt sig att klä af sig så bra som hon gör! Nog vore det bra upprörande, om Hans Majestät skulle få sin blygsamhet sårad här hos oss, Jockmockar!

Men hon ville inte ens höra *talas* om några fler

kläder — och inte ritläraren häller, som drapperat henne — med det *mycket* lilla som finns!

Allt gick utmärkt, utom Alfs lilla munläder, som fortfarande inte gick alls.

Thore har målat en riktig ridå, som tog sig utsökt bra ut, och Maja hjälper honom allt hvad hon hinner.

(Jag såg nog alldeles galet med det där andra!)

Värst är med uthalningen af transparangen!

Eller bör den kanske kallas tablå?

Vi måste nämligen hala den genom *fönstret*, ty inte kan man begära, att de ska orka stå och lysa under hela middagen, och utgången är omöjlig att komma åt.

Med änglarna gick det som det varit smordt, men med Gudinnan var det värre: hon fastnade gång på gång, fast två karlar stod utanför och drog och basun-änglarna sköt på innefrån så mycket de orkade.

Hon var för fet!

Vete Gud, hur många gånger vi repeterade, innan vi fick henne i den rätta lutningen!

Till sist gick det, men måtte det bara inte falla Majestätet in att titta bakom ridån i detsamma, det *säger* jag, för då kan Han komma att få se en *underlig* syn, en *högst* underlig syn!

Men naturligtvis, aldrig tittar *Han* bakom ridåer!

Senare:

Dagarna både kryper och flyger fram.

Om jag bara tordes förhäfva mig litet, tala om hur lycklig jag är, skulle jag må bra mycket bättre.

Men det vågar jag inte för *aldrig* det!

Tvärtom går jag omkring med neddragna mun-gipor och talar om för alla människor hvilket förfärligt stort besvär jag har.

Det lisar *dem!*

Senare:

Jag undrar hvem som ska bjuda Honom kaffet på säng? Jag?

Ruffen sa i morse, att det inte passar bjuda Honom något kaffe alls, men då sa jag:

»Ska inte den *Käraste Gäst* vi någonsin haft få sig en ärlig tår kaffe på säng, bara därför att han råkar till att vara Kung?»

Och *hvad* ska jag ha på mig? Min bruna siden? Brunt siden klockan 7 på morgonen! Nej, det — —

Vara enkla och naturliga är det enda vi *kan* vara, och det man *kan* vara, det ska man vara.

Senare:

Nu vet jag *hvad* jag ska ha på mig!

Ingenting alls! Det kommer bestämdt Majestätet att tycka *allra* mest om. Ja, jag menar naturligtvis ingenting alls *extra*, om inte möjligen ett litet förkläde för att liksom öfverdrifva det husliga. För *ska* jag öfverdrivas, så bör det allt vara åt *det* hållet och inte åt sidenhållet — det känner jag på mig.

Men *hvad* springer de på gatan för?

Hvad säger Sofi?

Är båten här?

Ack! Tänk! O! Måtte!

Senare:

Den trofasta Villygossen! Den *rara* Villygossen! Vi har en säng, ett helt Kungsrum i sjöblått siden med krem gepyrspetsar och sjöblå matta. Majestätet kan tro sig ligga på sjöbotten! Det är Gudaskönt!

Måtte Han komma att känna sig hemmastadd!

Och det *bör* Han, efter som Han tillhör flottan.

En tapetserare följde också med, alldeles *gratis*.

Jag vallade efter honom som en hund, så förtjust var jag i hvar spik han slog i. Men när han lämnade mig räkningen, hoppade jag till som om jag fått ett skott i bröstet och rusade af in till Ruffen.

»Har du sett, har du hört?» flämtade jag.

Ruffen tog räkningen, drog ihop läpparna, som om han fått något surt i mun, men så sa han helt lugnt:

»Det var att vänta.»

Det är vid sådana tillfällen Gustaf är så stor, så mycket mycket större än jag. Han betalade utan att säga ett knytt och därtill ville han bjuda tapetseraren på middag, men jag satt stel och rak som en pinal utan att låtsa höra på det örat, fast Gud ska veta hur det sved låta någon lämna mitt hem otrakterad.

Men också, att bjuda en person med ett så *krok-näst* samvete på middag! Åh nej, *någon* slags oppinjonsyttring ska man göra, när folk tar skinnet af en.

Men hvad vann jag på *det*!

Jo, att Ruffen tog honom med sig på stadskällaren och bjöd honom på middag *där* med *vin* till, för de staccars styfrar han har kvar, medan jag satt hemma nedsjunken i mat ända till axlarna. Sedan följde Ruffen honom till båten och bjöd honom på punsch och köpta cigarrer och på *kväll*.

Det knäckte mig!

Gör jag någonsin något annat än ruinerar Ruffen! Hvad hade tapetseraren någonsin här att göra?

Nog hade *Majestätet* hållit till godo med litet borgerligt helylle — alltid —! Det var *jag*, som, uppblåst af högfärd, inte tyckte något var fint nog.

Jag hade god tid att tänka på saken, där jag satt och saltade mitt ensamma kaffe med mina tårar — —

Åh, så jag gret! Väl att Maja var borta!

På kvällen kom hela stan för att se på Kungsrummet, som gjorde dem alldeles häpna och litet till.

»En briljanterad kråsnål blir väl det *minsta*», sa *en*.

»Eller också en briljanterad snusdosa med porträtt på locket», sa en annan.

»Herr Petterkvist tycks inte ämna nöja sig *ens* med vasen, han», sa en tredje.

Men jag var så matt och förbi af att ha burit mig så illa åt mot Ruffen, att jag inte orkade försvara oss

Lyckligtvis kom Ruffen hem redan vid tiotiden och då fick jag mig en riktigt lång och rar tår och uppgörelsescen -- en sådan där som jag tycker så rys-

ligt mycket om. Nu känner jag mig lugn igen, som väl är, ty lugn behöfs att kunna ta emot så oändligt mycken lycka.

Tänk, snart, redan i *öfvermorgon!* Kommer det *någonsin* att bli öfvermorgon?

Hela huset är som fullt af sol!

Dagen därpå på aftonen:

Jag lägger mig inte i natt.

Det förefaller mig vara ett riktigt rån att sofva bort känslor så heliga som mina.

Jag har kokfru, förstås, ty nu vågar jag inte koka ens så mycket som kaffet själf!

Gifve Gud, att lille Alf måtte hoppa *riktigt* sött, att barnen måtte bli observerade — att Ruffen inte måtte sticka knifven allt för djupt i mun — — och att jag inte måtte bli så konfunderad, att jag håller kaffet i sängen i stället för i Majestätet. Och att allt annat — måtte gå — bra! Jag förmår inte mera — — jag är slut, uppsmält — af — idel — *tacksamhet!*

En kvart senare:

Hvem springer öfver torget med steg så lätta som om han hade eld under fötterna?

Borgmästaren?

Och hvad håller han i hand, hvad ropar han?

Ett telegram?

Gud! Hvad?

Åh — — — !!!

Dagen därpå:

En tung, underlig stämning ligger öfver gator och torg. Alla dörrar är stängda — inga människor syns till.

Det är som om hela staden fått sorg.

Och det har den — djup, djup Kungs-sorg!

Han kommer ej.

Jag har hållit mitt ord: jag har inte sofvit en blund i natt. Jag har setat på ett utbredt lakan midt i Kungsrummet och gråtit, gråtit de bittraste tårar jag någonsin gjutit i hela mitt lif — när jag inte haft hjärtesorg.

Det *var* för mycken lycka!

Du pöste, så du höll på att pösa sönder, du, Lovisa lilla!

Du behöfde knusas — nu igen — knusas riktigt. Och knusad är du — i småsmulor!

Samma dag på kvällen smög jag mig upp till fru Ungfrau för att om möjligt snåla mig till litet godt humör igen, så riktigt modlös kände jag mig.

»Jack säge dig någet, min Lovise», sa hon, utan att alls låtsa om min *särskilda* missräkning:

»Jack ämne sitte in dem kastell und schläppe raketer för det Majestätet upp — aber det Majestät komma nichts. Nu jack schläppe de raketer upp för *er* — schnart — på en sctor fest. Aber nicht just *nu*. Jack und den kapten ligge i den luf, aber *seden!*»

Nog *är* hon rar!

Alltid bjuder hon till att roa och förströ oss, när något tråkigt inträffat. — —

Alltid.

Också riktigt *önskar* jag, för hennes egen skull, att hon och kapten inte länge måtte ligga i »den luf» på hvarandra.

Men någon *tröst* fick jag inte.

Det känns, som om jag setat i en gunga och svängt högt högt mot en strålande sky och fallit pladask i backen.

Vete Gud, när jag orkar samla ihop mig mera!

SJUNDE KAPITLET.

Helande Plåster. Sista båten. Farbror Janne.

Ingen människa står ut med att känna sig slagen i småsmulor alltjämt.

Också börjar jag hämta mig *litet* och så gör stan med.

Tanken på hvad *vi* ska ta oss till med Kungsrummet, har nog varit *den* ett så godt och helande plåster.

(Tapetseraren tar igen det mot afdrag — men det får de inte veta än!)

Den enda riktigt tröstlösa är lilla Alf, som gråter nätter och dagar efter sina vingar (och efter mormor!), men nu har han fått en trähäst, som tycks bli *hans* plåster.

Hos Enes ligger den vackra uniformen insvept i silkespapper på vinden, och konungabesöket nämns aldrig där i huset.

Jag för min del tycker *nu*, att det *ändå* är något så mycket att vara tacksam åt!

Vi hade ju njutit all fröjd utom den sista, största, och kanske är det riktigt *bra*, när den sista, största fröjden fattas. Nu kan vi drömma hur vackert vi vill, tro hur vackert vi vill. Nu har vi inga dumheter att sörja, inga missräkningar att komma öfver.

Nu är och förblir Konungabesöket mitt lifs stolteste och skönaste minne. Men *tala* om det vill jag inte göra mer — *ännu!*

Senare:

I går gick sista båten.

Till och med nu, när vi 16 mil härifrån kan komma söderut med tåg, så är det *ändå* den sorgesammaste dagen på hela året.

Vi följde med så godt som man ur huset längs stranden, så långt det gick, och sedan stod vi och viftade så länge vi såg en skymt af röken.

När man så vänder tillbaka, känner man sig som fångar på en obebodd ö utan allt annat sällskap än sina olyckskamrater.

Men *ett* godt för det med sig: man sluter sig samman på ett annat sätt än i de stora städerna, för om vi också grälar *litet*, hackar på hvarann *litet*, så *vet* vi

ändå, att kommer sorg eller bekymmer, så behöfver vi aldrig bära dem ensamma.

Och så är det så roligt att så godt som genast börja räkna ut, när första båten kan komma.

Från April är utsiktsplatån aldrig tom, fast hvar-
enda människa *vet*, att isen *aldrig* bryter upp så tidigt.

Herrarna går från den tiden jämt med kikaren öf-
ver axeln och allihopa är vi väderbitna och rödblom-
miga af att så ofta utsätta oss för hafsvinden, som då
minsann kan vara bitter nog. Och hur noga vi känner
till isen se'n! När han 'blånar', när han 'skjuter sig',
allt har sin betydelse, till dess ändtligen mot vårsidan
'de stora dånen' öppnar en glänsande ränna, ur hvilken
kort därpå den älskade blågula flaggan långsamt när-
mar sig, som komme den ur skyn. Då blir man så glad,
att man faller hvarandra om halsen — åtminstone vi
gamla, de unga är så förfärligt mycket förståndigare.

Och att sedan tåga i prosesjon ned till båten och
äta Stockholmsmat — *ack!* Numera *kan* vi ju få hit hvad
vi vill, om det så vore midt i vintern, men det är inte
alls det samma. Många små agremanger uppväger inte
en stor glädje — det har jag lärt mig nu, om man också
tror så först.

Ruffen och jag hade nog stannat längre på platån,
om inte moster Saras jungfru kommit springande med
andan i halsen och bedt mig för Guds skull titta in
genast: »Patron höll på att ta lifvet af sig nu igen!»

»Hå hå», sa jag skrattande, »hvad har ni nu hittat
på att roa er med?»

Ja, så pass rädd blef *jag*, men så är jag också här-
dad med sådana där budskickning minst en gång i vec-
kan och »ta lifvet af sig» betyder vanligen bara, att
patron, eller farbror Janne, som hela stan kallar honom,
vill *ett* och Sara, hans gamla släkting, vill ett annat.

Redan utanför grinden till den stora trädgården,
där farbror Janne har sitt trefliga envåningshus, hördes
farbrors och moster Saras röster i full duett.

Först borde jag likväl kanske säga, att fast farbror Janne inte *alls* är hvad man kallar besynnerlig, så är han allt litet egen och måste behandlas därefter.

Framför allt tål han inte att bli vaktad som en barnunge, och det är just hvad Sara gör sig skyldig till ständigt. Hon följer honom som skuggan, och att hon jämt låtsar vara ute och gå för sig själf, bara retar honom än värre.

I dag tycktes det vara en hetare debatt än vanligt. Farbror Janne stod midt i en tämligen djup vattenpöl och stampade så vatten och lerklumpar yrde, hvilket för en några och sextio års man kan vara lifsfarligt nog, minsann, när man är i början af October.

Det lilla rödskrumpna ansiktet med de korta, tofsiga ögonbrynen, som sitter högt i pannan, var alldeles gråhvitt, så ond var han, och ur den infallna munnen som ännu tycks ha alla *mjolk*-tänderna i behåll, droppade orden så fort som när ett slagregn störtar ned. Moster Sara, som numera ser ut som en ande efter sig själf, sprang rundt kring pölen, bra nog lik en förtviflad höna.

»Det vore alldeles rätt åt dig, om jag drunknade!»
pep farbror Janne i sin värsta falsett.

»Då fick du höra, du, hvad pappa och mamma säger, du, när vi träffas i himlen, du, fast dit kommer du aldrig, du.»

»Söta Janne lilla, stig upp!»

»Nej, du skuffa i mig, du!»

»Söta älskade Janne! Jag höll dig ju bara litet i rocken, så du inte skulle — —»

»Du behöfver inte hålla mig i rocken, har jag sagt! (Stamp, stamp, så vattnet yrde). »Gå din väg genast! Jag håller mig själf i rocken — om jag *vill!*» (Stamp, stamp).

»Nu ska jag stå här, till dess jag är död, du, så får du höra hvad pappa och mamma säger, när du kommer i himlen, men dit kommer du *aldrig, aldrig, du!*»

Sara sjönk ihop som en säck, ur hvilken någon skakat allt innehåll, och nu ryckte jag fram till undsättning.

»Kors», sa jag nytert, »farbror Janne tar sig ett *halfbad*? Ja, det lär vara alldeles *utmärkt* hälsosamt och *just* hvad alla läkare ordinerar nu för tiden.»

»Hva? Hä? Huh-uu-u!» sa farbror Janne och pallrade sig upp ur pölen så fort de korta benen tillät och rusade i väg med en sådan fart åt huset till, att det nästan blef omöjligt för oss två att följa efter.

En kvart senare hade vi honom i godt förvar i sängen, där han drack glödgadt vin som ett det frommaste lamm och *till* och med höll till godo med varma krus under fötterna, hvilket han eljest *aldrig* gör, han må vara hur förkyld som hälst.

För farbror Janne hör läkare och begrafning ihop lika säkert som man och hustru. Han hade aldrig sett en läkare i hemmet förr än vid föräldrarnas enda och sista sjukdom, och sedan dess har han gjort sina egna uträkningar.

Sara, stackare, var alldeles utschasad, men det är hon van vid. Först när farbror sof riktigt godt, gaf hon sig tid att ta sig en liten gråtpärs, men den gick så fort öfver som ett ragn i Maj, ty *ifall* farbror skulle vakna, ville hon inte vara rödögd.

Ja, nog *är* den där kärleken besynnerlig.

När Sara för vid pass 30 år sedan, då en vacker och riktigt ståtlig flicka, kom i farbror Jannes föräldrars hem som hjälpreda och vän, blef äldsta sonen, en duktig karl med hufvud på skaft och en riktigt bra affär uppåt landet, kär i henne.

Men hon sa nej.

Hon hade fäst sig vid Janne, som var sju år yngre än hon och så litet försigkommen på alla vis, att det var riktigt bekymmersamt.

Men tror någon människa *han* brydde sig om *henne*? Visst inte! Det enda han förstod sig på var att kjujnera henne — *så* mycket karl var han ändå — och kjujnerat henne ha han gjort allt se'n dess.

Så hände det där otroliga spektaklet, när farbror Janne excercerade beväring och rök på en korpral, som misshandlat honom under hela mötet, och skrek:

»Det vore rätt åt dig, om jag stack hål på dig, du, men det vill jag inte, du, för då skulle det komma ut för många små-djäflar, du. Men stryk ska du få, du!»

Och stryk fick korporalen — och det så han inte kunde bära Kunglig Majestäts permisjoner på en hel vecka, hur en grof tre alnars lång karl han än var.

Nu *måste* ju farbror Janne endera förklaras för sinnes-svag eller också bli skjuten midt i hjärtat en dimmig morgonstund på en vacker gräsmatta, medan fåglarna höll sin sista konsert för hans fjärrskådande blick.

Jag har alltid tyckt den döden vara en den skönaste död för *hjältar*, fast jag inte kan säga, att jag precis tycker den passade för farbror Janne, och det tyckte inte doktorn, som undersökte honom, håller, och så blef han hemskickad.

Det där höll alldeles på att krossa Sara, stackare, men då var det någon som hittade på att säga, att *just* de största chenierna haft det mest omtvistade förståndet — och som hon var och *är* öfvertygad om, att Janne är ett cheni, tröstade de orden henne otroligt.

Visst är, att i fråga om *räkning* hör nog farbror till chenierna. Innan han ens kunde tala rent, visste han hvad sju gånger sju var, och när han kom i skolan, gjorde han inte annat än slog räknemästaren på fingrarna alltjämt. Och ett märkvärdigt minne för annat hade han med.

Det fanns inte en sak i faderns bod, som han inte kunde utantill, och i fråga om att vrida strutar har eller rättare hade han inte sin like.

Men sedan var det också slut med hans begåfning. Till sist, i tanke att egga honom litet, satte fadren upp en liten bod åt honom som han skulle få sköta alldeles ensam».

Ja, det säger jag, att något mer rörande än *den* affären kan jag då inte tänka mig.

Farbror Janne städade in hvar enda smul i boden själf; satte prislappar på hvarenda sak, men inte hvad han skulle *ha*, utan hvad han gifvit i *inköp* — vred ett helt bärg med strutar färdigt, drog upp snuslådan och befalld moster Sara, som naturligtvis följt med honom för att sköta hushållet, att laga så att kaffepannan aldrig var tom — och så satte han sig på disken och väntade på kunder.

Att få honom att servera folk, som ville köpa, var pin slut.

Han bara pekade ut hvar allting fanns — så fick man sköta sig själf och ge hvad man ville öfver.

Ja, det måste jag till böndernas heder säga, att aldrig var det *de*, som försökte köpa till inköpspris och därunder. Tvärtom!

De var så måna om att »Holmkvistens Janne» inte skulle gå »kaputt», att de både mätte och vägde knappare åt sig själfva än de skulle låtit ske i någon annan bod, och alltid fick *han* köpa lärft och smör och sådant för en och två vitten billigare än både vi och andra.

Mest frestande var det att snåla in en slant vid den kontanta betalningen, förstås!

Hur många smutsiga sedlar och tummade tofskilningar, som i *den* boden vandrade fram och tillbaka till de smutsiga plånböckerna innan de, som rådde om dem, kunde förmå sig att skiljas vid dem, det vet bara Han, som ransakar inte allenast plånböcker utan också hjärtan och njurar.

Men de gjorde honom alltid rätt till slut, och att de sedan trakterade sig kanske litet rikligare än vanligt med snus och kaffe, är jag riktigt *glad* åt, för det hade de ärligt förtjänt.

Janne sa aldrig något, om han så fick mycket eller litet »till öfvers», men om någon försökte narra honom,

om det så bara var på en styfver af hvad han ansåg vara sin rätt, så kom det ögonblickligen ett:

»Det vore rätt åt dig, du, om jag satt dig i kuran, du!»

Det finns många som gapskratta, när de hör talas om den där affären.

Ja, man skrattar åt mycket nu för tiden —!

Samma höst kom fru Ungfrau till staden, och se'n dess rent bodde farbror Janne på panoraman.

Han körde ut kunderna, stängde igen boden och förklarade, att nu kunde hvem som hälst få sätta sig på disken och vrida strutar — han var trött på'et.

Han tänkte lära sig att dansa på lina!

Föräldrarna var utom sig och Sara gret sjöar, men Janne höll i sig.

Så kom giftermålet — jag menar fru Ungfraus. Farbror Janne *sa* ingenting, men det var då ögonbrynen flög i höjden och munnen fick det darrande, ängsliga drag, som den har än i dag. Han magrade så han fick både näsa och ögon — men det klädde honom inte alls. Han såg ut som ett skrämmt barn.

Det var under de två följande åren som farbror och jag blef så pass goda vänner som vi är.

Han hade blifvit så »roligt ondsinnt», sa systrarna, som inte gjorde annat än retade honom för att få honom att bryta ut.

Vid Julen vrickade Ruffen sin arm, och som vi riktigt *väl* behöfde någon som vred strutar, så lyckades jag öfvertala farbror Janne att flytta till oss.

För mig var han ett riktigt stort sällskap!

Vi lade sympatipassjans och grabysch hvardenda kväll; och tack vare honom lärde jag mig också att prata litet i korten — han var outtröttlig i att vilja bli spådd — — något som jag sedan haft en sådan riktig glädje af.

Men — hvad lönar det att tänka på allt det där *nu*. Nu bryr han sig bara om två saker: blommor och

pängar. Blommorna få fru Ungfrau hvar eviga en, och pängarna behåller han själf.

Han är, Gud hjälpe mig, en riktig girigbuk, och den som skulle kunna vrida en krona ur honom, vill jag se i synen. Jag har väl bjudit till hundra gånger, när det varit hård-år och stan är full af utsvultet folk, utan att kunna pressa fram ens så mycket som en tolfskilling. Men en gång på året »gör han godt» — efter sitt eget hufvud. Det är vid jul då allt ska vara som »hos mor.»

Då är Sara tvungen att baka 25 stora limpor och stöpa 25 grenljus, som farbror själf krusar papper omkring. Så väger han själf upp 25 skålpund fläsk, 25 fjärndelar kaffe och socker, stoppar en 25-öring i hvar limpa och så sätter han sig iklädd päls, pjäksor och mössa på en upp- och ned-stjälpt tunna i mangelboden och väntar som en gång förr på kunder. — Att han inte behöfver vänta förgäfves, faller af sig själf; de fattiga kilar där som kattor. Men ordning råder det.

Ingen enda skulle våga trotsa hans: »vore rätt åt dig, du.» När högarna väl försvunnit, knyter farbror en hvit trasa i mangelbodslåset, och så väl är den signalen känd, att jag inte tror det skulle falla äfven den fattigaste in att försöka knacka hvarken på hans hjärta eller dörr förr än nästa jul.

Men det var fasligt, så jag tagit upp mig med att rita ihop mycket om farbror! Men det är med människor som med tankespel. Börjar man väl med dem, så vill man gärna komma till någon slags lösning, innan man slutar.

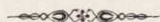
Hvad sa Sofi — måntro!

Bränns kåldolmarna! Du min värld ett sån't elände! Ingenting är så svårt att förlika med det litterära som matfrågan — det är visst och sannt.

Jag kommer strax!

Och barnen, som fått löfte att koka knäck — --

Jag har totalt glömt af mig!

ÅTTONDE KAPITLET.

Gruffigt intressangt. Misstänkta symptom. Pumpning med oväntadt resultat. Kärlek.

Kullen, som varit bortrest, har kommit igen med tjock guldring på fingret.

Bättre skingring i den ännu rådande Kungssorgen har stan inte kunnat få.

Så här låter det i alla hörn: Hvem är hon? Hvar är hon ifrån? Är hon ung? Är hon gammal? Är hon rik? Är hon fattig? Är hon vacker? Är hon ful? Hvar bor hon och hvad heter hon?

Ingen har fått kort, och ingen notis har vi sett i tidningarna. Jag är allt gruffligt nyfiken, jag med!

Senare:

Hon lär vara af riktigt *fin* adel och bor på ett gods, som heter Ulfberg. Hon är 33 år och mera fattig än rik. Fadren, som var en hög militär, är nyss död. Men om hennes förhållande till Kullen har kikuten inte lyckats spåra upp en smul, *fast* hon skrifvit till en sin för detta husmamsell, som för närvarande är i tjänst hos en ogift kusin till Kullen, och rent ut frågat henne om både ett och annat.

Jag är så glad hon ingenting fick fatt i om *det*. Det finns förhållanden, som inte *tål* att folk rifver i, och att det här är ett af dem, känner jag på mig.

Senare:

Kullen fortfarande det stora samtalsämnet!
Tvillingarna var hos Beda hela dagen i går. Nej, jag vill inte ens *skrifva* om barn-barnen!

Senare:

Misstänkta symptom inom hus igen.
Thore ramlar *inte* i trapporna, och Maja har så otroligt med ärenden uppe på vinden.

Jag är uppmärksam som en detektiv, men förgäfv.

Om jag skulle pumpa henne? Sagdt och gjordt!

På aftonen tände jag upp en riktigt skön skymningsbrasa, ifall hon hörde till dem som prompt behöfver eldkol och värme för att bli meddelsamma, tog fram äpplen att steka, och så slog vi oss ned på tu man hand i all trefnad framför »fällan».

Först gick det litet långsamt med konversationsjonen, men så förde jag helt finurligt talet på kärlek, och då fick hon lif i sig, ska jag säga.

Hon drog fram en låg pall, satte sig tätt intill mig, spärrade upp sina aflånga ögon, som ser ut som ett par bruna sammetsband, och sa så innerligt bedjande:

»Söta moster, berätta något om kärlek, om sådan där *stor*, konstig kärlek, som gör folk blinda som Titania eller kommer dem att rymma tillsammans eller dö tillsammans som kronprins Rudolf.»

Besynnerligt så tankarna hänger ihop, och hur klart och vackert och *stort* allting blir framför en skymningsbrasa.

Så snart Maja sa »dö tillsammans», såg jag Grips-holms mäktiga torn resa sig i glöden, såg riddarben och sammetsbaretter hägra, och kände forntida stämningar gripa mig med oemotståndlig makt.

En *stor*, *konstig* kärlek? Ja, nog visste jag -- —!

Jag såg *mig själf* ensam i Kung Johans täcka fängelse, följd tätt, tätt af en ung, nästan obekant man, öfver hvars läppar den nytända passionens eldiga ord oemotståndligt strömmade.

Och då vägde jag 87 kilo och var 47 år!

Hur de skulle ha strömmat, om jag varit 20 år yngre och vägt 20 kilo mindre, det vågade jag inte ens *tänka* mig!

»Ack, barn», sa jag till sist med en djup suck:

»De stora passionerna är rysliga. De faller öfver en som en *lavin*, utan att man vet af en smul. Till och med i fångelser är man inte säker, och man får vara riktigt *glad*, när det sker *där*, ty där finns det åtmin-

stone galler för fönstren, ifall det skulle falla någon in att vilja kasta sig ut.

»O, söta moster berätta, berätta!»

Maja såg mer ut som ett gammalt porträtt än någonsin i den fladdrande belysningen, hvilket hjälpte mig att *än* mer komma in i stämningen.

»Det är inte mycket att berätta», sa jag långsamt, medan Gripsholms ena torn förvandlade sig till en rid-dare i glödande hjälmbuske.

»Det är för öfrigt redan gjordt.»

»Nej, hvar då, söta moster?»

»I 'I Stockholm'.»

(Maja är invigd i hemligheten.)

»Ää-ä-ä-ä!»

Jag kan inte *presis* säga, att Majas röst uttryckte någon *djupare* grad af förtjusning.

»Menar moster den där uppnosiga, oförskämda valpen, som kallade moster för en 'mogen frukt'.»

»Det är möjligt han det gjorde», sa jag tankfullt, »men i så fall hade han nog en *fin* tanke i det. Det var en ovanligt *djup* och *diabolisk* natur!»

»Men han var ju rödhårig och fräknig och ful?»

»Var han», sa jag än tankfullare.

»Jag minns honom som mörk, ståtlig, vacker!»

»O, var han sådan», sa Maja, nu djupt intresserad igen. »Ack, söta moster, berätta *presis* hur allt gick till.»

Hon kröp närmare och tittade på mig så bedjande som en liten söt hund som tigger socker.

Men jag teg.

Hvarför skulle jag plocka sönder det sista rosenröda minnet i min ungdoms döende rosengård? Kanske var han röd, kanske var han svart, kanske var han ful, kanske var han vacker!

Hvad betydde det för *mig*?

För mig var han den sista man, som till mig talat kärlekens och hyllningens ord, och *den* mannen är alltid skön och stor i hvarje kvinnas tanke.

Slottet ramlade, riddaren föll och falaskan började att breda sitt luftiga täcke, men den romantiska stämningen var ännu kvar.

Maja smög sin lilla hand i min.

»Söta moster, berätta!» hviskade hon inställsamt

»Berätta precis *allt!* Hur kändes det?»

»Underbart», sa jag drömmande.

»Ryste moster så där besynnerligt — invärtes, som de alltid ryser?»

»Förfärligt!» sa jag.

»Kände moster alldeles *säkert*, att moster ville dö med och för honom?»

»Inte precis det, inte», sa jag harklande mig, medan det i detsamma slog mig som en blix, att *den här* pumpningen då inte *alls* var hvad jag hade tänkt mig. Och så skickade jag ut Maja i köket för att säga till om te'et.

Nej, skymningsbrasa duger *inte*, när man ska pumpa folk, så mycket är då visst — åtminstone inte för den som är utrustad med ett romantiskt temperament. Hade inte jag, gamla människan, setat här och låtit mig gripas af minnenas oemotståndliga ström och blifvit dragen vid näsan af en flickunge, knappt torr bakom öronen, och som nu kanske till på köpet anser, att jag går och bär på en *brottslig passion*, fast det tror jag då knappt hon hann räkna ut. Det fordras allt *stor* erfarenhet för att misstänka gammalt folk i kärleks-saker!

Men!

Här fick jag alldeles som ett slag invärtes.

Var jag inte brottslig?

Gick jag inte och bar på ett *manligt* minne, som jag inte delade med min man?

Var jag en otrog — — —?

Nej, jag vill inte ens skriva ut det rysliga ordet!

Hvad ska jag göra? *Dela* honom? Det kan jag inte. Han räcker *omöjligt* till för två.

Döda honom? Det kan jag inte häller, efter det ingenting är att döda.

O, hvad det är besvärligt att vara kvinna!

Inte nog att vi känner en sak på *ett* vis, utan vi måste känna den på tjugo vis minst. Och så vår otroliga förmåga att dra ut ett lidande ur allting, sedan, för att inte **tala** om hur skickliga vi är att lida igenom *samma* lidande om och om igen, fast på olika sätt.

Ja, min tro är, att alla lidandets närver satt *just* i det refben, som Vår Herre beröfvade Adam och skapade oss utaf. Det förklarar den underliga skillnaden könen emellan.

Ruffen skulle visst han —

»Ska det vara rån till te'et, moster lilla?» frågade Maja och stack in hufvudet i dörren.

»Rån?» sa jag tankspridt — —

»Visst vore det ett rån att beröfva mig något så oskyld — —»

»Hva sa moster?»

»Nej, jag tiger!» sa jag alldeles högt.

»Men söta moster, hvad men — —?»

»Tyst barn», sa jag hämtande mig.

»Det är inte jag som tiger, utan någon helt och hållet annan!»

Ja, så slutade *den* pumpningen — om mig till heder, vill jag lämna osagdt.

Senare:

Nu har jag dem!

I förmiddags, när jag kom hem helt oförmodadt, fick jag se min kära Maja komma smygande nedför vindstrappan med en stor röd fläck midt i pannan, som jag precis *kände igen* vara efter skäggstubb.

»Hvar har du varit?» frågade jag barskt.

»På vi-inden.»

»Hvad har du gjort där?»

Maja hängde hufvudet som ett brutet ax.

»Kysst Thore? Hva sa!» sa jag än barskare.

»Äsch nej då, moster, det var *han* som kysste mig!»

»Och det skäms du inte att erkänna?»

»Jag ville bara känna hur det kändes — — jag med.»

»Jag tänkte fråga hvad hon menade, men så tyckte jag inte det var skäl ingå på några kon-klu-sjoner, som kunde ge orsak till nya missförstånd.

Jag hostade litet och så frågade jag lika barskt:

»Nå — hur — kändes — det då, om jag får lof att fråga?»

Maja drog ihop ögonbrynen, som om det gällt att lösa någon invecklad fråga.

»Det — det — kändes ingenting alls», stammade hon till sist och såg så söt och jämmerlig ut, att jag hade riktigt svårt hålla barskheten uppe, men det gjorde jag ändå.

»Och så blygdes du inte att kyssa honom *om* igen?» sa jag.

»Jaa, söta moster, det var jag väl tvungen till.»

»Var du tvungen?»

»Ja — för — att känna — om — om — det — inte blef något bättre, när man blef mera van —. Men det blef det inte, inte *alls*», tillade hon med en djup suck, som tycktes komma riktigt från hjärtat. »Också tänker jag sluta nu.»

»Jaså, det gör du», sa jag. »Så ovanligt älskvärdt!

Eljest ska jag säga dig, jag, att har man väl *börjat* att kyssa en karl så håller man i, såvida man har *någon* heder i sig.»

Här kom jag lyckligtvis i håg artisterna och riksdan, fattigdommen och min plikt.

»*Såvida* de inte är artister», tillade jag hastigt.

»*Dem* får man kyssa ändå, nej, jag menar, visst *inte* — *såvida* de inte är gifta —. Nej — artister får man inte kyssa *alls* — det är — jag — — ville säga —»

Nu kände jag, att jag alldeles höll på att hänga upp mig, och så rusade jag upp på vinden för att läsa

lagen för den där gunstig herrn, som inte blygdes att löna min och Gustafs stora godhet med att — —

Det var så märkvärdigt tyst i Thores rum.

Inte något hvisslande, sjungande, spelande, trampande som vanligt.

Hade han hunnit gå ut?

Det vore skada! Jag kände mig *riktigt* i tagen!

När jag öppnade dörren, fick jag se honom sitta »i orienten», en lår öfverklädd med min gamla äkta schal. Fiolen låg i knäet och ögonen höll han fästade på stafflin, där det stod något, hvad, hann jag inte se.

Jag gjorde så mycket buller jag kunde för att förbereda honom på, att oväder var i antågande. Men det tycktes inte imponera på honom en smul. Han vände helt lugnt på hufvudet och såg på mig —

O!

Hela pojken var ju som förklarad!

Låg jag det minsta åt färgpoesihållet, skulle jag säga, att det var som ett hvitt blomsterdoft fallet öfver ansiktet på honom, och att i den blomsterdoften drömde ögonen som ett par djupsvarta pangséer.

Huru som hälst, någonting vackert var det — nästan som en morgongryning!

(Det uttrycket har jag hittat på själf.)

Men, tänkte jag, vacker gryning gör ful dag, och så affyrade jag den första salfvan.

Han blinkade inte ens.

»Åh hå», tänkte jag! »Ska jag inte få lif i dig, så vore det väl besynnerligt!»

Så laddade jag mig ända till mynningen och affyrade projektilen: »ohederlig!»

Den tog.

Han rusade upp och rätade ut sin långa lekamen med en sådan fart, att jag trodde han skulle stöta hål i taket.

»Ohederlig!» ropade han, medan de krökta läpparna riktigt darrade och ögonen gnistrade.

Men det var som tända eld i krut. Han slocknade strax igen — och log till, ett drömmande leende.

»Jag är inte ohederlig», sa han sedan lugnt.

»Beror på smak», sa jag bäskt.

»Jag kallar den karl ohederlig, som kysser en flicka först utan att veta om han har en brödbit att sticka i mun på henne sedan. — Eller kanske Thore *har* någon *dold* skatt att bygga på?» tillade jag spetsigt.

Han teg, men kastade en strålande blick på stafflin, och hvem stod där, om inte Maja i pudradt hår och ros vid bröstet så lifslevvande, att hon höjde sig öfver mina och Ruffens köttbeläten som en riktig sol öfver två månar.

Fattas bara, att karlen *till på köpet* är ett chenil! Det vore rågan!

Chenier kan ju *aldrig* föda sig förr än de är döda, och att *det* är väl sent för de efterlevvande, kan då väl inte en kristen själ förneka.

Jag ämnade just hapsla ur mig en harang till, när Thore, som redan ett par gånger helt sakta farit med stråken öfver strängarna, började att spela.

Jag lyssnade med öppen mun.

Var *det här* Thore som spelade!

Så obegripligt mjukt och klingande, alldeles som jag föreställt mig, att Näcken brukar spela om sommarkvällarna, fast vi dödliga så sällan får höra honom.

Men så gick det upp ett ljus för mig.

Medan hon kysste honom »för att få känna hur det kändes», hade den *stora* kärleken kommit till honom.

Och här satt han fattiga, lyckliga, ensamma pojken, utan att ha någon ann än fiolen att anförtro sig åt! Och så skulle jag till på köpet komma och rifva — Jag rent af fick tårarna i ögonen.

När han slutat spela, tog jag hans hufvud, lade det mot mitt bröst och kysste honom, som om han varit mitt eget barn.

Ja, det *gjorde* jag!

»Tant Lova ska inte vara ledsen på oss», sa han sakta. »Vi ska aldrig träffas — så där mer — förr än vi kan förlofva oss. Och det ska inte dröja länge, det ska jag lofva. Jag kan arbeta, jag, ser tant Lova!»

»Det *kan* du, gossen», sa jag energiskt.

»Jag duger till mycket, jag!»

»Det *gör* du, gossen», sa jag lika uppmuntrande. Men så kom jag att tänka på, om det ändå inte var min plikt att väcka honom *litet*, och så sa jag:

»Men är du säker på att *hon* — —?»

»Måtte Gud bevara och skydda det vackra, litet stolta leendet, som drog öfver det unga, ofördärfvade ansiktet. *Jag* vill inte vara bödel, så mycket är visst! För öfrigt — *kanske* hon bara förstälde sig — var blyg?

Herre Gud, i värsta fall får man väl hjälpa dem litet! Hvad hade Ruffen och jag — —

När jag skulle gå, bad Thore för första gången i sitt lif att få »hjälpa mig nedför trappan.»

Jag hade på tungspetsen säga, att ännu aldrig i mitt lif hade jag behöft någon hjälp, Gud ske lof.

Men så förstod jag, att *hans* behof af att få *skydda* och hjälpa hade vaknat; och så stödde jag mig så tungt på hans arm, som om jag varit en ledbruten åttiöåring minst, under det jag tänkte på Kullens och min promenad nedför storgatan, då jag ju också spelade litet komedi för en god saks skull.

Underligt!

Kullen, en fin allvarlig man, hade kärleken gjort till en uppsluppen, lycklig pojke; Thore, en lycklig, uppsluppen pojke, hade den gjort till en fin, allvarlig man. Och mot *den* känslan skulle jag, stackars mask, sta och kämpa!!

Men nog är det bra tröttsamt att ha fått kärleken i huset igen efter så pass många års hvila, kanske allra mest tröttsam därför att bjuda till bäst man *vill*, göra hvad man *kan*, så slutar den alltid med att rå på en *ändå!!*

Senare:

Nu har jag vändt ut och in på Maja, men ingen Thore har jag funnit ändå. Bara yrvakenhet och undran och en nyfikenhet — — O, en *nyfikenhet!*

»Kurtis är någonting rysligt», slutade jag min *första* föreläsning med — »ett riktigt *skadedjur*, som gör lika mycket ondt åt kärleken som Pollyx-oxen åt vinet. Den tar för sig af det allra *bästa* och skäraste som finns och skämmer hela skörden, och så —»

»Hvilken skörd?» frågade hon nyfiket.

Nej, det där var för fint, det var tydligt —!

Så gaf jag henne en dufning till, som i enkel tydlighet ingenting lämnade öfrigt att önska.

Nu hade jag träffat rätt. Hon vred sig som en moralisk mask, tydligen alldeles upprifven och ångerfull.

»Och nu minns du», sa jag, torkande mig i pannan, »att man *aldrig* kysser en karl för att känna hur det känns!!»

»Hvad kysser man dem för då?» frågade hon kvickt, medan hela ansiktet blef spändt i väntan igen.

Och *ändå* har hon aldrig haft tillfälle att fördärfva sig med någon annan bok än »En Moders Belöning».

Jag riktigt *hissnar*, när jag tänker på hur hon skulle ha varit, om hon växt upp vid *modärn* lektyr!

Såvida inte de som ingenting vet inte är de allra värsta?

Kanske att jag, i stället för att gräla, bordt ha upplyst henne om Guds stora, oändligt vackra tanke med kärleken?

Men *jag* visste ingenting, *barnen* visste ingenting — — hvarför skulle då hon behöfva veta någonting?

Nej, hålla efter henne är nog det enda som behöfs — men tröttsamt är det — otroligt tröttsamt!

Senare:

Mätte inte Maja vara en naturligt medfödd kokett till på köpet!

Det skulle bara fattas det!

Jag tycker att provisorn luftar sig åt det här hållet oftare än han har skäl till — likaså järnkramhandlaren, som jag inte låtsar se, efter han är ett så förnöget parti.

Och jag som trodde hon skulle vara bondblyg!

Emellertid har jag beslutat att låta henne vara i fred efter detta — så *vida* det blir möjligt.

Kärleken kan ta *miste*, gå krokvägar, ja till och med *dåliga* vägar, men aldrig vägar som förer *från* målet — om bara inte folk lägger sig i.

Ingen människa lade sig i mig och Ruffen, och har något kunnat gå bättre!!

Och så är unga flickor så ömtåliga, åtminstone somliga af dem, de kan föra upp hvilket bålvärk som helst för att skydda sin känsla för obehöriga blickar.

Kanske hon bara förställde sig *ändå*?

NIONDE KAPITLET.

(Som bara blir ett halft).

Svåra Plikter. Litet af hvarje. Ett gement Attentat.

Garfvaren tar lifvet af mig, det är hvad han gör!

Han är här morgon, middag och kväll, och att jag slipper honom om nätterna, anser jag vara en riktig *tur*!

Och det bara därför, att han orkar dunka bräde fyra timmar å rad, så både Ruffen och brickorna hoppar i kapp!

Ja, det säger jag, att af *alla* en hustrus plikter är ingen så kinkig som den att veta hur *mycket* hon har rätt att afsky sin mans vänner, och hur hon ska kunna

hitta på något *kraftigt* medel att visa sina känslor utan att upplysa den som sig icke vederbör.

Som till exempel nu jag och garfvaren!

Jag ser sötsur ut, jag ser helsur ut, jag kniper på läpparna, jag säger: »Kors! Fabrikören här *nu igen!*»

Jag säger: »Ruffen lilla, maten kallnar alldeles! Eller: »ska vi vänta *ändå längre* med maten?»

Jag säger: »Gustaf lilla, du hindrar fabrikören att gå hem till middagen!» (Han är inte gift det odjuret).

Jag säger: »Vi har ett sådant *rysligt* stök i dag.»

Ingenting biter på *den!*

Han är en fullkomlig rinosirus i fråga om finkänslighet!

»Dunk, dunk, dunk», är det enda svar jag får, eller också bjuder sig kvar, hvilket händer *ofta!*

Jag skulle djupt förakta mig, om jag någonsin gaf honom mat som han tycker om, och lika affabel är jag, när jag räcker fram karotterna, som en kvastkäpp.

Men det rör honom inte en smul.

Gustaf och han kastar i sig maten i kapp och så: »Dunk, dunk, dunk» igen!

I går stod jag inte ut längre, utan tog mig ett litet samtal med Ruffen om saken.

»Att du *vill* spela med en så erkänt dålig karl, Ruffen lilla», sa jag.

»I bräde är han bra, hm, hm!»

»Som klår sina arbetare, så rik han än är.»

»Ja, men mig klår han inte. Ha ha ha!»

»En tarflig person, så obarkad, att han är en riktig skam för sitt eget yrke — —»

»Jag får svettas så skönt.»

Det var ett nytt uppslag!

Doktorn har nämligen sagt, att hvad Ruffen framför *allt* behöfver så är det just att svettas — han lär på något vis vara disponerad för hjärtfel — och som jag inte *kan* få ut honom i vedboden och hugga ved så —

Den som tror att pliktens väg är *rak*, tror bra miste.

Krokig är den liksom kärlekens, full af slingerstigar, af vägar och *kors*-vägar!

Senare:

Garfvaren får stanna kvar som svettdrifvande medel tills vidare. Det känns för ansvarsfullt annars.

Men brädspelen har jag flyttat ned på kontoret.

Att låta dunka ihjäl mig i min egen sängkammare af en vildt främmande karl, anser jag mig ändå inte vara skyldig till.

Äfven den här trefnaden har jag grosshandlarskapet att tacka för!

Gustaf skulle visst haft tid, han, att på det där viset sköta sina nöjen, då han stod i boden!

Då spelade han bräde med *hälarna*, och det så pass ordentligt, att något extra dunk inte ens kunde komma i fråga annat än möjligen om söndagarna!

Också kunde jag inte låta bli att ge honom en liten gliring, när jag följde ned bordet på kontoret.

»Du kan ju låna Petter en passjangslek, vännen», sa jag, »så får han sköta *sin* andel i affären, medan du sköter *din*.»

Så försvann jag så mildt som ett månsken.

Nu spelar de bräde i förrådsrummet, där det lyckligtvis finns kakelugn.

Jag tors inte reta dem *mer*, för då kan det hända, att de flyttar sig i källaren och tar döden på sig.

Brädspelare tycks kunna göra *allt* — utom låta bli att reta ihjäl folk, men kanske det är *det* som gör spelet så gruffligt intressant?

Senare:

De älskande tu, eller rättare den älskande en, har jag inte en smul ondt af. Han befinner sig i det absolut lyckliga och troende tillståndet och har blifvit så stilla.

För öfrigt har han redan börjat hos målar Alfvén för att lära sig möbelmålning och slår ut jätteplaner för framtiden. Jag nickar och håller med! Kan inte annat,

Maja förstår jag mig *ännu* inte på!

Om jag begriper hvad det är som fattas mig, ty
något är det — utom det vanliga!!

Senare:

Nu vet jag hvad det är som fattas mig.

Det är »I Stockholm»!

Förut föll det allt emellanåt ett litet sött och smick-
rande ord som smakade mig ljufligt som manna, *nu*
faller det ingenting alls. Jag känner mig inte vara
en smula mera värd än hvilken hustru som hälst, som
hvarken blifvit tryckt eller satt — och det trifs jag inte
med! Om jag *begriper*, hvarför jag skulle sta och vara
blygsam! Att vara blygsam öfverensstämmer inte *alls*
med en författares naturliga behof — det känner jag *nu*.

Men hvem kunde också tro, att Ruffen skulle hålla
ord på *det* viset — genom att tiga som en mur.

Vi fruntimmer håller också ord, men om inte an-
nat hjälper, så talar vi med ryggen.

Det ska naturligtvis vara så manligt och duktigt
det där!

Nej, obstinat och *hämdegirigt* är det — men om
han tror att jag tänker falla till bönboken — så — —

Senare:

Nu läser vi Svenska Öden och Äfventyr i läsesirk-
len. Efter Strindberg *fortfarande* lär vara det värsta
vi har, så tyckte jag inte vi skulle vara utan hum om
honom häruppe, men som historieskrifvare är han allt
fasligt skral, värkligen fasligt skral.

Värst är han ändå, när han ger sig sta och 'lik-
rifver' Kung Carl den tolfte. *Min* Kung Carl — Kung
Carl den Uuunga Hjä-äl-te, min *idol*, som stod och
rök i damm!

Det var en kung, det! Den enda som *förskaffat*
oss respekt hos ryssen, och hur han daskade på Turken
se'n i sju hela år och flög hem öfver Bender och slog
regeringen i hufvudet som en bomb och krigade med

alla natsjoner han fick fatt i ock med alla dem han inte fick fatt i.

Nog tycker jag, att man bort kunna hitta på något bättre att säga om en sådan »historiens meteor» än att han begagnade smutsiga strumpor och hade lerklumpar på stöflarna när han dog!

Den, som vet hvad det vill säga att sköta in en ylletvätt i djupaste fred, kan nog förstå hur kinkigt det ska vara under brinnande krig, och hvad lerklumparna angår, så får jag då lof att säga, att jag tycker det är att fordra för *mycket* äfven af den största hjälte, att han ska komma i håg att torka sig om fötterna, innan han blir skjuten, framför allt, när han står i en våt löpgraf och kulan kommer, Gud vete från hvart, fast man kan *anta*, att det var från någon som inte ville bli känd.

Så säger herr Strindberg också, att Carl den tolfte »var ett groft ämne, som inte älskade fruntimmer.»

Liksom *det* var något säreget för Carl den tolfte! Tvärtom, kan man väl säga, att det är ett riktigt *kännetecken* på grofva ämnen det, att de inte älskar fruntimmer!

För öfrigt undrar jag just, hur världen skulle ha sett ut, om Carl den tolfte varit ett svagt ämne, som *älskat* fruntimmer!

Det är allt fasligt många som gjort *det*, utan att ha eröfrat någon plats i det historiska, och —

En timme senare:

Priscilla Boström har nyss varit här!

Hon berättade något — riktigt upprörande!

Om någon enda människa på jorden har rättighet att flyga i flintor, så är det jag.

Och så lömskt!!

Alldeles bakom min rygg, utan att låtsas om en *smul!*

Ett sällskapsspektakel!!!

Och utesluta hela läsesirklen af hämd.

Jag måste ut och kunska — genast! Det får gå hur det vill med kapitlet!

TIONDE KAPITLET.

**Hämdplaner. Direktörskap — Martyrskap.
All möjlig villervalla.**

Alltsammans sannt.

Det *är* Enbergs, fast de kör med färgpoeten i spetsen!

Senare med darrande pänna:

Förrädare i vårt eget läger! Fanny Flax ska spela med!

Naturligtvis! Hos *oss* finus ju inga herrar a prangder. Det enda, som tröstar mig, är att hon får ingenting för'et — ingenting alls!

Spektaklet ska bli till firandet af Gustaf den Andra Adolfs tronbestigning eller afstigning — nej, det var sannt, det var hans dotter som steg af någonstans.

Det är väckligen *i stil* att fira *honom*, som inte blifvit annat än firad sedan han född blef, då det däremot finns andra fullkomligt lika firbara hjältar, som ligger bortglömda och föraktade i sina våta grafvar och *därtill* blir likrifna af herr Strindberg!

Men det är *mig* de vill åt!

Att vilja ta hämd på något så lumpet!

Men vänta, ännu lefver Lovisa Petterkvist om också med litet lif!

Senare:

Hela läsesirklen församlad hos mig för smidandet af hämdplaner.

Vi ha beslutat att inte veta en smul. Men i morgon tutar vi ut för alla vi möter, att *vi*, *läsesirklen*, ämnar ställa till ett sällskapsspektakel till firandet af Aflyrandet af Carl den tolfte's första muskötskott. De andra ville ta något viktigare, någon slags födelsedag eller sådant, men då sa jag:

»Det behöfs inte: firandet är det allra viktigaste —. För öfrigt *är* det första muskötskottet kanske det allra

viktigaste, ty hade han inte affyrat *det*, så hade han håller inte affyrat de andra, och då vill jag just se, hur han någonsin skulle ha *blifvit* någon Carl den tolfte!

Senare:

Vi ska spela på vår vind, Thore ska måla kulisser. Det lär finnas ett litet elände till teater någonstans, som ett band varit tvungna att lämna kvar i pant.

Den har *de* knipit och ska spela i källarsalen.

Var så goda!

Det ska bli riktigt roligt få applådera deras pankaka — — ty naturligtvis blir det en pankaka — —!

Senare:

Ska man någonsin tro på en karl! Nej aldrig! Inte ens om han bara är en half.

Holmen, som vi så säkert räknade på till hufvud, har skamligt öfvergifvit oss.

»Jag ska säga frun», sa han, »att när man varit teateranmälare i femton år, så har man fått nog af diletantism.»

Och så linkade han i väg så fort träbenet medgaf.

Senare:

Nej, det är ingen annan råd: jag måste söka upp Kullen.

Han tog så innerligt vänligt emot mig.

Rummet var städadt och fint som ett dockskåp och nya hvita gardiner hade efterträdt de nedrökta gamla för fönstren.

Den enda som såg mulen, ja *ond* ut, var hushållerskan, men jag hade inte tid att ta reda på orsaken.

Jag kom för att låna pjäser.

De andra ha tagit alla som fanns och *behållit* dem.

Allt för att hindra oss!

Det förstod *jag*, fast bokhandlarskan trodde att de mist förståndet.

Kullen blef *så* intresserad, och där fick jag »En Rädande Ängel» och »De Båda Döfva», pjäser, som jag sett

i Stockholm båda två och visste hur innerligt roliga de var.

»KUNG KARL, DEN U-U-U-Unga HJÄ-Ä-Ä-TE!»
ha vi beslutat ska deklameras som epilog, innan ridån går upp, och så ska vi avsluta programmet med en storartad tablå föreställande Carl den Tolfte's död — efter som vi tyckte, att det första affyrandet inte blef tragiskt nog.

Till min innerliga glädje erbjöd sig doktorn att *både* deklamera epilogen och hjälpa oss litet vid inöfvandet.

Nog var det *bra* snällt!

När jag gick, så räckte han fram sin hand med den tjocka ringen på och sa med sitt allra vackraste leende:

»Efter femton långa år, fru Petterkvist!»

Jag blef så glad — och lycklig öfver de orden!

Det kändes som om jag fått en riktigt *kär gåfva*, men jag hade inte tid med några finare förnimelser just nu. Här gällde att skaffa sig det teatraliska *hufvudet*, framför allt.

Att reda sig utan är rakt omöjligt — ovana som *vi* är! Holmen *måste* göra sin plikt. Det är bara det.

Men jag kom för sent till Holmen den dagen. Styfven hade redan gjort sitt verk.

När jag såg hur landet låg an, ville jag genast gå min väg, men han måste ha förstått hvad det var fråga om, för när han vacklande följde mig till dörren, så sa han plirande:

»Bli — bli — direktör sjä-älf, frun!»

»Jag, som ingenting begriper», sa jag, glömmande af, att jag inte borde svara honom.

»Behöfs — inte frun — behöfs inte *alls!* Ge — Riikard den tredje med varietet-kupletter! Ha ha ha — Det vore *origi-nellt* — Hva? Shäkspir var ett nöt, frun — ett förbannadt nöt — — minns det — och — och glöm

inte att daska — tra-tra-gedin i hufvu't med narrbjällran, — och så — trikå — frun — mycket — trikå — förbannadt mycket trikå! eller *hälst* — utan! — Ha ha ha —! *Det är — konsten — ser frun, nu — nutidskonsten!*»

»Gå och lägg sig, herr Holm», sa jag så vänligt jag kunde, fast jag fruktar det inte var så särdeles mycket jag kunde.

Jag vet inte hvad jag ville ge, om jag hade det besöket ogjordt! Det är rysligt se en människa, man håller af, sänka sig så där. — —

Senare:

Utschaschad! Ingen människa vill bli hufvud! Som det egentligen tycks vara ett *hundhufvud* vi behöfver, så duger mitt kanhända. För öfrigt *måste* det duga!

Senare:

Ja, det säger jag, att hvad en teaterdirektör än må ta sig till, så bör det förlåtas honom på förhand.

Det är ett *rysligt* kall!

Vete Gud hvar jag ska få två döfva ifrån, och ingen älskare har jag håller!

Älskarinnor kan jag däremot få en på hvart finger. Men hvad ska jag med dem att göra!

Senare:

Skalat kring hela staden: är upphettad som ett lokomotiv. Den unga döfven besatt, den gamla omöjlig få fatt i.

Konversationen samma afton i sängkammaren, sedan Ruffen och jag väl laggt oss.

Jag, ljuft:

»Ruffen lilla, visst vill du bli den döfva?»

»Nej.»

»Det är ju bara att inte höra det, och det är du ju så *ovanligt* skicklig i af naturen.»

»Nej.»

»Älskade Ruffen lilla!»

»Nej.»

»Jag känner att jag får hjärtkrampen.»

Ett misstänkt långt andetag — —

»Inte vill du väl, att din Lovisa ska dö af smälek?»

En ljudlig snarkning — —

Jag förgrymmad:

»*Ruffen!*»

En *ändå* ljudligare snarkning.

Om det är sådant som kallas att »angaschera sysjetter», så får jag lof att säga, att det är ett *bra* otacksamt göra!

Och *ändå* hade jag *min* sysjett i sängen.

Tänk då, hur bångstyriga de ska vara, när man har dem litet längre ifrån!

Senare:

Har nyss mött fru Enberg och Fanny Flax. Låtsade naturligtvis ingenting om, utan var *så* vänlig.

Det var roligt se, hur de stod och sväljde, när jag talade om *vårt* sällskapspektakel, och inte visste om de skulle säga något om *deras* eller inte.

Undrar just, hur länge det dröjer, innan de kommer i lufven på hvarandra??

Senare:

Inte mera kraft i mig än i en våt handduk. Måste telegrafera till Villy efter andra pjäser.

Så här telegraferade jag för att lura telegrafröken, som är god vän med Fanny Flax:

»Sänd omgående flera täcka Frediksonnare i en akt. Mest fruntimmer. Inga älskare eller döfva. Telegrafsvär.»

Ja, begriper hon det där, så!

Senare:

På aftonen kom det svar.

»Hur står det till, tant Lova!!!»

Och den *där* ska redischera en tidning! Då, om någonsin, gäller det att förstå hvad ingen begriper, skulle jag tro!

Senare:

Två lispund lättare! Har båda de döfva! Men nu har jag ingen förförare i stället! Jag kilar af till fru Ungfrau! Kapten är ju hemma — kanske att han —?

Senare:

Kapten *var* hemma, men ville rakt inte bita på kroken.

»Jack säge dig någet, min Lovise», sa fru Ungfrau med sin lilla glada blinkning:

»Mine söner vore någre shtore limlar i det sceniska, de inte ens kunne vefve på det posetiv, aber warum nicht tage den grefve? Han förefaller mick vore en micket schön förförer!»

Det gick upp som ett ljus för mig med ens.

Grefven var ju som klippt och skuren till förförare, vet jag; lång och slankig med djupa skuggor under ögonen, gråblek hy och en riktigt söt krans af lockar kring hufvudets månsken.

Att jag inte hade tänkt på honom *förut*.

Men det egna är, att vi nästan aldrig tänker på honom, fast han är den enda mystiska och sannt intresangta personlighet vi har i staden.

Kan det vara därför att han syr tapisseri och lagar sin mat själf i kakelugnen?

Han lär vara någon slags politisk flykting från Ryssland, och obegripligt politisk ser han ut i sin stora slängkappa med kapusjong.

Han går aldrig bort i familj, men läser tidningen hvar kväll på stadskällaren, det gör han. Strax han kom hit, spelade herrarna ofta kort med honom, men som de jämt tappade, så har den inkomsten sinat ut.

Han är visst *gruffligt* fattig, men tar aldrig emot ens så mycket som bjudning på ett glas punsch, om han inte genast kan rekvirera in dubbelt så mycket, och ett sätt att hälsa har han som ingen annan i sta'n kan göra efter —. Så där *äkta* élégangt, som nog måste vara medfödt. Men hur ska jag våga tränga mig in —?

Senare:

Jag har varit där — kände mig inte alls påflugen!
Otroligt hvad lugn i fråga om det oförskända man får,
när man vet sig stå i spetsen för en bildande institusjon!

Situasjonen *ovanligt* intressant!

Grefven, måleriskt drapperad i sin stora kappa, bu-
gade sig som en grand i det tomma iskalla rummet och
förklarade, att han var förtviflad nödgas säga nej, men
en tillfällig indisposisjon — —!

Jag, nigande som om jag gått i dansskolan, för-
klarade, att förtviflan *helt och hållet* befann sig på min
sida.

Herr Grefven hoppades att en annan gång — —

Jag förklarade, att det skulle bli oss en *stor* heder —

Herr grefven bockade sig djupt.

Jag neg än djupare — —

Det var en fullkomlig scen i rokoko!!!

Så följde herr grefven mig till dörren — —

Dubbel reverens på själfva tröskeln, och så rusade
jag hem till Gustaf, så fort benen ville bära mig.

»Gustaf, Gustaf!» ropade jag andfådd, »du måste
genast spela kort med grefven och tappa 50 kronor!»

»Är du tokig, Lovisa?»

»Visst inte. Men han hade ju ingen rock under
kappan?»

»Hvem?»

»Min förförare.»

»Din för-förare!»

Gustaf gick skyndsamt efter ett glas vatten.

»Behöfver visst inte något vatten», sa jag, »men en
förförare, det behöfver jag.»

Ja, så utvecklade jag min plan.

Gustaf rynkade ihop läpparna och knäppte beslut-
samt igen rocken.

»Spelar du inte på *ett* vis, så kan du väl spela på
ett *annat*», sa jag gråtfärdig, för den där minen kän-
ner jag till.

Ruffen såg riktigt otäckt oböjlig ut — men så slappades dragen af och ansiktet fick sitt vanligt godmodiga, litet klippska uttryck.

»Ja, jag får väl göra det då», sa han fogligt.

»Men då blir det väl så godt tappa en hundralapp, så han får en hel kostym på en gång?»

Det där gick för fort — *alldeles* för fort.

Ruffen *mätte* väl inte ämna lura mig på något vis? *Väl*, att fint folk anser spel för en så hederlig utväg!

Grefven är nog *alldeles* för mycket adelsman att lämna ett fruntimmer i sticket, om han bara *kan* hjälpa henne — i all synnerhet om han nyss vunnit pengar af mannen.

Men jag förstår inte *Ruffen* — —! Inte alls förstår jag Ruffen. *En hundralapp!!!*

Senare:

Det *var* ingenting att förstå. Ruffen säger, att grefven vunnit, inte *ett* hundra — utan *tre* hundra kronor!

Förfärligt så dyrt det är att uppmuntra den dramatiska konsten! Men nu är det gjordt.

Den stackars Ruffen, den älskade Ruffen! Han ska få sina favoriträtter hela veckan och röka på säng i *fjorton* dagar, — något, som eljest består bara vid hälger och högtider, ty låta röka in sig som en sill, anser jag inte vara *någon* hustrus skyldighet.

Värst är att de spelat *knack!* Jag vet inte *presis*, om man kan anse *knack* vara ett moraliskt medel för konstens höjande, men när man uppmuntrar Operan med obligasjoner så —???

Senare:

En sirlig biljett från grefven med ja i.

O, så jag ska sova i natt.

Men tänk, hvad man får gno i en småstad för de *enklaste* saker! Hade jag nu varit i Stockholm, så hade jag kunnat få en förförare på hvart finger!

Om tre dagar repitisjon.

ELFTE KAPITLET.

Villervallan fortfar. Thore. Kaputt! Det reder sig.

Jag tror säkert, att repitisionen skulle ha gått bra mycket bättre, om bara inte Kullen rättat oss så ett i ett.

Nog var det rysligt snällt, men det blef otroligt tröttsamt. Än skulle vi lägga tonvikten här, och än skulle vi lägga den där; än skulle vi höja rösten och än skulle vi sänka rösten; men när han sa, att jag skulle tala på ett helt annat vis än jag gjorde, när jag talade till Ada, min dotter, ängelens syster, så tappade jag tålamodet.

»Kära doktor», sa jag, »nog måtte väl *jag* bra mycket bättre än doktorn veta, hur en mor ska tala till sitt barn. Och hvad den där tonvikten angår, så inte lägger vi den nå'n stans i hvardagslag, och folk förstår ändå hvad vi säger, och ska jag hålla på att höja och sänka mig på det här viset alltjämt, så kommer jag alldeles af mig till sist.»

»Vägen till naturen går genom konsten», log Kullen.

»Det var en faslig omväg», suckade jag, »och *så* onödig!»

Men när jag då tänkte på, hur innerligt snällt det var af honom, en så bildad man och därtill nyförlovad, att vilja hjälpa oss, okunnigt folk, så bjöd jag riktigt *till* att höja och sänka rösten i ett höjande och sänkande och tonvikten lade jag både här och där, ända till dess det sa kluck i halsen på mig.

Först såg han alldeles häpen ut, men så började han att skratta — O, så han skrattade — och sa, att han »var omvänd till den direkta naturen».

»Ja, var det inte det jag visste», sa jag strålande, »att doktorn skulle ge med sig, bara doktorn *riktigt* fick höra hur fult det lät!»

Han klappade mig så vänligt och rart på axeln

— och s'en rättade han oss inte *alls* i talet, fast han rådde oss på många vis ändå.

Grefven, *i ny kostym*, är fullkomligt utsökt! I synnerhet när han säger:

»Endast er, er älskar jag!»

Han måste ha *stor* öfning!

Eljest är han vid närmare påseende bra lik en urkokt ärta. Men det gör ingenting, det passar till rollen.

Maja, som ska spela den 14-åriga ängeln, redde sig alldeles *märkvärdigt* bra, när man betänker, att hon inte ens sett en teater förut, ända till dess hon skulle stå och stå på hufvudet i soffan — och vara blyg, när systern frågar hvad det är som går åt henne.

»Nej kära barn», sa jag och rusade fram, »så där ska du inte *alls* bära dig åt, utan så här ska du göra!»

Därmed skuttade jag upp i soffan, ställde mig framstupa, borrhade ned hufvudet i kudden och sa, så näpet och tjufpojksaktigt jag någonsin kunde:

»Det är kärleken!»

Nu blef det skratt af, ska jag säga, nästan lika mycket som i Stockholm. Men så hade jag också haft den *stora* förmånen att få studera alla kullerbyttors Urängel på ort och ställe.

Och ändå finns det folk som påstår, att konststudier är bortkastade!!

De är visst inte bortkastade, om man bara har ögonen med sig!

Senare:

Allt går bra. Jag har bara så förfärligt brådtom!

Thore målar kulisser, som om han inte gjort annat i hela sitt lif — men jag tycker han själf liksom börjar att blekna af, och ibland ser han på Maja så undrande. Flera dispyter har de haft, det har jag märkt.

Maja — ja, jag vill inte säga något ännu — men jag börjar tro, att hon *är* en kokett och det en af de *värsta*! Såvida hon inte tycker, att Thore är *för* lycklig och vill reta honom litet? Sådant händer också!

Senare:

Nu är det slut med mig igen!

Provisorn, den gamla döfven, har sagt ifrån sig rollen. »Vill inte maskera sig gammal.»

(För Majas skull?!)

Liksom det gjorde en smul, om den där ser ut som en gammal häftplåsterstång — eller som en färsk!!!

Och förr än kronofogden målar en skrynkla på sitt fina skinn, så —. Eljest kunde de ju så *väl* byta roller!

O, Lovisa, Lovisa, hvad hade du på galejan att göra?!

Men hvem kunde också tro, att den teatraliska konsten förde med sig så mycken manlig fåfänga!

Senare:

Ett slag till — ett dunderslag!

Bäst jag satt i sängkammaren och grubblade, så håret kunde falla af, hur i all världen jag skulle få provisor'n att ta reson, öppnades dörren och Thore trädde in.

Ljuset, som liksom upplyste honom innefrån, hade slocknat, och mellan ögonbrynen låg en våldsam rynka, en af de där som lifvet aldrig plånar ut.

»Jag har kommit för att säga adjö», sa han dödt, »och för att tacka tant Lova. Jag reser till Stockholm i morgon.»

»Till Stockholm!» sa jag alldeles häpen. »Och pängar!»

Tyst lade han fram tre alldeles nya ett hundra-kronorssedlar af riksbankens framför mig.

»Men kära du», stammade jag riktigt het om hufvudet. »Hvar — hur —?»

»Från farbror Janne», sa han enstafvigt.

»Från farbror Janne!» skrek jag.

»Vill du värkligen påstå, att du fått tre hundra kronor af *farbror Janne?*»

»Jag ville bara säga — att jag reser i morgon», sa han i samma döda ton, alldeles som om han upprepat en läxa, och så gick han långsamt ut utan att ens ta pängarna med sig.

Jag stirrade på sedlarna.

Om det var *så*, hade väl farbror Janne blifvit spritt tokig nu. Kanske det var min plikt höra efter?

Men det brydde jag mig inte om — inte alls om!

Det unga pinade ansiktet stod alldeles för lifligt framför mig till *det* — för öfrigt är det riktigt *bra*, om han blifvit af med litet.

Men gossen! Hvad hade hon gjort med honom? Stackars fattiga barn!

Det *måste* ju komma, när hon är sådan hon är, men ändå så. Väl han får resa! Väl han får resa!

Ett par timmar senare:

Jag har packat blå matsäcksskrinet så fullt det kan bli och letat fram en platt koffert, som inte tar för stor plats. Lyckligtvis hade vi redan Thores julklapp, en helblå cheviotkostym, färdig.

Den, och litet riktigt varmt underylle, lade jag fram på hans säng, medan tårarna droppade så fort de hann. När jag kom ned igen, så kom jag alldeles lagom för att möta Maja, som rödblommig och »söt» kom utifrån.

»Moster, moster!» ropade hon strålande.

»Hvad är det om?» sa jag kort — *mycket* kort, men det märkte hon inte.

»Jag tror *bestämdt* han friar!!

»Hvem!»

»Provisorn! Moster kan aldrig tro hur tokig han är!»

»Det ska bli så roligt höra — hur *han* bär sig åt!

Tror moster han skrifver — eller faller på knä?

Ack, om han skref! Tänk, så förtjusande ha ett eget, glödande kärleksblef att visa — när man blir gammal, som faster Bina hemma i prästgården!»

Och för det där satt han däruppe och sörjde kanske ihjäl både ungdom och tro!

Jag tänkte säga något *riktigt* ampert, men jag häjdade mig.

Jag unnade henne inte den glädjen höra, hur han led, ty koketter, vare sig *naturliga* eller *uppdrifna*, är som

kattor: största njutningen ligger i att veta att inte råttan kan fly, sedan de väl bitit honom.

Men *den här* råttan kunde fly han, Gud ske lof!

Efter kvällsmaten lade jag några smörgåsar på en tallrik och smög mig upp till gossen igen. Det är inte den första hjärtesorg, som jag lindrar med smörgåsar, fast det förstår inte ungdomen utan äter bara »för att få vara i fred sedan.» Det var inte alls svårt att få den här hjärtsorgen att äta. Annat var det med Beda!

Han åt på samma frånvarande, underliga vis som han talade, och sedan stannade jag hos honom, Gud vet hur länge.

Jag satt i Orienten; han på en pall i mitt knä. Nej, jag menar han höll *hufvudet* i mitt knä.

Besynnerligt, att folk *alltid* ska välja sådana rysligt obekväma platser att sörja på!

Men inte nändes jag röra mig, utan där satt jag utan ryggstödoch med hufvudet i knäet, i *timmar*, och blef alldeles afbruten i veka lifvet.

Om jag skulle säga honom, att hon inte är honom värd? Men då skulle det naturligtvis gå som med Beda. Det var just med *de* orden, som jag lyckades ordna det partiet mot min vilja.

Om jag skulle *berömma* henne litet i stället, så får jag se hvad verkan det kan ha.

»Tro mig», sa jag sakta — »hon är nog god och trofast, fast hon är ung och oefaren och inte förstår — —. Hon har ju växt upp i en sådan enslighet.»

»Trofast, hon!»

»Jag är *säker* på att hon älskar dig.»

»Mig!?»

Nu sprang han upp.

»Åh, tant Lova vet inte!»

»Unga flickor är unga flickor — — hon — — jag menar — i botten bryr hon sig nog bara om dig.»

»Falsk är hon, *falsk!*»

Det var som om orden brutit sig ut genom tänderna med våld, så hväste han fram dem.

»Men jag ska kämpa mig igen —! Jag *ska* glömma henne! — Glömma, glömma, glömma!»

Han gömde hufvudet i mitt knä igen, och så kom äntligen hvad jag så ifrigt hoppats att få se: tårarna!

Morgonen därpå var jag uppe i otta, för att hinna få litet frukost i ordning åt Thore, innan han for. Han hade haft tur nog att få dela skjuts med en profryttare och skulle fara klockan 5. Maja visste fortfarande ingenting utaf.

Jag hade skrivit ett rekommendasjonsbref till Villy och till en annan god vän i Stockholm, doktor Holzen, — det var allt *jag* kunde göra. För resten fick Vår Herre styra. Som vanligt hade jag berättat allt för Ruffen, men som han bara sa hm, hm, så antog jag att saken intresserade honom ofantligt litet.

Också blef min häpnad stor, när jag strax före 5 fick se honom komma ut ur sängkammaren, fin och prydlig som vanligt, och slå sig ned vid kaffebordet så lungt som om det var hans dagliga vana att dricka kaffe klockan fem om mornarna. Sedan följde vi gossen till vagnen båda två. Då var det liksom Thores förstening gifvit med sig litet. Han slog armarna kring halsen på mig och sa så många kära ord att — —

Hvad Gustaf i detsamma passade på och smusslade ned i hans ytterrockficka, vet jag inte *riktigt*, men *bra* likt en af hans gamla portmonäer var det, och att *den* inte var tom, det är jag säker på.

Så länge vi såg en skymt af vagnen, stod vi kvar och vinkade, fast Gustafs kinder var alldeles kittelblå i morgonkylan.

»Ser du», sa han sedan harklande, när vi väl kom in i salen igen, som, trots brasan, såg så där kall ut som rum alltid gör, när någon rest. »Ser du», sa han, »jag ville stiga upp — så gossen skulle känna, att det var ett *hem* han lämnade — —. Jag menar — om något

händer — att han vet — han är välkommen igen till oss *båda!*

Så pallrade han sig af in i sin sköna säng igen, medan jag satt där så skamsen och så full af glädje och tacksamhet och lycka, att jag rakt *inte* kan beskrifva hur det kändes.

Älskade, älskade Ruffen! Hur ska jag *någonsin* bli värd att ha fått en sådan make!

Men det blir jag aldrig!

Och så godt är det. Det är så ljuft att ha någon att kunna se upp till, någon, som man *vet* innerst vara idel *godhet, heder* och kärlek och allt vackert som finns!

Det var först när äfven jag hade laggt mig, som jag kom att tänka på hvad Thores resa betydde för mig som *direktör* — —! Det var helt enkelt döden!

Den morgonen kom Maja rödögd ned till frukosten — mycket rödögd. Hon hade legat i tandvärk hela natten, sa hon. Till middagen kom hon inte in —

Men på aftonen koketterade hon med provisorn *igen!*
Scenare:

Barnen vill inte höra talas om, att vi ska uppge sällskaps-spektaklet. Men jag har alldeles kommit ur stämningen, och så begriper jag inte, hur vi ska bära oss åt, när det fientliga slottet späckadt med fiender, som vi ovilkorligen måste ha i fonden, fattas.

Inga dörrar ha vi håller, men *det* gör ingenting, vi kan gå ut genom väggarna.

Scenare:

Barnen ger sig inte.

Om jag skulle gå till målar Alfvén och försöka, fast — —!

Målar Alfvén bor i ett litet rödmåladt trähus med hvita knutar och ljusgrön förstugukvist, beläget på en stor gård, där lummiga syrenbersåer och kryddland fulla med blommor doftar så skönt om sommaren. Så snart man öppnar grinden på spjälstaketet, som stänger in hela lilla ägendomen, är det som en fläkt och ro och

frid slår en till mötes. Samma intryck får man, när man kommer in i det ljustapetserade rummet, där gardinerna alltid är snöhvita, rutorna blanka och aldrig ett damkorn finns.

Fru Alfvén, fyllig, skär, vacker, ovanligt stillsam, satt, nu som alltid, vid fönstret och stickade midt emot dottern, en ung flicka med nedslagna madonnaögon och en liten grön sidenschalett lagd i kors öfver den hvita halsen, så lik modern som en vildrosknopp är lik en fullt utslagen ros.

Herr Alfvén, lång och mager, med ett tåligt liksom ingräft drag kring munnen, höll på att konstmåla ett bord, och i det klara solskenet, som strömmade öfver det enrisbeströdda golvet, satt en gulhvit katt och putsade sina tassar. Det enda ljud som hördes var klockans sakta: tick tack, tick tack!

Jag hade inte varit inne i fem minuter, förr än jag tyckte, att hela världen med dess oro gled ifrån mig. långt, långt. Ja, det blef nästan en riktig plåga komma i håg, hvarför jag egentligen kommit hit.

Men slutligen gjorde jag en ansträngning och lyckades få fram hvad jag hade på hjärtat.

Herr Alfvén lyssnade under tystnad, men ett par gånger sköt blodet upp mot kinderna, som om det gällt behärska sig.

»Nej», sa han till sist lugt, »från sådan synd är jag, Gudi lof, kommen!»

»Synd?» sa jag fogligt, för man blef fogligt här inne vare sig man ville eller inte. »Tror värkligen herr Alfvén, att vår Herre tycker det är *synd*, att vi människor försöka roa oss litet i all oskuld? Han, som skapat allt så förunderligt vackert och skönt — måtte väl tillåta att — —»

»Just därför, att Han skapat allt så förunderligt vackert och skönt, så är det också meningen att vi ska vara nöjda, och inte söka syndig fröjd och syndig glädje!»

Hustrun böjde bifallande sitt vackra hufvud, dottern böjde bifallande sitt vackra hufvud, själfva katten sträckte ut sig i det varma solskenet och började spinna, som om den velat säga: »Rätt, alldeles rätt!»

Jag teg, och sedan jag talt litet om andra saker, tog jag ett vänligt adjö och gick.

Senare:

Den plikttrogna pojken!

Hvad såg jag nyss, när jag var i Thores rum? Jo, det fientliga slottet, som han målat färdigt sista natten, hängande på en vägg.

Men hvad hjälper det!

Jag har ingen gammal döf, och nu har Alma postmästare, »min dotter», till på köpet skickat återbud! Jag trotsar den argaste direktör att kunna spela utan trupp: jag ger tappt — fast nog kostar det på, det får jag lof att medge — kostar på mer än ord kan uttrycka — att behöfva ge vika för *de där!*

Senare:

Fullständig revolusjon!

De har råkat i lufven på hvarandra, som jag spådde, och springer nu här om hvarandra för att få angaschemang hos oss. Jag håller mig naturligtvis stram och säger, att vi är fulla — pin fulla för längesedan!

Då kröp de till bön-boken med fru Enberg och Fanny Flax i spetsen.

I det ögonblicket kände jag, att äfven direktörer ha stunder af sann och ädel glädje!

Jag sa jag skulle ge svar *skriftligt*.

Sedan tänkte jag på att inte ge något svar *alls*, utan låta dem springa här förgäfvos och säga mig borta, men så tyckte jag det var *väl* ohöfligt, efter som jag bara var en amatör-direktör, och så skref jag och sa, att de var välkomna allesammans, om de förde pjäs med sig.

Senare:

Vi har slagit ihop våra program!

Det enda jag håller *orubbligt* fast vid är, att vi ska

fira *Carl den tolfte*s dödsdag i stället för *Gustaf den andra Adolfs*. Om det också inte passar ihop så noga med data och sådant där, så är väl inte det så noga.

Hufvudsaken är väl att han är död, och *det* kan väl ingen förneka.

Det tycker Kullen med.

Jag har ett stöd i honom! Han hyllar sig till mig, nästan som om han vore Villy eller Thore!

Enberg har fått bli Den gamla döfven, »af gunst och nåd», och Fanny Flax får spela Ada af samma orsak. Visserligen är hon litet antik, som dotter betraktad, men som jag anser det vore en *stor* fördel, om smaken för det antika äfven utsträcktes till döttrar, så gör det mig inte så mycket. Jag känner mig som framförarinna af en *idée*, inte af en dotter.

Senare:

Det kommer att bli mycket mer storartadt än vi tänkt.

Vi ska spela i *Brunnshuset*, som förra borgmästaren förde upp i tanke att vi var mineraliska, ta 1 krona biljetten och skicka behållningen till Kvinnoföreningen för Norrlands fasta försvar!

(Det är min *idée*).

Programmet är:

Epilog, Ängeln, De Båda Döfva, Den Brasilianska Apan, (deras pjäs, en *förfärlig* smörja!) och så Tablån! Postpoetens sångmö har blifvit trampad på tårna igen — ett obegripligt ömtåligt fruntimmer det där, så han är inte med, men gamla Holmen, som nog skäms öfver sin ogenhet, har krupit fram ur sitt ide och erjudit sig att bli sufflör.

Hur underbart det känns att ändtligen vara i hamn! Det var sannerligen *hög* tid!

Senare:

I hamn?

Snygg hamn. Hela truppen står i uppkok! Är kära mest hvar eviga en, naturligtvis i galna personer, och svartsjuka! Axel är värst —, han är vild!

Hvart man går, stöter man på hans rullande ögon och hår, som står på ända, och boden *ser* han inte åt.

Han är svartsjuk på *grefven*, som värkligen visar Beda en så fin ömhet, att det borde vara en riktigt *god* leksjon för en äkta man. — Men Axel vill hvarken ta *reson* eller *leksjon*, utan bara gråter och väsnas ömsevis.

Grefven behandlar Beda som om hon vore en juvel och han den parfyrmerade bomullen, som omger den. *Så* ska det vara! Men jag vet inte hur det är, det parfyrmerade bomullshållet ligger i allmänhet inte för äkta män — och för Axel allra minst, tycks det.

Maja gör som solen: strålar åt alla håll, men hennes tänder måste värka fasligt; nästan hvarenda morgon kommer hon ned med röda ögon. Det gör mig riktigt *godt*. Koketter har jag inte något fördrag med.

För att muntra upp henne *än* vidare, har jag hängt upp hennes porträtt, som den duktiga pojken lämnade efter sig, öfver soffan i hennes eget rum.

Måtte det henne väl bekomma!

Senare:

Generalrepitisjon med *ramp!*

Nog var vi morska alltid, så länge vi rörde oss i skumrasket och inte såg hvad vi sa! Men *nu!*

Kom af oss hvar-eviga en!

Att rampfeber är en svår åkomma, har jag hört. Nu *vet* jag det! Maja var för söt i sin korta hvita kjol och kudde under armen, men stå på hufvu't kan hon *inte*. Grefven påstår, att hon saknar den rätta konstnärliga underbyggnaden — och det tror jag med.

Senare:

Obegripligt med bråk!

Dröjer det här länge, får de allt se sig om efter *mig*. Direktörskap är en utmärkt Bantingskur, fast bra våldsam!

Senare:

Vi spelar om tre dagar! Ändtligen!

Senare:

Finns inga ord vidare för mina lidanden.

Skeppsbrott i själfva hamnen!

Vår nya landshöfding ska på inspeksjonsresa, och kronofogden, som spelar den *unga* döfven, måste resa med! Man talar om konstens *törnen* — men man borde tala om dess hasselkäppar!

Och vi som har anongserat!

Jag tror, jag går i sjön! Sjöbotten förefaller mig snart vara det enda naturliga förvaringsrummet för direktörer!

Senare:

Räddad igen! Och af hvem?

Jo af *Axel!* Jag har inte tid uttala min häpnad!

Det tycks, som om han lärt sig rollen bara genom att höra på, och spelar gör han med ett lif och en glöd, så jag bokstafligen gapar — men så spelar han också mot Beda! Där ser man hur uppfostrande det teatraliska är — åtminstone för visst folk.

Själftva representasjonsdagen på förmiddagen.

Jag sitter instängd i vår stora garderob för att få vara riktigt i fred några timmar.

Känner mig förfärligt närvös.

Hela stan kommer! Till och med kikuten ska låta bära sig dit. — — Alla är *så* intresserade, utom Vendla Ax, som är ursinnig därför att ingen af hennes döttrar (*mycket* fula!) fått spela med, men som Kullen påstår, att alltid någon är ursinnig vid ett sällskapsspektakel, så är det ju bra att lotten föll på henne, som är gammal och van!

Pepita, raringen, sitter och kammar mig — det är det roligaste hon vet, och det lugnar mig litet att känna hennes små händer glida genom de tunga hårmassorna — för tunga *är* de.

Holmen har åtagit sig alla yttre bestyr — så jag kan vara lugn för *allt* sådant, som väl är — —

Mätte bara inte Axel rusa på grefven, provisoriu

inte skjuta ihjäl järnkramhandlaren och skrifvar Svensson inte vrida halsen ur led för att titta efter Alma postmästare i salongen! — —

Alf ska stå i tablån och är så öfverlycklig att ha fått igen sina vingar, att —.

Men det var grufligt så orolig jag känner mig! Om jag skulle kalmera mig med att stoppa in kommor i mina anteckningar? Det är det värsta göra som finns, ty sätta dem hvar man *vill*, så upptäcker man alltid efteråt, att man bort sätta dem på ett helt och hållet annat ställe — men *tankar* tar arbetet!

En timme därefter, eldröd och het:

Jag önskar, att något sådant som kommor inte fanns! Nej, jag lägger mig och hvilar litet i stället! Jag tror det är mera praktiskt!

TOLFTE KAPITLET.

Själfva representasjonen.

Straxt efter fyra gaf vi oss i väg till brunnshuset allihopa, med undantag af Ruffen och Pepita, som ska sitta i salongen.

Ingen människa behöfver veta af att hon är med, för öfrigt så är jag *säker*, att hon förstår konst lika bra som hvilken som helst här i stan. Jungfruarna har burit klädsångar hela dagen. Grefven ska sminka — —.

När vi kom upp i brunnshuset, såg där ut, så Gud sig förbarma!

Allting huller om buller, och inte syntes *Holmen* till, fast han så bestämdt lofvat att —. Laxéns dräng och Bedas dräng, vår ska hala ridån, var uppbådade till »rekvisitakarlar». Har ingen aning om hvad det är

för slags karlar; ovanligt dumma såg de ut, men inte hade man väl behöft båda upp särskildt folk till *det*.

Hvad i all världen skulle jag ta mig till, och klä mig *måste* jag, för oklädd *kunde* jag ändå inte uppträda, då skulle de ha känt igen mig hvar eviga en.

Det var ingen annan råd, jag måste sta och kommandera! Men det var som att kommandera i *bäck*.

När jag sa uppåt, gick karlarna nedåt, och sa jag höger, så gick de till vänster.

Att jag inte tänkte på att stänga in Styfven först! Att jag inte *tänkte* på det! Eller att bjuda Holmen på middag eller att skicka Alf till honom. Men ingenting!

Tänka *efteråt* är just min fors, det!

»Se upp, edra förbannade lymlar!» dånade Holmens röst just i det ögonblick jag var drifven till förtviflans högsta spets. »Ska ni sätta soffan där, edra kaniner? Och lampan? Så'na förbannade drummlar! Ryck upp er! Eljest ska jag rycka upp er, edra murflar, och det så ni mins det, edra tjockhufvade svinpälsar!»

Karlarna flög i väg, som om de haft vingar under fötterna.

»Gud, herr Holm», sa jag alldeles häpen, »hvad är det för språk ni begagnar?»

»Teaterspråk», sa Holmen belåtet.

»Jo, så ska man ta dem, fru Lovisa!»

Och *jag*, som alltid trott, att teaterspråket var det *finaste* språk som fans!

Mätte jag bara inte glömma af, att rekvisitakarlar betyder sådana som får ovet — den högsta graden af ovet!

Hvem kom i detsamma flygande emot mig med rosenröda kinder och guldgula lockar, om inte Fanny Flax!

»Hur ser jag ut, hur ser jag ut? sa hon ifrigt.

»Som din egen dotterdotter», sa jag beundrande.

Och det gjorde hon. Teatern måtte då riktigt vara platsen för antikviteters förskönande!

»Var så god och sitt ned, fru Petterkvist», sa Grefven med sminkpytsen i hand. »Nu är det er tur.»

Jag tänkte säga, att det inte lönade stort mödan att kosta krut på döda kråkor, men så kom jag att tänka på, att Ruffen nog skulle tycka om att få se sin Lovisa påbättrad litet, och så kunde det ju inte skada häller, att de i salongen fick se hvem barnen brås på. Visst var grefven litet öm i ögonen, när han sedan gned in Beda med vaselinet och nog drog han sin stol *bra* nära, men, Herre Gud, skulle vi kvinnor bry oss om allt sådant där, så skulle det väl bli ett evigt väsen.

Också gjorde den oskyldiga ängeln alldeles *rätt* i att sitta där och se ut som om hon inte begrep en smul, hvilket inte kunde hindra Axel att ställa till en stor scen bakom vår stora byk-så, som blifvit uppflyttad för brandsyns skull.

»Jag såg, att han trampade henne på foten», half-tjöt den vilden.

»Nå, hvar skulle han eljest trampa henne», sa jag ond. »På *nåsan* kanske?»

När jag väl skiljt dem åt och fått på mig min svarta siden, så hvem nästan rent föll jag i armarna på, om inte på unga Laxén, kostymerad som apa, om *det* kan kallas kostym att ha en lång svans bak, eljest ingenting alls.

»Gud, så Carl ser ut!» skrek jag.

»Det är ju trikå.»

»Snygg trikå, som inte syns», sa jag förargad.

»Carl sätter på sig ett par byxor och det genast.»

»En Apa i byxor!» vrålade han.

»Nå, än se'n då?» sa jag. »Jag vet inte *hur* många jag såg, när jag var i Stockholm.»

Men han hjulade i väg ut, utan att en smul bry sig om mina moraliska betänkligheter.

Om nu också möjligen en apa är en apa för *mig*, så är jag alldeles *säker* på, att han inte är det för de andra. För dem är en apa nog en karl, och att en karl

inte är anständigt klädd med en två tum tjock svans bak, måste man väl medge!

Fattas bara, att jag till mina öfriga lidanden äfven ska få klicken på mig att ha infört osedlig repertoar!

Det vore rättvist! Kanske att det är på det viset som osedlig repertoar uppstår!

Direktören vill inte, sysjetterna vill — och så, pang! får den pin oskyldiga direktören lida både för sig och för hela truppen. Lyckligtvis kom Kullen i detsamma, så vacker i sin nya frack, att han såg ut som en brudgum i förväg. Han var så innerligt rar och lofvade att ta Laxén på sin anpart, och nu vågade jag ändtligen helt hänge mig åt den underbara stämning, som jag visste, att de bräder, som föreställer världen, alltid för med sig.

Men inte erfor jag något särdeles underbart, och hvad det där berusande lamposet angår, som jämt brukar slå folk åt hufvu't som champagne, tyckte jag för min del luktade precis lika illa som allt annat lampos — —

Det var först när jag tittade i ridåhålet — vi har en ridå med en ängel på — som någonting underligt — öfverlägset och obeskrifligt började att röra sig i min själ.

Jag kände tydligt — att där satt de — och här stod jag —. Men det var också det högsta jag kom till.

»Svär-mor — svär-mor!» hviskade Axel och kom rusande, nu vild igen, med en mustasch under näsan och den andra i hand. »Lofvar svärmor att stå vakt medan jag är inne?»

»Du *borde* blygas», sa jag.

»Jaha — då spelar jag inte.»

»Axel!»

Tonen var så sträng, att den borde ha kunnat skrämma ett helt kompani med mågar till lydriad, så mycket mer då *en* enda fattig en.

»Då — spelar — jag — *inte!*»

»Skäms du inte *alls?*»

Nej, han skämdes inte alls!

Till hvilka moraliska fall blir inte en direktör, som vill hålla uppe sin repertoar, tvungen!

Tänk, att nödgas lofva hålla vakt om mitt eget rena, pin oskyldiga barn!

»Från scen!» skrek Holmen i detsamma.

Naturligtvis stannade vi kvar allesammans för att få höra hvad han menade.

»Från scen!» nu fullkomligt *röt* han, och vipps försvann vi som agnar för vinden.

Teaterspråkets makt igen. Underbart! Men hvilka förfärliga rytande måtte det inte behövas för att sätta upp en hel Opera!

Jag fullkomligt bäfvar, när jag tänker på'et!

Nu började fru Ungfraus posetiv, som vi fått låna, att vefva Ouvertyren till Norma.

Det lät fullkomligt högtidligt.

Naturligtvis hade vi *hålst* velat ha något fosterländskt, men det måtte inte ha funnits några fosterländska posetiv på den tiden Rosens bild var modärn, hvarför vi fick nöja oss.

Nu ringde Holmen, en gång, två gånger, *tre* gånger!

Så det kändes!! Presis som om jag varit en Kunglig och dramatisk storhet minst. Och så flög ridån i luften, d. v. s. *skulle* ha flugit i luften, om den inte föredragit att stanna på halfva vägen och betänka sig. Kullen kom att ställa sig midt under ängelens afhuggna ben.

Det såg litet hämskt ut, men det gjorde ingenting — det var tvärtom stämmingsfullt, såsom krigs-illustrasjon betraktadt.

Kullen deklamerade »Kung Carl den unga hjäälte» — så vackert, att jag tog till lipen, och det tror jag säkert, att Kung Carl gjorde med, där han sitter i skyn omgifven af sina bussar och känner sig bortglömd!

Jag riktigt hörde hur han sa:

»Tack, Lovisa, *fast* du är ett fruntimmer!»

Det var aftonens helt lyckliga, korta och oförgätligt sköna ögonblick!

Nu tyckte ridån, att var han väl uppe, så var det ingen orsak att ge sig af ned igen. Lyckligtvis blef Kullen inropad gång på gång, och medan han var inne och bockade sig, passade Holmen på och oljade repen, något, som de jämt måtte göra i Stockholm, ty där flyger ridån ofta i höjden före applåderna.

Inom tio minuter var allt klart till ängeln, och strax därpå kom grefven, maskerad som för-förare, så hämskt skön och så lik min älskade Fredrikson, att jag inte kunde återhålla ett sakta och förtjust: Ack!

Det var inte mycket, men det var nog.

I sådana där fall är männen *ovanligt* finkänsliga —. Också fick jag mig en riktigt nådig blick — trots mina 49 år. Lyckligtvis skulle jag inte in förr än på slutet, så jag hann hämta mig litet. — Pjäsen är inte alls lång, efter som vi har strukit nästan allt där inte ängeln är med!

Kullen påstår, att det är »ett mord», men jag stödde mig på mina erfarenheter från Stockholm — och fick min vilja fram. Herre je, om nu också sammanhang och innehåll tar litet skada, så hvad gör *det*, om bara folk får skratta. Och skrattade gjorde de — Gud ske lof! Och ändå var *hon* inte Urängelens direkta kopia!

»Nu, tant Lova», hviskade Kullen.

»Hu, nej, nej», sa jag — »inte än! Inte *alls* än!»

»Hysch, passa på repliken!» fräste Holmen.

Gud, sådana lidanden, tänkte jag, bara för att roa folk! I detsamma flög det genom luften som en hviskning:

»Landshöfdingen är här!»

»Nej — säg — det — inte —!» skrek jag, färdig att dåna.

»Hysch!» sa Holmen så argt, som om han bitits.

»Jo, han sitter på första bänken — —» lät det i luften igen.

»Kronofogden sitter bredvid i uniform —»

»Nu!» sa Holmen.

»Aldrig!» sa jag bestämdt.

Nu *nekar* de, men jag är *säker* på, att jag fick mig en puff med detsamma, ty hvad som eljest skulle ha förmått mig att kasta mig i min egen olyckas brunn, vill jag just se.

Hur som helst, in på scen kom jag, ehuru jag fruktar det var på en sned.

När jag såg det stora öppna hålet framför mig, alldeles svart af ögon, tyckte jag att jag sjönk genom jorden med ens. Jag visste inte en smul hvarken hvar jag hade fötterna eller hufvu't. Det var en ryslig känsla, och ska artister gå igenom sådana kval hvarenda kväll, anser jag det vara ett fullkomligt underverk, att de inte begår själfmord mellan akterna. Holmen hviskade och hväste hvad jag skulle säga.

»Det kan du roa dig med», tänkte jag.

Fattas bara, att jag ska **tala** till på köpet!

»Var du mans bare lugn, min Lovise!» ropade fru Ungfrau's muntra röst i detsamma ur salongen.

»Vi hafve en micket god tid att väntel!»

Skratt.

Gud signe det skrattet! — Golfvet, som hittills svajat som en båt i storm, stannade af, och i detsamma blef jag så klar både i ögonen och i hufvudet, att jag kunde se ett guldsmidt bröst glindra mig till mötes i dunklet och ett par guldglasögon afteckna sig på en majestätisk näsa. Bredvid satt kronofogden som en fyrbåk i sin granna uniform.

Jag glömde allt, utom att jag hade den obeskrifliga nåden att stå framför vår nya höga öfverhet. — Att se *den*, utan att hälsa, var något som helt enkelt föll utom möjligheten för mina förmögenheter.

Också gjorde jag den vackraste rakt upp och ned nigning, jag kunde åstadkomma, och höll ut kjortlarna, för det tycker *jag* alltid ser förnämt ut.

Till min obeskrifliga stolthet och glädje såg jag

Hur från det guldsmidda bröstet ett par hvitbehandskade händer sakta höjde sig därinne i dunklet, och så hörde jag en den förnämaste, litet läspande röst säga:

»Charmant — charmant!»

Naturligtvis neg jag en gång till.

»Mamma, mamma, tänk på rollen», hviskade Beda förtviflad i ena kulissen, medan Holmen i den andra riktigt gallskrek hvad jag borde säga. Men det var visst möjligt att tänka, när jag inte hade en tanke i mitt hufvud. Tala, var något som inte ens kom i fråga, men niga kunde jag. Så neg jag en gång till och rusade sedan ut, följd af en åska af applåder, som det står i tidningarna, men smakar inte en åska af applåder *bättre*, så får jag då lof säga att det är *bra* litet att stå efter.

Nu skulle Fanny Flax, som värkligen spelat utmärkt, sta och »rädda situationen», Gud bevars, och så sa hon med den falskaste, mildaste röst:

»Min stackars mor, nu har hon haft ett af sina anfall igen!»

»Hva falls!» skrek jag och rusade in på scenen igen, för nu trampade hon på min allra ömmaste tå.

»Anfall? Jag har aldrig i mitt lif haft något anfall!»

»Ridå!» skrek Holmen.

Bom! föll ridån med ett brak.

»Hur kunde mamma?» snyftade Beda tio minuter senare.

»Hur kunde mamma?» snyftade Ada.

»Hur kunde moster?» snyftade Maja.

»Kära barn», sa jag och torkade mig i pannan, »det var inte alls svårt. Det hade varit bra mycket värre att låta bli!»

I salongen stampade de som om de haft kramp, och tror någon människa de gaf sig, förr än de fått in mig och niga ensam.

Att behöfva *tacka* för sitt eget fiasko!

Kan det finnas en större pröfning för en konstnär! Till min innerliga glädje och stolthet var herr lands-

höfdingen så nådig och klappade med, och jag hörde tydligt att han hviskade:

»Charmant, charmant!»

För ett *sådant* bifall kan man tåla med diverse applåder på sin rygg, så mycket mer som Kullen sa, att det inte gjorde *en smul* hur stycket *nu* slutade.

Ruffen, raringen, kom in för att »trösta», hvilket var snällare än snällt, efter han inte vet något värre än när folk skrattar åt oss. Jag låtsade vara glad som en spelman, men så snart jag kom åt, så smög jag mig in i sminkrummet och lipade en värs för mig själf. Om jag också kunde hålla humöret uppe för andra, *så satt det nog ändå där det satt*, att jag gjort mig till narr.

Jag bara väntade, att de båda Döfva också skulle gå sönder, men det gjorde de inte, som väl var.

Jag började litet smått räta upp mig igen.

Men bara helt litet.

Vågade inte mer, innan jag fick se hvad Kullen åstadkommit med Carl.

När Apan spelades, smög jag mig ut i salongen till Ruffen.

Jag var i den rysligaste ångest, innan Laxén kom in. Jo, han hade ett rödt skynke kring höfterna, tillräckligt stort för att kikuten skulle våga kika på honom så mycket hon ville.

Det kändes, som om en sten hoppat från bröstet på mig, och sedan skrattade jag i kapp med de öfriga. Han var för tokig och så naturtrogen, att jag nästan skulle ha känt mig litet småförlägen, om jag varit fru Laxén.

Människorna riktigt tjöt af skratt.

Jag stramade upp mig lite mer, så ändå lite mer.

Jag var nog en utmärkt direktör ändå, när allt kom omkring!

Men — Gud —! Åh!

Hvad var det för ludet och lätt som kastade sig från Ruffens bröst!

Pepita!

Hon äntrade först upp på posetivet, tog därifrån ett skutt på scenen och så upp på kamraten, mot hvars kind hon tryckte sin och uppgaf ett lågt, kuttrande lyckligt ljud, som jag aldrig hört förr.

Jag tog fram näsduken och snöt mig.

Den älskade älsklingen!

Hon trodde han var lefvande!

Men hvilken förfärlig chikan!

Tänk, om de tror, att vi släppt lös vår egen apa för att skada deras pjäs och sysjetter!

»Söta, söta», hviskade jag matt åt Ruffen — »försök locka henne till dig. *Jag* kan inte röra ett finger, om du så slår ihjäl mig.»

Ruffen pallrade i väg så fort benen bar honom, och strax därpå lockade han i kulissen:

»Pita lilla, Pita lilla!»

Pepita tryckte sin kind tätt intill kamratens och grinade.

»Pita lilla, Pita lilla», lockade Ruffen igen och vågade sig litet längre fram, nu med några nötter i handen.

»Nej — se — mamma», ropade en barnröst i salongen, »där ä deras pappa!»

Jag trodde jag skulle trilla af stolen.

Men då rörde sig de *älskade* guldsmidda händerna därinne i dunklet igen, och den läspande rösten ropade gång på gång:

»Charmant, charmant!»

Nu applåderade hela salongen, och så skuttade Laxén, som inte *alls* tappat kontenangsen, än vildare omkring, medan Pepita stolt höll sig kvar på hans axel.

När Ruffen några minuter senare kom igen med det infångade olycksbarnet flämtande inom rocken, hade han den stora äran att i förbifarten af vår måg bli presangterad för herr landshöfding, som var så nådig och

komplimenterade honom för hans säregna förmåga, *både* som regissör och direktör!

Gustaf bli komplimenterad som direktör!

Gustaf!

Medan jag satt där, bortglömd och föraktad som själfva Carl den Tolfte, jag, som lidit allt — precis *allt* — från a ända till o — om inte till ö!

Det föll helt enkelt aldrig landsens fader in, att en kvinna kunde stå i spetsen för så lyckade fiaskon som våra, och Gustaf han bara bockade och höll till godo, han!

Nu säger han, förstås, att han inte kunnat få fram ett enda ljud, om man så tuttat eld i nacken på honom — och det *tror* jag, men han borde ha talat *ändå!*

»Hm — hm —», sa Ruffen hastigt, när han väl kom fram till mig — »jag tror — det blir så godt — att jag går hem med Pepita. Hon darrar så!»

»Äh!» sa jag mildt, »hur ska det då gå med tablån?»

»Du är ju direktör du, Ruffen lilla.»

»Buh!» Gustaf försvann så kvickt, som om han på något outransakligt sätt fått en spruta vatten i ansiktet på sig. De applåder, som de döfva fick, var ett intet mot de, som dånade, när ridån föll öfver aporna.

»Aporna, aporna!» skrek publiken som i ett rus.

Jag bakom ridån som en pil.

»Hör ni inte!» skrek jag. »Publiken vill se aporna!»

I detsamma rycktes ridån upp, och skrifvar Svensson, som spelat Apans *ägare*, steg in och bockade sig åt alla håll och kanter.

Skratt, tjut och bravorop.

»Herre Gud!» sa jag gråtfärdig, när han väl kom ut igen. »Inte visste jag, att herr Svensson hörde till apsläktet! — Men det kan ju alltid vara bra att veta — till en annan gång», tillade jag hämdlystet.

För öfrigt måtte människor kunna bli *hyad* som *hälst* när det gäller applåder — till och med *tigrar!*

Åtminstone såg unga Laxén alldeles ut som en

tiger, när han kom framrusande och skrek, att Svensson stängt in honom i en skrubb för att stjäla hans applåder.

Under tiden knackade, bultade och plaserade Holmen och Kullen i kapp till tablån, aftonens pjäs dö resistangs.

Hvarför tablån på affischen kallades för »Apoteos», begriper jag inte, såvida det inte är ett gemensamt namn på alla teatraliska sträfvanden i fosterländsk anda.

På golfvet låg Karl den Tolfte (Petter) utsträckt, död, under sin enkla soldatkappa, utanför hvilken stack ett par fullkomliga jättestöflar, dignande af lerklumpar.

Jag hade allt haft en svår pärs att kämpa igenom med mig själf om det leret, men så tyckte jag det inte kunde skada, om vi visade att vi hade reda på de allra nyaste historiska forskningarna, och så smetade jag på ett så tjockt lager jag någonsin kunde, i stället.

Till höger åt sidan stod Segerns Gudinna, Ada, (Underskön!) iklädd sorgdok och med en släckt fackla i handen.

Midt emot henne stod »Ryktets Härolder» — för detta basunänglarna — med fällda basuner, och på en öfvertäckt kanon »Den Sörjande Kärleken», lilla Alf, med hufvudet till hälften gömdt under vingen.

I fonden var en grupp soldater, som sörjde med ryggen, efter vi tyckte det var lättast få dem lika på den sidan och vi dessutom på det viset sparade in framstyckena. Bakom det hela glindrade det fientliga slottet, medan man i mörkref anade »Brottet», en mystisk personlighet, insvept i en stor kappa, (grefven) och med en afskjuten pistol i handen.

Det var skönare än skönt!

»Se, doktor», hviskade jag åt Kullen och pekade på Carl den Tolfte.

»*Detta* är hvad jag kallar ett härligt symbol-lik!»

Posetivet vefvade Sofia-valsens, Rosens Bild och Kopparslagaren i ett vefvande, och fast Laxén gjorde

krumpsprång utom ridån för att fiska åt sig sina förlorade applåder, så började publiken att bli otålig *ändå*.

»Är ni klara?» frågade Holmen hastigt.

»Passa på med belysningen, Axel!»

»Nej — nej vänta litet!» ropade jag, som rent fick som kramp i bröstet, när jag tänkte på att det nu gälde mitt *allra* sista upprättelseförsök som direktör!

»Petter, håll dig styf, för Guds skull. Kom i håg, att du är *både* Kung och död!

Snälla ni allesammans, stå som ljus!

Beda, titta på Axel! — *bara* på Axel — så får du den rätta riktningen!»

(Hon var basunängel, och bara därför att hon en enda gång råkade se efter, *bara* se efter, om grefven tittade på henne, såg Axel bums ut, som om han ämnade spränga oss i luften allesammans. (Förfärlig karl!))

»Och Alf, älskade lilla Alf, stå still och lyd hvad mormor sagt, så ska du få så mycket karameller du någonsin vill.

Ja — nu — tror — jag!»

Därmed stälde jag mig inom synhåll för Alf, med en karamell i hvardera handen, och så flög ridån i luften öfver mitt förfärligt klappande både mormors och direktörshjärta!

Ett sakta »Ah!» hördes i salongen, när den röda bengaliska elden började brinna.

Joo, tänkte jag, det där smakar er det!

Ingen enda olyckshändelse, Gud ske lof!

Bedöfvande applåder.

Obegripligt, hvad en direktör är känslig. Jag kände mig genast som lyft mot skyn.

Andra förevisningen.

Grön bengalisk eld.

Samma förtjusta »Ah!»

Ingen olyckshändelse.

Nu kände jag mig fullkomligt färdig att pösa sönder.

Tredje förevisningen.

Hvit bengalisk eld.

Samma förtjusta »Ah—ah—ah!»

Ingen olyckshändel— — —

Gud! Alf vacklar! De små läpparna öppnar sig.

Han tänker *gäspa!*

Snabbare än blixten drog jag fram en riktig jättekaramell, som jag spart till i högsta nödfall, och hvi-skade ifrigt:

»För mor-mors skull, Alf lilla! För mor-mors skull!»

Men då — — —

Hvad hände?

Jo, de stora barnaögonen öppnade sig som ett par blå konvolvulus för solen, och så ropade en liten späd, gäll röst:

»Länge lefve vår vänsälle Kung!» —

De ord, som jag omöjligt kunnat lära honom till Kungabesöket!

Så flaxade kärleksguden helt grasjöst med vingarna och hoppade direkt ned på den döda Kung Karl, som reste sig upp och gapade med Petters röda öron.

Soldaterna vände sig om och visade sina Jägerframstycken och basunänglarna frustade i skratt.

Publiken *stormtjöt!*

Segerns krans ryckt af mitt hufvud och af hvem?

Jo, af mitt eget kött och blod i andra led!

»Ta hem mig, Gustaf», sa jag doft åt Ruffen, som kommit igen, »och gräf ned mig med detsamma, det här öfverlefver jag ändå aldrig.»

Men man bör aldrig förtvifla — aldrig!

Herr landshöfdingen, som om *någon* var född att rädda situationer, reste sig upp och ropade:

»Den lilla Kunga-uppväckaren! Den lilla förtjusande Kungauppväckaren!»

Hela salongen instämde.

Alf, som fått sin karamell, hade just slagit armarna kring halsen på mig och frågat, »om Af vari mycke mycke söt nu?»

Kan sådant hända riktiga direktörer, att deras värsta olycksbarn i truppen slår armarna kring halsen på dem och frågar, om de varit riktigt söta nu?

I så fall beklagar jag dem, ty hvad kan man väl då annat göra än svara ja?

»Alf», sa jag ifrigt, »om du springer in och kastar slängkyssar åt pappa, som sitter därute i mörkret, så ska du få en gunghäst med man och sadel på af mormor?»

Alf flaxade genast in på scenen, viftade med sina små vingar och kastade hela skurar af slängkyssar, hållande den skära karamellen, stor som ett koger, i hand, så lik en liten kärleksgud, att det blef fullkomlig vårstämning i salongen, med solsken och daggiga ögon.

Ja, så slutade vi ändå med en syksé — en syksé vunnen af *oskulden*, och det händer inte ofta, det — allra minst på teatern!!

Nu tog vi en champagnebål, som vi fört med oss, och alla bekanta, som tittade in, behöll vi kvar.

Alla var så glada — och nöjda — och så *tack-samma!*

»Jack säge dig något, min Lovise», sa fru Ungfrau, ur hvars ögon daggen fallit allra rikast, »allt vore micket micket schön, aber den Alf und det posetiv dock vore det schönste af allt.»

Herr landshöfdingen var också så nådig och tittade in »för att tacka».

Han höll ett det grannaste tal, jag någonsin hört, och sa, att de fosterländska känslor han här upptäckt på det innerligaste gladt hans landsfaderliga hjärta och att han var säker, att bland alla de officiela Gustaf Adolfsfester, som just nu firades kring land och rike, *vår* alltid skulle ha tilldragit sig en *stor* och *väl* förtjänt uppmärksamhet.

»Ursäkta, herr landshöfding», sa jag nytert, för nu hade jag plockat ihop litet kurasch igen, »det här är inte *alls* någon officiel Gustaf Adolfsfest, utan en *helt* och *hållet* privat liten Carl den tolfte fest!»

Hur innehållsrik och uppskakande en dag än kan vara, så har den ändå ett slut — så också denna. Hur jag kom hem, vet jag inte, ty allt jag gått igenom började att komma efter! Jag kände mig inte som en människa utan som ett lefvande träbeläte. Så förbi var jag.

Ett par koppar varmt te mjukade upp mig *litet*, men inte på långa vägar nog.

»Ruffen lilla», sa jag, när vi väl kom för oss själftva i sängkammaren, »nyp mig litet är du snäll, så jag får känna, om jag känner någonting någonstans.»

Ruffen nöp.

»Hårdare!» sa jag.

Ruffen nöp om igen, nu bra mycket hårdare.

»Obegripligt», sa jag, »att jag kunnat hinna bli så förhärdad på så kort tid.

En gång till, söta du!

Nu knep Ruffen till, och det riktigt, för han var sömning och ville vara i fred.

Ja, nu kände jag litet, Gud ske lof.

Otroligt hvad en direktör tål, innan han förgås *alldeles!* Men nog är det ett kall för ens allra käraste ovän!! Det kan jag ta på min ed efter detta!

P. S. Två dagar därefter:

Nej, jag måste skriva ned'et!

Det är *för* galet! Jag har skrattat så jag kan dö!

Det var i går hos Adas, som hade en liten bjudning för landshöfdingen, som höll så granna tal, att vi inte hann mer än niga i ett nigande —. Han såg nog, att hvad vi mest saknar är fina ord och fasoner, och så —

Till oss talade herr landshöfdingen som från en höjd, men till grefven talade han som jämsides.

Naturligtvis höll vi oss andra litet undan — utom garfvaren, som hängde efter grefven som en kardborre.

»Jo, den är söt, den där», sa jag förargad åt Ruffen.

»Hä hä», sa Ruffen oskyldigt. »Han vill väl ha betalt.»

»För hvad?» sa jag.

»För de 300 han förlorade åt grefven i stället för mig, när du prompt ville ha grefven med som komediant.»

»Ruffen», sa jag, »hvad har du haft för fuffens för dig nu igen?»

Så drog jag in honom i sängkammaren, där ingen var, och så fick jag veta, hur garfvaren den där gången trodde, att Ruffen menade få någon *fördel* genom att förlora pengar till grefven. — Själ är han ju alldeles tokig i att få vasen — *den där*, få vasen! — Ja, så lyckades han »öfvertala» Ruffen att få spela i sitt ställe — och när han nu såg hur väl landshöfdingen upptog hans medspelare, så skulle han göra sig påmind, Gud bevars.

»Ruffen», sa jag, »jag *borde* vara ond, för du gjorde det bara för att snåla dig ifrån utgiften — men jag kan — inte — det är *för* mycket tokigt — — Den där snålvargen — förlora tre hundra kronor! Den där flåbusen, som inte skulle begära bättre än att kunna garfva det skinn han tar af sina arbetare, bli af med pengar. Ha ha ha! Och så mycket pengar!»

»Men tyst!» sa Ruffen, som var bra röd och glad af champagen, och lade fingret på mun.

»Men tyst», sa jag, som också var bra glad och röd af champagen, och lade fingret på mun.

Och så skrattade vi så i kapp, att vi måste gömma hufvudena vid hvarandras bröst, för att vi inte skulle höras ut till herr landshöfdingen.

Kanske blir jag ond i morgon, ty visst har Ruffen burit sig *bra* illa åt, isynnerhet när jag tänker på, att han rökte på säng i 14 hela dagar på garfvarens konto och fick sina favoriträtter hela veckan.

Men det är långt dit. Nu kan jag bestå mig att vara glad, så mycket jag orkar — och det är inte så litet. Ha ha ha, så förfärligt roligt det här är!

Den där — *brädspeparen!*

TRETTONDE KAPITLET.

**Jul-Hälsningar från gamla vänner. Majas »sorg».
Tragiska förnimmelser.**

Det har händt så mycket i höst, att Julen var öfver oss, innan vi visste ordet af — och nu är det Jul-aftonsmorgon.

Fint öfverallt har jag, Gud ske lof, så där fint i *botten*.

Min tro är, att både lefvande och döda ting trifs bättre i ett hem, där de blir ompysslade och rengjorda åtminstone en gång om året, än i hem, där de får ligga bortglömda och föraktade på vindar och skräprum, sedan de väl tjänat ut. Alla innanfönster har varit ute och tvättats, så Julen riktigt ska komma åt att »titta in genom rutan», och på mina 120 krukväxter finns inte ett dammkorn.

God Jul!

Finns det några vackrare ord på jorden än de?

God Jul! ringer det i hvar hjärta, därför låter den meningen så helt annorlunda än alla andra meningar.

God jul, god jul, god jul! kvittrar gråsparfvarna och talgoxarna i vår trädgård, där de sitter och håller kalas i sina fulla sädeskärfvar eller gungar på segelgarnståtarna, hvars bete af fläsk svajar så muntert i den klara luften.

God jul! gläffsar bandhunden Karo, som i dag får äta så mycket kött han vill, »vara inne», och får vid julbordet en stor bulle i ett paket, hvilket roar honom otroligt.

God Jul! nickar nog också tomten på vinden och svänger sin röda mössa till tack för sitt fyllda grötfat.

De skrattar *så* åt mig, som håller i mig med att tro på tomten och med att ge honom gröt.

Men om nu också råttorna äter upp gröten, ty uppäten är den alltid — så hvad gör det mig?

Jag har ändå *kämnt* tomten i mitt hjärta och varit glad och lycklig i den tanken, att han sitter däruppe och önskar godt för hus och hem.

För öfrigt — ska man nu prompt vara så där förfärligt »förståndig», så kan ju råttorna behöfva litet julmat, de med.

Vi har två granar: barnens och »de storas».

Det är egentligen jag, som inte vill uppge min egen. Jag minns så väl, när jag klädde den första i mitt eget hem! Se'n dess har Julgranen blifvit en kär vän, som kommer resande en gång om året — och att inte få rå om den utan *delning*, skulle riktigt svida i hjärtat.

I Thores rum har jag låtit tända en julbrasa, och på hans bord ska brinna ett gren-ljus i kväll.

Jag vill, att gossen ska vara med oss på något vis.

Kanske känner han, där han sitter ensam, att också *han* har ett hem, där vänliga tankar möter honom!

Tredje dagen:

Vi var inte ensamma i år på julkvällen.

Jag hade lyckats öfvertala mamsell Gertson och Gamla Holmen att äta gröten hos oss.

När jag kom till mamsell Gertson med litet julbröd, satt hon nämligen ensam i sitt kalla, rökiga rum — hon är ensam nu, sedan hennes gamla moster dött — utan allt annat sällskap än sin ruggiga papegoja, som oupphörligt skrek:

»Lögn, lögn, allt är lögn!»

Tänk, att sitta ensam en sådan Herrans heliga kväll och bara höra sådana fasliga ord som dessa, framkraxade af en röst, som är riktigt otäckt människoaktig utan att ha en enda smul af mänsklig förmåga att värma eller trösta.

Det var inte att *stå ut med* — och så bjöd jag henne.

Med gamla Holmen hade jag en formlig kallabalik. Men jag hade satt mig i backen på, att det i år inte skulle bli något stänga in sig med Styfven och dricka, som vanligt!

Och det blef det häller inte.

Han var ovanligt tyst och kärf hela kvällen, men när Alf kröp upp i knät på honom och gaf honom sina nyss emottagna och så oändligt älskade tennsoldater, »så fabbo skulle bli rikti, rikti glad», såg jag någonting i hans ögon som gjorde mig riktigt nöjd, att jag rådt på mig själf och inte gifvit vika för Ruffen, som nog tyckte det var hårdt, att vi inte skulle få njuta all vår fröjd utan afdrag, hvilket inte kunde hindra, att han ändå var vänlig och rar på alla vis.

Att vakna på Juldagsmorgonen och veta att det är Juldagsmorgon och höra klockorna kalla till bön — är en känsla, som så helt och hållet skiljer sig från hvarje annan känsla, att den rakt inte kan beskrivas.

I salen sprakar den glada granvedsbrasan; i alla fönster står bågar med ljus uti och på kaffebordet skinner kaffepannan dubbelt blank och dubbelt inbjudande mot vanligt.

I år hade Maja smugit sig upp, och det så tidigt, att jag nästan fruktar hon inte legat alls, och ordnat allt så innerligt nätt och trefligt.

Och att sedan, efter kaffet, vid Ruffens arm helt sakta få knoga uppför kyrkbacken, på hvars höjd kyrkan strålar!

Ja, då är det presis, som om man måste kväfvast af lycka och tacksamhet.

Ur alla fönster strålar ljus och ur alla ögon glänser glädje.

Jag tror nog inte, att vår gamla kyrkoherde är hvad man kallar en god predikant, och *bra* egen ser han ut med sin kyrkperuk af bottengarn, som hans gamla syster gjort honom att ha ofvanpå den vanliga,

rätta peruken af hår, men jag skulle inte vilja höra någon annan *ändå*.

För mig är han och Julottan ett, och i hvad han säger ligger en sådan varm barnatro och innerlig kärlek, att det inte gör mig en smul, om föredraget är litet hackigt och illa hopkommet.

Af två onda saker väljer jag att hellre höra en god präst med ett dåligt föredrag, än en dålig präst med ett aldrig så godt föredrag.

Att vi hvar Julotta får höra samma predikan, tycker jag bara är en *förtjänst*.

På det viset lär man sig åtminstone att komma i håg *något*, och det kan Gud nås behöfvas.

I år var kyrkan rikare illuminerad än vanligt — det tycker jag för öfrigt hvart år — och den nya klockaren hade öfvat in en liten barnkör, som sjöng så vackert, att man riktigt *kände* änglakören i sitt hjärta.

»Ack, Ruffen», sa jag, »att det *kan* finnas något så härligt till på jorden!» Ja, Gud välsigna Julen, det *säger* jag. Den kära, älskade Julen! Den lägger liksom ett rosenkimmer öfver hela vårt lif och man riktigt hvilar ut i känslan, att det åtminstone finns *några* få korta dagar, då man inte tycker sig vara fullt så skröplig och stygg alltigenom som eljest. Juldagen var vi hos kronofogdens och Annandagen, som vanligt, hos Boströms. Det faller sig litet obekvämt nu, när vi har så stora familjer på ömse håll, men vi håller i af gammal vana, fast nog *tror* jag, vi skulle bli bra glada båda två, om det kunde bli någon ändring, utan att någon af oss behöfde ta första steget.

Senare:

Nu går Julkalasen af stapeln så fort de hinner. Största intresset med *dem* är nog att räkna ut, hvilken som haft största turen med sin skinka. I år tog Beda priset, unga jäntan!

Hon hade haft den liggande i *Madera*, efter Hag-

dal, och tänk, så hade hon mod att servera något så nytt till den som *kastaniemos!*

Det hade jag då aldrig vågat, men ungdomen är så oförvägen! Gubbarna fick hon med sig genast; Almén tog till och med för sig två gånger, och det, fast frun rynkade på näsan och sa, att hon för sin del inte alls förstod sig på något så där extra modärnt!

Fru Ungfrau ligger i bröstkatarr.

Det gör hon hvart år den här tiden.

(För att komma från Julkalasen?)

Emellertid såg hon ut som en riktig ros, när jag var däruppe nyss, och visade mig nästan rörd två hyazinter, som farbror Janne nog med riktig möda lyckats drifva upp så tidigt. Aldrig ett *knytt* om kalaset, som skulle trösta oss för Kungabesöket!

Nyårsdagen:

Tidigt i morse satt vi ut en stor skål i förstugan för brefven, så gamla Jonson inte skulle behöfva äntra i trappan, om han inte ville, men det vill han ändå — för trakteringens skull.

Ja — af alla nymodigheter vet jag då ingen, som går upp mot nyårsbrefven!

De faller öfver en som riktiga solstänk, och där sitter man och bara värmer sig och tar emot.

Nästan allra kärast var att få bref från Kryckes, kära, kära vänner, som bor i Ryssland och som gifte sig litet eget, när jag var i Stockholm.

Ja, det vill säga, de gifte sig egentligen inte alls, annat än frivilligt, och folket pratade rysligt, utom några få som förstod dem. Hur som helst, älskande makar är de, och fast den unga hustrun inte alls *talade* om sin lycka, så slog den emot mig som en ljum blomdoft från hvart blad ändå.

Två små *så* söta flickor har de, och af dem fick jag porträtt.

Krycke arbetar på ett stort litterärt historiskt arbete och Ester hjälper honom.

Men *en* nyhet fick jag höra, som gjorde mig riktigt ondt.

Fru Halle, Esters så högt älskade moster är död. Hon var en mycket framskjuten federationsperson i Stockholmslifvet och sparade sig inte.

Villy kallade henne för en indignasjonsgam -- fast nog tycker jag, hon bra mycket mer liknade en trött-flugen dufva.

»Tant Lova ska inte vara ledsen öfver att moster fått gå till hvila», skref Ester. »Hennes lif bestod bara i att göra hvad hon inte orkade. Jag är så glad, hon gaf sig lof att dö till sist!»

Ja, då ska jag väl inte vara ledsen då, fast nog är det bra svårt.

Men hvad indignasjonsgamar angår, så ska jag *älska* dem på god tro hädanefter, för hennes skull, det lofvar jag mig. Villy får just säga hvad han vill.

Thore — som redan skrivit ett par gånger förut — skref: »Jag arbetar, må tant Lova tro, så skinnet knorrar sig på händerna. Rummet där jag bor är stort som en koffert, och för lagad mat hyser jag ett kungligt förakt. Doktor Holzen har varit så hederlig och skaffat in mig hos en af Stockholms förnämsta dekora-sjonsmålare. Tycks, som om jag skulle passa bra där. De där 300 hos farbror Janne bränner mig. Efteråt har jag tänkt, att det kanske inte var *rätt* att ta dem? Också tänker jag betala igen dem *snart*.»

Den präktiga pojken!

Liksom inte hvarenda styfver man kan locka ifrån en människa, som inte kommit till insikt om lyckan att få ge, skulle vara en riktigt *god* gärning!

Tjugondagen var supskriberad soarée i skolsalen.

Inte var jag mycket hågad, det ska Gud veta, men vi måste naturligtvis gå dit för Majas skull. Hon har varit så hjälpsam och rar och söt den här tiden, att hon väl kunde behöfva en liten uppmuntran. Man ser, att hon är van att »hålla i», och så ligger det *glädje* öfver

hennes arbete, hvilket gör en sådan trefnad. Arbete utan glädje är som dag utan sol!

Litet blek har hon blifvit, tycker jag, och nog är glädjen litet konstlad ibland.

Måtte hon bara inte kokettera *för* mycket i kväll!

Senare:

Jag hade inte behöft oroa mig en smul. Maja var så tillbakadragen och blygsam man *någonsin* kunde begära, och mot provisorn var hon riktigt *snäf*.

Hon dansade inte *en* dans med honom och vände honom ryggen, så snart hon kom åt. Det där var ju litet för mycket, men det är inte så lätt för en ungdom att vara så *presis* schyst i miljön, häller!

Firad var hon nästan som mina egna flickor, men jag tyckte inte hon såg riktigt glad ut *ändå*. Hon sörjer bestämdt!

Nog tycker jag, att Thore åtminstone hade kunnat skicka henne en *nyårs*-hälsning. Det hade han inte dött af, men män *är* hämdgiriga, det vet *jag* bäst det, som inte ännu fått höra ett ord om min bok »I Stockholm». Måtte hon bara inte sörja ihjäl sig, stackars barn! Ögonen hängde så snålt fast vid mitt *nyårs*bref — och jag tycker *presis*, att hon ser hektisk ut.

Dekorasjonsmålare blir nog aldrig strukna! För *hvem* ska *då* bygga på Helgeandsholmen, när alla stenhusen motsjonerat omkull sig själfva! Så, hvad partiet som *parti* angår, så — —

Senare:

Stackars lilla Maja-barnet är riktigt nedslaget.

Bra tidigt för henne att *också* behöfva lida!

Dagen därpå:

Sa jag *stackars*?

Jag tar tillbaka — jag tar tillbaka hvar eviga smul. En sådan *förfärlig* flicka! Hon tar *presis* all märg och must ur mig! Nyss, när jag kom in i salen, stod hon vid fönstret och läste ett bref. Pass på, tänkte jag, Thore har

skrifvit för sig *själf*. Jo, sådan *är* kärleken. Den knäcker sönder folks stolthet som *glas*.

Maja flög emot mig med rodnande kinder och blixtrande ögon. »Moster, moster!» ropade hon.

»Ja — ja — jag förstår —» sa jag mildt.

»Känn så roligt det luktar!»

Därvid stack hon brevet under näsan på mig.

»Känn!»

»Provisorn!» sa jag matt. »*Den* historien måtte väl i all världens tider vara utagerad för längesedan?»

»Visst inte», sa hon ifrigt. »Inte alls utagerad!»

»Jag hade läst, att ju otäckare man var mot en karl ju kärare blef de. Och det är sannt!» tillade hon triumferande. »Fullkomligt *sannt!*»

»Skäms!» sa jag skarpt.

»Det är ett *friar*-bref, moster Lova», sa hon och såg riktigt förolämpad ut.

»Så mycket sämre», sa jag.

»Friar gör ingen klok karl utan att bli tillräckligt uppmuntrad. Nå, du tänker naturligtvis ta honom?»

»Åh, hur kan moster *tro* det!»

»Då skickar du ögonblickligen tillbaka brevet!»

»*Mitt* friarbref, som jag haft ett sådant förfärligt besvär att skaffa mig!»

»Lönar inte att tala om sol med en blind», sa jag kort. »Endera skickar du genast igen brevet, eller också får du fara hem till mamma, och det i morgon dag.»

»Söta älskade moster!»

»Tror du, jag vill ha en flicka i huset, som behandlar mäns hjärtan som *bullar!*»

»Men — men — moster har — ju — *själf* sagt, att män tål allt hvad de får», snyftade hon.

»När det är *rättvist* ja», sa jag mycket bestämdt.

»Om inte den här *är* dålig, så kan han väl hinna bli — han — med — — som de a-andra!»

»Det vet du inte», sa jag strängt. »Det vet du inte *alls*. För ofrigt ska jag säga dig, att *är* en man

bra, så är han bättre än hundra sådana där flickslinkor som du. — Men det där begriper du inte. Skickar du inte igen brevet, så packar vi din koffert inom en kvart.»

»Nej, nej, nej! Han ska visst få sitt dumma bref. Jag ska bara ta en afskrift först!» Hon rusade på dörren.

Jag sjönk ned på en stol.

En afskrift i mitt hederliga hus! Hur många skulle hon då inte ha tagit, om hon varit uppfostrad i Stockholm?

Då hade hon väl behöft en *kopiepress!*

Emellertid är det bra svårt, att hon ska vara så ryslig just i det där fallet, när hon eljest är så både *redbar* och pålitlig och *rar!*

Senare:

Julstämningen dör helt sakta, sakta, som en vacker aftonrodnad, när solen gått ned — — —

I går var lilla Gus här i ny bärklädning och så lik Ruffen, att — —. Nog tycker jag, att vi åtminstone kunde få ha honom för beständigt, när de ändå har tre!

Senare:

Jag känner mig så urrig och besynnerlig. Kan det vara *möjligt*, att jag förkylt mig på soaréen? Ett iskallt afklädningsrum — och så måste man ju traska öfver en förstuga, där det var 25 grader kallt. — Men sän't brukar då inte chenera mig. Värme är det enda som förkyler mig.

Nej, jag är nog trött *ändå*.

Det händer allt ibland, att jag blir alldeles slut på en gång, utan att jag en smul kan räkna ut hvarför.

Ruffen påstår, att det är för det, att jag jämt har ångan uppe och aldrig spar mig.

Men jag har visst inte ångan jämt uppe! Som till exempel nu! Tar det inte fullkomligt emot att vaka i natt hos målar Alfvéns, som har sin vackra flicka sjuk i lunginflammation och så innerligt väl behöfver litet hjälp?

Jo, det gör det *visst!* Jag känner mig riktigt lat.

Senare:

Hufvudvärk, och så fryser jag!

Senare:

Jag blir visst riktigt sjuk! Jag har så ovanligt tragiska förnimmelser, och i natt drömde jag, att jag tappade en framtand bäst jag stod och talade.

Den drömmen slår aldrig fel —.

Jag dör nog!

Senare:

Jag städar i mina byråådor. *Ordning* ska de åtminstone finna efter mig!

Senare:

Det blir visst lunginflammation och den går feta människor *aldrig* igenom. Jag hör tydligt hur det piper i båda lungorna.

»Ruffen lilla», sa jag i morse och slog armarna kring halsen på honom, »du ska inte alls — bli ängslig — inte *alls* — men jag tror nog, att jag snart kommer att dö litet —!»

»Lovisa, hvad i all världen prat — — —»

»Älskade Ruffen» — sa jag och borrade in hufvudet i rocken, så han inte skulle se hur jag gret. »Lofva mig — lofva mig *heligt* att inte gifta om dig om du kan låta bli — och laga så att gamla Brunten — blir skjuten på min graf — och — och-och-och glöm inte af, att moster Sara ska ha alla mina kläder och människan 200 kronor om året — för så mycket får hon nog af mig — och så — barn — barnen — älska dubbelt — Ruuuffen — —!»

Nu fick jag inte fram ett ord mer för bara snyftningar, men vara hur villig man *vill* att böja sig, så är det inte så roligt att dö ändå för den, som så gruffligt gärna vill lefva!

Senare:

Snufva!

En vild, infernalisk, besinningslös snufva!

Det blef alltsammans. Efter *sådana* förnimmelser!

Jag nyser, gråter och begagnar upp tre näsdukar kvarten —.

Snufva! Bara snufva! Så grufligt opoetiskt!

De våldsamma, intressangta, på ett hår när trängande sjukdomsprocesserna ligger tydligen inte för min naturell! Men nog är det bra hårdt och tarfligt!

Senare:

Det är en förfärlig existens, min, just nu! Och alla deras råd, se'n!

Sofi:

»Drick varm punsch, frun!»

Ruffen:

»Dra våta ullstrumpor på fötterna, gumman!»

Beda:

»Små klunkar med isvatten är alldeles utmärkt!»

Ada:

»Skållhet hafversoppa med honung är det bästa som finns!»

Maja:

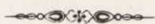
»Varmt dricka med ljustalg, moster. Ingenting går upp mot *det!*»

Jag nyser amen till allt hvad de säger och önskar att jag vore död, eller att jag åtminstone hade två näsor att disponera öfver!

Man talar om en människa med en snufva! Det är ett fullkomligt misstag.

En snufva med en människa, det är ordet.

Haitsch! Prosit! Haitsch! Åh!!

FJORTONDE KAPITLET.

Pepita.

Jag är kry för längesedan, men Pepita är sjuk. Hon har aldrig varit sig lik sedan teaterrepresentasjonen. Hon har mest setat hopkrupen på botten i sitt lilla hus och huttrat och frusit, som om hon aldrig känt värme en enda minut. Och inte har hon velat äta!

Det enda, hon har velat, har varit att »sitta på armen» och bli buren, och det har hon fått, så ofta jag kunnat — och oftare med.

Men i natt, när jag tittade till henne — såg jag genast, att det var en förändring till det sämre.

Så snart det blef dager, väckte jag Ruffen.

»Ruffen lilla», sa jag, »nu är Pepita riktigt sjuk. Du måste vara snäll gå efter doktorn *genast*.»

Inom 10 minuter var Ruffen i kläderna.

»Måtte bara Andersson vara hemma», sa han.

»Andersson!» sa jag. »Tänker du gå efter *vetrinären* åt Pepita!»

»Ja, hvem annars? Hon är väl ändå ett djur!»

»Det är hon visst inte», sa jag alldeles röd, »och att du ska passa på och förtala henne, när hon inte kan försvara sig, det — Stackars fattiga älsklingen!»

»Söta Lovisa!

»Jag är inte söt alls — men *vetrinären* ska *inte* hit, så mycket du det vet!»

»Nå hvem då?»

»Stadsläkaren. — Han är den allra skickligaste med barnsjukdomarna; det var han, som räddade lilla Gus och —»

Ruffen satte sig ned och såg istadig ut.

»Nå, så får jag väl skicka bud då», sa jag lugnt.

»Det *kan* du inte göra!»

»Nej — det — är då sanning — möjligen. Men *du* kan gå.»

»Han har gikten!»

Nu satte jag mig, jag med.

»Har han gikten?»

Ruffen nickade.

»Är du säker?»

»Alldeles. Han körde ut Lundström i går.»

Att gå till stadsläkaren, när han har gikten — till det behöfves alltid mod — mycket mindre då att komma med något så här — särdeles extra!

»Ja, det kan inte hjälpas då», sa jag med en djup suck. »Hjälp *måste* Pepita ha. — Han kan inte mer än köra ut mig med!»

Därmed kastade jag slängkappan på mig.

»Låt bli, Lovisa», sa Ruffen, som oroligt vred på sig. »*Jag* ska väl gå då, om du prompt —»

»Nej», sa jag bestämdt, »har han gikten, så bör jag gå själf och inte utsätta *dig*.»

Lyckligtvis var det ju på morgonen.

Hade han nu *haft* en god natt, så var det ju möjligt att —. Men en svår nöt blef han nog att knäcka i hvad fall som hälst. Jag skyndade framåt.

Inga människor i mottagningsrummet.

Dåligt tecken!

Innefrån sängkammaren hördes ett brummande som när åskan går.

Ett *än* dåligare tecken!

* Just som jag hade satt mig för att ta igen mig litet, öppnades dörren, och ett kvinfolk med handen i band och förskrämd uppsyn kom utrusande med en fart, som jag inte tyckte såg treflig ut alls.

Och så var det min tur.

Nå ja, det går ann, att vi har haft våra små nappatag förut — han och jag — både om barnen och barnbarnen.

Jag drog ett djupt andedrag och trädde in.

Rummet var halfmörkt, och utsträckt på sängen låg doktorn iklädd ytterrock, lappskor och skinnmössa, under hvilken de buskiga ögonbrynen ryckte och ryckte, som om de setat på ett par tåtar.

»Läs igen dörren!» röt han så argt, att jag bestämdt flugit ut genom springan af luftdraget, om jag varit litet mindre kompakt.

»Eller kanske frun tror, att jag ska skaffa mig en betjänt, som skall läsa igen dörren efter alla nöt, som behagar komma hit och störa mig. Hva sa? Hva *sa?* frågar jag.»

»Men så ta mej fan, han fick släppa in så mycket som ett halft kvinnfolk en gång. — För de retar gallfeber på en, om de vill eller inte. Så förbannadt dumma är de!

»Hvad har frun krossat förslag? En tå? — — Eller näsan? — Och hittar naturligtvis inte till provinsialläkaren, hon håller, utan ska —. Aj, för tusan fan!»

»Pepita är sjuk», sa jag helt kort, ty 20 års studium hade lärt mig, att *kunde* man ta honom på något vis, så skulle det vara genom att gå rätt på saken.

»*Hvem* är sjuk, säger hon?!»

»Pepita.»

»Apan!?!»

»Jaha — just hon!»

Han reste sig upp och stirrade på mig med de små hvassa ögonen, under det att det tunna håret reste sig som hvitglödgade taggar kring det blodröda ansiktet.

»Nåå — —» sa han höfligt — ja, nästan fogligt, (Gud, han var höflig, med! Då var han i sitt precis allra värsta lynne!) »hvad kan jag göra åt det *högst* intressangta fallet?»

Rösten lät alldeles silkesmjuk.

Men nu var det alldeles slut med mig.

Jag tyckte det var så *rysligt* tänka, att medan han låg här och kokade ihop sig till fullt ursinne, så låg kanske ett litet vänligt och tillgifvet väsen hemma och dog af brist på hjälp, att jag rent gaf tappt.

»Kära doktor», snyftade jag och drog fram näsduken, »nog vet jag, att doktorn inte sköter apor — —»

»Hur fan vet frun det?» röt han till, så jag hoppade en half aln högt i luften.

»Men hvad gör det *hvad* man sköter», fortsatte jag, gående blindt på, fast rösten var allt otroligt svår att få bukt på, »bara det är någon som skänkt en annan människa glädje — och det *har* hon — och — och — doktorn — vet — inte — allt — hon varit för mig — och för Ruffen — fast jag tog miste — på honom och henne i början — men det rådde *hon* inte för — och

inte rår hon för håller — att hon inte har hunnit bli riktigt färdig som människa *utvändigt* — för invändigt är hon då den riktigaste människa som finns — — bestämdt — och — nu vill doktorn — att vi ska lå-åta en veterinär — ta-a lifvet af henne — nä-ä-r doktorn — finns, som är så *utmärkt* skicklig i yrket!»

»Ha ha ha!» klunkade det i ytterrocksbyltet. »Frun är ta mig tusan dyrbar!

Ha — ha — ha!

Åh, så skönt att få skratta!

Joo ni, rackare, ni! Hvad tycker ni om det?

(Det var åt plågorna.)

Det där var ni inte vana vid! Hva sa?

Åh-å — — så skönt!!

Kan nu frun koka mig en riktigt *god* kopp kaffe därborta på kokaren, så ska jag ta mig fan till tack för kuren sköta hennes apa, som om den vore hennes egen kötsliga kusin — eller syster. Och det *är* den väl — minst — Hva sa?»

»Nej», — sa jag strålande — — »inte riktigt — syster, men nog känns det som om det vore något slags blodsband ändå!»

När jag tog i tu med kaffet, riktigt skakade jag på handen, men det blef *utsökt*, som väl var, och en timme senare stannade värkligen stadsläkarens droska vid vår port och hans dräng ledde eller rättare halade honom uppför trappan. Han svor och grinade alldeles förfärligt, men var i strålande godt humör.

Det första han gjorde var att bjuda på snus; det andra, att fråga hur mycket jag skall ha i honorar för »skrattkuren.»

Så kikade han efter om det kommit något nytt porslin på atenjennen och bläddrade i hvarenda bok och tidningar han fick tag i, och där stod jag som på kol utan att tordas skynda på honom en smul. Ändtligen frågade han efter »patsjenten» — med slags skroc-kande ljud, som sa mig, att han fann besöket »kost-

ligt» — eller »dyrbart», som han alltid brukar uttrycka sig, när något roar honom riktigt.

Pepita, lilla stackaren, låg i sin lilla säng med handen under hufvudet och var så blek oeh matt, att hon kunnat röra ett stenhjärta.

Fast hon *är* mild som ett lamm, så var jag ändå bra rädd, när doktorn lade örat intill bröstet på henne och lyssnade, för hon har nog sitt lilla humör ändå.

Men hvad gjorde den raringen?

Jo, hon lyfte upp handen och klappade honom helt sakta på kinden — hon, som *aldrig* klappar någon mer än oss!

»Tur för kräket», brummade doktorn, »att frun *till och med* var så förbannadt oförskänd och inte ens tog henne hem till mig. Då hade vi kunnat säga adjö med det samma. Lunginflammasjon — inte stark — men krafterna! Phu!»

»Dem har hon sörjt bort», sa jag ifrigt. »Det *tror* jag säkert.» Och så berättade jag allting om Laxén, apan och representasjonen. Om hennes lycka då och gnagande sorg sedan.

Doktorn lyssnade så uppmärksamt som om jag berättat det allra viktigaste.

»Och så blygs inte frun att skälla henne för människa!» sa han, när jag väl slutat. »Hon *är* ju fruns kusin — var det inte så —? eller syster? — eller barn? eller barn-barn — —? Ja, barn-barn var det. Hon är ju *fullkomligt* lik lilla Gus? Hva! Som ett bär! Ge henne emellertid en tesked champagne i hvar timme och så en half tesked af den här medisin till natten.»

Han skref ett resept på ett annotasjonsblad.

»Kommer igen i morgon — om jag kan gå. Adjö utmärkta fru kolega.»

»I morgon är det *jag*, som är sjuk», sa jag bestämdt. »Det vore ju riktigt skamligt, om doktorn, till tack för sin stora godhet, skulle —»

»Sofver du din förbannade drummel?»

Det sista tillropet gällde drängen, som satt i tamburen och väntade. Det var det enda svar jag fick.

Senare:

Pepita är mycket klen, men ändå litet bättre, tycker jag. Jag är instängd för mycket »svår halsfluss», doktorn får säga hvad han vill. Vill han säga sanningen, så må han, men inte vill vi skaffa honom något obehag. Maja har blifvit skickad till Beda för att slippa ha så tråkigt och barnbarnen får inte komma hit af fruktan för smitta — sägs det, fast i verkligheten är det därför, att både Ada och hennes man är ursinniga så de kan dö, ty naturligtvis har vi sagt *dem* sanningen.

Senare:

Pepita sämre!

Doktorn var här *två* gånger i går.

Han säger, att om vi bara kunde lugna hennes oro, vore det en möjlighet hon skulle kunna gå igenom. Men den är ryslig.

Hon bara kastar hufvudet hit och dit och kvider och kvider.

Ibland klappar hon mig med sina små heta händer och ser på mig så bedjande, att jag måste vända bort hufvudet. Det går ända in i hjärtrotten!

Jag bär henne i timmar fram och tillbaka.

Hade jag inte Ruffen, som är kaxig om dagarna och säger, att hon ju bara är ett djur, men som hjälper mig att sköta henne om nätterna, tror jag knappt jag stod ut.

Jag har gråtit och gråter, så jag är som ett köttstycke i ansiktet.

Senare:

Pepita litet bättre i dag, tycker jag.

Doktorn är *så* förtjust i Pepita och Pepita i doktorn.

Hur matt och usel hon är, så försöker hon alltid att klappa honom när han kommer, och i morse, när han själf lade på henne ett plåster, försökte hon att rycka honom i skägget, medan hon kurrade till, som hon bru-

kade när hon var frisk och fick tag i något hon tyckte var lustigt.

Doktorn harklade till och sa:

»Dum apa, det här. Är tacksam, fullkomligt tacksam. Duger absolut inte till människa!»

I början kallade han henne för »lilla Gustafva», efter lilla Gus, som han skulle reta mig med att hon var lik. Men nu säger han: »Lilla Pepita», och det så mildt och ömt, att — —

Senare:

Försämring.

Jag fruktar det lider mot slutet.

Hennes oro är förfärlig.

Senare:

Ruffen och jag vakat hela natten och burit henne utan uppehåll. Doktorn, som var här sent i går kväll, kom nyss — före morgonemottagningen. Han stod några minuter vid den lilla sängen och såg oändligt missbelåten ut. Ögonbrynen ryckte och läpparna ryckte — Så vände han sig om helt tvärt och gick utan att säga hvarken god dag eller adjö.

Då visste jag att allt hopp var ute.

»O», tänkte jag, »om jag bara kunde få bort det där ångestfulla uttrycket i ögonen på henne. Det kommer att pina mig till döds — om jag blir tvungen att minnas — *det!*

Plötsligen fick jag en idé.

»Håll henne, Gustaf», hviskade jag ifrigt.

»Jag måste springa ut ett tag.»

»Men du spelar ju sjuk», sa Gustaf, som var lika röd och svullen af gråt som jag.

»Det kan inte hjälpas», sa jag.

»Jag måste!»

Gustaf tog Pepita — jag byltade på mig hur som helst och gaf mig af ut.

Jag hade tur nog att träffa den, jag ville träffa, alldeles i vårt hörn.

Han lofvade komma *genast* — och så sprang jag hem igen, med hjärtat i halsgropen.

Bara på de få minuter jag varit borta, hade som en skugga fallit.

Det lilla lifvet fladdrade nu som en flämtande ljuslåga utan näring.

Jag gaf henne litet champagne och sedan väntade jag.

O, hur jag väntade!

Hvem kan mäta lidandets djup hos andra?

Hur kan vi människor veta, att inte ett djur lider lika stora kval efter sina krafter som någonsin vi efter våra — — kval till både kropp och själ.

Och så måste de tiga, tiga!

Äntligen hördes brådskande steg.

Det var hög tid på.

Så öppnades dörren och Laxén, klädd i sin ap-kostym, kom intumlande under de muntraste språng. Den lilla, nästan stela kroppen i mitt knä reste sig upp; de halfbrustna ögonen fick lif och glans, och med ett smekande, kuttrande, jublande skri kastade hon sig kring den så innerligt efterlängttade kamratens hals — tryckte sin kind tätt, tätt intill hans — —

Så en lång, darrande lycklig suck — —

Så — — .

— — Unga Laxén, som gret i kapp med oss, har lofvat att ingenting säga. —

Jag känner mig just inte orka med några kommentarier just nu. Hon ligger, iklädd sin vackraste dräkt, i en liten låda klädd med grönt, och har sitt lilla hvita täcke öfver sig.

Nu ska jag försöka, om jag kan hvila.

Dagen därpå:

Pepita är begrafd i trädgården, helt grundt ännu, för kelens skuld. I sommar ska hon få en liten kulle och en sten med sitt namn på — —

Senare:

Jag har satt på mig en svart klädning — utan att tänka på det. Jag trifs inte att gå kulört.

Senare:

Nu har hela stan reda på hvem doktorn skött. Han har själf varit inne hos kikuten och berättat historien, men på så sätt — som om han *bedt* få sköta Pepita på samma gång som frun, d. v. s. som jag.

Hennes porträtt, som han önskat att få, står på hans skrifbord, och på det har han skrivit med tumshöga bokstäfver:

»Min mänskligaste patient i Jockmock!»

Det retar stadsboarna så de kan dö, men det är just det han finner »dyrbart!» Han vet nog, han, att de inte kan undvara honom, när det gäller — och behöfs det, ersätter han fyra läkare, för att inte tala om, att han aldrig tar betalt af en fattig.

Senare:

I dag, när jag kom in i sängkammaren, fann jag hela Pepitas lilla hus öfverklädt med slingerväxter och inuti stod en stor bål med de vackraste guldfiskar.

Sådant går till hjärtat, ska jag säga.

På det viset slipper jag att göra mig af med mitt kära minne.

Guldfiskarna har jag fått af fru Ungfrau, som på samma gång skickade en den sötaste bukett af novemberblommor »till den trofasta vännens graf!»

Att få deltagande i en sorg, som alla *förstår*, är ju mycket, men att få deltagande i en sorg, som ingen förstår, är oändligt mycket mer.

Också har jag gråtit öfver de blommorna, så jag känner mig riktigt uppfriskad.

Ruffen har varit hemma hvar afton den här veckan. Han har lärt mig att spela piké och nu håller han på att lära mig spela bräde — allt för att förströ mig.

Älskade Ruffen!

Senare:

Ada har nyss varit här, ändtligen medförande lilla Alf. Jag såg genast, att hon fasligt illa upptog min svarta klädning, men som hon, som vanligt, ingenting sa, låtsade jag som om det rägnade, jag med. Emellertid måtte hon ha beskärmat sig värre för mannen, ty på eftermiddagen kom den skatten, svart i synen som ett åskmål, och bad att få tala med mig enskildt.

Det fick han visst det, och det med riktig *glädje*. Jag fullkomligt längtade efter någon att få ta mig en dust med, och till det måtte väl ens egen kötsliga måg vara den *allra* lämpligaste, skulle jag tro.

Min herr måg tycktes ha litet svårt att komma sig för med anfallet. Jag väntade tålmodigt.

Och så kom störtskuren ändtligen.

Det gjorde honom ondt nödgas säga det, men ett obehagligt faktum var, att jag, (Lovisa Petterkvist!) ställt till skandal i stan *nu igen!*

»Kan du vara god och säga mig, när det skedde sist», sa jag mildt.

»Det är inte svårt att minnas: på teatern!»

»Åh», sa jag än mildare, »värre skandal finns än att vara *höflig*, som till exempel, när en person, som har den äran att bära höga öfverhetens nådiga uniform, inte blygs att i full salong och inför vår alldeles nya höfding stjäla hedern af sin svärmor och ge den åt sin svärfar.»

»Hä?»

Jag kan *inte* säga att han såg kvick ut, men det hade jag håller aldrig väntat mig.

»Något mer?» sa jag fogligt.

»Och så det här sista spektaklet! Skicka efter stadsläkaren och gå svartklädd efter en apa! Det är så man kan — —»

»Åh», sa jag rappt, ty nu hade jag honom fast, »det är inte *mitt* fel, att jag inte har någon ann att gå svartklädd efter!»

»Hvad menar svärmor, om jag får lof att fråga?»

»Joo», sa jag sprängande alla band, som en öfver-

full damm, i glädjen att äntligen en gång få tala ut, »jag menar, att det finns människor inte alls långt ifrån oss — *väckligen* inte alls långt ifrån oss, som inte blygs att först skaffa sig många fler barn än de ha rättighet till och att sedan inte håller blygas att vilja behålla dem allesammans för sig själfva.»

»Det är deras förbaskade rättighet!» nästan skrek han.

»Jaha, men då är det också min rättighet att gå sorgklädd efter precis hur många apor jag behagar» sa jag förnämt.

»Och om någon af våra små dog? Hvad skulle svärmor då bära? Eldrödt, kanske?»

»Det är möjligt», sa jag stelt.

Nu började han att trafva omkring alldeles som Ruffen, inte en smul svalare än ett stryklad.

Och den ska min stackars unge dras med hvar dag!

»Jag ska säga svärmor», fnyste han till sist, fast han nog *trodde* att han talade lugnt, »att det är i högsta grad sårande det här — *i högsta grad!*»

»För hvem?»

»För oss — för huset — för allesammans!

Göra hela släkten likställd med ett djur!

För hon var väl ingenting annat än ett djur, skulle jag tro.»

Jag öppnade läpparna för att säga något bäskt, men det blef ingenting af! Så länge det bara var Ruffen som sa, »att hon väl bara vore ett djur» — träffade det mig inte en smul, ty jag *kände* ju, att i botten var hon också för *honom* något mycket mer och bättre. Men nu gaf mig de orden ett helt och hållet nytt uppslag. För *honom*, som nu stod där — och för Ada — och för alla de andra var hon ju *väckligen* »bara ett djur!» Och då *måste* de ju känna sig sårade. —

»Vänta lite», sa jag helt stillsamt, fast jag darrade

invärtes så jag knappt kunde stå. »Jag kommer strax tillbaka.»

Tio minuter senare hade jag bytt ut min svarta klädning mot min vanliga rödbruna.

Ingen grafsten ska hon få häller — bara blommor — mycket blommor — som lefver och dör med oss — Ruffen och mig.

När jag kom ut igen, såg min måg fullkomligt afstjälpt ut.

Att få rätt var nog det sista han föreställt sig!

»Jag hoppas du är nöjd nu», sa jag så vänligt jag kunde. »Det var bara så, att jag inte förstod riktigt. — Vill du inte sitta ned?»

Så bjöd jag honom att stanna kvar till kvällen samt erbjöd mig att skicka efter Ada och barnen med skjuts, efter det var så kallt.

Men det ville han inte!

Han trodde bestämdt, att jag inte var riktigt knoppen, och gaf sig i väg fortare än hvad jag någonsin trodde var förenligt med hans »värdighet som embetsman», som han jämt kör med. Och nu kommer jag nog aldrig att hvarken tala eller skriva om Pepita mera.

Jag ska gömma henne i hjärtat som ett soligt, kärt minne — gömma henne helt och hållet åt mig själf. Men nog tror jag *säkert*, att om folk *visste*, hvad de oftast rör vid när de säger: »det är ju bara ett djur», så skulle de tiga.

Det är nog bra sällan, som ett innerligt älskadt djur bara är ett djur!

Oftast är det någonting mycket, mycket mera!

SJUTTONDE KAPITLET.

Vår egen. Strid och frid. Ett oförmodadt afsked med oförmodade följder.

I går skickade jag två hundra kronor till Norrlands förening för kvinnornas fasta försvar.

Vi gjorde bara det lilla villkoret, att en kanon skulle gjudas för pängarna, att den skulle kristnas till Carl Den Tolfte och skickas hit så fort det var möjligt.

Föreningen måtte det väl göra detsamma hvar den ställer sina kanoner, men för *oss* vore det en för innerligt stor och lycklig känsla att veta vårt alldeles redlösa inlopp försvaradt af *vår egen* Carl den tolfte, som vi både spelat ihop själfva och uppväckt från de döda själfva på ett så särdeles *egot* vis. — — —

I dag har det inte ens hjälpt att tänka på de mormödrar, som inga barn har, och ändå är det *lördag*, då jag alltid brukar vara snäll, eller åtminstone att *bli* snäll, om inte förr, så när hälgsmålet ringde in. Det var omöjligt stå emot, när klockorna ringde sitt: hälg in, hälg in! Man *måste* öppna på hjärtedörren och ta emot söndagskänslorna, och hvad kunde då de stygga känslorna göra annat än rusa ut?

Men man ringer inte hälgsmål numera — jag vet inte hvarför. Inte är väl ett bruk dåligt, bara därför att det är gammalt!! Vi människor behöfver minsann riktigt *väl* litet hjälp — för att inte helt och hållet drunkna i det jordiska. Åtminstone behöfver *jag* hjälp!

Jag vet inte hvad jag ville ge, om klockorna ljöd just nu.

En timme senare:

Nu har jag ringt hälgsmål för mig själf — så godt jag kunnat. Inte lät det så vackert — men *nytt* gjorde det.

Jag är snäll igen!

Senare:

Vi har haft en sådan fövunderlig tid af frid — och har.

Jag tror jag tycker allra mest om *det*.

Bestämmdt tycker jag inte allra mest om det!

Alla dagar går hvarandra lika.

Klockan 7, kaffe på säng; klockan 9, strömming och potatis; — söndagarna har jag vanligen biff med ägg — klockan 12 tar Gustaf en »risp» i salsskänken; klockan 3 äter vi middag, klockan 5 godt kaffe med godt dopp till och klockan 8 *skulle* gröten komma, fast vi numera bytt ut den mot té.

Däremellan besök, arbete och läsning. På lördagarna är det torgdag, och då tittar vanligen bönderna in till »gamla patrons» och berättar nytt hemifrån, då de alltid blir trakterade med kaffe.

Midt på torget står i ur och skur gamla Juliana och säljer knäck och hvetebröd ur sin klarblå kista.

Det var ett förfärligt bråk här om året, när vi måste skaffa henne »rättigheter».

Men nu har hon dem och känner sig allt fasligt stram öfver att numera höra till de *riktiga* handelsherrskaperna.

Just i kröken till sjögatan är brunnen, som ger oss dricksvatten, för närvarande, som alltid på vintern, omgifven af ett riktigt *bärg* af svallis.

Det är knappt att tro, men här, just här, slår *vår* Eros sina största slag.

Att han inte fryser näsa och fingrar af sig, när han halar och drar i det genom istappar både till vikt och storlek minst femdubblade öskaret, visar bäst hur villig och varmblodig han är!

På skolgården har vi en *öfverbyggd* pump, men dit går inte en enda piga, ty »där bor inte Eros.»

(Ack, hur härligt att ha lärt sig litet ur det högre skrifvandet!)

Numera får vi post hvar enda dag, men i min barndom kom den bara två gånger i veckan.

O, hvilken högtid det då var!

Allra roligast var det ändå, när postiljon Anderssons muntra fanfarer hördes i stadsbacken.

Han såg så käck och hurtig ut där han satt i karran med läderbältet, späckadt med »bandit-pistoler», hårdt spändt kring midjan, postsäckarna stadigt plaserade under fötterna och mässingshornets glänsande rundel tryckt mot munnen, att det aldrig föll någon enda in tro, att han kunde föra annat än glädjefulla underrättelser med sig.

Och när posten delades ut se'n!

Det faller af sig själft, att jag aldrig fick något bref, men det var lika högtidligt för det och afsvalnade inte en enda smul min fröjd.

Kunde jag sedan komma åt att kasta en blick genom postens aldrig förtäckta fönster och såmedelst få en titt på brefven »utvärtes», gaf det så underbara känslor, att jag var lycklig åt dem i flera dagar efteråt.

Och följetångerna se'n!

Jag glömmer aldrig hvilka njutningar »Ett köpmanshus i skärgården» skänkt mig — och oss allesammans förresten.

Jag tror nog, att det är allra roligast läsa böcker utan att en *smul* tänka på att bilda sig.

Men man kan väl inte hålla på det i hela sin tid, håller. Man *måste* försöka höja sig, om inte för annat så för att ge andra luft under vingarna!

Senare:

Samma ostörda lugn.

Vi stickar täcken. Det finns knappt något trefligare göra, men *ett* fordrar det: förmiddagskaffe.

Också bjuder jag på förmiddagskaffe mest hvar dag nu. Maja är flitig och söt för sju, men det biter inte på mig en smul numera. Jag har slutat tro på hennes hjärta. Och ändå, hur snäll mot fattiga är hon inte och hur hjälpsam mot *alla* — —! Men det är nog bara små

söta fasoner: en kokett *är* hon! Också kan hon gärna ta järnkramhandlarn, som slinker in allt jämt och talar om »salig människan min hustru!»

Nog skulle *jag* tycka det vore bra obehagligt att på det där viset stöta på en salig människa i hvar vrå och därtill på en, som uppträder med för detta hustruliga rättigheter, men Maja tycks det inte chenera en smul.

Hon lyssnar med nedslagna ögon och ser så blyg och förnöjd ut, att jag inte alls undrar på, om karlen tror han slagit upp det intressangtaste ämne på jorden.

Måtte hon ta honom och det snart.

Som *försörjningsparti* betraktad är han alldeles utmärkt — både rik och hygglig och ser bra ut.

Jag är fasligt trött på allt det här!

Senare:

Samma ljufliga frid.

Det har fallit så mycket snö de sista dagarna, att drifvorna ligger uppskottade ända till fönsterposterna. Det är så roligt att sitta i skymningen vid fönstret, själf som infattad i snö, och se ut öfver staden, när ljusen börjar att tändas. Man tycker presis, att hela snömassan blir som illuminerad och befolkad med underjordiska varelser med flammande, besynnerliga ögon.

Eljest längtar jag just att den *stora* kölden ville komma nu. Luften blir så hög och stilla då, snön så lätt att den riktigt gnistrar kring hästhofvarna, och skogen djupnar till så för innerligt vackert, alldeles som om den slöt sig tillsammans för att kunna stå kölden emot.

Senare:

Fortfarande frid, men jag börjar just önska, att det skulle hända något — —

Senare:

Måtte det hända något!

Senare:

Nu har det händt, men alldeles för mycket. Gamla

Holmen har helt hufvudstupa fått bref att han ska resa till sin bror, som bor i Amerika och ger ut en tidning och som behöfver hjälp.

Jag vet inte alls, om jag är glad eller ledsen för *hans* skull — för *vår* skull är jag då riktigt ledsen, det vet jag säkert.

Att vid så pass framskriden ålder som hans byta om jordmån, är inte så lätt — och hvem vet —

Här *finns* det då bara en Styf, där, som allting går till så i stort, finns det kanske tusende!

Eljest har han nästan alldeles slutat att dricka nu, säger Ruffen, men ser i stället så trött och hopfallen ut, att jag knappt har hjärta att glädja mig öfver förändringen.

Nyss, när jag tittade upp till honom för att höra efter om han behöfde någon hjälp till resan, så sa han:

»Jag är glad att få resa, fru Lovisa! *Om* jag duger till något mer — ska det visa sig därborta. Känner mig som en askhög, som en askhög!»

»Men det finns glöd under askan, det är jag säker på», sa jag uppmuntrande.

»Kanske — men för att få lif i den behöfs friska, nya vindar — — Ser, fru Lovisa, somliga män dricker för att *glömma*, och *när* man så glömt, så upptäcker man, att man glömt så mycket mycket mer än man velat — sig själf framför allt.» Han stirrade framför sig.

»Ja, men herr Holm har aldrig glömt *andra*», sa jag tröstande. »Stanna hos oss — hos läsesirklen, så ska herr Holm få se, hur tacksamma vi ska bli?»

»Tack», sa han, medan ansiktet glimtade till så där vänligt, som det gör ibland, »men man trifs inte lefva som människa på en plats, där man förut lefvat som ett svin.»

»Det har då herr Holm aldrig gjort», sa jag riktigt förolämpad på hans vägnar.

»Kanske inte riktigt — till följd af naturförhinder.»

Han såg nästan med sin gamla humoristiska blinkning ned på träbenet. »Fru Lovisa har gjort mig mycket godt en gång — eller ondt, hur man tar det — i julas. — Det kändes så underligt — allting. — — Säg Alf, att hans soldater ska följa 'fabbo' — dit bort — och fortfara att hålla 'god vakt' — — Men det var inte det jag ville säga, utan det, att *också* jag har något att ge.»

»Hvad då?» frågade jag, glad få se honom bli sig litet mera lik igen.

»Det här!»

Därmed slog han på sitt träben så det skallrade.

»Gud bevara mig», skrek jag och tog baksteg.

»Säg Axan, det vetgiriga Axan — —»

»Hvad då?» frågade jag *bra* intresserad, ty man är väl inte mer än människa ändå, efter allt.

»Joo» — rösten lät riktigt högtidlig — »att — hvad som fattas — mig *här* — finns där!»

Han pekade mot skyn.

»Äsch», sa jag snopet. »Liksom ett ben kan gå och bli saligt för sig själf!»

Så roligt det var att få höra hans gamla bullrande skratt! Och så fick jag veta, att han var *född* enbent!

Stackars han, och stackars hans mor, men nog *var* det bra ointressant jämfördt med repstegen, den ryttande äkta mannen och den utsträckta hvitklädda gestalten på balkongen, som vi satt i hop i våra hufvuden. Också tror jag allt, att jag behåller underrättelsen för mig själf, så han får behålla *något* af sin nimbus. Eljest kommer folk att minnas hans lilla svaghet på ett helt och hållet annat sätt, ty till *den* behöfs nimbus.

Senare:

Jag har som ett kvarnhjul i hufvudet med vattenfall till!

Holmen har rest, och Ruffen och jag sitter med Jockmocks Allehanda på halsen och *Styfven* och *tryckeriet*!!

De andra herrarna ville slopa tidningen, »efter den

aldrig innehöll något nytt», men då sa Ruffen, alldeles af sig *själf* utan att *alls* vara inspirerad af mig, att så usla behöfde vi väl ändå inte vara, att vi inte hade råd hålla en egen platstidning, när grannstaden har *två*. Så råkade de i gurgel, och så löste Ruffen ut de andra delegarna utan att ens fråga mig till råds, ty det hann han inte.

Jag känner mig naturligtvis alldeles rysligt stolt öfver honom, rysligt stolt men — — Det är för besynnerligt med mig och Ruffen!

Jag pratar och småhandlar jämt.

Han säger ingenting — men så handlar han med ens, så han hinner förbi mig långa vägar!

Huru som hälst, är det ett förfärligt ansvar att redischera, eller stafvas det redigera? en tidning, som inte kommer ut — för hvad gör den *då* för nytta!

»Nej, vet du Ruffen», sa jag i går, »jag skrifver till Villy, ty om någon kan hjälpa oss, så är det han.

En redaktör är en högst viktig sak, en *högst* viktig sak — när man vill arbeta för sin stads höjande — som *du*.»

Hvarför sa jag inte som *vi*?

Är det *möjligt*, att jag är *afundsjuk* på Ruffen?

Nej, Gud ske lof, det kan jag ta mig *alldeles* fri för — jag bara tycker, att han kunde ha frågat mig för *syns* skull — — Nej, fram med sanningen, Lovisa! *Afundsjuk* var du, fast det är öfver nu.

Senare:

Har skrifvit till Villy efter en redaktör. Sa, att han fick vara hur han ville, *bara* han var alldeles utmärkt.

Senare:

Så här skrifver Villy:

»Det kallar jag bondflax, tant Lova! Har just en på lager som är »alldeles utmärkt». Kanske är han litet för utmärkt — är nämligen så godt som Stockholms kvickaste panna, men det får Jockmockarna vänja sig

vid. Har råkat i krakel här, behöfver ett organ och vill arbeta i landsortspressen en tid. Vill ha garanteradt prenumerasjonsantal och 500 kontant för att kunna klarera sig här. Stannar han mindre än ett år, återbetalas pängarna. Rövvarvillkor för en sådan förmåga!

Villygossen!»

Brefvet sjönk ned i knäet på mig.

500 kronor kontant!

Hvar i all världen skulle jag ta dem ifrån!

Att Ruffen gjort hvad han gjort, var redan så rent *onaturligt* mycket, att det aldrig kunde komma i fråga att vidare söka pungslå honom.

För öfrigt skulle det inte löna.

Jag har visserligen just precis 500 kronor på sparbanken, men de pängarna är det sista jag har, som riktigt är mitt, och att ta ut dem för att hjälpa en vildt främmande karl ur klistret, smakar mig inte alls!

Men kanske att redaktörer *alltid* sitter i klistret? Värst är, att jag har så många grubbor att stoppa de där fattiga styfrarna i.

I Anna Ene till exempel, som jag riktigt är *skyldig* en ersättning för alla fula tankar jag hyste vid Kungabesöket.

Nu är hon visst alldeles ovanligt rask, ligger nästan aldrig på soffan och försäkrar alltjämt, att hon inte *alls* behöfver någon badresa. — Men jag känner till sådant där, jag.

Bäst det är ligger hon där, ty man kan inte göra hvad man inte orkar till mer än en *viss* tid, vara en älskande kvinna hur mycket man vill!

Senare:

Jag ska låta ödet afgöra, om jag ska skicka de 500 eller inte.»

I middags sa jag åt Ruffen.

»Ska jag, ska jag inte, Ruffen lilla?»

»Du ska inte», sa Ruffen.

Det afgjorde saken.

Pängarna afgick i morse. Och nu gäller det att skaffa prenumeranter för brinnande lifvet. Här prenumererar folk lyckligtvis aldrig mer än på kvartal.

Senare:

Ingen människa vill prenumerera på Jockmocks Allehanda!!!

De utlösta herrarna ska visa att de är karlar för sina hattar och har satt upp de andra.

Nå ja, herrar är ju *alltid* karlar för sina hattar; skada bara, att de så ofta måste lyfta på dem för oss fruntimmer.

Prenumeranter måste jag ha! Hvad ska redaktören eljest föda sig på, om han också får tidningen gratis.

Så't här små-krig tycker jag för öfrigt är riktigt roligt! Riktigt pin roligt!

Senare:

I går skickade jag drängen ut med sirkulär af följande lydelse:

»Alla de af stadens damer, hvilka önska prenumerera på Jockmocks Allehanda för nästa kvartal, inbjudes i morgon förmiddag kl. 11 på kafferep hos under-tecknad.

För dem af damerna, hvilka önska prenumerera på *halft år*, är middag med vin arrangscherad.

Högaktningsfullt

Lovisa Petterkvist.»

Den spiken drog, ska jag säga!

Hela stan droppade in!

Herrarna, till och med de utlösta, såg riktigt snopna ut att inte vara fruntimmer, de med.

För innerligt väl var, att jag bakat sådana bärg af småbröd — som jag gjort — men *middagen* höll alldeles på att knäcka mig.

De stannade *hvar eviga en*.

Men lyckligtvis hade jag förberedt mig på *alla* eventualiteter den här gången, så det gick bra ändå.

Skulle jag *någonsin* komma att redischera en tid-

Hemma i Jockmock.

ning, så skulle det bli med mat och dryck till, det lofvar jag.

Underligt, att ingen människa hittat på *det* förut!

Innan klockan 8 på kvällen hade jag en prenumerasjonslista så lång, att den kunnat räcka till åt Stockholms dagblad, och det vill inte säga litet, det!

Måtte nu bara redaktören komma snart!

Han ska bo hos oss, fast vi inte bjuder i *förväg*, *ifall* han skulle tycka det vara chenangt känna sig väntad af alldeles främmande människor!

Senare:

Redaktören kommer den *första* — således om åtta dagar. Jag känner mig rent litet kuslig!

Att få öfver sig Stockholms kvickaste pänna så där på en gång, är inte småsaker det, minsann.

Vore bra roligt veta, om han har reda på att jag är tryckt? O! om han hade reda på det!

Ett tryckt dumhufvud *är* ändå någonting bra mycket mer imposant än ett otryckt!

Men inte har Villy förrådt mig!

Ack, om bara Ruffen ville säga *ett* enda litet sött ord om »I Stockholm», det skulle ge mig en sådan *själf tillit* — och det är just det jag behöver.

Men pytt, gör han! Och det, fast jag ger honom små puffar ett i ett.

Och en sådan ska man kalla för en skapelsens *herre*! Nej, en skapelsens *envishet*, det är namnet!

Senare:

Thores rum, där redaktören ska bo, är som ett dockskåp, med matta på golvet, dubbla gardiner i krem och rödbrunt, en schäslong från förmaket, ett stort arbetsbord med min egen vackra skrifuppsatts på, och så »mitt öga», min antika flickbyrå i bukig empiristil! Det finns ingen dag jag inte plockar dit något, som jag tror han ska tycka om. Åt *Villys vän* är ingenting godt nog, han må råka till att vara aldrig så kvick! Fast nog är *det* bra svårt!

Måtte inte bara Maja igen — —

Men hon är så upptagen af sin järnkramhandel, att — — För öfrigt är väl redaktörer alltid äldre, allvarliga män? Hur skulle de eljest kunna visa en sådan sans och allvar som de alltid gör, när de grälar!

Senare:

Har beslutat att inte skaka upp mig med redaktören förr än det blir *högst* nödvändigt.

Kullen har tagit sig för att så ofta titta in i skymningen numera. Han började, när Pepita dog, och sedan dess har han hållit i. Det är så kärt, ja så riktigt ljufligt ibland att höra honom tala.

Han delar med sig af sin lycka på ett så vackert vis. Det faller jämt som små soliga glimtar. Han talar aldrig om sin fästmö och ändå talar han aldrig om annat än henne.

Han frågar, om jag tänkt på, hur blå tapeter bör klä en blondin; han frågar, hur man ska bona om rum, så de blir riktigt varma; han har bedt mig skaffa sig så många krukväxter jag kan och tar riktiga leksjoner i hur han ska sköta dem.

I går sa han:

»Det var så litet som skiljde oss åt, tant Lova; bara litet bördshögfärd!»

Men det är inte litet, det, det syns eller rättare syns bäst på greffen, ty nu har han rest till Umeå, där landshöfdingen skaffat honom plats på slottskansliet, eller var det på landskansliet? — som för innerligen *väl* är, för här höll han rent på att frysa ihjäl.

Han hade inte en pinne ved att elda med, innan han for, och när då någon lät fylla hans vedbod under natten, så sa han till på fattighuset, att de skulle komma och hämta hvarenda smul.

»Man hade kört miste!»

Här var han på afskedsvisit i frack — och såg så fin ut som en hel adelskalender; men till Beda skickade

han bara kort med grefflig krona på och som luktade *viol!* —

Axel är öfverlycklig öfver att han har rest — och det är Beda med — fast hon hviskande har erkännt för mig, att hon kommer att hålla af honom, så länge hon lever, därför att han gjort Axel så *söt!*

När en förförare värkar på *det* viset, så måste man erkänna, att äfven han har sin stora uppgift här i lifvet.

Senare:

Bara 4 dar kvar!

Har som en stopp under bröstet.

Det *är* redaktören, fast jag inte låtsar om'et.

Väl, att jag fått litet att ta upp tiden med.

Har nyss kommit en bok från Villy under korsomslag och med påskrift:

»Torde intressera *särskildt!*»

Undrar *så* hvad det kan vara?

ADERTONDE KAPITLET.

Kapten Mefistofeles och ett poetiskt intermesso.

Kan det finnas något ljufligare i världen än att få stänga in sig i ett varmt, trefligt rum, krypa upp på en soffa med en lampa bakom hufvudet och en brasa vid fötterna, ha alldeles tyst i huset och så få börja läsa en ny bok, säker på att inte bli störd på timmar? Det är hvad som händt mig i afton.

Ruffen och Maja och Petter är hos Ekebergs, men jag tiggde mig till att slippa gå med; skylldes på att jag råkat ut för drag, fast nog var det boken som drog.

Novellen, som såg riktigt läcker ut, hette:

»Kapten Mefistofeles.»

Nog tyckte jag, att titelen var litet vågad, ty så vidt jag inte minns tokigt, så var det den där otäcka Mefistofeles, som bragte Margareta i olycka på Kungl. teatern i Stockholm, fast han sedan skylldes på Faust och dref gäck med Margaretas amma, som väl var ett bland de fnoskigaste kvinnfolk jag någonsin sett, som inte kände, att det osade brändt horn om *den där* kaljeren.

Emellertid började berättelsen ovanligt intressant.

Hjälten hette egentligen kaptten von Arknow, fast han redan som barn blef kallad för Mefistofeles, efter tre besynnerliga hårsnibbar, som flikade ned i pannan. De där snibbarna är högst viktiga i historien.

De både formade och omformade barnets, ynglingens och mannens lif, hvilket inte är så litet gjordt af tre hårsnibbar, som ju egentligen ingenting annat är än underligt plaserad hårväxt.

Som barn afskydde han — kapttenen, dem, snibbarna, därför att modern, som han fanatiskt tillbad, kallade dem för olycksflikar; som yngling hatade han dem, därför att de unga flickorna fann dem missklädande, men som *man* beslöt han att segra *trots* snibbarna — och just genom dem!

Här invecklar och utvecklar både historien, hjälten och snibbarna sig på det mest *spännande* vis.

Hjälten konsentrerar hela sin viljekraft på att förse snibbarna med nå'n slags elektrisk, hypnotisk kraft, och det lyckas honom — allt för väl.

Hvarenda kvinna, hvars blickar föllo på den svarta tagg-kransen i hans pannas pärlemohvita hvalf, var förlorad. Han öfverdref det Mefistofelistiska i sitt utseende — och hans makt blef djäfvulsk!

De kvinnor, som inte kunde få falla *med* honom, föllo *för* honom. De kastade sig för hjulen af hans brusande segervagn, tacksamma att få krossas af de hjul, som buro deras afgud!

Han var hämnad, mer än hämnad!»

»Snygg figur!» sa jag alldeles högt.

»Men så kom öfvermåttningen, ledan!»

»Rätt åt'en», sa jag.

»Han förmådde inte längre beherska sin olycksbringande makt. Han *måste* krossa kvinnohjärtan eller dö!»

»Basch!» sa jag. »*Basch!*»

»Till sist, drifven af en aldrig slocknad ömhets- och deltagandets känsla i sin själ, beslöt han att döda härden för sin styrka.

Han rakade pannan jämn

Men bara skäggbotten var nog att sprida sorg och förtviflan.

Då gaf han tappt och sjönk motståndslöst ned i det haf af mjuka kvinnoarmar, som böljade omkring honom. Hvad lönade det att kämpa! Bättre då, ge sig hän helt!»

»Skaffa sig peruk, *hade* varit bra mycket bättre», sa jag.

»Han kunde aldrig vara borta utan att känna ett eller flera par kvinnoögon hänga fast vid sitt ansikte.»

»Stackars karl», sa jag, för om han också var litet snedvriden, så var ändå *det* en förfärlig situation.

»Dessutom hade behofvet af en stor hel lifskärlek vaknat i hans hjärta, vaknat med höststormens allt medryckande styrka. Men hur skulle *han* kunna binda en kvinnas öde vid sitt, *han*, hvars öde var att tillhöra alla kvinnor?»

Jag lade ifrån mig boken, men så kom jag i håg att ingen såg mig, och så tog jag upp den igen.

»Numera gick han aldrig i sällskap, men en afton var han tvungen att bevista en supée hos en läkare, som räddadt hans lif.

Trött, apatisk, liknöjd, stod han i sitt hörn, men så stark var hans magnetiska utstrålning, att han, mot

sin vilja, inom helt kort stod i korrespondans med hvar enda kvinna i rummet.»

»En så'n bref-förning!» sa jag.

»Det elektriska kvinnofludiet smög sig in genom hans nedfälda ögonlock och kom hela hans känsliga närvcentra att dallra som en eolssträng.»

»Kalla afrifningar och gymnastik, min gosse», sa jag.

»Då inträffade plötsligt en rubbning i den elektriska strömmen.

Han såg upp med en liten rysning och mötte ett par bruna fruntimmersögon, som betraktade honom med en så glad och nyter blick, att han omedvetet närmade sig som lockad af en frisk vind.

Ögonen tillhörde en omkring 40 års matrona med liflig färg och lifliga ögon, iklädd en tydligen uppreparerad brun sidenklädning med sammetsisättning. På det mörka, vågiga, ovanligt rika håret hade hon en vit barb, fastsatt med ett par narsissor, och öfver hela personligheten en viss treflig pli af småstad.»

»Hva falls!» sa jag och rusade upp som stucken af en orm.

Min bruna siden — *min* hvita barb — *mina* narsissor — *mitt* hår — och — *min* hy — och *min pli* med! Hvad vill det här säga?

Jag läste inte — jag slukade!

»Bredvid sig hade hon en liten trind, kostlig figur, klädd i gammalmodig frack och med ett par alldeles omotiveradt vackra ögon i ett rött fullmånsansikte.»

Boken sjönk ned i knäet på mig.

Nej, det *kan* inte vara möjligt!

Jag slukade igen.

Litet längre fram talade han om den bruna muschen vid hennes (*min?*) ena mungipa, som nog en gång inbjudit till kyssar och som ännu kunde väcka erotiska känslor —

Jag rusade fram till spegeln. Jo-o, mycket riktigt — —!

Kan man tänka sig något så *förfärligt* som att i tryck bli beskylld för att kunna väcka erotiska känslor?

Nej, det kan *ändå* inte vara *jag* — *vi!*

»Hon kallade sin man för Ruffen — —»

Tvifla nu, den som kunde!!

Svetten började pärla i hårfästet på mig — jag kände mig alldeles färdig att svimma.

Men så gick det upp ett ljus för mig. Författaren behöfde nog någon som kunde läsa lagen för den där avita herr Mefistofeles, och som han såg på mig att läsa lagen just var min fors, det, så tog han mig till mönster.

Litet näsvist var det kanske — men det var honom väl unnadt! Riktigt *väl* unnadt!

Det ska bli riktigt roligt höra, hur jag ska komma att läxa upp den gunsti' herrn och hans snibbar!

Ja, så läste jag igen, nu med större trygghet och trefnad, men jag hade inte läst i tio minuter förr än jag skrek:

»Nej — — det — är inte sannt! Kan man *tänka* sig! Skulle också hon — skulle *jag* — —?! **Jag!**

Åh — — aldrig!»

Jag slukade sidorna, så jag riktigt strångnade. Till sist föll boken på mattan — —

Jo — min sann! Hon blir kär, hon med, vansinnigt, fnoskigt kär, precis — som alla de andra! Sörjer, så hon tappar barben — nej, håret var det, för att inte *tala* om hullet — och måste resa utrikes för att hämta sig, och där dör hon, en skugga af sitt forna jag, »kanske det mest tragiska offret för de tre snibbarnas allt förkrossande makt.»

Jag kan inte beskrifva hur jag kände mig. Det var som om någonting omöjligt att svälja kört upp i halsen på mig. Jag visste inte *hvad* jag ville göra — bli — säga!

Ville jag gråta?

Nej, det var det inte.

Plötsligt gick det upp för mig hvad jag ville.

Jag ville bli *ond* — och det riktigt.

Så ond, att jag aldrig i mitt lif varit så ond förut.

Jag ryckte till mig ett pappersark och skref så bläcket fräste:

»Kära Villy!

Tack för din vänlighet att skicka mig kapten — Mefistofeles — fast inte kan jag säga, att det är en läsning som gjort mig glad!

Jag tycker boken är *oförskäm*d — det är hvad jag tycker. Hvarken mer eller mindre än oförskäm

Att en författare ritar af folk, det är hans *rättighet*, efter människor är *hans* färg, men att sätta in eho det vara mån

d i *falska* och ömtåliga situationer, det är *inte* hans rättighet. Jag undrar just, hvad heder en målare skulle vinna, om han målade kastanieblommor i en hängbjörk? Och ändå, hur mycket värre är det inte att ta *en* människas skinn och klä på en annan människas själ med och såmedelst göra skinnet ansvarigt för en vildt främmande själs handlingar!

Om det är sådant, som kallas för sanning i konsten, så tackar jag allra ödmjukast.

Jag kallar det för osanning, för den värsta sort af osanning, ty det är en sådan osanning, som man inte kan *försvara* sig emot. Antag att Ruffen — barnen — och andra fått läsa Kapten Mefistofeles! Antag det!

Hvad skulle de ha tänkt — och *känt* — tror du?

Det finns ett ordspråk som heter: »ingen rök utan eld», och så kan en i *det* afseendet alldeles oskyldig människa få en klick på sig för hela sitt lif, bara därför, att en sådan där skrifvarherre inte har uppfinning nog att hitta på ett eget skinn för sina egna själar. Usch!

Tänk, att inte ens kunna finna *ut* att kalla Ruffen för — till exempel Muffen!

Nej, Ruffen skulle det vara, så det skulle bli *riktigt* sannt.

Jag skickar kaptenen tillbaka med omgående. Jag

vill inte ha den gunstig herrn och hans snibbar i huset en minut längre än hvad som är nödvändigt.

Din riktigt *mycket* och *djupt* sårade
Tant Lova.

P. S. P. S.

Och så att till på köpet kalla Gustafs vackra ögon för omotiverade!

Det var det värsta af alltsammans!

Hur skulle folk eljest komma åt att *se* hvilken skön själ han har!

För öfrigt ber jag dig hälsa den där herr — kopisten, att *skulle* den stora, stora pröfningen träffa mig, att jag skulle mista min innerliga kärlek till Gustaf, så inte blef jag kär i en sådan där kvinnomaccadameseringsmaskin som hans hjälte.

Det kan han vara *viss* på!

D. S. D. S.»

Dagen därpå var det läsesirkel hos postmästarens. Men jag hade riktigt svårt att följa med hvad som lästes. Jag bara tänkte på ett: hur det skulle ha känts, om jag setat här och hört kaptenen läsas upp! Då hade jag bestämdt krupit under bordet!

Postpoeten har erbjudit sig att bli föreläsare efter Holmen, men jag tror inte att jag kommer att tycka om honom. Han läser som om han fann fel på allt, och det är så tråkigt — och så pluttrar han på oss så mycket af sitt eget. För innerligt väl emellertid, att det här med kaptenen träffade mig åtminstone två dagar före redaktörens ankomst.

Eljest hade han väl funnit mig alldeles upp och nedvänd, och det hade då varit bra försmädligt, när man vet, hur *högst* viktigt det första intrycket är!

Senare:

Bara en dag kvar. Har hämtat mig litet.

Senare:

Ett sådant för innerligt *kärt* intermesso, eller hvad jag skall kalla det, i väntans stunder. Jag är så glad

— ja, så riktigt hjärteglad, fast det nog vore min plikt att vara ledsen, efter han är så förmögen.

I går, när Maja och jag satt i salen och sydde, gläntade Sofi på dörren och sa:

»Nu är han här igen.»

Att »han» är järnkramhandlaren, faller af sig själft,

»Bed honom vara så god och stiga in, då», sa jag med en liten suck, ty jag kände mig alldeles ovanligt litet upplaggd för hans »salig människa» just då.

»Nej — det vill han inte — han är i *förmaket* och vill tala med fröken *särskildt!*»

Sofis pepparbruna ögon blinkade i det mest sympati-fulla intresse och så försvann hon.

»Nå», sa jag åt Maja, som blifvit blodröd, »är det verkligen klart nu? Jag gratulerar! Tänk, så glad och lycklig mor ska bli! En så hederlig och förmögen man.»

»Äh — inte — alls — är det — så — inte!»

»Det hoppas jag det måtte vara», sa jag skarpt.

»Ja, men inte vill jag kasta mig ut genom fönstret med honom, inte?»

»Det är håller inte nödvändigt», sa jag. »Inte alls nödvändigt. Skulle alla älskande kasta sig ut genom fönstret, så — —»

»Moster tycker således att jag ska ta honom?»

»Det tycker jag *visst*», sa jag med eftertryck, »och tacka till.»

»När jag inte *alls* tycker om honom?»

»Det har då åtminstone inte märkts», sa jag ironiskt.

»Det var bara för det att jag ville känna — om — jag inte — kunde känna — något — för — Jag menar — — Hvarför ska inte *jag* kunna känna som andra?»

»Ja, men som du nu *vet* att du inte kan det, så —»

»Moster tycker således alldeles *bestämmt*, att jag bör ta honom?»

Hon såg på mig riktigt bedjande ifrigt, men jag förhärdade mig.

»Det tycker jag *visst* — saken är ju inte så viktig — antar jag. Han har ju alla de förtjänster som behöfs.»

»Ja, då *ska* jag också ta honom! Han är då åtminstone inte snarstucken och elak och hämdgirig och långsinnt, han!»

Därmed sprang hon rakt in i förmaket.

Att sitta och råda en flicka att gifta sig för pengar, det *tar* emot; men när det finns flickor, som inte duger till något bättre, så är det ju skäl att de får följa sin kallelse, de med.

Efter ungefär tio minuter slogs dörren upp igen och Maja kom inrusande som en blix.

Hon var alldeles blek och ögonen var uppspärrade och vilda.

»Moster, moster!» skrek hon.

»Nåå?» sa jag lugnt.

»Han — han — ville kyssa mig!»

»Det antar jag», sa jag än lugnare.

»Han — han — *gjorde* det!»

»Det antar jag med.»

»Det var så styggt. O, så styggt!»

»Hm», sa jag bara, för ibland kan ett ord vara lika farligt för en känsla, som vill vrida sig rätt, som en liten hårnål kan vara för en kompass med anlag att visa miste.

»Hur kunde han våga! Hur *kunde* han våga! Säg, moster, hur kunde han våga? Kyssa *mig!*»

»Hm, hm», sa jag igen.

»Men jag skuffade till honom, så han föll omkull.»

»Maja!» sa jag förfärad.

»Jo, det gjorde jag. — Den tjuften, den otäcka, otäcka tjuften!»

Hon kastade båda armarna kring halsen på mig och började att snyfta och gråta, som om hon känt sig uppskakad ända in i sin själs allra djupaste djup — och det var hon, det kände jag.

Jag sa ingenting fortfarande, utan bara strök henne

öfver hufvudet, så ömt och lugnande jag någonsin kunde.

Plötsligt såg hon upp och lyssnade, som om hon lyssnat till något innerligt vackert inom sig själf. Hon blef blek och ögonen djupnade till.

Hon såg presis ut som en hårdt sluten knopp, som börjar att öppna sig för solen. Så log hon till, en *kvin-
nas* stolta, lyckliga leende, kysste mig på hand och gick hastigt in till sig.

Få se, om inte hennes kärlek fått sikte på sitt rätta rede till sist, efter sin förfärligt tröttsamma krokdans!

Men nu måste jag ut och sudda öfver järnkramhandlaren, och det genast.

Senare:

Att sudda öfver järnkramhandlaren blef inte det lättaste, minsann!

Han sa han kunde få en flicka på hvart finger, och det *uppmuntrade* jag honom i. — Jag sa han kunde få *tio*, och det kan han! Det lugnade honom något, och nu nyss spatserade han förbi arm i arm med Alméns yngsta flicka, en riktigt hygglig och söt trettioåring, fullkomligt skapad att bli en salig människa och som dessutom inte kommer barfota i boet.

Undrar hvad Maja menade med sin »tjuf?»

Men jag orkar inte tänka på den här historien en enda smul mera. Jag orkar bara vara *glad*. Och det är jag — riktigt — och kanske inte minst öfver, att jag nu får hålla af henne så mycket jag *vill*. Skam till sägandes — men har det inte varit riktigt svårt att sträfva emot, så otäck hon än förefallit vara.

Senare:

Har nyss skrivit till Thore. Först tänkte jag ingenting säga om Majas korgar, men så ångrade jag mig, öppnade brefvet och lade till ett p. s., bara ett enda litet p. s. *Fakta* har man väl rättighet att tala om för folk!

NITTONDE KAPITLET.

Den nya redaktörens ankomst och verkan.

I dag är det den *första*.

Jag har setat hela dagen i min söndagsklädning och väntat på den nya redaktören, med min bästa spets på hufvudet, men han har inte kommit ändå.

Han *kunde* ha varit här tidigt i morse, efter som vi hade räknat ut det, hvarför jag redan klockan 9 var i full parad. Barnen hade jag bedt ned på förmiddagskaffe, ty tänkte jag, ungdom och skönhet afväpnar allt — till och med kvickhet.

Nu känner jag mig just litet trött och urrig.

Den andra:

Inte i dag håller. *Finns* det något värre än att vänta!

Den tredje:

Väntat hela förmiddagen; bjudit barnen igen. Strax efter middagen knäppte jag upp klädningslifvet och sköt af mig kängorna för att hvila litet, ty att han inte kom i dag håller, var då tämligen säkert.

Kunde något ha händt honom?

Jag hade just somnat riktigt godt, när Sofi stack in hufvudet och skrek som om hon haft eld i kläderna:

»Frun, frun, nu är det nå'n här!»

»Hvem?» frågade jag yrvaket.

»En alldeles ny herre!»

»Du min värld», skrek jag, »det är han!»

»Klädningslifvet, Sofi! Ah, ett sån't elände — och kammen! Hvar är patron — och fröken Maja? Ute? Ja, jag säger! Och barnen som är hemma —. Skicka efter dem allesammans, låt drängen springa! Ta genast in kaffet — småbröd står till reds. Du *bad* väl honom stiga in i förmaket? Glömde du —! *Glömde* du? Står

han i tamburen! *I tamburen!* Vår egen så innerligt efterlängtade redaktör!»

Jag ut som en blix, med galna kängor på tokiga fötter, snedknäppt klädningslif och ena kinden alldeles rutig efter broderiet på kudden.

Men så kom jag i håg »det första intrycket» och — Villy. Han skulle väl inte behöfva skämmas ögonen ur sig alldeles för tant Lova, häller.

Sofi fick sig en så pass ordentlig skrupens jag hann åstadkomma i en hast, och så skickade jag ut henne och bad den främmande vara god och stiga in i förmaket så länge: »herrskalet skulle komma strax.»

Tio minuter därefter trädde jag in, lugn till det yttre, fast klädningslifvet skakade som ett eldsprutande bärg strax före ett utbrott, så klappade hjärtat.

Blek, mager, väl klädd, det var allt jag hann se i i en hast. Därtill så blygsamt plaserad strax invid dörren och med hatten mellan knäna!

Han såg inte det minsta farlig ut, fast nog märkte man på blicken, att han hade något ovanligt inombords.

»Välkommen, välkommen», sa jag så nytert jag tor-des och räckte honom båda händerna.

«Vi ha väntat så länge!»

Redaktören hostade till och såg riktigt plågsamt förlägen ut.

Och jag som trodde, att redaktörer aldrig var förlägna!

»Jag har inte kunnat komma förr», sa han till sist med en foglig, mild röst, som fullkomligt söfde min sista skymt af förskräckelse till ro.

»Nej», sa jag uppmuntrande, ty besynnerligt nog började jag känna, att det var *han* som behöfde uppmuntran, inte jag, »det är inte alltid så lätt att göra hvad man vill — — — Men lägg då för all del bort hatten!»

Redaktören satte hatten — på golfvet!

»Är det för att visa ert förakt för en »hufvudlös

form?» (att ta hatten med sig in), skrattade jag, som började känna mig riktigt uppspelt.

Redaktören såg på mig så häpen, att jag bet mig i läppen. Var jag fnoskig, jag, som skulle bjuda till att vara kvick mot en *sådan* man!»

I detsamma kom lyckligtvis Sofi med kaffebrickan.

»Hvarken patron eller fröken är hemma än», sa hon med en sådan där låg hviskning, som hörs genom hela huset, och stirrade på den nykomna så mycket hon kom åt.

»Jaså», sa jag, »säg åt dem då, när de kommer.

»Var så god — herr — herr — —?»

»Jönsson», sa redaktören och bockade sig.

»*Var* det Jönsson», sa jag med en *liten* känsla af missräkning, ty Jönsson är det minst poetiska namn jag vet. »Villy skrifver så otydligt. Apråpå, hur mår han?»

»Joo — tack så mycket — han frodas och tar sig!»

»Då måtte han väl »ta sig» alldeles för mycket, snart då», skrattade jag. »Men för all del — slå sig ned här — i soffan bredvid mig.»

Redaktören satte sig på soffans yttersta kant.

O, en sådan förtjusande man, tänkte jag. Och den har jag varit *rädd* för! *Mätte* han bara inte vara äkta — jag menar gift! Men det tror jag inte, för ring bar han inte.

»Så grufligt snällt af herr Jönsson», började jag konversationsjonen igen, »att vilja komma och hjälpa oss i vår nöd, och det midt i säsongen till.»

»Hä?» sa redaktören och såg lindrigt förvånad ut, men bara helt lindrigt. Det var tydligen en person med *stor* takt.

Det var nästan omöjligt att få honom att lägga i och doppa — och bara *en* sockerbit tog han och den lade han på fatet! Aldrig hade jag föreställt mig att den sanna kvickheten var *så* blygsam! Men alldeles förtjusande kändes det.

När han väl *började* doppa, gick det bra, till och med riktigt bra. Vi drack både helan, halfva och tersen. Jag *kunde* inte låta bli att se att herr redaktören var bra svart om fingrarna, men det kom sig väl af yrket, kan jag tro. Man vet hur bläck sitter i, och tidningsfolk kallas väl inte »bläck-suddare» för intet.

Inte ett ord sa han om tidningen.

Det tyckte jag var litet underligt, men så antog jag, att han inte ville ta upp ämnet med ett fruntimmer, hvarför äfven jag teg. I dess ställe frågade jag, om han inte vore hågad gå upp på vinden och se på sitt rum.

»Ty *naturligtvis* gör väl herr Jönsson min man och mig det stora nöjet att bo hos oss?» sa jag riktigt hjärtligt, ty jag hade fortfarande en förnimmelse af att han behöfde uppmuntras på alla sätt och vis.

»Det — det — brukar jag alltid göra», stammade han.

Jag kan inte säga, att jag tyckte det svaret var så ovanligt kvickt — men *ovanligt* var det.

Det lät presis, som om han hade för *vana* att resa omkring och rädda tidningar!

Just i år har Ruffen och jag skaffat oss en Amerikansk kamin att värma förstugorna med, så nu kan man vandra omkring i huset utan att behöfva frukta få sig en lunginflammation på halsen.

Redaktören tycktes alldeles *mer* än förtjust åt rummet — eller rättare han tycktes inte förtjust alls.

»Åh jag ber», sa han och såg riktigt olycklig ut, »drängstugan är Gudi nog.»

»Stockholms kvickaste panna i drängstugan!» skratade jag. »Det är för *mycken* blygsamhet, herr redaktör.»

I detsamma hörde jag Ruffens knarrande steg i trappan. Jag sprang emot honom och hviskade brådskande:

»Hysch, hysch! Det är redaktören, men han är inte *alls* sådan som vi fruktat. Lifvet har visst farit illa med

honom. Han är så blygsam och skygg — skräm honom bara inte, söta du!»

Och så presangterade jag:

»Min man — redaktör Jönsson!»

Gustaf stirrade på redaktören och redaktören tittade på Gustaf, som om han i honom sett en riktig *befrielsens ängel*, och så sa Gustaf med ett besynnerligt gurglande ljud i halsen:

»Det här är sadelmakar Jönsson, Lovisa, från Umeå, som lofvat hjälpa oss med selarna och — — —»

Stor tablå!

Ja, det förstås det, att *efteråt* är det nog lätt för litet hvar säga, att man *bör* kunna se skillnaden på en redaktör och på en sadelmakare, men det är inte alltid så lätt som folk tror, isynnerhet när man är alldeles full af den ena och den andra kommer i ett falskt sken.

Två dagar senare:

Nu har vi upphört att vänta. Hade ett kort i dag från Villy att resan blifvit uppskjuten — oförutsedda hinder. Jönsson har rest hem: ska skicka hit sin verkgesäll i stället.

Villy är hans ett års gosse.

Intet under, pappan såg litet häpen ut, när jag sa att »Villy skref så otydligt!»

Senare:

Jag är fullkomligt som förstelnad — en fullkomlig ishydda. Ingenting kan komma att tina upp mig vidare.

Jag har tagit emot den nya, äkta redaktören i tanke att han var sadelmakaregesällen!!!!

Jag måste hämta mig litet, innan jag kan skriva vidare.

Efter sedan jag hämtat mig.

Det gick till så här — helt enkelt så här:

Sofi sa, att hon släppt in i förmaket en alldeles främmande herre, som hon aldrig sett förut.

Den ska då inte lura mig, tänkte jag.

Så steg jag in med fast uppsyn.

»Kors», tänkte jag, »*den där* luktar då sadelmakare på långt håll», och så sa jag barskt:

»Hvad vill *herrn?*»

Han vände sig om och såg på mig.

Titta du, tänkte jag, mig skrämmer du inte, du må se ut som en skoborste i hufvudet bäst du vill och behöfva plikta för ful uppsyn så mycket du orkar.

»Nåå», sa jag än stramare, »hvad har herrn i mitt förmak att göra? Man brukar fråga sig för *hvar* man ska klifva på. Stig ned i drängkammaren, var så god — där finns alla herrns mojänger.»

Men så började jag att känna mig litet otreflig.

Blickarna från de sammandragna ögonen började hagla omkring mig som knifspetsar, och så stack han båda händerna i byxfickorna, något som jag *aldrig* sett en handtverkare göra i bättre fruntimmersällskap.

»Herre Gud», stammade jag — »*det är väl aldrig möjligt att det är — —??*»

Men naturligtvis *var* det — —

Jag bjöd förstås till att ursäkta mig; jag sa, att jag tagit honom för en gesäll; men så kom jag ihåg, att *det* precis inte hjälpte upp saken och kastade mig rakt i armarna på mästaren, men där trasslade jag in mig alldeles. Med ett ord, jag var så röd, så förlägen och olycklig, att jag just *tycker* han borde ha sagt mig ett tröstande ord, men det gjorde han inte.

Han bara stirrade på mig, som om jag varit ett underligt djur som gjort roliga konster, och så sa han till sist med en fyllig röst, *bra* nongschalangt:

»Oro sig inte, för all del. Man *ska* inte vara höflig. Det är ett gammaldags fåneri, som vi yngre håller på ta bort så fort vi hinner. Men finns det ingen i den här alldeles ovanligt utmärkta stan som man kan tala ett *klokt* ord med? Jag menar affärer!»

»Det med min man, det», sa jag stelt, ty jag tyckte inte riktigt om det där ordet 'klokt', fast jag inte i en hast hann räkna ut hvarför.

Maria Laxén är i *extas* och Fanny Flax står på *näsan* och läser rabulistiska böcker!

I går var han här ett ärende, och då fick jag höra en så innerligt kär nyhet.

Villy har fått en pjäs antagen till spelning på Dramaten.

»Nej», sa jag strålande, »så förtjusande roligt! Jag är *säker*, att det är en alldeles utmärkt pjäs.»

»Det tror jag man kan vara lugn för, då den blifvit antagen», sa han vårdslöst.

Inte är sådant där treffligt för enkelt, tarfligt folk, som bara förstår ett: att vara glada åt sina vänners glädje och inte alls tycker om att bli afsnästa, när de är glada.

Men det är den där kvickheten! Jag visste, den skulle knäppa mig!

Senare:

Vi har haft en liten bjudning för den nya redaktören.

Jag tycker inte alls om hans sätt med unga flickor. Han gör dem alldeles *vilda*, det är hvad han gör. Först retar och sticker han dem, så han får dem blodröda och gråtfärdiga — och se'n passar han upp på dem och visar dem alla möjliga slags små uppmärksamheter, alldeles som när en dressör ger sockerbitar åt den hund han nyss fått ned på bakbenen. Och så är han flintskallig midt i borsten och har tjocka ben och går *in* med tårna och är ohöflig, ohöflig, ohöflig!

Kan du hålla mun, Lovisa lilla, eller åtminstone berätta något hyggligt?

Herrarna är ju *så* förtjusta i honom och flera af fruntimren med. Han lär vara orimligt kvick och treflig i herrsällskap — full af de *roligaste* historier, och i går gaf han tidnings-Malena en hel krona extra. Men det hjälper inte *ändå*.

Det känns presis, som om jag fått en nål i kläderna. Det sticks och jag vet inte hvar.

Senare:

I morse höll jag en dundrande straffpredikan för mig själf och följdén af den blef, att jag begaf mig i väg till redaktionsbyrån i diverse ärenden, fylld af de bästa uppsåt. När jag kom, låg redaktören på Holmens gamla tagelsoffa och redischerade med en bit papper på magen, som han kluttrade full med de underligaste hi-rioglyfver.

»Hvad behagas?» sa han *kanske* litet kort, men steg upp och bockade sig, eller åtminstone *nästan* bockade sig, det gjorde han ändå.

»Åh ingenting särskildt», sa jag fryntligt, ty nu hade jag föresatt mig att vara riktigt snäll. »Jag skulle bara titta in och fråga från min man om någonting fattas som han — som vi — kan skaffa?»

»Om någonting fattas!»

Han skrattade. (När han skrattar på ett *visst* sätt ser han riktigt angenäm ut!)

»Kan frun säga mig, hvad det är som *inte* fattas? Det enda som duger är, fan ta mig, gallan hos gamla Styfven, för den skulle man kunna redischera en hel Stockholmspress med.»

»Om galla är nödvändig inom det journalistiska, vet jag inte», sa jag fryntligt, »men att *mat* och *dryck* är det — det vet jag af erfarenhet.

Också är jag här för att fråga, om inte redaktören skulle vilja vara så innerligt snäll och äta en enkel hvardagsmiddag hos oss i dag?»

Nu fick jag mig en portsjon ögonknifspetsar kring ansiktet igen, och så sa han, visst så höfligt han någonsin kunde åstadkomma:

»Tackar så mycket; men jag äter aldrig hvardagsmiddagar borta — af pringsip — Blir det däremot en *festmiddag*, så —»

»Nej, det blir det inte», sa jag med en liten darrning på rösten. »Vi trodde, att *Villys vän* allra hälst skulle trifvas med oss i all enkelhet och *just* i hvar-

dagslag, men det misstaget kommer vi nog inte att göra vidare.»

»Någonting annat?» frågade han med blyertspännan i högsta hugg och knyckte till någonting på en sned, som nog föreställde en bockning.

»Neej» — sa jag häpen —. »Inte alls!»

»I så fall — mjuka tjänare!»

Och tro mig, om man vill eller inte, men började inte han att kluttra hirioglyfver på sin mage igen, midt framför min näsa, så vill inte jag heta Lovisa Peterkvist.

»Åh, för *allt* i *världen*, herr redaktör», sa jag ljuft, fast *bra* röd, »*var* så *god* och inte gör er besvär med att följa mig ut! Jag hittar vägen *så* väl!»

Därmed svepte jag förbi honom ut — med fullt bibehållen krigsära — det kände jag — fast pulsarna slog så de dunkade.

Utanför stod Styfven vid sin kast och satt.

»*Den* kan yrket», grinade han förnöjdt och pekade med tummen mot redaktionsrummet.

»Nå, hvad kunde herr Holm, då?» frågade jag hvasst ty att den *där* skulle tillåta sig tala illa om vår gamla, kära Holm, det — —

Men så kom jag i håg min värdighet och svepte förbi också honom — fortfarande med fullt bibehållen krigsära.

Jag har inte sagt ett ord åt Ruffen om det där besöket. Det skulle sära för mycket.

Jag har bara sagt, att inte redaktören har tid hälsa på oss i hvardagslag.

Nu *glömde* jag inte att be honom bo hos oss, men nu *vill* jag inte: skyller för andra på Sofi, som lyckligtvis fått ondt i benet och är förbjuden att gå i trappor.

Senare:

Nu är det nästan öfver det där med.

Det är nog bara något slags litteratörmod, som re-

daktören öfverdrifver. Tänk bara, hur Villy gormar och svär, fast *han* då aldrig sårar! och hur grinig och försmädlig tyckte jag inte att Krycke var, se'n, innan jag blef van vid honom. Jag ska försöka igen att hålla af honom — för Villygossens skull!

Men se så här alldeles för mig själf kan jag väl ändå få erkänna, att det känns, som om nålen växt ut till en riktig *stoppnål*!!

TJUGONDE KAPITLET.

Syre. Nische'n och det Tran-sen-den-tala-jaget.

Jag läste en gång om en lärd som för att roa sig släppte ut så mycket syre öfver allt folket i stan, där han bodde, att människorna blef yra i mössan och råkade i lufven på hvarandra.

Det måtte »någon» ha gjort med oss med!

Herrarna är som *bortbytta*.

Stadskällaren är aldrig tom, och fanns det en varietet, är jag säker på, att den skulle vara full, morgon, middag och kväll och *däremellan* med.

Spel och dobbel hör till ordningen för dagen, och i går hade Laxén *herrmiddag*, en tillställning som *aldrig* kommit i fråga hos oss förut, efter som våra män hittills ansett, att vi fruntimmer behöfver både litet mat och litet omväxling, vi med.

Att sitta hemma och svälja tårarna må vara hur kvinligt det vill, men *roligt* är det inte.

Också brydde jag mig för min del inte om den saken, efter jag alltid ansett — och anser — allt gråtande i tysthet vara den *mest* missbrukade kvinnokraft som finns, men *glad* var jag inte.

Och i dag är Ruffen bjuden till garfvaren på stor renbensförsoningsfrukost, utan att jag är bjuden med.

(Han var nämligen här och ställde till en ryslig scen om sina 300, när grefven väl rest, och sedan dess har herrarna inte talts vid!)

»Du gör som du vill, Ruffen lilla», sa jag, »men nog skulle *jag* hålla mig för god att gå dit och gnaga på hans gamla ben ensammen, så mycket mer, som det var *jag*, som förargade honom allra mest, och han således framför *allt* bort ha tänkt på att försona *mig*; fast jag naturligtvis inte hade gått, efter *jag* för *min* del sätter värde på *hyggligt* sällskap — — Men du gör alldeles som du vill, Ruffen lilla!»

Gustaf gick *ändå!*

Jag har varit vid ett ovanligt ömtåligt lynne hela dagen!

Enberg kom inte hem förr än klockan 4 i morse, han, som aldrig är borta eljest, och vår yngsta fru gråter två näsdukar fulla på natten, så svirar hennes man.

Ungherrarna har det kommit en fart i som är alldeles otrolig, och håller i hop gör de som ler och långhalm. De bildar en riktig konstellation!

Postpoeten har blifvit svans åt redaktören; skrifvar Svensson svans åt postpoeten; Petter svans åt skrifvar Svensson och gymnasisten svans åt Petter, och där sitter de och tillber hvarandra inbördes med redaktören i midten som en fixstjärna. Det *är* att skratta sig fördärfvad åt — om det inte gick litet trögt att skratta nu för tiden. Fruarna springer här om hvarandra och beklagar sig, men jag tiger, tiger, tiger!

Fast Gud ska veta att — —

Flickorna har blifvit så hamsiga, alla, utom Maja, som i det här fallet reder sig rent märkvärdigt bra och det fast redaktören utmärker just henne.

Hon fullkomligt knusar honom.

Hon fick en guldbrosch af mig i går!

Ruffen bor på stadskällaren som de andra herrarna,

och som Maja är nästan jämt bjuden till Laxéns som lockbete åt redaktören, är jag mycket ofta ensam nu.

Inte går Maja gärna, det ska Gud veta, men jag vill hon ska gå *ändå*, så att inte kikuten, som simmar i lycksalighet och historier, så *precis* ska veta åt hvilket håll hon bör afskjuta sina pilar. Det är illa nog som det är *ändå*, efter Maria är så *förfärligt* oförsiktig — —

Emellertid skulle aftnarna nog bli litet långa, om inte Kullen så troget tittade in i skymningen.

Hur han kan trifvas med mig, tarfliga, obildade människan, begriper jag inte — men bra kärt är det. Barnen kommer också ibland, förstås, men det är ju bara på små tittar.

I dag, midt på blanka förmiddagen, behagade Petter spatsera i väg till stadskällaren för att »få sig en vermuth». När han kom igen, gaf jag honom också en vermuth och det en som värmdde, men då blef han näsvis och så, att han inte var någon slafnatur, som lät befalla sig, och hvad det rätta och orätta angick, så *fanns* det inte något rätt eller orätt, bara fria eller ofria handlingar. Det sa Nische.

»Säger inte Nische'n att du är ett nöt med?» sa jag. »Jaså, inte. Ja, då duger han håller ingenting till. Marsch, med dig!»

Därmed körde jag upp honom på hans rum och nu sitter jag i ensamma kvällen och funderar på hvad den där Nische'n kan vara för slag.

Kanske en kusin till »någon».

Borgmästaren har upptäckt att redaktören är en den mest superfina biljardspelare och Ruffen har upptäckt sig själf vara en den mest superfina åskådare.

Det är biljarden som håller honom på stadskällaren.

I dag måtte det vara ovanligt intressangta partier, ty klockan är öfver 11.

Sedan mitt förstånd kom i sitt flor, är jag fasligt njugg på sparlakansläxor, men *behöfs* de, så *behöfs* de. Ibland kan det ligga mycket mindre kärlek i att tiga

än i att tala! Och jag börjar tro, att jag är kommen i det predikamentet *nu*.

Klockan 1.

Känner tydligt att sparlakansläxan behöfs, och det en *riktig!*

I morgongryningen, insvept i en stor svart schal och försänkt i djup, hämsk förtrivflan:

Gustaf ligger i sängen och snarkar, medan jag sitter bredvid och lider.

Den vanliga fördelningen mellan man och kvinna!
Och ändå!

O, *mätte* jag i morgon få möta Gustafs skuldbe-
tyngade blick *klar* och inte försänkt i vansinnets hämska natt!

Jag känner den grufligaste oro.

Hvar enda hustru vet, att en man klockan 1 på natten och en man klockan 3 på morgonen måste tas emot på ett helt och hållet annat vis.

Klockan 1 tar ännu en sparlakansläxa — kanske — klockan 3 verkar bara tårar.

Presis half tre var jag också färdig och fylld som ett pumpvärk, hvilket inte alls var svårt åstadkomma, så närvös, sömnig och hållen vaken med våld som jag var.

Men när jag framåt half fyra tiden ändtligen fick höra de väl bekanta stegen, förstod jag genast att det var för sent — till och med för gråtandet. Nu hjälpte bara foglighet och mildhet.

»Åhå-åh — sitter du uuppe gumman — lilla och väntar?» sa Ruffen strålände och balangserade till en stol.

»Jaa — vännen, det gör jag», sa jag vänligt, medan jag tänkte på, hur lycklig den hustru var, som efter snart 30 års äktenskap endast två gånger förut sett sin man i ett sådant där klockan — 4 — på morgonen tillstånd.

Ruffen hvisslade och gnolade och sjöng.

»Roligt att du har roligt, gubben lilla», sa jag lika mildt.

»Det är inte jag som har roligt — det — är — den andra — Ha ha ha!»

»Hvilken andra, lilla du?» sa jag; medan jag försökte pillra af honom rocken.

»Det — det — tran-tran-sen-den-tala jaget!

»Knäpp den nöten om du kan, gumman! Ha ha ha!»

»Jag knäpper visst inga nötter», sa jag fogligt.

»Ser du — jag — är inte *jag* — utan jag är — det tran-sen-den-tala jaget, och *det* kan du gärna få gräla på så mycket du vill! Ha ha ha!»

»Jag grälar visst inte», sa jag med värdighet.

»För öfrigt gör det ingenting, gumsan lilla, om du grälar, för om du också grälar, hick! så är det ändå inte du som grä-älar, på den grund, att du inte är någonting.»

»Är inte *jag* någonting?» sa jag och flög i luften som en bomb.

»Aldrig ett dugg — bara en frö-öhylsa.»

»Du min värld!» skrek jag.

»Ur hvilken mannen springer upp!»

»Ur mig har då aldrig någon man sprungit upp», sa jag, alldeles blodröd af harm, ty om det också föll honom in att dricka sig pirum, så behöfde väl inte jag sitta här och låta chikanera mig till döds för det.

»För öfrigt är det inte vä-ärddt du morskar — dig, Lovisa, för *har* du gjort något som duger här i världen, hick, hvilket jag inte vet, hick, så är det ändå *jag* som gjort'et.» (Hvissling!)

»Jaså, *det* är det», sa jag.

»Punktum, karing! På den grund, sa jag — att om ett kvinnfolk åstadkommer något som du-uger, så är det ändå alltid mannen som gör'et, på den grund, att han är det reci-reci-proka momanget i naturen och hon det re-re-cep — med ett ord bara basch!»

»Gå och lägg dig, Ruffen lilla», sa jag mildt igen.

»Det där har jag alltid tänkt», sa Ruffen och sparkade stöflarna af sig.

»Jaså, värkligen?» sa jag och började plocka ihop hans kläder.

»Förbannad slängd karl den där redaktören — och den där andra se'n, Fischen — Nischen, han, som hittat på att det orätta är det rä-ätta — — det är förbannadt mycket styfvare hva? än att hitta på att det rätta är det rätta! Det är för öfrigt alldeles, hick! samma sak, bara fullkomliga motsatsen.

B-begriper du, dumsnut?»

»Jaha, då, sa jag nyttert. »Jag begriper visst! Men vill du inte ha litet Vichyvatten —?»

Ruffen sof i ett kör till klockan 2 dagen därpå.

O, i hvilken ångest var jag inte, innan han öppnat sina kära, älskade blåklintsögon!

Jo, han var redig, Gud ske lof; alldeles redig, hvilket väl, om något, kan kallas för en riktig Guds nåd, när man betänker, att han haft *både* Nische'n och det där fasliga jaget i hufvudet. Också blef jag så glad, att jag totalt glömde af sparlakansläxan och riktigt hjärtligt besvarade den »söta du förlåt mig kyss», som han kom in och gaf mig nyss, förlägen som en skolpojke. Tänk, om han visste, att han kallat mig »dumsnut!»

Senare:

Vi talar aldrig om den där natten, men Ruffen är hemma nästan hvar kväll nu och har lärt mig att spela *schack*.

Vi har *så* roligt! Men litet emellan bjuder jag ändå hit Enberg och Boström på ett parti kort, för att hålla stadskällaren stången!

Petter ser ryslig ut. Alldeles som ett *nedfallet* plommon, som håller på att skämmas på ena sidan, och borta är han nästan hvar natt. Gustaf grälar och jag talar bevekande, däremellan jag stänger in honom, men ingenting hjälper. Jag har bedt barnen bjuda honom, så ofta de kan, till sig — men dit går han inte. — —

Senare:

Borgmästaren har nyss varit här i ett ärende, som gjort både mig och Ruffen alldeles yra i hufvudet.

Enskildt bref från herr landshöfdingen — —

»Djupt sviken! Här, som han funnit så rojalistiska känslor — försåtliga anfall i vår platstidning på det bestående, sitt djupa misshag — enskild varning — —»

»Du min Gud, Ruffen», sa jag, alldeles stel af häpnad. »Anfaller *vi* det bestående!»

Och så rusade jag i väg till redaktionsbyrån med brevet i högsta hugg, glömsk af allt.

Den här gången tog redaktören riktigt *vänligt* emot mig och lugnade mig fullkomligt, som för innerligt väl var, eljest tror jag att jag fått slag.

Alltsammans berodde bara på ett *missförstånd* — ett misstag.

Han anföll aldrig det bestående, bara det fallfärdiga, men först sedan borgmästaren lofvat att per omgående uttrycka våra allra mest undersåtliga och troppliktiga känslor gent mot Kung och fosterland och herr landshöfdingen själf, kände jag mig tillräckligt lugn för att kunna sätta mig ned och börja tänka öfver hvad som *hade* kunnat ge uppslag till ett så högst sårande missförstånd.

Rent ut sagdt, har jag bra litet följt med tidningen, sedan vi väl fått den! Det har hela tiden händt så mycket annat, som intresserat mig mer — men de få gånger jag tittat i den, har jag alltid tyckt den varit hållen i den rätta tonen, fast jag ibland *tänkt*, att man *kunde* tro, att han menade något helt annat än han sa.

Men det hade jag skylt på tidningsspråket.

Det är ju ett så högst *eget* språk.

Om till exempel en tidning ska erkänna att den haft orätt, så vrider den alltid till det så det *låter* som om den hade rätt *ändå*, och ska den erkänna någon som helst förtjänst hos till exempel en politisk motståndare

— så är det så väl fördoldt och så *fint* gjordt, att man nästan inte *kan* få fatt i det.

Sådant där tar naturligtvis stor tid att lära sig *riktigt* — och *vår* redaktör kan väl inte vara så hemma-stadd med alla finesser ännu, efter han är så färsk.

Senare:

Axel har nyss varit här. Var ledsen och orolig öfver att stadshandeln tycktes vilja börja dra sig åt unga Laxén till.

»Var inte rädd du», sa jag. »Kunderna kommer nog igen, när de ser hvad slags varor de får. — Det är ju en riktig humbugs-affär, vet jag.»

»Men Jockmocks Allehanda berömmar den!»

»Åh hå, gör den det», sa jag, och knyckte fast pängsneen på näsan.

Jo, minsann stod det inte ett par berömmiande ord inuti tidningen — —

»Redaktören är där jämt på fester!»

»Nå, än se'n då?» sa jag skarpt. »Det är väl hans rättighet, skulle jag tro. Han, som främling, kan väl inte ha reda på allting, och *utvändigt* är affären fin nog.»

»I hvad fall som helst tänker inte *jag* ge några champagnemiddagar», sa Axel kort.

»Det gör du rätt i», sa jag, »ty med *så* fula bak-tankar som dina, skulle *din* middag bli hvad en middag aldrig *får* bli, om man är något så när hederlig karl.

Att du inte skäms insinuera något så fult om Vil-lys vän!»

Axel gick, nu ond på *mig* , men jag tyckte bättre om *det* . Det är inte fritt, att jag riktigt litet smått lärt mig hålla af den där gossen, sedan jag fått se att det är ruff i honom. Hederlig är han då som guld, Gud ske lof, och tänk, Kullen säger, att han inte *alls* är dum, och att han har plockat åt sig rent märkvärdigt med kunskaper i sådana ämnen som intresserar honom. Fast det tror *jag* då ingenting på — jag med *mina* erfarenheter.

Senare:

I dag en berömmande notis inuti tidningen igen, nu om *garfvaren* som *arbetsgifvare!!!*

Hvem kan vara så *usel* och ge redaktören så fullkomligt falska uppgifter!!

Jag måste *genast* skrifva och upplysa honom om rätta förhållanderna. Såvida inte — — Såvida inte —?

Senare:

Jag har skrivit, men det har händt något så förfärligt tråkigt, att jag inte har tankar för något annat.

Två hundra kronor har försvunnit ur Gustafs pulpet!

Åtta dagar senare:

Petter har blifvit hemskickad till sin mor på en tid »för att hvila sig.»

Jag har vridit och vändt mig hela dagen, som om jag setat på ett glödhett halster.

Hvem är felet! *Hvem* är felet!

Gossens!

Nej, aldrig!

Det finns något som heter: moraliskt skyldig, och det är en *helt och hållet annan person*.

»Nej, Ruffen», sa jag nyss, »jag *måste* få säga det åt honom — jag *måste*! Du hörde ju själf, att Petter sa, att stöld inte var stöld, utan bara en kapitalomsättning. Hvem har lärt honom sådana gemenheter?

Nej, Ruffen lilla — jag *måste* få säga honom sanningen! Det är ingen annan råd! Jag *måste*!»

Ruffen teg, ty tar jag i med *den* tonen, så vet han, att jag *måste* få tala ut, om jag så ska stupa på kuppen.

Med lätta steg har jag aldrig gått till byrån, men i dag kändes det som om jag haft bly i sulorna. Fram kom jag likväl, och så började jag *genast*, utan att ens hälsa, *tror* jag:

»Den som för att roa sig stoppar in sprängämnen i hufvudet på obildadt folk, gör lika orätt som den, som lägger ut dynamitbomber i oskyldiga människors hem!»

Ja, och så kom alltsammans störtande; både sadelmakaren, fröhylsan, Nische'n och det där transentralla jaget, Maria Laxén, som han haft möten med, biljardspelet, herrmiddagarna, kortspelet om nätterna och *Petter!*

Ja, med ett ord, jag gaf honom all nyimporterad omoral jag gått och burit på, och det var inte litet.

Inte *tänkte* jag säga allt det där, förstås, men det var precis som om alltsammans legat på lur, så rusade orden fram bara jag öppnade mun, och nu efteråt är jag riktigt *glad* att jag ingenting glömde, för det tror jag verkligen inte att jag gjorde, utom det sista, men som jag inte är *säker* på, att han är skyldig äfven till det, var det ju bra jag teg, fast jag nu, efter min allra *sista* erfarenhet, just kan tro honom om hvad som hälst.

Hvad *han* sa?

Ja, det kommer jag *aldrig* att berätta för någon — inte ens för Ruffen, men ljuft, oändligt ljuft är det att för en gång veta, alldeles *bestämdt* veta, att det inte var jag, som förgick mig *mest*. Och nu slipper jag hålla af honom, Gud ske lof!! Det är ändå det allra ljufvaste af alltihopa!

Villys vän, och en så framstående person — så rå!

Såvida de inte är rädda för honom allesammans och *ursäktar* sig med att han är så utmärkt? Eller också är han utrustad med hypnotiska snibbar, som kapten Mefistofeles, fast för manfolk!

Senare:

Jag njuter oändligt af att få afsky honom så mycket jag vill!

Senare:

Redaktören har rest helt hufvudstupa till Umeå för att stanna borta ett par dagar. Det är hans rättighet — bara tidningen kommer ut i tid.

Senare:

Brefkort från Umeå till Ruffen från redaktören.

»Var inte van att arbeta under uppsikt af fruntimmerspolis. Reste till Stockholm. Mjuka tjänare!»

»Säg ingenting, Ruffen», sa jag — »inte ett ord.

Jag kan inte bära en bokstaf, inte en komma till! Tidningen — — prenumeranterna, som jag med en sådan oändlig möda ätit och druckit ihop — inte få valuta —! Herrarna — de utlösta — Åh! Det — — det är för mycket!

Senare:

Först senare kom jag i håg mina 500, som han inte sagt ett ord om.

Men hvad betydde *de*!

Jag stod ju där som *hederslös* — det var värre.

Nej, tidningen *måste* ut om torsdag, utan att en enda själ fick veta ett knytt. — — Sedan var det ju påsk — och efter den blef det väl någon råd.

Men huru!?

Huru?

Det fanns bara *en* möjlighet — och den var ryslig.

Man talar om att bita i det sura äpplet — men hvad betyder *det* mot att nödgas bita i Styfven! Men hållre *allt* än kalla *honom* tillbaka!

Han var aldeles för kvick för oss! *Alldeles* för kvick!

TJUGONDE KAPITLET.

Man tager det man hafver, sa Kajsa Varg. Stora svårigheter. Seger. Ödets blodiga ironi.

Senare:

Det var knappt ljust, när jag påföljande morgon gaf mig i väg till redaktionsbyrån. I en liten korg hade jag laggt ned socker, några smörgåsar och — en flaska *konjak*!

Det var med en förfärlig känsla af själf-förakt jag lade ned *den* — men jag gjorde det *ändå*.

Märkvärdigt, hvad det går lätt att göra omoraliska saker, bara man har klart för sig att det sker för det allmänna bästa!

Jag kvistade alla bakgator jag fick fatt i, men tror inte någon människa jag stötte i hop med fru Enberg på Boströms gård *ändå*.

Jo, det gjorde jag.

»Kors», sa hon, »hvem ska du nu bära mat till igen?»

»Det är då inte presis någon mat, inte», hostade jag. »Snarare dryck då. — Men jag har litet brådtom.»

Så kilade jag i väg igen, för att i nästa hörn stöta ihop med Axan, som aldrig sofver oftare än hon inte kan låta bli, för att hinna snoka åt sig alla ägg af bönderna — till och med på vintern, när de inga har.

På tryckeriet brann brasa och var så städadt och fint, att jag blef helt förvånad.

Styfven slingrade sig ut ur sin mörka skrubb och såg på mig med sina stickande ögon.

»Kors, *frun igen!*» sa han med en tonvikt, som borde stå upptagen bland otillåtna uttryck i lagboken, så försmädlig var den.

»Ja, just *jag*», sa jag lugnt.

»Jag är här i stället för redaktören —»

»*Frun!* Hi hi hi! —»

»Som har rest bort», fortsatte jag utan att låtsas om afbrottet.

»Han! Kommer han inte igen?»

Hela Styfven var en enda spänning, så intresserad var han.

»Det vet jag inte», sa jag, »men att tidningen måste komma ut som vanligt, *det* vet jag.»

»Då reser jag efter — —»

»Var så god», sa jag — »det tycker jag riktigt *passar*. Men då kan det ju inte skada förtjäna litet extra till respångar först. Herr Styf får 25 kronor kon-

tant, om herr Styf ger ut nästa nummer ensam och håller mun.»

»Hans nummer! Nej, så ta mig fan jag det gör. Inte för 100! Det kan skada honom, ser frun, och det vill jag inte. *Den* kan yrket.»

»Nå, vill herr Styf förtjäna de 25, utan ansvar, då?»

»Det kan möjligen gå för sig — om jag får ett par af Holmens »långa och varma» inpå.»

»Jag känner ingenting om herr Holms »långa och varma», afbröt jag med värdighet, »men menar herr Styf, att ni, sedan arbetet väl är gjort, vill ha en toddey, så —»

»Två, frun, två!»

Ja, till sist blef vi sams.

Jag skulle bli ansvarig redaktör; han sekreterare m. m. m. Men *två* toddar måste jag lofva honom.

Nå, har man väl en gång börjat med att uppoffra sig och bli dålig för det allmänna bästas skull, så betyder litet mer eller mindre rakt ingenting.

Fem minuter senare satt jag på redaktörsstolen, färdig att börja mitt ansvarsfulla kall.

Jag på en redaktörsstol!

Jag kände genast efter hur det kändes.

Det kändes som om jag betydde något, och det lättade saken *betydligt*.

»Nå, hvad ska jag nu göra?» frågade jag.

»Läsa posten», sa Styfven och sköt fram en stor packe tidningar.

»I *min* tidning kommer ingenting att tryckas som är tryckt förut», sa jag och lutade mig förnämt tillbaka i stolen.

»Men vi måtte väl ha utrikes nytt!»

»Snyggt 'nytt', som hvarenda människa känner till förut», sa jag föraktligt.

»En tidning måste vara originell, originell framför allt, men det är just hvad de nästan aldrig är.

Från hvilka land behöfs det nytt?»

»Från Norige, först och främst.»

»Ska snart vara gjordt», sa jag.

Så drog jag till mig ett pappersark och så skref jag:
Norige.

»Hans Kunglig Höghet Kronprinsen har emottagit kallelsen till vise Kung i Norige och Björnstjärne Björnson är utnämnd till andragande stadsråd med villkor att han aldrig öppnar mun.»

»Se *det* kallar jag nytt», sa jag förnöjdt.

Styfven stirrade på mig och uppgaf ett lågt, skrocande skratt.

»Frun är fan ta mig värre än han», sa han till sist med en slags beundran, som genast ställde mig på min kant.

»Inga jämförelser om jag får be», sa jag stelt.

»Nästa land.»

»Tyskland.»

»*Tyskland*», skref jag.

»Käjsaren har *inte* hållit något tal.»

»Ja, mera behöfs inte från *det* landet!

Vidare!»

»Frankrike.»

»*Frankrike*», skref jag, men så började jag att suga på pännskaftet.

Det är ett så obegripligt rikt land, där kan hända precis hvad man vill. — Men allra intresangtast är ändå presidenterna, i synnerhet de som bli skjutna och kostar 180,000 franc i begrafningskostnader.

Och så skref jag:

»President Får är inte skjuten ännu, men hoppas bli. *Stor* ang-tu-siasmen!»

»Nästa land.»

»England.»

Det är då det sötaste land som finns att skriva om! Också riktigt flög pännan, medan jag skref:

»Hennes Majestät Victoria har varit så innerligen nådig och haft en god natt. Stor oro rådde i konseljen

i går, då Högst Den Samma såg sig nödsakad att begagna näsduken två gånger, men tillståndet är i dag, Gud ske lof, så litet oroande, att Hennes Majestät till och med haft krafter att se sina Höga Barn och Barn-Barn och Barn-barns-barn-barn församlade till en familjefrukost.

Vid bordet voro närvarande 100 personer utom upp-vaktningen.»

»Fnitt, fnitt, fnitt!» sa Styfven.

»Hva falls?» sa jag och gaf honom en sträng blick.

»Nästa land.»

»Spanien -- —.»

»Ligger i lindan», sa jag. »Ingenting att skriva om. Härnäst.»

»Kina och Japan —.»

»*Japan* vill ha *Kina*», skref jag.

»*Kina* vill ha *Japan*.»

»Nå, än Ryssland då?»

»Ingenting lättare än *det*», sa jag och skref:

»*Ryssland* vill ha både *Japan* och *Kina*.»

Och nu får det vara nog med det utländska — pin nog.

»Hvad ska vi ha på första sidan?»

»En ledare!»

»Jaha — jåså — ja — visst — ja», sa jag långdraget, *mycket* långdraget. »*Naturligtvis* ska vi ha en ledare!»

O! hvad jag i det ögonblicket saknade Holmen. Nog går det an att *prata* alltid, men *veta* något, det är värre.

Jag visste inte mera än den dag jag skulle dö hvad en ledare var förslag.

Bara att det var någonting tätt tryckt och fasligt tråkigt på första sidan, som ingen människa brukade läsa. Hur skulle *jag* kunna åstadkomma något sådant — så fullkomligt utan förstudier som jag var? Ack, Holmen!

Fast det förstås, det, att *Holmens* ledare var då inte mycket att ta efter!

»Se här hvad *han* tänkte skrifva», sa Styfven och sköt med riktig vördnad fram ett på längden afvikt papper på hvilket det med sned, hopkluttrad stil stod:

»Om Konsten att vara sams.»

»Det var allt meningen, att landshöfdingen skulle få sin varma soppa i det här», grinade Styfven och gnugade belåtet händerna.

»Såå — värkligen», sa jag och blef eldröd, när jag tänkte på, hur skamligt han drog mig vid näsan, när jag var nere och frågade, om det värkligen *var* vi som anföll det bestående.

Styfven slank i väg ut med hvad jag hade skrifvit, och där satt jag nu, försjunken i den mest smärtsamma brist på tankar. Jag gned mig i pannan och friskade upp mig med å dö kologn, jag tittade i taket — men inte blef jag något kvickare för *det!*

Hvad vet man, när man sitter och läser en tidning? Intet — absolut intet!

Hvem tänker på, hur många urkramade citroner den döljer? Hvem tänker på, hur många utslitna hjärnor arbetas ned i dess ginungagap.

Ingen!

Men hädanefter ska jag tänka — det *lofvar* jag. Vore jag bara så långt att jag fick tänka!

Slutligen fick jag en idé — *värkligen* en idé! —

Om jag skulle ta *hans* ämne och vända om det så den lät som mitt egen??

Fullt ärligt var det kanske inte — — men hvad gör man inte när man befinner sig i nöd?

För öfrigt *antar* jag, att tidningsfolk lånar mer än så. De lånar ju till och med hvarandras *ankor!* — Dessutom fick jag just i det ögonblicket klart för mig, att det var ett ämne som jag tänkt på *länge, mycket länge*, och så skref jag med tumshöga bokstäfver, sedan jag väl tryckt mig

riktigt fast i stolen för att känna mig ha stöd på något vis:

»Om konsten att vara osams.»

»Jag försäkrar herrskapet, att det är en mycket *svår* konst, som man rent af borde uppfostras till i stället för att, som nu, knusas ihop, bara man på något vis bjuder till att bli ond.

Jag tror inte, att människorna är så orättvisa mot några som mot dem, som fått gåfvan att bli vreda. Man ska inte bli ond, det är en gammal trosartikel, och så bryr sig ingen enda själ om att ta reda på *hvarför* en stackare är ond, det må nu vara aldrig *så* berättigadt.

Jag känner riktigt rart och hyggligt folk, som umgås lika vänligt med människor de aktar och med människor de inte aktar, bara af förskräckelsen att bli ansedda för att ha och *ta* humör.

Men att man både ska *ta* och *ha* humör, det kan ingen få *ur* mig, man må tala om skriftens ord bäst man vill. De orden, att vända andra kinden till, sa nog Frälsaren för att ge en *tid* att betänka, om man *förtjänt* den första örfilen eller inte. Men att stå och låta örfile sig när man har *rätt* — — Nej, aldrig! Hvad skulle vi då fått *rättskänsla* och *hedersbegrepp* för?

Nej, vreden, den äkta, sanna förstås, för jag menar inte grälor, är *jästen* i livvets stora surdeg, och att *den* är nödvändig, tror jag att åtminstone hvar enda *husmor* kan intyga, som vet hvad det vill säga att dras med en död deg.

Det fanns en gång en pojke här i stan, som jämt var osams, stackars barn. I hemmet, på gatan, i skolan — öfverallt ställde han till gräl och spektakel.

Ingen människa ville ge honom arbete för hans »otäcka lynnes» skull.

Då tog vi honom i huset på ett försök, och efter 8 dagar hade jag klart för mig, att *hans* ondska bara var den mest utpräglade rättskänsla jag någonsin träffat på. Nu är han en *praktig* karl, fast han aldrig kan

lära sig se att svart är hvitt och tvärtom, och bara för *det* så ligger han i gurgel alltjämt *fortfarande* —.

Häraf ser man, hur *högst* viktig »Konsten, att vara osams» kan vara.

Förstod nu folk hans vrede, så aktade de den och så aktade han sig.

Man bör nog låta bli att säga åt ett barn: »Du får aldrig bli ond!» (fast det sa jag då jämt åt mina, efter jag inte hade tid att ingå i några finesser!) utan man bör nog säga: »Du får visst bli ond så mycket du orkar öfver det du känner vara lumpet och lågt efter dina begrepp, men du ska lära dig betrakta din vrede som en god Guds gåfva, som du skall stå till svars för en dag såväl som för dina *andra* pund — —»

Ja, det förstås, inte så där högtidligt utan så att ett barn begriper det.

Jag tror det är ett *stort* fel med det högtidliga inom barnauppfostran.

Barn trifs inte *alls* med att bli behandlade högtidligt, än mindre trifs de med att bli diskuterade och hållna möten om och knackade och bultade och undersökta ett i ett och pjåskade med och skötta som riktiga lasarettshjon i hemmen.

Det är precis som att oupphörligt rycka upp en blomma för att se efter om den tagit sig.

Barn behöfver *ro* framför allt, så frisk luft och enkel mat — och kanske, allra bäst, lämpor vid läxläsningen.

Ingen *enda* människa begär, att en liten ponny ska orka arbeta lika mycket som en *stor* häst, men att ett klent barn ska orka arbeta lika mycket som ett starkt och ett dumt kunna lära lika mycket som ett kvickt, det tycker alla är naturligt. Och så, ofvanpå, håller lärarne möten i långa banor och undrar all sin under, hvar i all världen öfveransträngningen i skolorna kan komma ifrån! Det har jag då i alla tider tyckt vara så fnoskigt att — —

Men du min värld, det var ju om »Konsten att vara osams» jag skulle skriva!

Jag får be *så* mycket om ursäkt som vek ut mig, men saken är den, att jag är litet ovan vid det journalistiska ännu och vet inte hur pass redig man behöfver vara eller inte.

För öfrigt, så *kan* de där två sakerna mycket *väl* hänga i hop, ty min tro är, att fick barnen bara vara litet mer *osams* i skolorna, så skulle det bli en *stor* lättnad med uppfostrandet.

De ärliga och sanna barnen är som de röda bloddropparna i människokroppen, eller var det de hvita? som jag hörde talas om här om dagen. De skulle snart moraliskt äta upp de oärliga och osanna barnen, om de bara visste att de fick, i stället för att de nu ska stöpas i samma form hela bundten. Men till det där behöfs det att »Konsten att vara osams» rent af blef ett *undervisningsämne*, och det tycker jag just den kunde få bli, i stället för den där otäcka geometrin, som mina stackars ungar slets med *så* utan att begripa en smul för det.

Och hvilken lättnad det skulle bli för gammalt folk se'n, om »Konsten att bli osams» blef erkänd!

Jag försäkrar herrskapet, att det är en riktig *pröfning* att vara född till jäst i dessa tider. Jäsa bäst man *vill*, kan man inte åstadkomma mer än några tomma bubblor ändå, och så slutar man med att tro att man är en riktigt *dålig* jäst — hvilket är det värsta af alltsammans, ty det tar själfstilliten uren.

Och i det politiska se'n!

Hur mycket lugnare och *treffigare* skulle det inte vara på alla håll och kanter, om bara de, som makten ha, hade fått lära sig »Konsten att vara osams — »

Tänk bara på våra Norrmänn!

Det är ju riktigt rart och hyggligt folk i botten, men bara därför att den inte på *något vis* fått lära sig »Konsten att vara osams», så dabbar de sig alltjämt och

håller på att pina ihjäl både Kung och fosterland och oss med.

Och inom kärleken!

Hur många älskande har inte »gjort haveri på lyckans kust» bara därför, att de trott det vara nog att vara *sams*? Men det är visst *inte* nog! Man *måste* ibland vara *osams*, till dess man lärt sig ge just hvad den andra *behöfver* och att behålla det öfriga för sig själf.

Men till det behöfs *undervisning*!

Och hur många makar som af samma orsak måst gräla sig till sin frid, vill jag inte ens *tala* om.

Jag tror värkligen, att få människor är födda med större anlag att vara *osams* med folk än jag — — och ändå så — — »

»Inte färdigt än?» sa Styfven och stack in sin spetsiga nos.

»Hva sa?» sa jag förvirrad. Men så kom jag ihåg mig.

»Är jag eller är jag inte redaktör?» frågade jag stramt.

Styfven puttrade något som jag beslöt anse som ett ja.

»Ja, då behöfver jag inte vara färdig håller», sa jag. »Såvida jag inte *vill*», tillade jag försiktigt, »hvilket blir snart», tillade jag *än* försiktigare, ty hvad i all världen skulle jag ta mig till, om han öfvergaf mig!

Sedan skref jag så fort tygerna höll:

»Jag har rysligt mycket att säga ännu men måste sluta, eljest kan det hända, att jag på *nära* håll får studera »Konsten att vara *osams*» med min egen sättare, hvilket vore *mer* än obehagligt, enär jag är nästan säker på, att han är ändå *mycket* mindre hemma i de styckena än jag. Emellertid vore det bra kärt, om några värkligt bildade och fina personer ville vara så innerligt goda och ta mina funderingar om hand och föreslå dem till diskusjonsämne någonstans — till exempel på nästa prästmöte, där de ju aldrig diskuterar något alls?

Jag skulle så fasligt gärna vilja göra något förslag om hur saken skulle *ordnas*, men det kan jag inte, för

det vet jag inte. Men det är nog inte håller så nödvändigt, efter som folk, som gör förslag, visst *aldrig* vet hur de ska ordnas.

Jag hinner nu endast uttala min hjärtliga och innerliga förhoppning, att denna ledare måtte vara tillräckligt *tråkig* och *svart* och *tätt tryckt!*

Nog har jag ärligt bjudit till, det är då säkert!

Att till lifvets äreställen släppa fram folk, hvars kanske *enda* förtjänst är att de inte *kan* känna harm öfver det som är lumpet och uselt, — det — —»

»Strax!»

(Det där var åt sättaren, som *ryter!*)

Visst är, att »Konsten att vara *sams*» är en lek, ett *intet*, mot »Konsten att vara *osams!*»

Med vördnad och allra största högaktning

L. P.»

»Förekommer aldrig någon högaktning inom tidningar», sa Styfven och ryckte som en korp åt sig de ännu våta arken.

»Så för vi in den då», snäste jag.

»Högaktning skadar aldrig, hvar den blir plaserad.»

Styfven försvann, och jag sjönk till baka i min stol, svettig och röd och med alla närver darrande som nyss afskjutna bågsträngar.

Obegripligt, så olika förnimmelser olika yrken för med sig! *Hade* någon människa i det ögonblicket talat till mig, så *hade* jag bitit näsan af honom, jag med.

Man bör pröfva *allt* för att förstå *allt!* O, den som hade en kopp kaffe!

»Var så god frun», sa i detsamma Styfven, som pysslat i sin skrubb.

Och hvad tror någon människa han bjöd på? Jo, på det skönaste, starkaste kaffe med färskt bröd till.

»Jag hade gjort i ordning åt *honom*. Han brukar tycka om en tår ibland.»

Jag tvekade — ett enda kort ögonblick, men det var *nog* för att falla. Jag drack, drack med *njutning!*

»Nu tror jag visst det också kan vara tid för mig att —» sa Styfven och plirade på korgen, där konjaken låg — —

Hvad kunde jag göra, där jag satt och drack hans kaffe, annat än blunda!?

Min fasta tro är, att frukten i det förbjudna trädet var den första doftande kaffekoppen! Nog hade Eva redt sig för ett gammalt surt äpple, alltid!

Lyckligtvis ringlade sig den här frästelsens afkomma i rakt nedstigande led in i skrubben med sitt rof, så att jag åtminstone fick njuta min sköna påtår, ostörd af alla moraliska förnimmelser, som bara onödigt skulle ha stört mig vid utöfvandet af mitt nya kall —

Soffhörnet drog, men hvilat blef inte lång.

Efter tio minuter stack Styfven in hufvudet och sa, nu betydligt morskare i tonen mot nyss:

»Nu ska det vara stifts — och lokala! Vi klipper, förstås?»

»Hva?» sa jag yrvaket. »Hos mig klipper man inte — ska jag säga herrn.»

»Frun menar, att stifterna klipper hälst själva de — — Hva sa! Ha ha ha! Nå, än de lokala då?»

»Bråka inte!» sa jag och körde mössan rätt.

»Ska jag kila i väg på krogen ett tag?»

»På krogen?» sa jag alldeles häpen.

»Och plocka åt mig litet nytt, förstår väl frun?»

»Inga krognyheter i min tidning, om jag får be», sa jag, nu fullkomligt morgnad.

Ja, så satt jag på redaktörsstolen, men att laga ihop lokala förhållanden så de passar de till både höger och vänster, det var jag för grön till!

Det behöfs öfning till sådant — ska jag säga, så de inte kan komma på en med hvad som är sannt eller inte! Nej, jag måste ha fakta!

Men hvarifrån ta dem här, där jag satt instängd som en råtta i en fälla.

I detsamma fick jag se Boströms piga komma ki-

lande med schalen öfver hufvudet mot apoteket till. Jag som en pil till dragluckan och skrek:

»Hvad är det, hvad är det? Har någon blifvit sjuk!»

»Patron har skurit sig i halsen med en rak-knif», skrek hon tillbaka. »Ska till ap'eket!»

Jag sjönk ned på en stol, glömsk af de lokala och allt. Vår kära, gamla vän Boström! Så *ohyggligt!* Vår *kära*, gamla vän! Jag måste genast dit och — —

Men så kom jag i håg hvilken *utmärkt* notis det här var — redaktörsinstinkten segrade — och så raspade jag med skälfvande hand ihop följande:

»En beklaglig olyckshändelse har i dag försänkt en af våra mest aktade familjer i den djupaste sorg. Handlanden G. P. Boström har i ett anfall af sinnesförvirring (det var för familjens skull!) så illa skadat sig med en rakknif att fara för lifvet förestår — —»

Nu kom pigan kilande tillbaka.

Jag afbröt skrifningen och skrek:

»Är han riktigt död?»

»Hvem?»

»Patron.»

»Patron! Nej, då. Han har bara skurit sig litet vid rakningen. Har varit efter alun — *alun!*»

Gud ska veta, att jag inte *missunnade* Boström att lefva. Jag var tvärtom riktigt *glad* öfver att vi hade honom kvar. Men nog tycker jag, att han hade kunnat dröjt en enda dag till med att ta' sig, så jag fått ha min *rara* notis i fred! Emellertid hade jag nu fått lärt mig ett sätt att skaffa 'lokala'.

Det var bara att sitta still och fiska, det! Det gällde bara att inte fiska i grumligt vatten igen.

»Ska det vara Svenska det här?» frågade Styfven i detsamma och stack in hufvudet — nu så pass rödmosig att — —

»Ja, så vidt jag vet», sa jag stelt.

»Men så ta mig fan nå'n an kommer att veta't, håller.»

»Var god tryck utan alla kommentarier», sa jag, förnämmande upp mig så mycket jag någonsin kunde, efter det var det enda som bet på honom.

»Utan komma, menar väl frun. Hva sa? Och så att blanda in *mig!* Det är så att — —»

»Herr Styf är bara med som ett exempel.»

»Som ett *dåligt* exempel, menar frun?»

»Det var inte *jag*, som sa det», sa jag.

»Nej, men *menade*. Hva sa!»

Styfvens gula ögon riktigt hväste.

»Man ska vara höflig, frun.»

»Ja, det ska man», sa jag betydelsefullt. -- »Men *inte* när man är redaktör!»

Styfven tuggade och tuggade, som om han fått sig något bäskt, men så försvann han, tydligen öfvertygad.

Nu fick jag ögonen på Berlins Emma, som kilade förbi med en bläckhämtare i hand.

»Hvarthän!» skrek jag.

»Till Ökvistens och köpa dricka!»

Gör någonting af *det*, den som kan, tänkte jag. Men så kom den publisistiska andan öfver mig som ett riktigt majrägn, och så skref jag:

Ett sorgligt tidens tecken.

»Ännu för ett fåtal år sedan skulle hvarje husmor i vår stad ha ansett det för en *skam* att icke i hemmet ombesörja den bryggd, som var nödvändig för hushållets behof.

Hvilket skri af harm var det ej, när Stora Bryggeriet i Umeå började att här lägga upp sitt lagerdricka! *Hvem* trodde bryggeriet det skulle få till kunder?

I början köpte man »på skämt» — för att få 'känna hur det kändes' — sedan köpte en och annan 'bekvämt anlagd natur' — i smyg!

Men *nu!*

Nu blygs inte stadens jungfrur att fräckt dingla

omkring på både gator och torg med drickshämtaren på armen och i hemmen är hvarje skynt af förbehållsamhet i det afseendet bortkastad.

Och hvad vinner man på detta?

Till *hvad* använder man dessa timmar stulna från hemmets id?

Därpå kunde de dagligen växande kafferepen ge ett sorgligt svar, men vi vilja icke vara nog indiskreta och rådfråga *dem*.

Men *en* fråga kan den allvarliga betraktaren och den varma fosterlandsvännen icke återhålla.

Äro vi på väg att förfalla till veklighet och lyx? Äro vi på väg att förlora förfäderns bärgaheder och enkla dalmanstro?

Om så är: vaken upp!

Tusen gånger bättre då att aldrig smaka ölsupa, fast *hvad* man i stället ska förtära på lördagarnas surströmmingsmiddag, begriper jag inte — men *det* blir en senare omsorg. — — Ja, hållre *allt*, än förfalla till veklighetens vämjelse! Må vi njuta af civilisasjonens framsteg under ett allvarligt betänkande *för* och *emot*. Inte genom att taga det som gör oss vägen *lätt*, göra vi oss den samma värdiga, utan genom att taga det som gör oss vägen *svår*. Det finns endast **en** stig att trampa för den, som vill sig själf, sitt fosterland och sina likar väl; den, som förfädran trampat: försakelsens!!

Visen, Jockmockare, att i ären karaktärer!

Bryggen edert dricka själfva! — eller åtminstone blygens!»

Jag vet inte hur många gånger jag läste igenom det uppropet!

Hur vackert det lät! Och att tänka sig att det där skulle bli läst i mest hvarje hem — kanske verka som väckande åskvigar! Hvilken makt har ej pressen!

Vi köper naturligtvis hvar enda droppe dricka själfva, men *det* hörde inte hit.

Man kan väl inte stå ut med att både *skrifva* ädelt

och handla ädelt, skulle jag tro. Det vore för mycket för *en* fattig syndig människa.

Men hvem är det som skyndar förbi fönstren med en sådan brådska?

Fru Saltsberg, vår allra mest intressanta fru!

Hvem i all världen kan det nu vara som —?

Vi har ju reda på hvar eviga en som — —

Fru Saltsberg är fet, begagnar lösbena, har alla dragen liksom hoprörda midt i ansiktet och är mycket skicklig i sitt yrke, fast man numera allt måste hålla riktigt *noga* reda på henne för att inte få in döttrar i familjen i stället för söner, och tvärt om.

»Hvem är det?» ropade jag.

Hon hörde mig naturligtvis inte.

»*Hvem* — är — det —? skrek jag och hängde mig utom luckan så jag höll på att trilla ur.

»Fiskar Almgrens hustru!» skrek hon tillbaka och använde händerna som lur, alldeles som om det varit *jag*, som varit döf.

»Tvillingar!»

»Gud!» ropade jag. »Det *var* ju tvillingar?»

»Nej, *trillingar*.»

»*Trillingar*? Det är en fullkomlig skandal», skrek jag. »Jag kommer genast efter med litet smått!»

Fönstret igen med en smäll, och så började jag att i sjudande fart kasta på mig ytterkläderna.

»Fattas notiser», kraxade Styfven från sitt hål.

»Angår mig inte», sa jag — »angår mig inte en enda smul! Fiskar Almgrens hustru har fått trillingar!»

Fattiga människan! Fem barn förut. Det borde finnas *lag* emot sådant. Och så ingen mat i huset kanske! Alla män borde hängas, *alla*, utan undantag!»

Nu var jag i det närmaste färdigklädd, hade bara bottinerna att knäppa.

»Fattas ändå några rader», sa Styfven, som slunkit fram till skrifbordet och i en enda blink sorterat och räknat hvad jag skrivit.

»Rör mig inte», sa jag, »rör mig mindre än ett basch. Stackars fattiga mor! *Tre* stycken på en gång!»

Jag ut på dörren som ett yrväder, men väl kommen i förstugan föll det mig in hvilken nyttig och *hålsosam* notis det här kunde bli, *isynnerhet* för folk, som redan skröt med *tvillingar*!! Och så rusade jag tillbaka och skrek:

»Sätt in trillingarna tryckta med fetstil, herr Styf. Det kan riktigt *väl* behövas som ett varnande exempel!»

På dörren igen, men för *all* säkerhets skull stack jag in hufvudet ett tag till och ropade:

»Glöm inte fetstilen!»

Hur fort jag kom hem, vet jag inte.

Inom tio minuter hade jag plockat åt mig litet stärkande mat och vin i en korg; så sprang jag upp till Adas, där jag fick litet småkläder, och så i väg längst bort i stan till fiskar Almgren, där ett sådant elände rådde, att jag inte kom hem förr än nästa morgon och då så dödstrött och utschasad, att jag inte hade en tanke i mitt hufvud, hvarken på tidning, redaktörskap eller något som helst annat, roligt eller tråkigt.

Men sedan jag fått litet ordentligt med mat i mig och sofvit några timmar, kom jag i håg allting så mycket klarare i stället.

Jag trodde aldrig att klockan skulle bli 4 den dagen. Jag hade ingen frid att sitta stilla utan vandrade omkring, som om jag haft tandvärk i fötterna, påstod Ruffen, och när jag äntligen fick se tidnings-Malena komma linkande med tidningspacken under armen, blef jag så fullkomligt matt, att jag måste ta några droppar konjak på en sockerbit för att lugna mig.

Och då hade jag bara redischerat *en enda* dag! Hvad sockerbitar och hvad droppar skulle jag då inte ha behöft, om jag hållit på några år! Jag riktigt hissnade, när jag räknade ut hvad toddar det kunde ha blifvit!

Kanske, när allt kommer omkring, så hade Holmen varit en riktig blåbandist i jämförelse med mig.

När jag ändtligen höll det fuktiga bladet i min darrande hand, kände jag någonting — ja, någonting alldeles obeskrifligt, *nästan* som när jag för första gången höll Ada i mina armar.

Jag stängde in mig i sängkammaren och läste och läste och läste.

Aldrig hade jag känt någonting dofta så godt som den trycksvärtan — *min* trycksvärta!

Och så intressant tidningen var se'n!

Jag fullkomligt frossade. Så innehållsrik, så originell, ja så — rent ut *kvick* — som till exempel det där om drickat!

Herre Gud, att det inte var värre än *så* att ge ut en tidning! Det var precis lika lätt som att skriva i hop en bok: bara att gå på i ullsockorna och låta vår Herre stå för resten.

Och jag som trodde det behöfdes så *ofantliga* kunskaper. Det behöfs visst inga kunskaper! Det behöfs bara att man inte är timid!

Och min ledare, se'n!

Ja, den var då så tråkig, att jag inte ens orkade läsa den *själf* — och *längre* kan man väl då inte komma i fråga om att uppnå hvad man velat. Med ett ord — jag njöt i fulla drag af framgångens berusande sötna — njöt, med hvarje fiber i min själ, när mina ögon fastnade på näst sista sidan som om de blifvit magnitiserade.

Hvad stod där, med tumshöga, kolsvarta bokstäfver?
Hvad stod det?

Jo bara följande:

»En underlig naturens lek.

I går framfödde en fiskarehustru här i staden **trillingar tryckta med fetstil!**»

Tidningen föll i golfvet och att jag inte trillade efter, var mer än besynnerligt!

Den otäcka, hämdgiriga, gemena Styfven! Den hväsande, falska ormen, den slingrande bofven — den sättande krokodilen — den — den — supande — tratten! Den — den —

Ja, nu fick jag inte fatt i några fler kraftord! Att tänka sig att han, bara af *hämd* öfver mitt eller rättare sagdt öfver *sitt* »dåliga exempel», inte blygts att på det där viset brännmärka min aktningvärda tidning med sina gemena trillingar!

»Gustaf», sa jag matt, en halftimme senare åt Ruffen, som tittat in för att se hvarför jag inte kom ut, »Gustaf», sa jag, »tag mitt ord på, att jag hädanefter tar min hand från det allmänna, alldeles. —

Jag duger inte till det — Endera gör man dumheter själf — eller ock — också gör andra *gemenheter*.

Stan får falla i bitar utan mig, ja, det får den — be mig bäst du vill. — — Ruffen uffen — — jag — —»

»Vill du inte ha några droppar starkt på en sockerbit, gumman lilla, att lugna dig med?»

»Se så», snyftade jag, »ska jag nu bli beskyld för det *med!*»

»För hvad i all världen?»

»Att jag — tu—u—utar!»

»Det har jag då aldrig sagt.»

»Men menat. *Erkänn* — — att — duuu — menade — just det — — och — och — — —»

Den rara, tåliga Ruffen satte sig bredvid mig och lade armen kring lifvet på mig. Det är ett *utmärkt* sätt att trösta redaktörer — som jag *riktigt* kan rekommendera! Jag blef alldeles lugn.

Atta dagar senare läste jag följande i en Stockholmstidning:

»Det mest litterära samhälle i Sverige måste Jockmock vara, ty där födes barnen tryckta med fetstil.»

Ja, nu kunde jag ju vara nöjd!

»Det mest litterära samhälle i Sverige!»

Var inte det tusen gånger mer än jag någonsin vågat hoppas? Tusen gånger mer!

Och ändå — —!

Jag undrar, om inte *sådant* är hvad man kallar för »Ödets blodiga ironi?!» — — —

Litet efterskrift:

Stadskällaren börjar bli normalt tom igen.

Herrarna ser flata ut — men är som *vax*.

Redaktör ha vi fått: Färgeripoeten!

Begärde inte bättre — fast han ville bli *tillfrågad* — och *ombedd!*

Har naturligtvis skrivit till Villy om *allt* — eller åtminstone om *nästan* allt.

Så ledsen han ska bli, stackars Villygossen!

Scnare:

Nyss kommit svar från Villy.

Jag vet inte hur länge jag setat och stirrat på de raderna.

Så här låter brevet:

»Förbannadt obehagligt det här, tant Lova!

Hur ska det nu gå med min pjäs?

Ingen människa stöter sig med Johanson. Att han inte var någon tévattenslitteratör, trodde jag tant Lova begrep. — — —

Att bli mästrad af *brackor* är förbannadt obehagligt, och jag undrar visst inte på att han tog sin matts ur skolan. — — —

Jag ska säga tant Lova, att Johanson är så öfverlägsen oss *allesammans*, att vi har största skäl se upp till honom. En sådan människa som han *måste* skapa sin egen moral, och att han lefver efter hvad han skapar, är förbannadt duktigt. För öfrigt är han ovanligt ordentlig i affärer och hjälper en gammal moster, om *det* duger!

Jag får be om ursäkt om jag skrifver ohöfligt, men jag är så arg, så jag kan inte annat.

För öfrigt antar jag, att tant Lova, som så styft

håller på *sin* rätt att tala ut, väl ingenting lär ha emot om *andra* begagnar sig af samma rätt. Villy.»

Jag stirrade på brevet, till dess både ögonen och hjärta sved i kapp. Så drog jag till mig ett pappersark och skref, fast jag såg alls som i en dimma:

»Tro mig, min gosse, du ser på den där herrn från galen ände. Betrakta honom, inte nedifrån och *upp*, utan *uppifrån* och ned, så får du rätt syn på honom.

Hvad det angår att ingen stöter sig med honom, är det ett *fullkomligt* misstag. *Jag* stöter mig med honom och det så mycket jag någonsin orkar!!

Du tror att han kan vilja skada din pjäs af hämd, och ändå — —»

Men här föll pännan ur handen på mig och jag började att stormgråta.

Hvad brydde jag mig om hurudan redaktören var!

Men Villygossen — min rara Villygosse!

Det kändes precis som om nålen, jag burit i kläderna så länge, gått rakt in i hjärtat med ens!

Dagen därpå:

Jag har hållit på hela förmiddagen att skriva till Villy och allt hvad jag skrivit har jag brännt upp.

Nyss skickade jag ändå af ett bref, men det innehöll bara fem ord:

»Håll ditt hjärta rent, Villygossen!»

Det var allt jag kunde åstadkomma till sist.

Några dagar senare:

»Hur är det med dig, gumman lilla?» frågade Ruffen i morse.

»Bra, förstås! Hvarför frågar du det, gubben?»

»Åh, inte just för något!»

»Moster är väl inte sjuk?» frågade Maja i middags och smög sig intill mig som en kattunge.

»Kära hjärtanes, barn — visst inte! Hvarför frågar du det?

»Åh, inte just för något!»

På eftermiddagen, när jag kom ut i köket, satt

Sofi med förklädet öfver hufvudet och gret som om hon haft betalt för'et.

»Hvad är det åt Sofi?» sa jag.

»Åh — kors — ingenting just! Det är bara — så svårt — — att se frun — — så här — förfärligt afdankad!»

»Hva falls», sa jag, »är jag afdankad?»

»Jaa — frun — hvarken — äter — eller talar — eller grälar — — Inte ens — när frun stötte — på fågelhandlarn — i morse i skafferiet, sa frun ett knytt. Om — om — inte det — är att vara afdankad, så vet inte jag. Måtte — det bara inte vara till döds!»

Nej, det här går inte an.

Om jag är aldrig så ledsen för Villys skull, så har jag ändå inte rättighet att oroa flera, allra minst de kära mina.

Jag ska rycka upp mig!

Senare:

Jag har ryckt upp mig, men nålen i hjärtat sitter kvar!

Senare:

Alldeles nyss kom Ruffen in med ett telegram. Jag kände i luften att det var något kärt, och det var det. Det var från Villy och ljud så här:

»Tant Lova är en prima mumm!»

Ångerfulla Villygossen.»

»Nu behöfver ingen kalla mig 'afdankad', minsann. Jag är så jag spritter, och hvar nålen tagit vägen vet ingen. Gud ske lof, Gud ske lof!

Det blef så innerligt treffligt just den aftonen.

Den ena bekanta efter den andra tittade in. Kulen, som också kom, stannade kvar, och bäst det var hade vi ett helt litet sällskap samladt.

Alla fruntimren såg så glada och lyckliga ut; herrarna med, fast de fortfarande är som litet dufna. Det

var precis som ett oväder gått öfver oss och vi nu kommit i hamn. Litet hvar af oss talade om hur underligt det varit i stan nu en tid bortåt.

»Nische — syre?» sa jag så där på försök, vänd till Kullen, ty jag var allt gruffligt nyfiken få veta något om den där Nische'n, fast jag var *bra* rädd att blotta någon grof okunnighet igen.

En litet förvånad blick kom ur de vackra stjärnögonen, och så sa han med sitt vänliga leende:

»Ja, är det inte det jag säger, att ingen har en sådan förmåga att få grepp på saker, som tant Lova.»

Nische — syre?

Det är ett mycket bra namn; det är ett syre, som berusar och lämnar sjögångskänslor efter sig.»

Ja, så fick vi höra några ord om den stackars tyska professorn, som sitter i sin stol och är tokig, fast folk har släppt ut, att han är så rysligt klok, för att han nå'n att skylla på, när de vill göra sånt som de inte törs stå för själfva. Ofantligt intressant, fast nog begrep jag *bra* litet. Men kanske det inte hade varit så intressant om jag begripit mer?

På kvällen tänkte jag så mycket öfver hvad jag hört — och på *Petter*, stackars barn, 'offret', men utan oro och sorg nu längre.

Allting reder sig för *alla* — om man bara hoppas och tror — så nog också för honom.

Och så somnade jag till sist på Ruffens arm, trygg och lugn i känslan att *hit* skulle aldrig, aldrig något Nische — syre tränga mera!

TJUGOFÖRSTA KAPITLET.

Undran. Fru Ungfraus fest.

Hela staden är på benen igen.

En hemlighetsfull kursläde har ilat genom gatorna och hamnat, man vet inte hvar.

Stadsläkaren, som inte vet något roligare än vår stackars fattiga lilla oskyldiga vetgirighet, blåser under allt hvad han orkar.

I går hade han till och med »rep» själf, som han inledde med:

»Nå, hur många kurslädar var det nu, fru Ax?»

»Tio!! Och herrskapet såg väl, att en hvit negerpojke satt fastsurrad bak??»

En sådan *filur!*

Senare:

Bjudning till fru Ungfrau, äntligen. Den har minn sann låtit vänta på sig!

Har hon och kapten 'legat i den luf hela tiden, så —!

Biljetten ljöd:

»Min Lovise!

Om onsdagften klocken fem jack dricke kaffe mith mick själf und vare glad om ni alle vill jere det samme.

Vännen

Mariana Ungfrau.»

På onsdagen snöade det lappvantar, som det heter, och fram på middagen var hela Jockmock begrafd i snö. Men hvem bryr sig om sån't, här uppe!

Presis klockan tre kvart till 5 var vi påpälsade ändå och färdiga till uppbrott, Maja så glittrande glad, att jag knappt fick bukt med henne, tack vare en förgät-mig-ej, som hon snappat åt sig ur mitt bref från Thore, fast det inte stod något 'ta' på den, efter brevet var adresserat till mig.

(Det var hans enda svar på mina små meddelanden!)

Drängen gick före och skottade väg i drifvorna, medan vi plumsade efter som stora bylten, skrattande så vi kunde dö.

Från alla gårdar skyfflades likadana mullvadsvägar upp och öfverallt pallrade oformliga figurer fram — alla till samma mål. Det var tusen gånger roligare än att åka i hyrvagn och känna sig changtil och högtidlig! Också kom vi fram i det mest väl förberedda 'ha roligt humör', man kan tänka sig.

Fru Ungfraus' kastell strålade som ett trollpalats, tack vare »Kungslykterna», som hängde i festoner öfverallt och togo sig utmärkt bra ut.

I den varma, grönklädda förstugan stod de ståtliga sönerna och tog emot.

SjälF tog fru Ungfrau emot i förmaket, vackrare och ståtligare än någonsin i sin klargröna sidenklädnings och lätta gula florschal öfver axlarna, medan en stor hvit kakadora med eldröd näbb gungade bakom henne i en stor förgylld bur.

Kaffet serverades i »fars rum», som var förvandladt till ett österländskt tält; och ingen enda slapp undan med mindre än tre koppar.

Aderton sorters småbröd!

»Jack säge dig något, min Lovise», sa fru Ungfrau muntert. »Din förening um Sveriges väl vare micket, micket klok, aber jack inte ticke om att vare klok!»

Det är ändå bra trefligt, när en människa har kurasch att synda så där alldeles på egen hand.

Småbröden var delikata, i synnerhet det adertonde! »Hvad tror du hon ska hitta på för öfverraskning åt oss i år?» hviskade fru Enberg, som ännu var litet blek efter »sjögången». (Fru Ungfrau's fors är just öfverraskningar!)

»Jack hafve något att säge mine käre vänner», sa fru Ungfrau i detsamma med sin glada humoristiska blinkning.

»Jack vete något — micket. — Jack vete hvar den *schläde* tage väg.»

Så försvann hon bakom ett drapperi och kom igen ledande en ung flicka, som var så ny och elegant och vacker, att vi riktigt blinkade.

»Dette vare min mans älskade und älskansvärde kusins barn från Lybeck, som komme in den *schläde* täckt, und som hafve gjort den långe *schwäre* rese bare för att hälse på mick! Hon heter Dorotea Schneider und kan några ganske få Svenske ord säge — någre ganske få ord säge.

Aber du, Lovise, tale tysk — und flere — jack vare säker? Det är bare att bjude till — är inte en *fjärndel* så schräckligt som det Svenske schpråk, som *jack* dock nu taler så uten fel. Versök, min Lovise, versök!»

»Nej — joo —», stammade jag, för säge hvad man *vill*, så är det inte *lätt* att tala tyska, när man inte kan. »Men — Gustaf — kan — visst — tror jag!»

»Hä hä», sa Ruffen och såg förfärad ut.

»Ja, du öfvade ju särskildt upp dig med konversationsjon, när vi var I Stockholm!»

»Sehr angenäm!» sa fröken, som när hon log precis såg ut som den sötaste peruk-docka — och räckte Ruffen handen.

»Der — di — das — Ja wohl — Phu!» sa Ruffen och blef blodröd.

»Tala på du, bara», sa jag uppmuntrande och kände mig fasligt stram öfver att ha en så slängd man.

»Sind Sie in Stockholm gewesen?» frågade fröken.

»Gewiss, gewiss», sa Ruffen! och blef gredelin, *så* röd blef han.

»Wonderschön, nicht war?» sa fröken.

»Gewiss, gewiss», sa Ruffen igen.

»Was haben Sie am schönsten gefunden?» sa fröken.

Men nu såg Ruffen alldeles rådlös ut, och det *undrar* jag inte på.

Det var också en sådan förfärlig lång ramsa att få öfver sig på en gång.

»Das Nordiske museum ist prachtfull, nicht war?» sa fröken.

»Aber — aber — das —» stammade Ruffen — —

»Knorr», — ifylde jag fryntligt, för att hjälpa honom litet, ty att »aber — dass — knorr» är *god* tyska, det visste jag från den tiden barnen gick i skolan och jag inte *hörde* annat än de orden.

»Buh!» sa Ruffen och försvann bakom ryggen på den närmast stående, medan tyskan skrattade, så hennes små hvita tänder skimrade som pärlor.

Märkvärdigt, hur lite språkkunskap det egentligen behöfs för att kunna glädja andra!

»Litet tyska kan väl en och hvar», sa fru Ax söt-surt. »*Min* man kunde portugisiska, han.»

»Jaa», sa jag ljuft, »*det* kunde han, men det blef aldrig bevisadt!»

Farbror Janne behagade ställa sig i en snödrifva och säga att han skulle frysa ihjäl sig, bara därför, att Sara, stackare, under vägen råkade hålla honom i rocken ett litet tag, så han inte skulle stubbla omkull.

»Hur många gånger hafver jack sagt min Sara», sa fru Ungfrau förebrående, »att den farbror Janne vare en *man* und inte ett *barn*, und män inte ticke om att man håller dem i den rock.»

Genast efter det farbror väl blifvit inlockad och upptinad, började dansen.

Lilla tyskan kunde bara gammelvalse och strut-tade omkring för *näpct* — med — gissa hvem! Jo, med *Ruffen*!

Jag såg *själf*, hur hon bjöd upp honom, och gaf inte den gamla narren sig i väg ut på golfvet, så vill inte jag sitta här jag sitter, och därtill myste han på mun och såg så lycksalig ut, att jag just nästan skämdes. *Tre* hvarf!

Han dansar en *utmärkt* gammelvals, det vet jag

bäst, det, men hvem ska sköta och passa upp på honom, när han ligger där med konjongsjoner i hufvudet och behöfver is i nacken?

Inte lär det bli den där nippertippan, åtminstone!

Kaptenen dansade som om han haft benen här och resten af både kropp och själ på ett helt och hållet annat ställe.

Vår nyaste redaktör dansade inte alls, utan slog sig ned hos mig i stället och började att tala illa om sin företrädare, hvilket jag just tyckte var *skamligt*. Om en människa har rättighet tro sig bli talad väl om af *någon*, så bör det väl vara af sin egen svans!!

Alma Postmästare var den sista gästen som kom. Bums blef jag öfvergifven af min kavaljer.

Jaså, på *det* vis — —

»Tant Lova», hviskade i detsamma kapten bakom mig.

»Hvad är det om?» sa jag litet otåligt, följande Ruffen med blickarna.

»Hysch — hysch — — smyg sig upp i skylejttet — — Jag *måste* tala med tant Lova!»

Nu *flämtade* Ruffen — nu kom *näsduken* fram —

Alldeles så ja, tänkte jag. Bäst det är, så ligger du väl där!

Nu *smet* han, Gud ske lof, in till herrarna!

»Hvad var det du sa?» sa jag vänd till kapten.

Det var en bra intressant känsla, när jag fem minuter senare smög mig uppför den smala trappan till »skylejttet» — en glasutbyggnad på taket. Det kändes närmast som om jag smugit till mitt eget kärleksmöte och min utvalda varit en landsflyktning, som haft sin springare frustande i skogsbrynet.

Kapten var redan där.

Han trafvade omkring som en tiger i en bur och såg *förtviflad* ut. Så stannade han helt tvärt och sa:

»Det är de fördömda fotografernas fel alltihopa.»

Ovanligt upplysande, när man *inte* vet en smul förut!!

Jag bjöd emellertid till att se så intresserad ut jag någonsin förmådde.

»De *fördömda* fotograferna, som bara kan porträttera hvad de ser!»

»Vackert så», vågade jag säga.

»Vackert! Är det vackert det här?»

Därmed kastade han fram ett kabinettskort af en helt ung flicka.

»Och ändå är hon det *sötaste*, *ljufvaste*, *älskligaste* väsen som finns! Nåå?»

(Det var åt mig.)

»Jo», sa jag, och det med riktig öfvertygelse, »*jag* tycker hon är söt — *riktigt* söt!»

Och det tyckte jag.

Hon var så näpet lik Pepita, att jag blef riktigt rörd.

Kaptenen fullkomligt strålade.

»Då skulle tant Lova se henne i verkligheten! Hår som guld, hy som sammet och tänder som pärlor — —! Lika galet blir det att försöka *måla* henne.

Man kan förr måla en *dröm* — en *aning!*»

»Hör nu på», sa jag, som tyckte jag varit tålmodig nog. »Hvad är det Reinhold egentligen vill *mig?*»

»Kära tant Lova, jag är den olyckligaste människa på jorden», kom det som skjutet ur en kanonkula.

»Stackars gosse», sa jag, fast bra *matt*, ty jag hade ett innerligt begär att slippa komma med i en ny historia igen.

»Tycker tant Lova *väckligen*, att jag, att vi ska kasta bort vår lycka bara därför, att det fallit mamma in att inte vilja ha en ful sonhustru?»

»Nej det tycker jag *inte*», sa jag nu litet kraftigare.

»Till på köpet när hon *inte är* ful!»

»Öfvertyga mor», sa jag.

»Öfvertyga!»

Kapten höjde händerna mot himlen.

»Hvad har jag annat bjudit till med under dessa månader, men hon är som *klippan*. Om hon åtminstone ville se henne! Men inte ens *det*! Och så har hon skickat efter den där tyska dockan och tror värkligen att —»

Han bet sig i läpparna och såg ursinnig ut.

»Men Reinhold är ju myndig?» sa jag, görande ännu ett försök att komma ifrån saken för egen del.

»Myndig!»

Nej, jag blir aldrig myndig och inte ingeniören håller — vi håller för mycket af mutter till det. Och hvem kan väl annat!

När vi var pojkar, sprang vi i kapp hem från skolan för att först hinna hem till brasan, nötterna och rasen — —

Och när vi blef stora?

Ja, då sprang vi i kapp, då med, för att först hinna hem till den outtröttliga kärleken och till den glada, roliga kamraten. Hur har inte mor fyllt ut hvarenda minut i vårt lif —! Hon kommer hvarenda fiber i en att lefva, att vilja att *kunna* något — och det fast hon kan så litet själf!

Men hvilket själf är hon inte!

Litet oregerlig kanske, som nu — — men — — så så rik — så — sann — så äkta! Lefva utan mutter!

Ja, förr kan jag då tänka att lefva utan både sol och lif.

Lefva utan Fanny! Ja — då blir jag tokig!»

Tårarna kom honom i ögonen och läpparna darade. Hittills hade jag hållit mig tapper, men nu gaf jag tappt. Att se en människa lida *värkligt*, utan att bjuda till att göra något för honom, ligger alldeles utom Lovisa Petterkvists möjligheter.

»Reinhold vill således», sa jag, »att jag ska tala med mam — —»

I detsamma knarrade trappan under tunga, litet

ojämna steg, och strax därpå dök fru Ungfraus strålande företeelse upp ur öppningen.

»Jack söke dig, min son!» sade hon och stödde sig tungt på käppen. »Men där vare ju min gode vän, Lovise Petterkvist! Det kaller jack en god fortuna! Då villst jack, i min ärade und högt aktade vän, Lovise Petterkvists närvaro, för siste gång fråge dig, om du vilst gifte dich med din fars schöne und rike und högt bildade kusinbarn där nere?»

»Nej!»

Svaret kom ögonblickligen.

»Godt, då jack gifte mick själf!»

»Du! Mutter!» skrek kapten och jag i kapp.

»Ja, mith den farbror Janne.»

»Nå, men *han* måtte väl vara ful nog!» sa kapten och höjde händerna mot himlen.

»Jack säge dig något, min son», sa fru Ungfrau med värdighet. »Den man, som hafver älsket en kvinne för intet i trettio år, alltid vare en micket schön man. Jack gifte mick, und jack fülle mitt hus helt upp mith den nye schläkt.

»Du menar», sa kapten med darrande röst — »att det inte finns plats för *oss* två sedan.»

»Jack mener, att jack inte vilje hafve babianer till barnbarn. *Det* mener jack.»

»Hon *är* ingen babian! skrek kapten utom sig.

»Titte min Lovise», sa fru Ungfrau och kastade föraktligt fram kortet, som ännu låg på bordet.

»Jack säge dig, att din Pepite vare en schönhet mot dette!»

»Mutter!» skrek kaptenen.

»Jack säge saunt — När ni vore små jack räte edra ben ut; jack före den gymnastik in; jack nype edre näser, så de inte skulle bli schtore, und binde edre ören vid det hufvud fast, att de måtte ligge tätt. Jack älske det sköne und jack vete hur lifvet blifve dem lätt. Und nu, när ni vore vuxne till schöne männer, den ene

säge: jack inte gifte mick alls, und den andre säge: jack gifte mick med en apekatt und skaffe apekatter till världen.»

»Om mutter bara ville se henne!»

Jack hafve sett nog. Und nu får du beschtämme själf, min son. Du ta den fuling — jack ta den farbror Janne und fille mitt hus und mitt sinne upp. Du känner mick, min son.»

»Det kan inte vara sannt det här», fullkomligt skrek kaptenen. »Farbror Janne! En idiot?»

»Jack säge dick något min son», sa fru Ungfrau. »Fer den farbror und mick det blir bare att pyssle om hvarandres ålderdom; för er det blir att lefve hele det långe lif!

Välj!»

»Nå, så i Guds namn då, mamma har ingen rättighet att — —»

»Alldeles det, ja», inföll jag hastigt. »Två år blir *presis* lagom.»

»Två år!?» sa kaptenen och gapade.

»Att vänta, ja», sa jag och gaf honom en menande puff på foten.

»Reinhold lofvar att på två år inte gifta sig utan mors samtycke, det är jag *säker* på!»

Kapten såg stadigt på mig, som nickade och blinkade som en kinesisk porslinskung minst.

»Nåväl då», sa han långsamt, fortfarande med ögonen på mig, »jag lofvar, att på *ett* år inte gifta mig utan mammas samtycke.»

»Godt», sa fru Ungfrau lugnt, »då får den farbror Janne vänta noch ein år!»

»Men aldrig med den där porslinsdockan där nere. Kom i håg det, mutter! *Aldrig!*»

»Som du vilst, min son, aber det är schkade: hon skkulle hafve passet dick så godt.»

Hon lade båda armarna kring hans hals, såg honom djupt i ögonen, kysste honom med den innerligaste

kärlek på pannan och sa nickande: »Jack känner dick, min son, jack känner dick!»

Kapten tog med en djup suck sin föraktade lilla fuling från bordet, glade ömt in henne i bröstfickan och gick långsamt nedför trappan.

»Ack min Lovise, hvilken maskerad är inte lifvet!» sa fru Ungfrau både suckande och leende.

»Jack tale gladt, aber jack tänke tungt.

När jack vare ung, jack vilje läre *allt* för att kunne läse mith dem barnen; aber det läre vare så schvårt. Men *ett* jack aldrig behöfve läre: barnen själfve! Dem känner jack, dem känner jack! Den ingeniör hafve kärne; den kapten hafve nicht, men *ett* hafve han: en panick för det fule!

Det är inte *jack*, som inte kan ferdrage det fule — för det kan jack *nu* — det är han!

Efter sex monathen skulle han vare olycklig med sin apekatt, und *han* inte kunne bäre sorg!

Men nu mäschte vi gå till våre käre gäster und dem underhålle efter bäste fermåge!»

En liten stund senare var kapten *så* uppspelt — (efter ett litet extra samtal med mig i en vrå! —) att han ställde sig midt på golfvet som »underbock» och bad oss gissa hvad han föreställde.

»En skuta, som söker utländsk hamn», gissade en.

»En 'ros'-pigg —», gissade en annan.

»En som kan länsa undan», gissade en tredje.

»En som är 'kapten'», gissade en fjärde.

»En smäcker galeas, utsatt för drift», gissade Fanny Flax, som alldeles tycks ha glömt af sina balanseringsförsök på näsa med thy åtföljande »frisinthet.»

Hon fick stå.

Öfver henne rägnade det också en hel mängd små spetsigheter och under, men hon tog allt så gladt och trefligt, att det var en fröjd åt det.

Stadsläkaren, som stadigt kallade lilla tyskan för Fraulein Kursläde och gjorde henne alldeles vild med

att oupphörligt fråga hur hennes hvita negerpojke befann sig, fick stå, därför att han undrade, »om Fanny Flax var någonting att undra på alls.»

Under tiden hade kapten ordnat »Gubben med skåpet», i turkiska rummet.

Ja obegripligt roligt hade vi.

Tiden riktigt flög, också kunde ingen förstå att det redan var kvälldags, när fru Ungfrau bad oss stiga ut och ta »en enkel smörgås.»

En enkel smörgås!

Borden *dignade* — och tre sorters vin, *utom* champagnen!

Också blef det feststämning ända upp i takåsen. — Herrarna var klädda i frackar och såg ut som kypare hvar eviga en.

Kan det *finnas* något festligare än kypare!

Men nog är det *tråkigt* att Ruffen ska ha ett så *förfärligt* fruntimmerstycke.

Den lilla tyskan lät honom inte vara fred *en* minut.

Till sist var hon rent af nog fräck att knäppa händerna kring hans arm och fråga, med hufvu't näpet lagdt på sned:

»Was ist ein vertjusende flicka?»

»Das ist, das ist — was fröken ist», svarade Ruffen och smackade som om han fått en riktig läckerbit i mun.

»Beror på smak», sa jag bäskt.

Men *det* begrep hon inte!

Eljest hade hon kunnat vara nöjd, tyckte jag.

Vår röda borgmästare flammade på alla möjliga språk, fast han just inte tycktes vara mera slängd i något än i svenskan. Jag är riktigt glad, att jag gått i maskopi med kapten att slå henne ur fru Ungfraus bräde. Ja, det *är* jag!

När stämningen var som allra högst under supéen, var det någon som slog högljudt mot ett glas, och hvem stod vid bordet, med sin lilla hårtoffs liggande

tätt efter pannan af svett, om inte farbror Janne, hållande ett champagneglas i hand.

Bakom stod Sara med sammanknäppta händer och förtviflad uppsyn.

Det blef så tyst i rummet som i kyrkan.

Att få höra *farbror Janne* hålla tal, hade väl aldrig fallit någon in.

»Janne, Janne», hviskade Sara ifrigt — »*inte kan du hålla tal!* — Söta Janne, kom!»

»Sara är dum», började farbror med sin lilla barnsliga, tonlösa röst, »mycket dum — men det gör ingenting — det är jag van vid. Alla människor tror också att *jag* är dum — men det gör *häller* ingenting — efter som inte fru Ungfrau — tror att jag är dum. Man kan hålla tal ändå — så mycket tal man vill, alldeles så mycket tal man vill, för det gör *just* de dumma.

Jag tycker det är så roligt vara här — jag trodde aldrig man hade så roligt — jag är glad jag kom ur snön. Fru Ungfrau har en så vacker klädning — den är som gräs med sol på. Jag tycker — om gräs med sol på — mycket!

(— Ryck mig inte i rocken, Sara! Det vore rätt åt dig, om jag kom af mig, du, alldeles rätt — och champagne dricker jag så mycket jag vill, du! —).

»Fru Ungfraus klädning är som *vårgräs* med sol på. Jag tycker mycket om *vårgräs* med sol på. Man blir så lycklig i sol — så lycklig!

Jag ville bara säga *det* — *bara* det. Och — och — och — — så — —»

Han började att se sig förvirrad omkring.

»Jag menar — — det — är —! Fru Ungfrau —»

»Är här», sa fru Ungfrau och lade med en för innerligt vacker och beskyddande rörelse armen kring skuldran på honom.

»Und jack säge, att jack aldrig hafve hört en schkål, som hafve rört mig mer.

»Nu dricker vi allesammans mith den farbror Janne

und tacke honom för hans vackre ord und för hans vackre, vackre tanke! Farbror Jannes schkål!»

Ja, så drack vi ömsevis med Farbror Janne och ömsevis med fru Ungfrau, »presis som om de varit ett ett förlofvadt par», sa Vendla Ax, utan att ana hur nära hon var sanningen *den* gången! Fast inte tror jag att — —

Fru Ungfrau gör les honnör på så trefligt vis. Hvarenda en känner sig observerad *särskildt*. Det är nog en gåfva för sig, det! *Jag* är alltid för het af mig.

När kaffet serverades hade jag en *svår* stund igen.

När lilla tyskan gaf Ruffen hans kopp, så sa hon på det näpnaste sätt:

»Drick! Jack älsker dick!»

Om inte *sådant* är att skamligt missbruka sin obe-kantskap med Svenska språket, så vet inte jag. Jag börjar känna det som en fullkomlig moralisk plikt mot oss, mera mogna hustrur, att skaffa det där koketta stycket ur staden så fort som möjligt eller att åtminstone skaffa henne en man för sig själf.

I morgon bjuder jag borgmästaren och henne hit på middag —. (Ruffen måste resa upp åt landet —!) Det är afgjort!

När vi slutligen vid tvåtiden bröt upp, föll ett helt stjärnrägn af raketer öfver oss ifrån skylejtet och snön gnistrade blodröd af flera bengaliska eldar.

»Der—di—das!» gnolade Ruffen — där han med vårdslöst tillknäppt tulubb nästan dansade fram i drifvorna, utan att en smul bry sig om mig.

»Wass?» sa jag.

Det var inte mycket, men det var nog.

Han kom af sig vid deklinasjonen!

Inte vill jag klaga, men nog är det *svårt* ha en man som är så förfärligt lätt att locka!

Nästa gång blir han väl kär på *kinesiska*?!

Men *bra* söt är han — där han nu ligger i sängen och halfsussar med handen under örat. Han ser *presis*

ut som en bättre, väl rangscherad kyrkängel --- — Inte derligt han aldrig får vara i fred.

Hvad mumlar han nu i sömnen?

»Sysses kind.»

»Gewiss, gewiss», sa jag mildt, ty så mycket hade jag redan lärt af tysk konversation, att kan man bara säga »gewiss gewiss», reder man sig *otroligt* långt.

Orden måtte ha passat in *nu med*, ty Ruffen log förnöjdt, och strax därpå sjönko vi båda i sömnens lockande vallmoarmar.

TJUGOANDRA KAPITLET.

Litet af hvarje. Bekymmer. Kärlekens segrar.

Telegramstil: har inte tid med mer. Fröken »Fanny Selmer» bor i Thores rum, som hittills sett alldeles som afvisnadt ut — men nu blifvit fräscht och friskt igen.

Hon är här på besök — *anses* vara från Stockholm, men är från Gefle och heter egentligen Fanny Martell, fast vi af *särskilda* skäl kristnat om henne tills vidare. Är 18 år — och *förtjusande* söt.

Kapten har rätt — fotografer är klåpare! Den lilla oegentligheten i ansiktsbildningen, som skrämt fru Ungfrau så, märks nästan inte alls — åtminstone inte när hon talar.

Jag har aldrig sett sådant leende — sådan hy och sådana tänder!

Strålande!

Hon och Maja blef genast »allra bästa vänner.» Skratt och kvitter flyger genom huset hela dagen —

Kapten är bortskickad för att inte störa spelet.

Fanny är ofta hos fru Ungfrau, tack vare sin slängda tyska och sin vackra röst.

Jag presangterade! Fru Ungfrau kände inte *alls* igen henne!

Stackars barn, hon var så rädd, att de små bländhvita tänderna alldeles klapprade mot hvarandra, men allt lyckades *utmärkt!*

När hon började sjunga — hon har en riktigt *stor* — röst — alla fru Ungfraus favoritsånger, (undervisad af kaptenen), riktigt strålade »den otäcka, hårdhjärtade, rara mutterälsklingen», som hon uttryckte sig sedan.

Lilla tyskan däremot börjar liksom blekna af.

Kapten är borta, ingenjören rest, borgmästaren vill hon inte ha — *fast* hon inte sett honom i nattrock, som jag, och Ruffen deklamerar inte »der-di-das» längre.

Stackars Ruffen!

Jag har känt *länge* att inte allt varit som sig borde, men i går fick jag riktigt veta hvad skuggan heter.

När jag kom från Anna Ene, som ligger sjuk, illa sjuk, som jag spådde, så låg Ruffen på fulingen, och det fast det var midt på förmiddagen.

»Hur är det, vännen lilla?» sa jag oroligt och tog hans hand i min. »Något tråkigt?»

»Kaffet har fallit — skarpt!»

»Nåå?» sa jag.

»Jag hade sålt fast. 6,000 borta i ett naffs! I ett naffs!»

Jag teg. Jag kan till min eviga heder säga att jag teg.

»Borta, ser du, borta i ett naffs!»

Nej, jag *måste* få säga mitt hjärtas tanke, eller också *dog* jag.

»Vänta litet, vännen lilla», sa jag mildt, *mycket* mildt. »Jag kommer strax tillbaka.»

Därmed rusade jag in i förmaket, drog igen dörren om mig, flickorna var lyckligtvis uppe hos sig, och

så — sa jag i alla möjliga tonfall och med alla möjliga tonvikter:

»Var det inte det jag sa! Var det inte *det* jag sa! Var det inte, var det inte, var det inte det — jag — sa!»
O, hur det lättade!

När jag kom in i sängkammaren igen, låg Ruffen, stackare, kvar på fulingen och såg alldeles förbi ut. —

»Var inte ledsen nu, gubben lilla», sa jag så nytert jag kunde åstadkomma, med själen gående i vågor.

»Förlora i *stort*, vinna i *stort*, det är väl själfva grosshandelsskapets kärna, det!

Nästa gång *stiger* nog kaffet. — och då vinner du nog igen alltsammans och *mer* till, det känner jag på mig. Men vänta nu, så ska jag gå efter ett glas vin åt dig och en hafrekäx! Du ser riktigt blek ut!»

Ja, så gick jag efter vin och hafrekäx åt oss båda *två*, bredde på honom en varm filt, satte mig bredvid honom och strök honom gång på gång öfver hufvudet, där håret börjat att tunna af.

»Tänk Lovisa, hvad steg vi trampat för att få ihop de styfrarna —!»

»Tänk inte på det nu», sa jag gladt, men måste bryta af i detsamma så att inte tårarne skulle komma i farten.

Ja, det var just *det*!

Den, som får trampa ihop sina styfrar öre för öre, lär sig älska dem — på ett helt och hållet annat sätt än den, som ärfver dem! De blir *vänner*; kära, senkomna vänner, som skänker glädje och sol — både åt en själf och åt andra.

»Och så mycket — på en gång, du! Sex tusen!»

»Åh, ännu är vi inte på fattighuset», sa jag käckt, »fast det förstås det, när man väl gifvit sig till grosshandlare, så är det —»

Inte långt dit — höll jag på att säga, men häjdade mig lyckligtvis.

Grufligt hvad det är svårt att vara ädel och storsinnad *alltigenom*, när det inte ligger för ens naturell!

Senare:

Lilla tyskan har rest till Stockholm för att roa sig några månader på Ungfraus bekostnad.

»Det är det minste jack kan gere för min mans schöne und älskansvärde kusinsbarn», säger hon, »som gjort hele den långe schvåre rese hit bara för att hälse på mick!»

Fanny är *öfvertycklig!* Höll nyss en fullkomlig krigsdans härinne och så kröp hon tätt, tätt intill mig och hviskade, att hon varit så *förfärligt* svartsjuk, efter hon — tyskan — var så förfärligt vacker.

Det där förstod jag.

Det lönar visst prata om, att man inte ska vara svartsjuk!

Inte är man svartsjuk därför att man *ska*, utan därför att man inte kan låta bli!

Och en faslig åkomma att ta på krafterna är det! Fast *nu* är då jag, för *min* del, riktigt *ledsen* att hon har rest — jag menar tyskan.

Jag vet inte hvad jag ville ge, om jag fick se Ruffen göra några små kabrioletter igen — just på hvad språk som hälst.

Det har kommit ett så ängsligt och hopknipt drag kring munnen på honom, som jag alls inte tycker om, och jag måste riktigt anstränga mig för att kunna dölja hur tyst han har blifvit!

Senare:

Nyss bud från fru Ungfrau —

»Jack säge dick någet, min Lovise», skref hon: »Mitt hus vare så tist — und schräckligt. *Du* hafver *två* solstråler — jack hafve intet nu, när min mans schöne kusinsbarn rest. Vilst du nicht låne mick den ene — den siste — den lille sångfågel, som är glad jämt — und så käck?»

Om jag ville!

Men naturligtvis gjorde jag alla möjliga omöjligheter — —

Senare:

»Fanny har flyttat midt i hjärtat på fienden», skref jag nyss till kaptenen.

Jag är mycket glad för hennes skull och också litet för min egen. Det har varit så svårt att ha en främmande i huset just nu, i synnerhet en främmande, som man naturligtvis ville göra allt för, på det hon skulle ha det så ljus och gladt som möjligt.

Ruffen riktigt sörjer, det märker jag, fast han ingenting säger, och Anna Ene ligger för döden.

Maja, stackare, ser håller inte glad ut.

Efter förgät-mig-ej-en har inte Thore låtit höra af sig en smul, och det fast han bort känna på sig af mina bref, hvilken förändrad flicka hon blifvit, om jag också inte säger någonting direkt.

Styfnackad och hårdhjärtad, det är hvad han är, fast det förstås, *har* en flicka lekt med en man, så *har* han rättighet att vara så styfnackad och hårdhjärtad han någonsin vill — *om* han vill!

Och så en sorg till!

Mina aktier ger ingenting i år, håller.

Just i år, när jag skulle behöfva så *mycket, mycket* pengar. Jag är så ledsen så jag kan dö! Alltid ska det vara allra värst för *mig!*

Senare:

Christin Boström har nyss varit här för att få litet frostbalsam.

Så hårda och fulla af kylknölar hennes händer är! Men så är hon också i farten från klockan fem på morgonen. Sjutton personers hushåll, dessutom sin skrala man att se efter — och *en* pigslinka till hjälp. Men inte klagar *hon!*

Och Vendla Ax, se'n, som är en så'n skvallerranta, för det *är* hon, sa'tt inte hon i sju år hos sin lama son och skötte honom utan ett *ord* af förebråelse, fast de

tagit sig så nära de någonsin kunnat för att få honom till studerad man och så fick lof att ta hem honom som ett halft lik i stället. Inte klagade *hon!*

Men du ska knorra, du, Gud bevars, och lefva öfver de fattiga 500 du förlorade till redaktören, och känna dig bitter och allt möjligt fult. För öfrigt har du ju rättighet att fordra *igen dem!*

Om du skulle göra *det!* Tänk, Lovisa lilla, om du skulle göra *det!*

Villy sa ju, att han är *så* ordentlig i affärer?

Nog tar det emot rysligt — — men det är ju inte för mig själf.

Senare:

Har skrifvit till redaktören och fått svar.

»Anser de 500 som en fullkomlig rättvis ersättning för min vildgås jakt.

Ödmjukeligen etc. — —»

I första häpenheten *höll* jag på att tro att han hade rätt, men om någon bör ha rättighet till ersättning, så måtte det väl vara vi.

Huru som hälst; nu är *den* saken på det klara! Nå, blir väl någon råd.

Vill vår Herre hjälpa, så hjälper Han nog!

Senare:

Bud från Enes.

Stadsläkaren ger inte något hopp. Hon lefver antagligen bara öfver natten.

Senare:

Anna *bättre!* Hon får lefva! Vi behöfver inte vaka hvar natt nu.

Jag är så glad kunna få vara hemma litet mera. Ruffen behöfver mig så väl — och Maja med!

Senare:

Nej, jag måste tala reson med Ruffen!

Det här går inte för sig längre! Han bara trafvar omkring som en osäll ande och ser så ängslig ut, att jag blir hjärtängslig, jag med.

Pängar *är* ändå bara pängar! Tänk, om han förlorat *hälsan* på kaffet i stället, det hade varit värre, det.

Efter middagen i dag satte jag mig bredvid honom, när vi väl var för oss själfva, lade hans hufvud mot min axel, och så sa jag:

»Jag står inte ut med att se dig gå och sörja på det där viset för några usla tusen, Ruffen lilla.

Herre Gud, nog är pängar bra, men *själafrid* och *glädje* är bättre — för *de* hjälper oss att *dö*, om också pängar hjälper oss att *leva*. Du *får* inte vara ledsen mer, Ruffen, min. De där styfrarna *kan* vi undvara, de är våra *egna*, vi är inte skyldig en *människa* redovisning för dem, men lyckan vi fått *kan* vi inte undvara, och för *den* är vi skyldiga redovisning.

Älskade vännen, nu ska vi kyssa hvarandra på det, att den där förlusten är som om den aldrig funnits till. Nog räcker det vi ha kvar till döddagar, och räcker det inte, så har nog Vår Herre någon mening med det med.»

Ja, så kysste vi hvarandra riktigt hjärtligt och så talade vi riktigt ut om saken, för det finns inte något bättre än att få tala ut, och nu tycker jag, Gud ske lof, att Ruffen är sig lik igen, om han också inte är *så* pigg att han skulle vilja deklinera »der-di-dass», om han också kom i tillfälle!!

Senare:

Vi höjer oss, sakta men säkert — —

Jag har så ofta på hemvägen från Enes tittat in till Alfvéns för att hvila mig litet, så jag inte skulle se allt för utschasad ut, när jag kom hem, för det tycker Ruffen inte alls om.

Det har varit en så god plats att hvila på!

Alltid lika tyst, alltid lika ljusst, alltid lika fridfullt och vackert. Ingen kamp, ingen oro för hvad som är rätt eller orätt. Här inne *dömmes* man — och känner sig lycklig.

Men stanna där?

Nej, inte för aldrig det!

Hvar och en måste få älska Gud efter sitt hjärte-lag, och jag tror säkert, att bär alla vägar till Rom, så bär också alla vägar till himlen, åtminstone för dem som efter sina krafter bjuder till att tukta sig!

Senare:

Känner mig allt piggare och piggare. Hade jag nu bara pengar, skulle jag vara morsk som en strömning.

Kan det vara möjligt, att fru Ungfrau rent af skickat i väg »sin mans schöne och älskansvärda kusinsbarn» bara för att komma åt att bjuda Fanny?»

Så ser det nästan ut.

Hon är alldeles förtjust, och kapten, som får underättelser hvar dag, är i sjunde himlen, fast vild af ifver att få komma hem.

Mätte han bara inte komma i otid!

Senare:

Bref till Maja från Thore — ändtligen?

Jag låtsade naturligtvis ingenting se, fast hon ryckte åt sig kuvertet och rusade på dörren, från kaffe och allt.

På aftonen, när jag satt i sängkammaren, kom hon insmygande, drog fram en pall, lade hufvudet i mitt knä och sa så sakta och vackert, att jag riktigt kom att tänka på Esther Krycke, när hon berättade *sitt* hjärtas vackra historia:

»Moster — — det — är jag, som har skrivit först. — När han den där andra — ohyggliga — en — kysste mig — då — då — förstod jag så mycket. Jag förstod att — det var — min *trolofningskyss* med Thore — han stal — — därför blef jag så ond! O, så ond!!

Allting blef så annorlunda mot förr — med ens. Jag har känt mig som skymfad se'n — — dess. Jag har skrivit det där till Thore — bara det där — och så bad jag honom förlåta *henne*, den *andra* Maja, för hon var inte jag. Och nu — —!

O, moster, jag är den lyckligaste flicka på jorden!»

Jag tog henne intill mig, riktigt innerligt och varmt, — och kunde hon inte i *det* ögonblicket tro, att hon satt hos sin egen mor och berättade om sin dyrbara hemlighet — så inte var det *mitt* fel.

Jag kände som om hon varit mitt eget barn -- och numera *är* hon det!

Senare:

Stor explosion hos fru Ungfrau.

Fanny, som haft den fullkomligt riktiga känslan att ett fördöljande nu längre vore *mer* än ett fördöljande, har bekänt allt.

I morse fick jag en liten biljett från fru Ungfrau, som ljöd så här:

»Min Lovise!

Du vare en micket sctor schalk! Aber jack ferlåte dick. — Den kapten eftertelegraferad. Torsdagsafton ferlofningskalas *mith* i ferlofvande par.

Din gamle vän

L. U.

Jag blef så glad, att Ruffen och Maja måste in och dricka scherry med mig, fast det var på blanka förmiddagen.

»Skål gubben lilla», sa jag och stötte mitt glas mot Ruffens.

»Hvad tror du »der-di-das» ska komma att säga om det här?»

»Äh, *hon!*» sa Ruffen föraktligt.

Jo, sådana *är* männen!

På torsdagsafton var det den allra trefligaste lilla privata fest i »kastellet.»

»Kände du värligen inte igen henne *alls?*» sa jag åt fru Ungfrau, som alldeles strålade af belåtenhet.

Fru Ungfrau skrattade och såg inmarig ut.

»Inte *först*», sa hon.

»Erkänn, erkänn nu, mutter!» sa kapten, som har hållit på att krama ihjäl mig af tacksamhet, och drog öfverlycklig sin näpna fästmö fram till sin så innerligt älskade mutterliebsten.

(Nu fick jag fatt i'et!)

»Erkänn, att hon inte är någon »fuling.»

»Nej», sa fru Ungfrau leende. »Aber hon vara en mickert *schön* fuling und har glädje und humör nock att hålle dick kvar, din fjäril. Jack känner dick, jag känner dick.»

Ja, så slutade *den* historien till allas glädje, och att Maja också fått sol i tankarna, det märks. Hon är så öm och uppmärksam och kvittrar och gnolar så lång som dagen är.»

Kärleken är lifvets stora honungskaka.

Har man väl bara en gång smakat dess sötma, må världen göra sitt värsta för att bäska till en sedan. Det mesta man kan bli är *sötsur*!

Träffar man på någon som är *helsur*, så kan man vara säker på, att på *det* hjärtat har kärlekens honungsdagg aldrig rägnat.

Emellertid är jag bra glad få hvila mig litet ifrån »Eros», ty såvida inte Sofis fästman i Amerikan känner att det osar bränd fågel (handlare!) och kommer hemrusande, så vet jag då inte hvem som *nu* skulle kunna hitta på att förälska sig *här* i huset — som för väl är! Jag har skrivit 22 bref till kaptenen — alla försedda med olika stilar på kuverten!!

TJUGOTREDJE KAPITLET.

Litet äkta Norrländskt.

»Tullen på mjöl har stigit», sa Ruffen nyss och stack in hufvudet i salsdörren.

»Kära hjärtanes, ett sän't elände!» sa jag.

»Hm hm», sa Ruffen och försvann kvickare än han kommit.

Det där betydde bestämdt något *särskildt*.

Också sökte jag upp honom på kontoret så snart jag fick tid.

»Hvad var det du *ville* säga, gubben lilla? sa jag.

»Jo, att jag allt vinner igen en bra del af kaffet nu!»

»På *mjölet*», sa jag.

»Jaa, *just* på mjölet.»

Ruffen lät som det oskyldigaste dibarn.

»Och det *tänker* du göra?» sa jag.

»Var inte dum nu, Lovisa. Tar inte *jag* vinsten, så riktar jag ju bara minuthandlarna.»

»Det gör du inte», sa jag bestämdt, »ty säljer *du* billigt, så säljer *de* billigt.»

»Och det tror du de gör! Åh nej, så dum är hvarken — —»

I detsamma sköts dörren upp och Pär från Ytterfrosta klef in i sin gamla afnötta hundskinnspäls, som jag sett minst i tjugo år, och gjorde en slags bockning, med halföppen mun och ögonen vandrande kring väggarna.

Han är en några och femtio års karl med tunnt ansikte, brunt, lockigt hår och ett par tjocka valkar kring mun, som möts under hakan som ett stramt band.

Man får sådana valkar af att tugga barkbröd!

På armen bar han en tom säck och hade tydligen något viktigt på hjärtat.

»Hvar — hvar — ä boden?» — kom det slutligen långdraget — och till hälften gömdt bakom ena handen, som han höll för munnen.

»Den är stängd, kära Pär», sa Ruffen vänligt. »Skulle Pär ha något?»

»Joo — jaha. Men boden, hvar är boden?»

»Den är slut: mågen har tagit alla kunderna», skrat-

tade Gustaf. »Men stig fram och sitt! Pär mår bra, ser jag, hä?»

»Jaha — visst. Men — hvar får man köpa mjöl, då?»

»Hos *minuthandlarna!* Jag är grosshandlare nu, ser Pär!»

Det var inte fritt att Ruffen pöste upp tonen litet vid de orden, men det bekom inte Pär en smul.

Långsamt och betänksamt knöt han af sig en smal tygbit, som han hade surrat kring halsen som duk, öppnade en knut i ena hörnet och tog fram ett par smutsiga och flottiga sedlar.

Han hade i så många år köpt sina fattiga mjöl- doft hos oss, att det inte gick i ett huj tänka om hur det skulle kännas att köpa dem hos någon annan.

»Jag tänker få en hel säck i år; drar hem den på kälken — det är ju bara 10 mil och folk finns det ju att hvila natt hos — — Men jag måste få köpa den *här?*»

»Låt honom få en säck af vårt eget», hviskade jag sakta. »Det gör ju oss ingenting!»

»Mjölet har stigit», sa Ruffen viktigt.

Pär såg alldeles känslolös ut för den underrättelsen.

»Om Pär går i en bod, får Pär betala 3 kronor till på säcken.»

Pärs hela själ låg i pängarna, i de svettiga, smutsiga pängarna: han hvarken hörde eller såg. Slutligen beslöt han sig för att lägga dem på bordet.

»Vi bakar in bark, förstås, som vanligt», sa han lika sakta och fogligt. »Det vore ju riktigt syndigt att äta rent bröd i hvardags, och då tror jag nog det räcker till efter — våren!»

»Ska du inte ta tre kronor till på säcken, Ruffen lilla?» sa jag sakta.

»Värre är det då med grannars», sa Pär, som lik alla bönder tydligen ansåg sig behöfva tala af höflighetsskäl.

»Frosten bet hårdt i år; hästen deras här svultit

ut, så han ligger och dras med döden, och nio barn har de ju. Mor sa, att vi väl får ge dom ett doft af vårt, när jag kommer igen, fast nog blir det svårt — efter vi har 5 barn själf.»

»Ska du inte ta tre kronor till på säcken, Ruffen lilla?» sa jag lika sakta.

»Behåll pängarna, Pär», sa Ruffen, tjock i rösten. »Jag säljer inte i minut längre, men för gammal vänskaps skull ska jag lämna en säck som present. Köp litet mjöl åt grannens i stället för styfrarna, om Pär kan!»

Pär förstod inte *först*, men *när* han förstod, började han storgråta och — —

Vi bjöd honom tillbaka på middag och nattkvarter — förstås, och att en påse kaffe och socker ska följa säcken, faller af sig själf

»Stå inte där och se ut som ett ondt samvete, Lovisa», sa Ruffen förargad, sedan Pär väl gått.

»Det är inte *jag*, som satt upp tullen!»

»Det är det inte», sa jag med darrande läppar. »Men att du ställt så till att vi måste ta sådana pengar, *det* har du gjort!»

»Prata inte — —!»

»Förut kunde vi hjälpa de fattiga på vårt lilla vis, — — nu — så — — Såg du hur pängarna såg ut, Ruffen? Såg du hur handterade de var — hur hopvikta och hur svarta? De har varit framme hundra gånger och blifvit tittade på, det kan du vara säker på. — — Märkte du, att han inte ens *förstod* att de inte skulle räcka till — inte alls förstod. Så förfärligt med pengar *måste* ju räcka till!»

»Så'nt där är pjåsk», sa Ruffen buttert.

»Hade de inte frosten, så skulle de ju reda sig lika bra som nå'n ann — —»

»Ja — — men nu *har* de frosten, ser du. Därför är det *grymt* att — — Så förfärligt grymt att — —»

»Lovisa!»

Men jag gick in till mig. När hjärtat är riktigt

fullt, är det inte så lätt finna de rätta orden — och några orätta ville jag inte säga.

Det är väl, att fulingen är så tystlåten af sig, eljest skulle han kunna berätta om diverse underliga gråt-scener.

»Förtjäna på nöden, gå hällre i döden», sa min mor, och hon hade rätt — *alltid* rätt, så en fattig ouppfostrad lotsänka hon än var.

Hur länge jag legat med hufvudet nedborradt i kuddarna, vet jag inte, när Ruffen kom in.

»Vill du värkligen, Lovisa, att jag ska låta Boström och de andra förtjäna dubbelt på säcken — när de fattiga inte får den *minsta* vinst af det?

Han lät riktigt ledsen i tonen.

»Nej — det vill jag inte» — sa jag, »för det *vore* ju dumt. Men *kunde* du inte sälja billigt, med villkor att de inte fick höja priset åtminstone för dem, som tror det är synd att äta en beta rent bröd — för frostfolket, för det arma frostfolket? Hvad bryr vi oss om tull och sådant häruppe — som vi inte förstår — vi bara förstår, hur fattiga, hur gränslöst fattiga de är. Fråga dem, Ruffen lilla, fråga dem, Ruffen lilla!»

Scenare:

Ruffen har frågat.

Axel sa genast ja, men de andra skrattade och sa att det inte gick an att göra någon skillnad.

Visst går det an göra skillnad, om man bara *vill*. Vår Herre har ju redan *gjort* skillnad. Att människor, som ska drifva fram hvart ax ur frost och kyla, ska betala lika mycket för livvets nödtorft som de, för hvilka naturen gjort ett helt annat verk, det *är* och förblir *grymt!*

Scenare:

Ruffen har nog förtjänt 2000 kronor! Han drar ned mungiporna och försöker se ledsen ut, när han kommer i håg sig, men det där ängsliga, hopknipta draget kring själfva munnen börjar att försvinna.

Älskade Ruffen! Han *ville* göra mig till viljes, men nog tror jag, att han i botten är bra glad att det gick som det gick!

Men ett säger jag: Gud ske lof, att inte vara satt att styra land och rike, ty nog är deras ansvar stort!!

Hade de bara sett hvad jag sett, så — — — —

Senare:

Besynnerligt att inga lappar varit nere än!

Vargarna lär ändå ha grasserat svårt i år!

Senare:

I morse, när jag skulle gå ut i köket, hörde jag Sofis röst långt in i salen, så skrek hon: »nej, nej, nej!»

Då förstod jag genast hvad klockan var slagen.

Midt på golfvet, med en smutsig kortlek bredvid sig och pipsnugga i mun, satt Thord, vandringslappen, med benen i kors och tiggde allt han kom öfver.

»Goa jungfru, ge gammal lapp en sup.»

»Nej.»

»Goa jungfru, ge gammal lapp en skjorta!»

»Nej.»

»Eller kaffe.»

»Nej.»

»Eller kött — eller bröd — eller korf eller gryu med liten, liten droppa bränvin till.»

»Nej.»

»Eller fina kläder och pärlor och konjak och tobak och köttben. Goa jungfru, ge gammal lapp ett köttben — eller fin krona att hänga i tak, eller —»

»Hvad i all världen ska Thord med krona att göra, som inte har något tak?» sa jag fryntligt, för Thord är en favorit.

»Gud välsigna, god fru!» sa Thord och sprang upp. »Jag bara språka lite med ful, mycke ful jungfru. Nu får gamle Thord *säkert* en stor, stor sup!»

»Vet inte Thord», sa jag strängt, »att lappar inte får supa?»

»Har hört det — men *vet* det inte. Om lapp dödar man — lag dödar lapp. — Om kristen super full — lag skratta; om lapp super full, lag säga: taga bort!

Hvarför! Är lapp inte människa — är lapp inte *mer* än människa? Aldrig göra lag förtret. Men bränvin vill lapp ha. Söta goa fru — gamla Thord vara mycke, mycke sjuk invärtes. Is gått rakt i mage — Stackars lapp behöfver bränvin — *mycke* bränvin — Stackars sjuka usla lapp!»

Naturligtvis gaf jag honom en sup till hans varma lagade frukost, ty hvarför inte lapparna ska ha samma rättighet till en ärlig sup som andra, begriper jag inte.

Ruffen säger, att det är därför att de inte har någon motståndskraft — och låter, när de väl blir fulla, de 'svenska' lura af sig allt de har. Det tycker jag är en så obegriplig skam för 'de svenska', att det är bäst att inte ens *tala* om't.

För lapparna är värkligheten minsann inte så rar, att de inte kan känna behof af att »se grannt ibland» som de kallar det att vara druckna.

Då ser de vackra slott, strömmar fulla af fisk, och »fjällets ande, som ligger utsträckt med flåsande vingar.» Det där hörde jag gamla Thord dikta om en gång, när han fått litet i knoppen, och se'n dess ger jag hvar enda lapp, som kommer i mitt kök, och de är inte få, en sup till sin mat, ty lagad mat ger jag dem af pringsip, Ruffen får säga just hvad han vill.

Värst är det, när jag inte är hemma, ty ingen människa kan få dem att röra på sig förr än de fått sitt. Sofi är ursinnig och hatar »de gulbruna plågorisen» så hon kan dö — men hjälper inte annat, så börjar de att lägga ut korten på köksgolfvet — och på det viset kan de i nio fall af tio haka sig fast till dess jag kommer.

Dagen därpå gjorde vi en förmiddagsutfärd till lapp-lägret. Kullen och Maja och Fanny och kapten, Adas, Bedas och vi.

Det var ett riktigt litet slädparti.

Lagom kallt — bara femton grader och en luft som en kristall.

Vid sidorna af vägen låg drifvorna så högt upplogade, att det kändes som om vi ilat fram rakt genom snön. Hästarna kastade upp riktigt lifsfarliga klimpar med hofvarna, men det gjorde ingenting. Träden var så vackert snötyngda, bjällrorna klingade så muntert; — också blef vi så muntra med ens, att det kändes som om vi åkt med glädjen själf i släden.

Thord, som sprungit oss en lång bit till mötes med mössan under armen, visste inte på hvilken fot han skulle stå af idel ödmjukhet och förtjusning, och Fanny, som aldrig sett en så stor hjord renar förut, fullkomligt sprattlade af ifver att komma ur släden, men det gick inte fort ändå, efter kapten behöfde två minuter minst för att lyfta ur henne.

»God dag, Thord, sa jag muntert, sedan jag väl rullat mig ur ensammen. »Nu är vi här, man ur huset! Hvar är gammelmor? God dag, mor! På med kaffe-pannan! Vi har förning med oss. Blir kaffe öfver lag.»

Nu blef det glädje af, ska jag säga.

Till och med den yngsta, en sexåring, som låg inkörd i en sofsäck, därför att han var krank, började skrika, »att han vara mycke frisk, mycke mera frisk än både far och mor och hela den stora släkt — å hundarna med, å renarna med, å allihopa!»

Vi förbarmade oss öfver honom och öppnade knuten.

Maja och Fanny var redan i fart att åka i akja, medan Thord grinande sprang bredvid med tömmen i hand och gaf åkdonet en puff för hvar gång det trillade omkull — hvilket inte var sällan, till flickornas förtjusning.

Litet för sig själf satt Mari, Thords vackra flicka, gift sedan i fjol. På ryggen hade hon en kunz, i hvilken låg ett litet mörkt, allvarligt barn — jag tror aldrig jag sett ett *litet* lappbarn skratta — och stirrade.

Hon hade magrat och fått ett så oroligt och spändt uttryck i ansiktet. Det var som om hon jämt lyssnat efter något.

»Hvar är mannen, Mari?» sa jag vänligt.

»Ligger vid klyfta och vaktar ren», sa hon kort, nästan kärft.

»Måtte han då bara ha ögonen öppna riktigt», sa jag bekymrad, »så det inte blir något gräl af med nybyggarna som vanligt.

De har ju sina beten på andra sidan?»

»Hvem kan vakta vind», svarade hon sorgset.

»Björn kommer — skred kommer — renar borta — inte lyda. — Så ljuder bössa, pang! Ren falla — lapp blir utan hjord. — Lapp blir ond — bössa ljuda igen. Hvem bryr sig om stackars usla lapp. Ingen, ingen!

»O måtte inte ond bössa ljuda!»

Längre bort satt Kat, yngsta dottern, frisk och brunkindad, med sina tunga pärltofsade flätor hängande öfver den snöhvita renkolten, sysselsatt med att sy grannlåt på en blå bröstlapp, och alldeles orörlig, utan att ens låtsa se oss, fortsatte äldsta sonen att tälja på ett par smala skidor, som han nog tänkte få sälja i stan.

Finns det några rarare djur än lapphundarna!

Höll inte de här fem små magra eländiga stackarna reda på sina 600 'pensionärer', så det var både fröjd och glädje åt'et.

Thord lät hela hjorden manövrera, så vi skulle få se den i marsch — det var en ståtlig syn!

»Men hvar är Thords två grannaste dragare?» sa jag.

»Dem har den store anden tagit», sa Thord undvikande.

Och som jag af erfarenhet vet, att det aldrig lönar bjuda till få en lapp att svara annorlunda än han vill, så gjorde jag inga frågor, fast nog hade jag mina tankar för mig om hvilka som spelat den store andens roll, nu som vanligt.

Gammelmor hade under tiden bredt ut hudar i kåtan, kaffepannan, svart som sot, dinglade på sin krok öfver stockelden, medan röken ringlade ut genom taket, och så slog vi oss ned som turkar med benen i kors. — Ruffen och jag med — till allmänt jubel — medan hundarna, aflösande hvarandra på ett riktigt militäriskt vis, litet emellan stack in sina spetsiga nosar för att se om det vankades något extra — och det gjorde det —. Jag hade särskildt tänkt på dem.

Genom tältöppningen såg man de sex hundra vackra, brunrå, böljande reuryggarna midt inuti ett rosenderödt snöglitter, som djurens hofvar rörde upp — och så — på afstånd — skogen — och vidderna belysta af solen, och hafvet, oändligt och hvitt!

Ja, det blef en af de taflor som hjärnan fotograferar — och *gömmor!*

På aftonen satt vi kring brasan hemma och talade litet om utfärden.

»Obegripligt», sa Kullen tankfullt, »att medan man i Sverige samlar miljoner och bygger miljonhus till förvarandet af våra etnografiska skatter, så litet görs för att skydda och bevara det mest etnografiska och mest intressangta vi äger — lapparna!»

»Ja», sa jag, »inte förstår jag mycket nyttan af det där etnografiska samlandet — fast nog är det rysligt bra att bli af med en hop skräp, som man eljest då rakt inte visste hvar man skulle göra af, men att *levande* föremål ska ha vård framför döda, det tycker jag faller af sig själf.»

»Lapparna är en landsplåga», sa kronofogden kort.

»För hvem?» sa jag stridslystet.

»För nybyggarna, *först* och *främst!*»

»Jag antar», sa jag, »att det är vår Herre, som skapat renarna med, och när de nu inte *kan* lefva utan renmossa, så måste de väl söka den, där den finns, skulle

jag tro. Men *nybyggarna* är inga renar, de, också kan de just hålla sig nå'n an stans, tycker jag.»

»Och så är de så onödiga — som kulturinsatts betraktade.»

»Hvad vet *du* om det, om jag får lof att fråga? Ingen enda människa är onödig, ska jag säga dig.»

»Men de är så osnygga», sa Ada förmedlande.

»Så ruinerar de sig inte på kläder och borstar och parfymmer då, som vissa andra gör», sa jag med tonvikt.

»Och så narras de så *otäckt*», sa Beda.

»*Aldrig* sins emellan», sa jag. »Bara mot 'Svensken', för att löna lika med lika.»

»Tant Lova är en varm lappvän?» log Kullen.

»Det är jag», sa jag, »och tänkte bara höga öfverheten i Stockholm riktigt på, hvad det vill säga, att i sitt rike ha en klick folk, som aldrig knotar, som lefver af själfva landets *fattigdom* och inte begär annat än att få skörda, där ingen kan så, är jag säker den skulle vara en *varm lappvän* den med.»

»Men de super så förbåldt», sa Ruffen.

»Andra gör inte det? *Kan* du säga, att andra inte gör det? För öfrigt, Ruffen lilla, *måste* jag säga att det där är något som du inte förstår — värkligen inte alls förstår. Om jag ger *dig* ett par gamla tofflor med pärlblommor på, så blir de bara ett par gamla tofflor med pärlblommor på, men för en lapp blir de någonting helt och hållet annat. Minns du, Ada, hur Thord spikade upp dina gamla hasor, som han lyckades tigga sig till, öfver rent af som ett altare af sten?

Jag är säker, att de där pärltrasorna gaf både honom och hela hans familj ämnen till de mest högttrafvande känslor och drömmar.»

»Tant Lova menar, att lapparna är ett fantasifolk», sa Kullen och klappade mig på handen.

»Kanske det», sa jag tankfullt.

»Nog fordras det *fantasi* att stå ut med att lefva det lif de lefver, det är då säkert, och att *nybyggarna*

ska ha rättighet att jaga dem från fjäll till fjäll som vilda djur, det är och förblir *orättfärdigt*, som —»

»Kanske när allt kommer omkring, går lapparna däruppe och bevarar lifskraft och märg åt vårt döende släkte --» skrattade Kullen, som nog såg att jag hade litet svårt tas med tårarna.

»Eller hvad säger du, kronofogde? Tänk, om lapparna värligen *är* vår blifvande kulturinsatts! Intelligenta är de åtminstone!»

Ja, så började de att disputeras, och vi andra att språka om annat, som väl var, så jag hann lugna mig litet.

När nu folk *är* blinda som mullvadar i fråga om lappar och nybyggare, så är det ju dumt att —

Men kronofogden har någonting i själfva tonen ibland, någonting så *ofelbart*, som kan sätta lif i hvarenda bloddroppe man har.

På kvällen kom »stora kölden» som en blixst öfver oss: 40 grader! Hela huset knastrade som om en jätte höll på att krama sönder det, och medarna släpade så tungt på snön, att det lättaste fordon lät som det tyngsta lass.

Flickorna stannade öfver natten, medan herrarna, i pjäxor och vargskinnstulubber, sprang hemåt som om det gällt lifvet.

Utanför var allt nu så bländhvitt och gnistrande, att det rent gjorde ondt i ögonen se ut genom rutorna. Men där ute på isen, midt i månskensfloden, märktes som en stor mörk skugga.

Det var renarnas, lapparnas och hundarnas från allt skydd och hygge utstötta hord.

Aldrig tyckte jag att de talat så vackert för sig själfva, som de gjorde i det ögonblicket, ensamma med Vår Herre, utan att begära något, utan att fordra något — annat än att få vara till, där ingen ann kan eksistera, med snön till bädd — och den förfärande kölden till sällskap — — —

Och ändå *kan* det finnas människor som tycker, att också *de* begär för mycket!

O, om någon ville skydda dem! O, om någon ville det», sa jag och knäppte hop händerna, där jag stod.

Kanske »Någon» vill det ändå!

TJUGOFJÄRDE KAPITLET.

Ett högst viktigt kapitel. Diverse.

Axel har nyss varit här.

Stora karlen föll mig om halsen och gret, så lycklig var han.

Jag tror nästan att jag föll honom om halsen och gret, jag med.

Vi får vår i familjen till nästa höst, en så länge efterlängtdad vår! Jag sprang naturligtvis genast ned till barnet, som såg så ljuf och lycklig ut, nästan som en vår själf!

Ruffen är så grufligt ointressant vid sådana här tillfällen. Han bara säger: »hm, hm» och ser schenerad ut.

Också skyndade jag till Ada först för att riktigt få värma mig i hennes glädje. Och glada var vi, ända till dess kronofogden kom och sa, »att han lyckönskade *värkligen*.»

Det svalkade af mig så, att jag genast begaf mig af hem. Jag kan inte *med*, när folk låter förstå, att ett barnlöst äktenskap är en *skam* och inte en sorg.

»Naturligtvis, liten», sa jag nyss åt Beda, »kommer mormor att stå för *hela* utstyrseln åt lilla prinsen eller prinsessan.»

Jag trodde hon skulle bli *så* glad, men det var märkvärdigt så matt hon tackade!

Kanske hon tror det inte ska bli fint nog?

Men *det* ska det!

Senare:

I går hade jag med mig till Beda ett det mest förtjusande ljusblå stycke siden till vaggtäcke, öfverklädt med en enda gipyrspets — d. v. s. det ska bli öfverklädt, fast spetsen inte är färdig än — och så den första lilla skjortan, sydd af batist, fint som silke.

Nu måtte hon väl bli glad, tänkte jag.

I stället började hon att stormgråta och rusade på dörren!

Förstå sig på det där den som kan!!

Senare:

En sådan uppskakande scen!!

Ada har varit här, alldeles förgråten.

Hennes man och hon har haft sin första stora strid — och om *hvad?*

Jo, om lilla Gus byxor!

Kronofogden säger, att efter som Gus fyllt två år så ska han börja med byxor, och Ada vill inte.

»Det är ju en riktig grymhet», snyftade hon.

»Får han bara byxor på sig, så växer han alldeles ifrån mig, och jag har ju fått haft honom så litet. — Det känns som om jag fått honom i går — och så vill han att Alf ska börja i — skolan — nästa år med — och — — och då mister jag honom också — — och — — och — — blir barnlös — — och — och — —

Han är en riktig — *ty-tyrann!* Det är hva-a-ad han är!»

Hur *jag* kände mig vid de orden, kan jag knappt beskrifva. Det var som om jag kommit midt i ett kalkljus, så skarpt belyst och så *ful* kände jag mig!

Här hade jag gått och afundats mitt eget barn hennes egen korta moderslycka, utan att en *smul* tänka på, att *hvad* som varit för litet för *mig*, ju också skulle bli för litet för henne — och det snart nog.

Här gällde emellertid att visa reson och inte blödighet, och så började jag att »tala förstånd» af bästa

förmåga. Jag till och med berömde hennes man och sa, att hon borde komma ihåg, hur *rar* han var, (rar, den där!) och att om barnens natur var att växa från mödrarna, så är det männens natur att växa fast vid hustrurna, om de bara möter den goda jordmån som behöfs, för att de ska kunna slå rot.

Ja, med ett ord, det blef en riktig uppbygglig predikan med mågen till både a och o och byxor och skolgång till mellanlägg, allt medan hjärtat sved, sved!

Ada torkade ögonen, såg litet förvånad ut, för hon hade nog väntat sig *helt* annat, kysste mig och sa, att jag hade *så* rätt och lämnade mig med bra mycket lugnare sinne än hon kommit!

Men den som inte var lugn, det var jag, det!

Jag var djupt, ja Gud ske lof ända till *botten* uppörd. Den här gången lönade det sig att fördjupa sig i sig själf, så mycket slagg vände jag i dagen.

Nu tänkte jag också på Beda — — tänkte och *förstod*.

Skulle *jag* ha tyckt om, ifall min mamma, det hon aldrig gjorde, skulle ha velat ta ifrån mig den vackraste lycka en ung mor kan få känna, den, att med hvarje plagg hon syr tycka sig komma sin väntade älskling ett steg närmare?

Hur hade *jag* inte drömt öfver de små mössorna — hur hade *jag* inte *presis sett* den lilla älskade kroppen sträcka sig i de små linnena — och nu skulle »mormor» naturligtvis ta för sig hela fröjden ensam och låta den där stackars ungen, som så länge väntat på *sin* lycka, få sitta där som ett mehä, och så fordrade jag till på köpet, »att hon skulle vara tacksam och glad».

Detta var nog den värsta pärs jag någonsin kämpat igenom i hela mitt lif.

Det var min naturs sista försök att få *ujuta* en förfluten lycka i första hand.

Nu hoppas jag striden ska vara öfver — för alltid.

Mycket mor — och mycket litet mor-mor, ska bli min lösen hädanefter — om jag bara kan.

Jag ska älska barn-barnen som mina barns barn, inte som *mina* barn-barn!

De kommer de inte att förlora på, ty en renare och större kärlek kan ingen människa ge än den, som blifvit renad genom kärleken till andra. Fast — —!!!

Senare:

I går afton, just i skymningen, kvistade jag af in till Beda.

Hon satt och kurade i sin stora stol framför brasan, medan Axel, stora luffsen, låg på knä framför henne och läste högt ur Titania, som de alldeles förälskat sig i.

(Närmade sig *bra* mycket mitt ideal — läsning kring den stilla aftonlampan. Tänk, om Axel *blir* mitt ideal till sist, ty någonstans *måste* de ju ligga på tillväxt efter det är så förfärligt ondt om dem i verklig-heten. — *Bra* lycklig och ljuf såg taflan ut, det är visst och sannt.)

»Vet ni barn», sa jag, sedan jag värmt upp mig med litet varm punsch — »det är *för* tråkigt med mina ögon — —»

Ja, så kom en liten historia om att jag inte kunde åtaga mig något finare syarbete vidare, som jag nog tror Vår Herre förlåter mig på den yttersta dagen.

Så hon strålade upp, fattiga ungen, vid tanken på den kära sysselsättning, som nu blef hennes.

När jag slutligen gick, slog hon armen kring halsen på mig och sa så *verkligt* tacksamt:

»Tack, älskade ma, för löftet om kristningsklädningen! Jag ska bli så glad få *den!*».

Ja, Lovisa fick du nu ändtligen *fullt* klart för dig hur orättvist du delat — och hur orättvist hon *tyckt* att du delat!

Senare:

Nog är det utmärkt bra att ha fått reda på sina

fördolda synder och att ha gjort sig af med dem, men nog går det åt en bra tid, innan man trifs utan dem.

Jag känner mig så underligt *barskrapad* invärtes!

Senare:

Den mest barskrapade mark kan få lif igen, om man bara vattnar flitigt.

Och nog *har* jag vattnat flitigt de här dagarna, det ska Gud veta, men nu har jag vattnat slut.

För mycket vattning skämmer *rötterna*, och så djupt får ingenting ta!

Senare:

Bref från Thore med 300 kronor i till farbror Janne.

Men tänk, farbror Janne vill *väckligen* inga pängar ha!

När jag kom dit i morse, klef han omkring i »oran-geriet» som en gammal fågelskrämma, med ett kläd-streck kring ytterrocken och en rödrutig bomullshals-duk fladdrande under pälsmössan.

»Gå sin väg, säger jag», skrek han och började hytta åt mig med sin stora kvast. »Jag har inte göra med hennes pängar — herre je, trampa inte i min göd-sel! Jag gaf bort dem en gång, jag vill inte ha dem — då kommer han igen. Herre je, nu bryter hon af mina halmtussar! Gå sin väg, säger jag — — Alla frun-timmer är dumma, utom ett — men *hon* är dummast. Han sa han var kär — det gör ondt vara kär! Jag är glad han for — jag vill aldrig se honom mer — Gå sin väg. Hon ser ut som en stor röd gås! Gå sin väg! Eljest kör jag ut henne!»

Det behöfver inte säga sig att jag kilade i väg *förtjust* — ja, öfverförtjust — både öfver farbror, Thore och allting.

Pängarna skickar jag igen i kväll! Så glad han ska bli, präktiga pojken!

Senare:

Har inte skickat igen pängarna.

Det finns någonting som heter att stäcka am-

bitsjonen hos ungt folk! Det är farligt, ska jag säga — mycket farligt. Tänk bara, hur han försakat och arbetat för att kunna bli »skuldfri karl.» Får han nu igen styfrarna som en *nådegåfva*, så — —

Nej, det *duger* inte, *duger* inte alls. Men hvad ska jag ta mig till med dem!

Senare:

Nu vet jag hvad jag gör med Thores pängar!

Jag *förskingrar* dem — och »betalar igen när jag får.»

Det var en lysande idé!

På en gång *modärn* och *praktisk!*

Senare:

Nu är det gjordt, och känner alla andra förskingrare och förfalskare sig så hjärtans belåtna som jag nu, så undrar jag då visst inte på, att det är så godt om dem som det är.

Senare:

Har nyss varit hos Enes.

Där var jubelfröjd.

En knarrig moster de har i Hudiksvall (gammal bekant till mig), har skickat Anna tre hundra kronor som hjälp till en badresa, »efter hon varit så sjuk», och lofvat litet mer längre fram.

»Att tänka sig», sa Ene, »att det är första gången den där rika gemena otäcka gamla markattan — —»

»Allan, Allan», sa Anna, som såg så söt ut i sin mjuka nattrock, att man bara ville kyssa henne.

»Den där alldeles utmärkta gamla markattan», menar jag, »den där *älskade* gamla markattan», menar jag.

»Markattans skål!» sa Anna, och höjde sin kopp.

(Vi höll på att dricka té!)

»Tack», sa jag högtidligt och höjde min tillbaka. Så vi skrattade!

När jag smög mig därifrån, låg Ene på knä framför Anna, med sitt hufvud i hennes knä och nästan snyftade:

»Du får fara och sköta dig — vi får behålla dig!
Hustrun min, hustrun min!»

Karlar *är* bra söta, när de är söta! Väl, att det händer så ytterst sällan, eljest skulle vi kvinnor då inte kunna reda oss en enda smul.

Värmande för hjärtat var den där scenen visserligen, men bra litet styrkande för min moral.

Det kändes precis som om jag skulle kunna ha förskingrat hur mycket som helst, för att få höra och se samma innerliga glädje som nyss.

För att hålla mig i stämningen, kvistade jag, nu af tvärs öfver skolgården in till Kullen för att hjälpa honom att möblera ett litet tag.

Allting i möbelväg är redan köpt, fast bröllopet blir först i Maj. Arbetsrum och »salong» för bruden med sig från det gamla herresätet — resten ska vi ställa i ordning.

Sängkammaren är ett *ideal* i ljusblått halvesiden med silfverstrimmor i.

»En bild af de silfverstrimmor lifvet väft åt oss, medan vi väntat», säger Kullen, som rör vid allting som en katolik, som ställer i ordning ett kapell åt sitt hälgon.

Städerskan ser ond ut, så man får tandvärk af det —. Vill inte flytta, förstås —. Jag har gifvit henne in litet moraliskt bäska piller, få se hvad verkan de kan ha.

En sak har sårat mig *litet* — bara helt litet.

Jag har aldrig fått se något porträtt af fästmon. Kan hon ha blifvit ful?

Men en man talar inte om en *ful* kvinna så, som han talar om henne!

Senare:

Bref från gamla Holmen!

Resan har gått *utmärkt* — brodern och svägerskan tagit emot honom som *riktiga* syskon — och luften så stark att där behöfdes ingen stimulus!

Visste väl, jag, att det fanns stål i gamla Holmen!

Hemma i Jockmock.

Och så skref han att brodern redischerar sin tidning med ovett — inte med vett.

Tänk, så olika behof för olika land.

Hvad vi behöfver — inte är det väl *ovett* — möjligen — hm!

Senare:

Ibland är det, som om man hvilade hvar man satte sig — hvilade i bomull — allting är så afrundadt och mjukt — människorna talar så mildt och vackert och spelar nå'n piano, låter det presis som harpospel i himlen. Jag begriper inte hvar det kommer ifrån, — men innerligen rart och vackert är det, och om nätterna ligger man som i ett ejderdunsnäste. Så är det med mig nu.

Kan det vara för det, att jag varit bra utvakad och utgråten — och kroppen nu riktigt mojar sig att få må väl igen? Men mojar sig gör den, och det *riktigt*. Jag njuter med hvarenda fiber bara af att vara till!

P. S.

Jag *måste* skrifva ned det — genast!

Jag är så både ledsen och glad — — jag vet inte hvilket jag är mest — —

Jag tror, glad!

Bäst Ruffen satt i gungstolen och läste tidningen nyss, kom han inrusande till mig i sängkammaren, alldeles eldröd i ansigtet och skrek:

»Lovisa, Lovisa, hör! Så oförskämdt!»

Och så läste han med darrande röst:

»Som bevis på tidens tarfliga smak må nämnas, att Lovisa Petterkvists »I Stockholm» har kommit ut i fjärde upplagan!»

Lång paus.

»En så *utmärkt* bok!» sa Ruffen till sist.

»Älskade Ruffen!» sa jag och kysste honom innerligt.

»*Alla* kloka människor har berömt den», sa Ruffen.

»Det *har* de», sa jag.

(O, hur ljuft det här var — trots allt.)

»C. L. i Dagbladet sa, att du gick utanpå Buckholtskan många gånger om!»

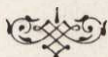
»Det gjorde han», sa jag, rodnande af förtjusning.
»Såvida han inte menade min ang-bong-poäng?»

»Jag ska stämma dem», sa Ruffen fullkomligt stridslustet. »Hvar-eviga-en — utan undantag.»

»Det blir för många, vännen», sa jag.

En så utsökt bok! — sa Ruffen.

Ja, så gick det till att jag fick min prestisch som författarinna tillbaka!

TJUGOFEMTE KAPITLET.

Ett motsträfvigt festföremål. Ruffen. Klart till aksjon!

Nu gör vi inte annat än talar om min 50-åriga födelsedag — d. v. s. de andra talar och jag hör på!

Herre Gud, inte tycker jag det är något så ovanligt utmärkt roligt att fylla 50 år, för har man väl bara börjat med *det*, så vet man ju aldrig hvar man kan sluta sedan. Men Ruffen, som nu alldeles återfått sitt belåtna utseende, och barnen, tycker annat, de!

Skulle man tro *dem*, måste det vara det raraste som finns på jorden; också sa jag i går, tvungen att ge tappt till sist:

»Nå ja, gör som ni vill, då!

Men *ett* villkor gör jag: *ska* jag firas, så ska det bli hederligt.» Men då föreföll det mig, som om — —

Ja — — det föreföll mig *värligen*, som om — —

Nej, jag vill ingenting säga, förr än jag är *fullt* säker!

Senare:

Nu är jag fullt säker och nu säger jag. Ruffen, min kära, rara Ruffen, har blifvit *girig*, inte sparsam, inte ens snål, utan rent af *girig*! I dag, när han började tala om födelsedagen igen, så sa jag för att göra slag i saken och få vara i fred sedan:

»Ja, en middag blir väl det bästa; inte en middag för bara umgänget, utan för alla vi känner till!»

Ruffens mun rynkade ihop sig som den där snåla pänningpungen igen, och så sa han:

»Jaha — kanske det ja! Men det blir så förbåldt dyrt, så!»

»*Hvad* blir det?» sa jag alldeles häpen, ty förr skulle jag väl ha trott att månen skulle ramla ned, än att Ruffen skulle vilja spara, *den* dagen.

»Dyrt! Vinerna tar så förbaskadt, så!»

»Ja, då bjuder vi väl dem på supée, då», sa jag, ännu lugn.

»Det blir inte stort billigare, hä-hä. Jag har ju inte fått igen mer än tre (!) tusen af de sex jag förlorade på kaffet, — och — så — är det så förbaskadt uselt med sälja, just nu. — Hä-hä —! Kunde inte förmiddagskaffe och champagne med tårtor vara nog?»

Jag teg, teg som muren.

Säga att det var nog, kunde jag inte, och tigga mig till min egen firning, var jag alldeles för stolt till, så mycket mer som jag riktigt bedt om att slippa bli firad alls.

»Det — är — duktigt kallt nu — hä-hä —», fortsatte Ruffen — »och kylan håller nog i, tänker jag — fram i April!»

Nu började Ruffen bli eldröd och såg olycklig ut — och det *behöfde* han göra — men så morskade han till sig igen och sa:

»Naturligtvis vill du ha barn-barnen hos dig den dagen, därför har jag — jag menar — har kronofogdens och jag tänkt, hm — hm —»

»Hvad?» sa jag, stel som en lineal.

»Jo, att de — kronofogdens, menar jag, som *ändå* är skyldig ett kalas, ska ge middag för dig den dagen — och — —»

Jag rusade på dörren så hufvudstupa, att Ruffen såg alldeles afstjälpt ut.

Men det var det enda jag kunde göra för att behålla min fattning alls.

Att först tvingas tycka det vara utmärkt roligt att fylla 50 år och så bli »firad» med en middagsbjudning hos sin *måg* och därtill sammanslagen med ett vanligt kalas, som skulle ha gått af stapeln *ändå* — det var mer än det frommaste *lamm* kunde stå ut med.

Men hvem kom pallrande efter mig i sängkammaren, om inte Ruffen.

Jag kunde knappt tro mina ögon, men det imponerade på mig — imponerade värligen.

»Jag — jag — har också tänkt», sa han — alldeles som om han bara fortsatt konversationen — — »att vi skulle bjuda hjonen i fattigstugan på middag, hm, hm.»

»Det hade jag tänkt göra *ändå*», sa jag, allra högst uppe på mina höga hästar.

»Och så — och så sa du ju härom dagen, att barnen — i barnkrubban — är — är utan klädningar?»

»Det är de *alltid*», sa jag.

»Jag — jag — hade också tänkt — om — om det skulle roa dig — — köpa tyg — — åt — dem — — och låta sy — — klädningarna. Här är åt ungarna!»

Därmed stack han åt mig några sedlar och rusade på dörren, med en fart, som nästan kom mig att tro, att hans ofantliga mod nyss var det förtviflans mod, som så många gånger förr skapat hjältar af krukor!

Hela 50 kronor åt »ungarna.»

Men hvad skulle *jag*, hans lagvigda hustru, ha på mig?

Min gamla bruna, kanske, som hvar enda människa

känner till och som dessutom har så snäfvå ärmar, att jag går in genom hvad dörr som helst?

Den kunde duga åt Hans Majestät, efter jag då bara satt på läktaren som skåderätt och Han inte brydde sig om hvad jag hade på mig, men nu!! Nu är det *Ruffens* egen heder det gäller.

Att en hustru fyllt 50 år i den här stan utan att ha fått sig en ny klädning, har väl aldrig händt — och då skulle *jag*, som är den allra mest älskade — — —

Nej, hvarenda gift kvinna bör ha en nödslant på sparbanken, om inte annat så för att kunna dölja sin mans extravaganser i fråga om att snålas!

Och middag på *fattighuset!*

Kan tänka — så scheneröst!

Nog är det förfärligt, att ett frö, som ligger djupt, djupt fördoldt i en människas natur, kan gå i blom och bära frukt på det där viset, långt efter den tid man upphört frukta någon skörd.

»Ungarna» ska *naturligtvis* få sitt, om det också är litet hårdt att behöfva klä dem med min egen födelse-dagsklädning som jag inte fått.

Senare:

Har köpt »stufvar» så jag är alldeles svettig.

Det är alltid roligt att pruta, men sker så där för ett godt ändamål, är det *ändå* roligare, för då känner man sig uppfylla en värklig plikt.

Vi klär inte våra! barnhemssmättingar i uniform, som i Stockholm, och inte har de samma slags halsdukar på hufvuderna, håller.

Inte kan det vara roligt för de stackars ungarna att traska omkring som lefvande välgörenhetsskyltar — det bara alstrar bitterhet och jämförelselust i *stort* — och det är värre än jämförelselust i *smått*.

Det blef en sådan fröjd på barnhemmet, när jag och paketen kom. Där är jämt så trefligt och soligt och gladt och barnen flockar sig kring förestånderskan som kring en riktig mor — men så *är* hon också en

riktig mor, fast hon mist både man och barn genom en kullsegling — och det tror jag, att *hvar enda* barnhems föreståndarinna bör vara, eljest *kan* de inte förstå och älska barn som sig bör, de må vara hur bra de vill.

Jag kom hem så upp-piggad och glad från mina inköp och från mitt besök, att jag såg allting i ett annat ljus. Det är bara så, att Ruffen är så oändligt mycket *finare* än jag.

Hon trodde jag skulle bli mera glad öfver att få *ge* — än öfver att *få*!

Fy skäm ut dig nu *igen*, Lovisa!

Också slog jag armarna omkring halsen på honom, när han väl kom in till midda'n, och sa:

»Ruffen lilla, vi firar mig precis som du vill! Skickar vi efter några fina tårtor från Umeå, så blir det ju ändå litet extra och rart.»

Han bokstafligen *strålade*.

Nog var *det* kärt få se, alltid, men nog är det alldeles fasligt, att han *väckligen* blifvit — —!

Senare:

Känner mig färdig att hoppa i taket, så när de fentio jag än är!

Några gamla lastångareaktier, som jag alldeles glömt af och som inte gifvit utdelning på 10 år, har gifvit 8 procent i år.

Utvägen är kommen! Visste jag inte det!!

»Thores ballangs ska genast betäckas med 350 — något ska han väl ha i ränta — och så *kan* jag köpa en sidenklädning — om jag *vill* — men jag tror inte jag vill. Ruffen skulle kanske känna sig kritiserad, för öfrigt: »don efter person!»

Jag behöfver inte gå och svansa i nytt siden på deras gamla fest! Men en ny af ylle, till *förmiddagsrepet*, ska jag bestå mig, och så ska flickorna få hvar sin vackra kostym till middagen.

Senare:

Ada har nyss varit här och bjudit på middag till i dag 14 dagar till.

Jag såg på Ruffen, om han inte skulle blinka så här inför *fakta*.

Men han blinkade inte alls utan bockade sig så där litet kruserligt, som han alltid gör, till och med inför barnen, och sa, med den mest belåtna uppsyn i världen, att vi *visst* skulle ha den äran att komma!

Men när *jag* skulle sta och tacka, körde det presis upp som ett nystan i halsen på mig. Jag kunde bara nicka, och knappt det.

Om *det* var det hysteriska nystanet, som jag läst om en gång och som brukar köra upp i halsen på alla hustrur, så snart de inte får hvad de vill, så måste jag säga, att det var en i hög grad *opraktisk* tillställning. Kilade det i stället upp i halsen på de *äkta männen*, vore det *någon* idée med'et, för då är jag säker på att hustrurna fick hvad de ville. Nu måtte jag emellertid preparera stan — allt för Ruffens skull!

Senare:

Gör inte annat än talar med »människan», kikutens bästa skafferska, om dåliga tider, nödvändigheten af att inskränka oss, med mera, med mera.

Måtte det falla i god jord!

Senare:

Två jättepaket från kramboden!

Varma schalar åt fattigstu'gummorna och vadmal till kappor åt fattigstu'gubbarna!

Ruffen fullkomligt *vurmar* för fattighuset.

Måtte det inte vara en framtidshägring, efter allt?

Senare:

Har satt mig in i saken och tänker alls inte tynga ned oss med några sura miner.

Senare:

Det finns visst någonting i musiken som heter öfvergångsackorder, som kan föra muntra melodier öfver till sorgsna?

Jag önskar, jag kunde slå ett just nu — och det ett *riktigt* vackert. Det skär så i allt det andra att berättat hvad jag nu har att berätta. Men skär det inte i på det viset ofta uti lifvet?

Sorgen och glädjen är som vattnet på djupet och vattnet på ytan.

Det behöfs så litet att få ytan att röra på sig och så mycket att komma vattnet i djupet att skälfa, och ändå är det *samma* vatten, som går till samma mål, fast det tänker ingen på.

Det var i går afton.

Jag satt framför brasan och halfslumrade, ty jag hade varit uppe klockan 5 och bakat skorpor och var bra trött.

Maja hade dukat ett litet extra kaffebord alldeles invid min stol, allt var så riktigt trefligt och skönt — när jag helt hastigt spratt till med en sådan underlig känsla af oro.

»Maja du», ropade jag yrvaken, »kan *du* komma i håg om jag glömt något? Det känns precis så.»

Maja påstod, att jag bara glömt att hvila mig, men som jag just höll på med det som allra bäst, så kunde inte *det* vara orsaken till oron.

Hastigt kom jag i håg, att jag inte sett Kullen på några dagar och att Boströms gosse sagt, att han inte varit i skolan se'n månda'n. Det var ju inte så mycket att fästa sig vid, efter det bara var onsdag i dag och han ju kunde vara litet förkyld.

Men när jag väl fått tankarna på Kullen — kunde de inte släppa honom se'n.

Slutligen blef min ängslan riktigt omöjligt att rå på, och så kastade jag kappan på mig och kvistade i väg ut i mörkret, sedan jag väl ropat åt Maja att jag måste ut ett slag — efter jag ändå kommit i håg att jag glömt något.

Så snart hushållerskan hos doktorn öppnade dörren, såg jag att något tråkigt inträffat.

Hon försökte se ledsen ut, men såg bara elakt glad ut i stället.

»Hur är det med doktorn?» sa jag hastigt.

»Han är visst sjuk — eller också är det väl något annat som är på tok», sa hon falskt.

»Han har inte varit utom dörren på nära två dygn, och ingen mat har jag fått i honom håller.»

Han satt vid skrifbordet, när jag kom in.

Må Gud hjälpa mig, att jag aldrig hos någon af de mina må behöfva möta samma stela dödströtta uttryck som mötte mig i *detta* ansikte.

De mörka ögonlocken hade fallit ned igen, men nu var det som om de sänkt sig öfver en natt utan slut.

Tyst ställde jag mig bredvid honom och lade handen på hans axel, så full af gråt och medlidande, att jag inte kunde få fram ett ord.

Framför sig hade han ett stort porträtt af en ung kvinna med samma mörka, underligt liksom bortom lifvet skådande blick som hans egen varit, och rikt, vågigt hår — hvitt vid tinningarna.

Munnen var så ljuflig och mild — alldeles som hon nyss talat och sagt goda, kära ord.

»Hon är död», sa han lugnt, *så* lugnt, som om han berättat att det var vackert väder ute.

»Död inom några timmar — utan att jag ens hann dit.»

»Åh, min stackars, stackars gosse», sa jag, utan att en smul tänka på att han var en 40 års man, och strök honom öfver håret.»

»Vill tant Lova se henne — *nu?* Där är hennes porträtt. Jag var så stolt öfver henne — — ville tant Lova skulle bli förbländad — — och så ville jag ha henne bara — *bara* för mig själf — den korta tiden — som var kvar till dess hon kom för alltid. Den korta tid som — var kvar — — Den korta — korta — tid!» Hufvudet sjönk ned.

Mina tårar föll öfver honom som ett varmt bad.

Det arbetade och ryckte i hans ansikte, som om något fruset, förtvifladt velat arbeta sig loss — — men det förmådde inte komma.

Jag smög mig ut i köket och började laga i ordning litet varmt te och rostadt bröd och ägg.

Gick an jag visste hvar allt stod.

Beata ville hjälpa mig, men det enda *hon* fick göra var att ta in en skifva biff, som jag också rostade.

Det föreföll mig, som om hvar bit borde ha fastnat honom i halsen, om hennes själfviska tankar fått ligga öfver maten som ett moln, medan den lagades.

Jag lyckades få honom att äta litet och efteråt föll han i en dödtung sömn på soffan.

Först mot morgonsidan smög jag mig hem, sedan jag ordnat om, att han skulle ha en riktigt god frukost när han vaknade. Fram på förmiddagen kom jag tillbaka, efter att ha sofvit litet, och då fick jag till min förvåning och stora glädje höra, att han gått i skolan för att ge sin leksjon som vanligt.

Men glädjen blef inte långvarig, när jag fick se honom. Han hade inte blifvit en gubbe, men någonting värre än det: en lefvande död.

Sedan dess har jag varit där hvar dag, men aldrig länge, för att inte trötta honom — Ja, ibland händer det att jag bara nickar och går.

Han är alltid vänlig, både talar och svarar — och ändå hvarken talar eller svarar han.

Hennes namn nämner han aldrig.

I går flyttade han till två små mörka rum hos skolvaktmästaren.

På min lott har fallit att försälja hela det nya boet. Och det var gjordt på några timmar.

Salsmöbeln köpte Axel — som nu ansåg sig ha råd — möbeln med »silfvertrådarna i», jag. (Åt Maja!)

Jag kunde inte lida tänka, att den skulle komma bland främlingar, och, vill Gud, ska den bli bo åt kär-

lekslycka *ändå* — fast åt en mindre skör och ömtålig lycka än *deras* — vill jag hoppas.

I går, när jag var där, sa han plötsligt, liksom det gällt att ge mig förklaring på något:

»Ser tant Lova, spiritisterna tror, att den, som bestämmer öfver sitt öde själf, förlorar möjligheten att träffa dem som gått förut — —

Hon var spiritist.»

»Sörj inte öfver det», sa jag så hjärtligt och innerligt jag någonsin kunde.

»Vår Herre ser till *hjärtelaget*, inte till *namnet*.»

Han såg på mig med en skymt af sitt fordna leende och klappade sakta min hand.

Så godt det gjorde mig! — — —

Hvarför?

Fins det något ord, som pinar en mer än just *det*.

Hvarför?

Hvarför ska en god och ädel människa pinas så, en människa, som redan lidit bort hela sin ungdom och förstätt bevara sitt hjärta varmt och troget under lidandet?

Men Gud ske pris att *ändå* känna, att *hvad* som än sker, så sker det till det bästa, kanske just mest för *dem*, som får lida *mest* och som vi tycker *orättvisast*!

Men nu måste jag sluta igen mitt hjärtas dörr om Kullen, åtminstone för en tid.

Lifvet är som en trampkvarn. Trampar man inte på jämt, så stannar hjulet af och förorsakar villervalla — inte bara för en *själf*, utan också för ens kära, som hjälper en att hålla det i gång.

Jag *måste* visa ett gladt ansikte igen — försöka glädjas åt Ruffens och barnens glädje — fast nog vet Gud, hur det tar emot att ens höra talas om något som kallas fest, nu!

Senare:

Går an, att hela stadi så ifrigt hjälper *mig* att komma in i det gamla igen!

Ännu har ingen enda blifvit bjuden, ty så snart jag ska säga: »på en kopp förmiddagskaffe», så kommer det där nystanet kilande i halsen igen. Men de är så intresserade *ändå*. Jag kan inte få möta en enda af dem utan att få höra:

»Tänk Lovisa, att *du* snart är inne på sextioalet.»

Tänk Lovisa, så roligt att vara så rask för dina år! Tänk Lovisa, så *märkvärdigt* att du har dina tänder kvar!» (Presis som om jag vore en gammal utnött *häst*!)

»Tänk Lovisa, hur *besynnerligt* att du inte är gråhårig och inte behöfver begagna glasögon och inte har gikt och inte röjmatismen och alls inga skrynklor och kan smälta hvad mat som hälst! Men oro dig inte, du! Oroa dig inte *alls*! Krämporna kommer nog nu, ska du få se!»

Om sådant där är *treffligt*, så vet inte jag!

Jag känner mig som ett fullkomligt husapotek i förväg!

Senare:

Bjudningen äntligen gjord genom Maja, som säger att människorna såg mycket mindre häpna ut än man kunde tro.

Där ser man hvad preparasjoner gör!

Om bara inte Ruffen såg så *otäckt* belåten ut!

Senare:

Våra nya klädningar är komna.

Maja ser ut som en söt upp ned vänd convolvules i sin — jag ser *ryslig* ut i min!

Presis som en familjepumpa utan stjälk — d. v. s. utan hals. Men åtminstone ser jag ut som en *modärn* familjepumpa, och det ger en ändå mycket mer säkerhet än att se ut som den mest antika venus, för *modärn*, blir man åtminstone *beundrad*!

Senare:

Hemmet julfint. Fattas aldrig en blomma på Kulens bord, och ändå har jag en sådan Herrans välsig-

nelse af dem, att hvartenda fönster är öfverfullt — och alla vråar med.

Senare:

Stormtöar, och hafvet blånnar!

Det är så roligt veta, att hafsvåren står där nere på botten och bultar, om det också dröjer ett par månader ännu, innan han kan slå sig igenom. Allting blir så ljust och lätt mot ljuset. —

Kanske att Kullen — — —

Senare:

I kväll somnar jag för sista gången på den här sidan af fyratiotalet! Det har varit ett sådant otroligt *innehållsrikt* tal.

Gud vet, om jag inte varit *ändå* lyckligare vid slutet af min ungdom än vid dess början?

När man är ung, är man så ofta lycklig utan att veta af det, men när man blir gammal, plockar man så noga i hop hvart lyckostrå. Ja, till och med ur sina *sorger* drar man sötma, det man då inte *alls* förstår sig på som ung. Visst är, att få har haft och har så *oändligt* mycket att tacka för som jag.

Också är jag så tacksam, att det nästan gör ondt. Om jag bara inte vore så *ovärdig*, så *ovärdig* på alla sätt och vis! Men jag vågar inte tänka på *det* nu, för då blir jag som en *trasa*, och jag *antar*, att krafter kommer att behövas i morgon.

Jag har räknat ut något så kärt: att det i morgon blir *precis* 30 år sedan Ruffen och jag friade till hvarann på slädpartiet! Det tänker jag *fira*! De andra får *fira* just hvad de *vill*! Och nu kryper jag till kojs!

Tack kära, kära fyratiotal!!

TJUGOSJUNDE KAPITLET.

Födelsedagsfirandet. Slut.

Klockan var nog inte mycket öfver sju, när jag vaknade morgonen därpå.

Jag hade räknat ut det skulle vara så ljufligt få börja dagen med att ge Ruffen en kyss och tacka honom för alla de gångna årens stora kärlek och tålmodighet.

Men när jag sträckte ut armen för att fånga honom, fick jag fatt i bara tomma luften i stället; den skalken hade smugit sig upp så tyst att jag inte märkt det.

I salen hördes tassande, brådskande steg och tisslande och kvittrande röster.

Jaså, på det viset!

Ja, då är det väl så godt då, att jag sofver litet till, tänkte jag.

Det gjorde jag med, men för all säkerhets skull pillrade jag under tiden på mig litet underkläder för att kunna vara färdig se'n i ett huj, om det skulle behövas.

Jag tog i allting så försiktigt jag kunde, men aldrig har jag hört kläder frasa och göra ett sådant väsen förut.

Jag vet inte hur många gånger jag höll andan och lyssnade utåt, men där frasade de *ändå* värre, som väl var. Äntligen var jag klar.

Det är mycket svårt att ligga still, när hvarenda muskel i ens kropp, med hjärtat i spetsen, längtar att få röra på sig, men jag *låg* still.

Äntligen lät det som om brådskan tog af därute, och så slogs dörren upp och ett imposant festtåg kom inmarscherande.

Det var omöjligt få se något sötare!

Först kom tvillingarna, vitklädda, och med ljus i händerna. Efter dem kom lilla Alf, i tomtedrägt och sina kära vingar på ryggen. Så kom lilla Gus, bärande en vacker blombukett af *rosor* — och så Maja och mina egna barn, klädda till genier. Bakom syntes Ruffen, i sin storrosiga nattrock, och så diverse andra hufvuden. Hemmets genius, Maja, deklamerade de vackraste värser (af Fanny Flax) och så kom »Lyckans tomte», lilla Alf, fram och sa en riktigt *söt* vär på två rader utan att komma af sig en enda gång.

Och så ropade de allesammans:

»Länge lefve vår rara mor!»

»Mo-mo!» rättade lilla Gus och kraflade sig upp i sängen för att lämna fram sin bukett »själf» och ge mig sin allra bästa god morgon kyss.

»Kära, kära», sa jag och gret och begagnade näsduken om hvartannat. Det är alldeles för mycken glädje att få på sängen på en gång!»

»Det finns kakor i salen!» skrek lilla Alf.

»Och bommor», skrek tvillingarna.

»Och tarameller», skrek lilla Gus.

»Stig upp, stig upp!» sa lilla Alf, och så ryckte det lilla odjuret af mig täcket i en enda knyck.

Jo, där hade jag legat vacker att skåda, om jag inte händelsevis gjort mina små förberedelser i förväg.

Men nu började de att skämta och skratta öfver *dem* i stället och sa att jag legat och »lurat».

»Kära», sa jag fryntligt, »jag undrar just hvad annat man bör göra den här tiden på da'n!»

»Men ut med er nu, allesammans, så kommer jag strax efter!»

Om tio minuter var jag i kläderna, ty jag hade allt kammat mig med, medan jag sof.

Salen var illuminerad och klädd med grönt.

Det vackraste födelsedagsbord, med stora girlanger af lingonris, stod midt i rummet, och vid öfre ändan var en klädd stol.

Båda mågarna var närvarande — — och **Petter!**
Den snälla, rara Ruffen!

Det måste jag genast kyssa honom *extra* för!

Jag blef så kringklappad och lyckönskad, att jag kände mig alldeles yr i hufvudet.

Sofi var också inne och Adas barnjungfru och gamla Lisa, som förärade mig ett par damasker, »mot gikten», som väl skulle komma nu, och som hon stic-
kat själf.

Petter, stackare, hade blifvit *så* blek att själfva öronen mistat färgen.

Jag tog mig af honom så mycket jag kunde i en hast och lyckades få honom helt lycklig och förtröstansfull igen.

Han hade med sig en stor fatost från modern, som barnen blef så förtjusta i, att de inte ville höra talas om några andra »godtor» sedan.

Framför min plats låg en riktig bråte med presenter. Men innan jag satte mig, fick jag lof att ta Ruffen en gång till i famn, och så hviskade jag:

»Tack för i dag trettio år se'n, vännen!

Minns du slädpartiet?»

Ruffen blef alldeles röd och hans stora blåklintsögon fick nästan lika mycket sol i sig som då. —

»Inga hemligheter», sa Beda muntert.

»Nej, föräldrarna vare sina barn underdåniga och tage plats», sa Ada, som såg så ung och lycklig ut, att det alldeles var förvånansvärd.

Om jag begriper, hur barnen så *präsis* kunnat få reda på allt som mest kunnat glädja mig, och inte begriper jag, *när* de haft tid arbeta så stora presenter.

Ada hade till exempel broderat ett helt öfvertyg till »fulingen», som väl kommer att bli så högfärdig efter detta, att man knappt törs lägga sig på honom mer. Beda en stor stolsmatta och, inte *minst* förvånansvärdt, Maja inte mindre än tre de mest arbetsamma brickdukar och det fast jag haft henne under ögonen

alltjämt. Af Axel fick jag huden af en björnunge, som han fällt själf, och af kronfogden Snoilskys dikter i praktband. Men förgäfvades tittade jag efter något paket med Ruffens stil.

Visst är det sannt, att jag nyss fått det vackraste och käraste han kunde ge mig, hans varma, trofasta kyss, men ändå så —

Inte för min skull — — men för hans egen — bara, *bara* för hans egen!

»Vill du inte ta dig en gräddbakelse, Lova lilla?» sa Ruffen i det samma helt oskyldigt och gaf mig en bakelse. »Det är Sofis present!»

Ja, så tvingade jag ned en bit gräddbakelse och försökte tro, att jag inte var ledsen alls.

Men ledsen *var* jag ändå, och det så pass, att jag inte vågade lyfta upp ögonlocken af fruktan att någon skulle få se att de herbergerade gäster, som alls *inte* hade rättighet visa sig på en födelsedagsfest.

»Hvarför äter du bara kanterna, Lova lilla?» sa Ruffen lika oskyldigt. »Jag tror fyllningen är bättre.»

För att något ta mig till, bröt jag nu sönder bakelsen, och hvad låg i midten?

Jo, ett maroquängsfodral och i det en *ring* med en stor diamant uti.

Min lifs mest oupphinnerliga önskan har alltid varit att få ring med en diamant uti!

Och nu hade jag en, stor som en liten nöt — men ändå var det inte det, som var det *käraste*!

»Ruffen, Ruffen», snyftade jag, för nu behöfde jag inte hålla gästerna tillbaka, och tryckte min kind tätt, tätt intill hans.

»Jag skäms *så*, du! Jag trodde — tänkte — — Jag är *så* glad! Hvem har någonsin sett någonting vackrare! Jag är alldeles tokig i dig, i *den*, menar jag. Se då, barn! Se bara, hur pappa blixtrar, när man håller honom i ljuset!»

Jag måste ha sagt något bakvändt igen, för alla

skrattade, och så gick ringen ur hand i hand och blef beundrad.

»Du, Ruffen», sa jag med en suck af djupaste belåtenhet, när jag väl hämtat mig litet och fått ringen plaserad på mitt finger:

»Den måste vara alldeles ovanligt äkta!»

»Ja, ska det vara, så ska det vara», sa Ruffen förnöjdt.

Nu vet jag hvarför vi inte hade råd att hålla middag! Rysligt glad är jag öfver ringen och öfver Ruffen, men sanning framför allt: Jag skulle bra mycket hellre velat att stenen varit, ja, hälften så stor, om jag bara fått dela med mig af min glädje åt andra, i mitt eget älskade hem!

Klockan 2:

Här har varit som en ström med folk hela förmiddagen, och så många kära och oförmodade presenter har jag fått, att jag riktigt skäms.

Själfvä kikuten har skickat en krukväxt och Vendla Ax har gifvit mig ett par de skönaste sockor — att dra utanpå kängorna, »efter jag numera väl *någon* gång blef tvungen hålla mig hemma!»

Det var snällt af henne — *ändå!*

Också lofvar jag mig själf högtidligt att aldrig tala illa om henne mer, *såvida* hon inte alldeles retar gallfeber på mig — då jag naturligtvis måste försvara mig.

Men ovanligt *egna* tycker jag att människorna har sett ut och ovanligt brådtom har de haft att komma i väg igen.

De *är* nog stötta i botten, fast de bjudit till att inte visa det!

Förfärligt förlägen har jag varit öfver min ring med.

Rent ut sagdt: jag har inte kommit mig för att visa den.

När man »preparerar folk» med dåliga tider och sådant för att ursäktas sig med, att man inte har råd se sina vänner på en enkel middag, är det inte så godt

sedan visa fram presenter, som kanske kostar flera hundra kronor.

Kronfogden gissade på en summa, så stor, att jag blef riktigt rädd. Säga att jag *ingenting* fått, ville jag inte håller, för då skämmer jag ju ut Ruffen.

Jag har dragit mig ur klämman genom att säga, att de skulle få se Gustafs present litet längre fram.

Då har de hunnit glömma af bjudningen, och då — — Det är minsann inte så lätt att vara hustru som folk tror!

Alla fattigstu'gubbarna och gummorna ha varit här, iklädda nya schalar och kappor, och tackat för mat. Barnhemsbarnen i deras nya vackra klädningar, också! När jag såg all deras rörande tacksamhet och *glädje*, förstod jag, att Ruffen, som vanligt, förstått mig bättre än jag förstått mig själf.

Jag skulle inte ha velat undvara den lycka, jag då kände, för någon fest på jorden! — — Men ändå så — —

En visit, som riktigt rört mig, var målar Alfvéns. Han kom ensam.

Dottern var ännu klen och modern ville inte gå ifrån henne. De skickade mig en liten bukett från deras fönsterträdgård i stället. Dottern hade dessutom arbetat de vackraste spetsar till lakan och örngodt.

Själf hade herr Alfvén förfärdigat ett det finaste och smakfullaste brefskrin med flera bottnar.

Han satt så lugn, blid och tålig på sin stol, med hatten mellan knäna. Det var som om han fört en fläkt af sin egen fridfulla luft med sig. Kaffet drack han med en viss betänksam motsträfvighet, som var riktigt *älsklig*.

Jag tror säkert, det var en *stor* uppoffring af honom att komma till ett så värdsligt hus som vårt, men han kom ändå därför att de alla lärt sig hålla af mig, »trots min synd», som han sa.

Sådant där är att sätta värde på!

Också *sätter* jag värde på det -- *mycket* — mycket värde!

Till min verkligt stora ledsnad har fru Ungfrau inte varit här.

Jag hade då sagt mig själf, förstås, att hon inte skulle komma, men ändå, när den vackra fågelburen med ett par de mest guldgula kanariefåglar uti, kom ensam, så kände jag mig riktigt sviken.

Mer än sviken, ja, nästan sårad är jag öfver att hvarken Fanny eller kapten varit här!

De ha också bara skickat presenter och kort.

Kapten, en alldeles *för* dyrbar och stilig borduppsatts af nysilfver, i form af ett skepp och med hans och Fannys namn ingraverade på flaggan. — Fanny, en förtjusande kudde af hvitt siden, stoppad med dun. — Men hvad har jag för glädje af det där! Kapten skref, att Fanny, dess värre, fått ondt i halsen. — Men det *mätte* då inte vara mycket, det, ty Sofi hade sett henne ute *i morse!*

Också lipade jag allt ett tag öfver skeppet, när ingen såg mig, lipade riktigt.

Inte något bref har jag fått från *Villy*, och telegram tycks också utebli!

Thore har *häller* inte kommit i håg mig. Det är ju inte underligt, så midt uppe i arbete och sträfvan som de båda är. — —

Men det *känns* underligt — mycket underligt för mig — som inte har något annat att göra än att längta och vänta.

Från Kryckes har jag däremot haft det vänligaste bref och en riktig jättelåda med syltade sydfrukter från doktor Holzens.

Det tycks vara *många* som glömmer af mig, för resten. Kusin Sara var här i fem minuter och drack kaffe och gaf mig en rulle virkade hyllremсор — hon ger alltid virkade hyllremсор — men från farbror Janne hvarken en blomma eller en hälsning.

Enes är också bland dem, som inte låtit höra af sig. Pös upp dig lagom en annan gång, Lovisa lilla! Nog hade du, Gud bevars, inbillat dig, att alla de där höll af dig — — men — — —!

Ja, Gud vet, om jag inte i största hast döpte skeppet igen, och de så pass, att det kunnat »flyta på vågen», men så tyckte jag att jag var *dum*, och så blankade jag näsan riktigt blank, så ingen skulle se hvad jag haft för mig i ensamheten.

Just i detsamma kom Sofi in och sa, att lilla Hjalmar Ene var i tamburen och ville tala med tant, fast han inte kunde gå in, efter han var så blöt om fötterna.

Hjalmar, en rar pys på nio år, knyckte luggen ur pannan och frågade så mycket från mamma, om tant Lova hade tid att komma hem litet, för hon ville så fasligt gärna lyckönska, fast hon inte orkade gå ut.

Han hade *också*, trots vätan, som eld under sulorna och stod knappt still tillräckligt länge för att jag skulle hinna stoppa hans fickor fulla af namnam.

»Hvad tycker du?» sa jag åt Ruffen.

»Jag tycker du gärna kan gå, sa Ruffen, och såg på klockan. »Nu kommer det nog ändå ingen mer *hit*, tänker jag.»

Skam till sägandes, var jag riktigt *glad* att få kunna få komma ut och lufta på mig litet.

Jag hade ju haft så stor glädje i mångt och *mycket*, och *ändå* var mitt dumma hjärta inte nöjdt. Det är *aldrig* nöjdt med mindre än att det känner sig hågkommet af alla som det herbergerar — och det är *många!*

Anna Ene hade ordnat allt så nätt!

Tänk, ett riktigt födelsedagsbord var dukadt här med, och på det låg både hennes och alla barnens små presenter.

Hon hade så säkert trott att Ene skulle hinna hem från en förrättningsresa, därför hade hon skickat så i sista stund.

Just som vi satt och språkade, kom Ene, körande så det gnistrade om hjulen.

Ja, nu fick jag då åtminstone höra så många goda och kära ord från *dem*, att jag riktigt kände mig läskad.

Anna var ovanligt rask och Ene ovanligt treflig. Han till och med sjöng ett par visor, han, som eljest är så snål om sin vackra röst.

Med ett ord jag fullkomligt glömde af mig, till dess jag helt plötsligt ropade:

»Kära hjärtanes, hvad är klockan?»

»Bara half fyra», sa Ene lugnt.

»*Bara* half fyra», skrek jag. Är ni tokiga, som hållit mig kvar så länge! Midda'n hos kronofogdens är ju klockan fyra!» Därmed rusade jag hufvudstupa på dörren, utan att ens säga adjö.

Min tanke hade varit att titta in till Kullen med litet smakgodt, som jag hade med mig i en korg, men det fick lof att vara nu. Inte att han en *smul* bryr sig om sådant där, men jag tror det gör honom godt *ändå* att känna det är någon som pysslar om honom litet.

Jag sprang inte, jag flög genom gatorna, som lyckligtvis var alldeles folktomma.

Ruffen stod i förstugan, iklädd päls, och såg sur ut, fast det var min födelsedag.

»Klockan slår i draget», sa han. »Jag har väntat en kvart. Spring genom spiralen. Sofi och jag har laggt fram allting. — Skynda dig bara.»

Därmed skuffade han in mig på kontoret.

När jag vred mig som en orm i spiralen, så tänkte jag att det *aldrig* lönar mödan säga aldrig, inte ens om något så litet som om att vrida sig i en spiral!»

Lyckligtvis behöfde jag inte kamma om mig.

Sofi hjälpte mig så mycket hon någonsin kunde.

När hon stjalpte klädningen öfver hufvudet på mig, tyckte jag den frasade så ovanligt styft och så var färgen så underlig. I stället för *brun* hade den blifvit mörkblå och i stället för *slät* hade den blifvit vattrad!

En moaré-antick klädning!

Alldeles ny! Tjock som ett skinn! Fullt färdig!
Med *spetsar!*

»Sofi», sa jag matt, »ge mig litet vatten — — Jag *har* inte tid att svimma!»

I detsamma stack Ruffen upp hufvudet ur spiralen och sa i samma knarriga ton som i förstugan:

»Är du inte färdig än, Lovisa? Vi kommer *på tok* för sent.»

»Herre Gud, Ruffen —», sa jag — alldeles yr. — »Jag är — visst färdig — det vill säga — jag är inte alls färdig — det här är inte jag — — jag är en ann — — klädningen — — — är den inte utmärkt? Jag —

Äh, Herre Gud, Ruffen! Du tar lifvet af mig, det är hvad du gör, det!»

»Jag tycker jag ger dig lifvet, jag, hä hä», skratade Ruffen och såg så innerligt god och belåten ut, att jag måste ge honom minst tio kyssar extra, hur förfärligt brådtom jag än hade.

Efter tre minuter till var jag färdig — klädningen satt som om den hade varit smetad! — men just som jag skulle kasta slängkappan på mig kastade Ruffen ytterrocken af sig i stället, tog mig vid handen och öppnade dörrarna till salen med en fart.

Ett bländande ljussken mötte mig, och så fullkomligt dånade det:

»Länge lefve Lovisa Petterkvist!»

Hela salen och förmaket var fulla af folk och flera bord var dukade.

Att man *kan* öfverlefva sådana ögonblick!!

Också var det inte mycket lif i mig de följande två minuterna, men så greps jag af en *fasans* tanke:

Mat! Hvarifrån skulle jag få mat åt alla dessa?

Men jag behöfde inte oroa mig.

I serveringsrummet stod källarmästaren och bodekade bland deserter och uppasserskor i hvita mössor, och i köket fräste hela spisen af kastruller.

»Nå, hvad säger du *nu* om syrprisen?» sa Ruffen, som pallrat efter mig hvar jag gått.

Men jag *kunde* ingenting säga. —

Jag kunde bara ta hans kära hand och kyssa den, så alla såg det. Det behöfde, *vill*e jag göra — jag, som misstänkt honom så orättvist och fult.

Bara *en* vän fattades — fru Ungfrau — som vanligt. Till och med Enes, de förrädarna, var komna.

Men nu slogs dörren upp på vid gafvel och lion och kapten och Fanny och farbror Janne, som bar ett otympligt bylte i armarna, kom in. Det var den första middags-bjudning fru Ungfrau någonsin bevistat — också väckte hon uppseende med besked, ska jag säga.

»Min Lovise», sa hon och tog mig i famn, »jack hafve dick att tacke för en så älsked present, att jack ville komme und tacke själf. Du ger alltid presenter, på ett eller annat vis, und vi hoppes alle, att du må vilje verke und sätte dick själf in, länge, länge — —! Und så lyckönske vi dick af hjärtet — men vi lyckönske *oss* mer, som hafve dick. Dem barnen inte kunne hålla med den syrpris tätt, und så de inte finge komme förr. Aber den farbror Janne — — — Hvar ist den farbror Janne?»

»Vore rätt åt dig, du, om jag bröt af stängeln, du, så fick du höra hvad Lovisa sa, du», hördes i detsamma farbrors lilla ursinniga röst, medan Sara, som hjälpt honom att aftäcka en den vackraste kalla, förskräckt smög sig bakom Ruffens säkra rygg.

Borgmästaren, som blifvit *både* blek och folkat till sig, se'n han fått en korg, bjöd mig nu armen för att föra mig till festbordet, men då sa Ruffen:

»Ne-*ej* — inte än — det finns mer — syrpriser! Det står någonting i kabinettet — skickningar från Thore och Villy!»

»Åh!» sa jag, nu så fylld af lycka, att det inte var möjligt att prätta in en enda droppe till.

Så tågade vi in i kabinettet, där det i hörnen stod som två öfvertäckta byster.

»Ska du inte titta, Lovisa?» sa Ruffen.

»Du är ju så förtjust i konst, du! Det är visst någonting i statyväg — af — gips.»

»Låt gå! kommenderade post-poeten, som, med den bäcksvarta locken smakfullare drapperad än någonsin i pannan, såg ut som en riktig festarrangör!

Så föll lakana ned — och Villy och Thore sprang fram, inte *alls* af gips, utan alldeles fullkomligt lifs-lefvande.

Jag tror nog jag var riktigt död nu några ögonblick. Det var det enda sättet att kunna hålla mig vid lif, det kände jag.

»Jaså, tant Lova», gastade Villy. »Trodde du verkligen att du skulle få halfsekla, utan att Villygossen skulle vara med? Hva sa?»

Nu började han gastkrama och dunka mig i ryggen, så grundligt, att jag med ens kände, att jag inte *alls* var död — och inte han håller. Stort lätthändtare var inte Thore, och — —

Ja, alltnog, sedan jag ajusterat mig litet i sängkammaren och baddat ögonen med litet friskt vatten, kom vi *ändtligen* till bords.

Vi var på en gång sittande och gående.

Vi hade barnen, fru Ungfrau, borgmästaren, apotekaren och statyerna vid vårt bord.

»Men Thore», sa jag sakta, när jag väl hunnit börja tänka litet, »var det klokt det här?»

»Det klokaste jag gjort i hela mitt lif, tant Lova», sa han med en snabb och lycklig blick på Maja, som gaf honom en snabb och lycklig blick tillbaka.

»Jag förtjänar styft med pängar redan, och bättre blir det väl. Jag lär vara en artist född till dekorationsmålare, påstås det, och dem är det ondt om.»

»Hör du, Ruffen, du — att du inte *skäms* att vara en så'n komediant!» ropade jag, som var alldeles hufvudyd!

»Du, som påstod, att du inte ens kunde spela den döfva!»

»Det kunde jag håller inte», skrockade Ruffen hjärtenöjd. »Jag kunde bara spela 'den stumma', men det bad du mig aldrig om. Ha ha ha!»

»Bravo, svärfar», sa kronofogden, som var klädd i uniform och såg så vacker ut, att han hade kunnat bli använd som hofdekorasjon hvad stund som hälst.

»Att kunna spela den stumma, är *hufvudrollen* för de äkta männen!»

Åh så roligt vi hade, så förfärligt, grufligt, *innifrån* roligt! Ingen människa kan komma ihåg alla vackra ord som sa's.

Jag gick från bord till bord och skålade och svasade i min moaréantick med ringen blixtrande fram som en ljusknippe, ty nu tyckte jag att jag hade rättighet att vrida den rätt.

Färgeri-poeten läste upp de utsöktaste värser som jag trotsar någon att begripa en smul utaf — men jag börjar förstå, att det just är *hans* konst, det. — Huru som hälst, utmärkt vackra var de, isynnerhet var det någonting om »skymningsmjuka hjärteblad», som riktigt *grep* mig.

Jag ville bara ett: ta hela världen i famn, men som det inte passade sig, så fick jag nöja mig med Villy, som jag drog i ett hörn, alldeles för mig själf, så snart kaffet väl var drucket, och började förhöra om allt möjligt.

»Och redaktören — och din pjäs?» frågade jag till sist, litet skyggt.

»Han har varit förbannad hygglig. Lofvat att inte skälla ned mig.»

»Och det kallar du *värkligen* för »hyggligt?» sa jag och spärrade upp ögonen.

»Ja, det måste det väl vara? Och det riktigt.

Johanson är inte någon blask. Är han arg på en person, så klämmer han till och struntar i allt

hvad färdiglagad »hänsyn» heter. Men anfaller han *tant Lova*, vare sig i tal eller i tryck, så ger jag tusan pjäs och allt och säger upp bekantskapen. Det har jag sagt honom.»

»Då har jag ju din tidning, som jag kan få berömma mig i», skämtade jag.

»Det är inte det samma det, inte.»

Tro mig om man vill eller inte, men det låg precis samma oändliga vördnad i tonen hos Villy, som hos Styfven, när han sa: »den kan yrket!»

Det afgjorde saken.

Karlen *har* hypnotiska snibbar för manfolk! Den upptäckten gjorde mig så belåten, att jag föreslog Villy att vi skulle dricka redaktörens skål — något som så rörde honom, att han höll på att dunka ihjäl mig extra.

Och så fick jag höra något så obegripligt *kärt* och roligt — fast jag inte får tala om det *än*, efter som de inte ska eklatera förr än på fästmöns 20-åriga födelsedag. (Rik är hon med — och *nästan* vacker — och god!)

Villy är sig *så* lik.

Kanske har han fått litet mera mage och litet mindre hufvud och är kanske litet mera bestämd och »klipp af» i sitt sätt, men det kommer sig nog af redaktörskapet, ty att det *då* inte duger att lägga fingrarna mellan, det vet jag af erfarenhet.

Men hur *rar* är han inte.

Jag undrar just, hur många nyförlofvade unga män skulle ha satt sig och ruska på både järnväg och skjuts en sådan faslig väg, bara för att klappa om och lyckönska en gammal tråkig femtioåring!

Det sa jag också åt Villy, men då sa han, att det var därför, att han var rädd tant Lova eljest skulle anse honom för ett svart får i all sin tid.

»Det är du för *röd* till, min gosse», skrattade jag. Thore hade alldeles laggt beslag på Maja.

Han såg så ståtlig och stolt ut. Jag tyckte precis han hade växt ett helt hufvud, men jag märkte snart,

att han bara lärt sig hålla upp det hufvud han redan ägde.

»Jack säge dick någet, min Lovise», ropade från sitt soffhörn fru Ungfrau, som var strålande i en gulröd sidenklädning med svarta spetsar.

»Din man hafve mick ur det bräde alldeles slaggit ut. *Min* fest vare en ren schmörje mot detta!»

När glädjen stod som högst, kastade jag en kapp på mig, tog en handfull nötter i fickan, en blomma ur min käraste bukett och smög mig ut i trädgården.

Jag kunde inte glömma lilla Pepita alldeles i min stora glädje, hon, som så många gånger tröstat mig och hvars lilla hjärta brast af brist på kärlek.*

När jag strödde ut nötterna öfver hennes graf och gömde blomman i snön, så tror jag säkert hon kände att »matte» var trofast, och hvad jag själf erfor i det ögonblicket var något så vackert och godt, att det nog hörde till lifvets hälgdagskänslor, — och lika litet som ag blygdes öfver mina tårar då, blygs jag öfver dem nu.

När jag kom in igen, var balen i full fart.

Thore och Maja, kapten och Fanny; Skrifvar Svenson och Alma Postmästare. Fanny Flax dansade inte.

Hon var svartklädd, såg allvarlig ut och tycktes besluten att hålla sig vid jorden, om hon så skulle binda vikter vid fötterna. Den nykomna klockaren lär vara enkling och allvarligt sinnad. Jaha — nog — blefve det bra — —. Erfarenhet inom ståndet har hon ju —

Färgeripoeten stod stödd mot kakelugnen och såg tragisk ut.

Alldeles af slump fick jag litet senare höra Villy säga åt Maria Laxén, som har smalnat, så man nu nog skulle kunna hala henne genom en *vindsglugg*, stackars barn.

»Han hälsar *aldrig* till någon. *Minst* till de unga damer, som är nog goda att fråga efter honom. Dem glömmet han af pringsip.»

Hon blef alldeles blek och vände sig bort.

Således *en* skugga ända — — nej *två!*

Ty midt i all hjärtevärm, allt skratt och all glädje, såg jag ett blekt ansikte trött lutadt öfver ett belamradt skrifbord och ett par hopplösa ögon blicka mig till mötes!

Måtte han, *mätte* han få kraft att göra sin sorg bärbar!

Vid supéen höll Ruffen ett tal för den utmärkta författarinnan Lovisa Petterkvist, som på ett så *skamligt* sätt blifvit — —

Ja, hvad hon blifvit, fick lyckligtvis ingen höra, ty redan här tog applåderna vid.

Vi var då i den stämningen att vi applåderade åt allting, kanske mest åt borgmästaren, som började sitt tal till »skönheten» med att berätta, att han inte var talträngd och så inte sa ett knytt mer, utan fällde ned hufvudet som en bruten stockros.

Nu är alla gångna, ljusen släckta och huset, som surrat hela dagen, som en kupa fylld med sötma och bin, har börjat stanna af.

Har väl någonsin en människa blifvit så orättvist, så öfverväldigande firad som jag!

Från och med i dag kommer jag att svära på, att fylla 50 år är det underbaraste som finns.

Till och med härinne möter mig ännu så kära bevis på vänskap, att jag har allt göra hindra ögonen flöda öfver.

På mitt nattduksbord stod ett litet maroqängsfordral. När jag öppnade det, möttes jag af två par mörka djupa ögon. Det var Kullens och hans fästnös porträtt, vackert infattade i själfva fordralet.

Inunder stod:

»Från de döda!»

Jag ska gömma dem bland mina *smycken*. *Dit* hör de!

Mot väggen stod en tafla lutad.
 Det var Pepitas porträtt i kroppstorlek!
 Intet kort följde med, men det behöfdes inte.
 Inunder var en stor skrikande mun ritad.
 Det är stadsläkarens tillfälliga bomärke.
 (Han ligger, dess värre, i gikten igen!)
 Men jag orkar inte skrifva mer —
 Pännan alldeles hoppar i hand på mig af alla sin-
 nesrörelser.

Men hvem knackar på dörren *nu?*
 Thore? Och Maja?
 Jo, visst får *ni* komma in, kära barn!

Morgonen därpå bullade jag upp allt hvad huset
 förmådde, och det var inte litet *i dag*, till frukost åt
 mina kära gossar.

De ska nämligen resa redan klockan *11*, hvilket ju
 är rent af förfärligt, men som de tagit sig »bondpermis-
 sjon» båda två, så kan ju resan inte hjälpas. Jag får ju lof
 att vara så glad och tacksam *ändå*.

Vi gamla såg allt litet trötta och ruggiga ut, men
 ungomen däremot blomstrade som om de njutit den skö-
 naste hvila — i synnerhet Maja, som jag aldrig sett så
 täck och så kvinlig ut.

Litet starkt kaffe höjde lifsandarna öfver lag, till
 och med för mig och Ruffen.

»Nå, tant Lova», sa Villy, med munnen full af
 smörgås, »du kommer väl till bröllopet?»

»Beror på när det blir», sa jag.

»Ja, vi får väl ett jock först, kan jag tro! Vi ska
 gå ur stadskyrkan.»

»*Hvad* ska ni göra?» sa jag, alldeles häpen.

»Gå ur stadskyrkan. Eller tror tant Lova kanske,
 att vi tänker låta viga oss efter det där sista köttformu-
 läret? Man ska göra oppossisjon när man *kan*, i synner-
 het, när man har den allmänna opinjonen bakom ryggen,
 för då gör det nytta.»

Det är en ryslig vana begåfvadt folk har att alldeles oförberedt kasta de mest lifsviktiga saker öfver hufvudet på enkla människor och så begära, att man ska förstå dem med ens.

Jag teg, det var det enda jag kunde göra, men så småningom arbetade sig ändå en tanke fram — ja — *två!* Jag tänkte på Kryckes, som *också* gjorde oppossisjon en gång, men utan att ha den allmänna opinjonen bakom ryggen, och på Villys ord *då*.

Inte att jag för allt i *världen* skulle ha velat att Villy följt deras exempel, men det stack litet ändå — både hvad han sa — och inte sa..

Ska man göra oppossisjon, så *bör* det väl vara, vare sig man kan eller inte! Men inte kunde det falla mig in att ta upp de få kära minuterna med dispyter — allra minst i sådana ämnen!

Det förstås af sig själft, att vi mangrannt följde våra kära gäster till slädarna.

Att Thore, midt framför allas ögon, tryckte trolofningskyssen på Majas läppar, tyckte jag om, *fast* vi kommit öfverens om att inte förlofva oss förr än vi kunde gifta oss högst ett år därefter.

Just som slädarna satt sig i rörelse, kastade Villy sig ur igen, tog mig i famn och hviskade, oklar i rösten:

»Tant Lova — — om Villygossen någon gång — svajar åt sidan — så skrif, så där, igen. Det gjorde så förbannadt ondt — och så förbannadt godt!»

Ja, så var de borta — kanske för alltid.

Så länge jag såg en skymt af slädarna stod jag och vinkade, medan tårarna fick trilla bäst de ville.

»Lifvet är så förfärligt starkt», sa Esters moster en gång. Och så är det. Det formar om folk *så*, att man ibland redan efter några få år inte ens känner igen sina bästa vänner. Men Gud ske lof, det var mot kärlek och kärleks lycka, som Villygossen for!

Om något på jorden kan hålla hjärtat öppet och varmt, så är det *den*.

Och Villygossens hjärta *är* öppet och varmt och *godt*, ja, det *är* det, det *är* det!

Hvad ska jag skrifva mer?

När jag började rita ihop mina små anteckningar, var hela jag i ett uppror.

Men, Gud ske lof, nu är upproret kufvadt och en ny och, som jag hoppas, förståndigare regering tillsatt, om också små återfall nog komma att inträffa emellanåt.

Jag tror nog jag varit löjlig många gånger — och jag *vet*, att jag många gånger laggt mig i mer än jag haft rättighet till, men jag tror det finns vissa naturer, som behöfver så där mycket buller och bång för att komma i jämvikt igen, och i jämvikt är jag, Gud ske lof. Solen ligger inne i rummen i dag, alldeles som när jag började att skrifva, men då var det höst-sol, nu är det *vår*-sol, nedstigandets lugna, vackra vårsol.

En stund senare satt jag vid toaletten för att reda ut mitt hår, som jag på morgonen bara hunnit vrida upp i en lös knut.

Det är ett arbete, som aldrig tar mindre än en half timma. Bäst jag satt och slet i de tjocka länkarna, fick jag se något hvitt skymta invid hufvudet.

»Ruffen, Ruffen!» ropade jag ifrigt.

»Kom, ska du få se något!»

Ruffen, som satt i salen och läste, kom genast.

»Ser du», sa jag och visade honom mitt fynd. »Det är det *första!*»

Hvad gjorde nu Ruffen, den gamla narren?

Jo, han tog det hvita strået, kysste det och sa rörd:

»Gud signe dina hvita hår, Lovisa!»

Kan jag sluta min bok med vackrare ord än dessa?

Är icke de orden en påminnelse om det gångnas lycka och ett löfte om det tillkommandes frid?

»Gud välsigne dina hvita hår, Lovisa!»

Lycklig den hustru, i hvars öron och hjärta de orden ljuder, när ålderdomen kommer på *allvar* och man

behöfver en famn att luta sig emot och en hand att stödja sig vid, en hand, som inte sviker förr än grafven kallar —.

»Gud signe dina hvita hår, Lovisa!»

Nej, jag tror inte jag vill skrifva ett enda ord mer!

6000025798

Göteborgs universitetsbibliotek

